

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์เชิงเส้น

ปริญญานิพนธ์
ของ
ชนารัตน์ ชินะนาวิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
เมษายน 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๒๑.๐๒๒๐๖๖

๙ ๒๒๑.๐๒๒๐๖๖

๙-๒

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์เชิงเส้น

บทคัดย่อ

ของ

ชนาธิป ชินะนาวิน

๒๒๑.๐๒๒๐๖๖
๙ ๒๒๑.๐๒๒๐๖๖
๙-๒

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
เมษายน 2545

๒๒๑.๐๒๒๐๖๖

ชนาธิป ชินะนาวิน. (2545). การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์เชิงเส้น. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ, ดร. ละเอียด รักษ์เฝ้า.

การวิจัยในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมด้านการประหยัด นำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด และศึกษาปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2544 ในเขตกรุงเทพมหานคร ของกรมสามัญศึกษา ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นจำนวน 443 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามด้านการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามด้านสัมพันธภาพในครอบครัว แบบสอบถามด้านผลที่ได้จากเพื่อน แบบสอบถามด้านผลที่ได้จากครู แบบสอบถามด้านผลที่ได้จากสื่อ และแบบสอบถามค่านิยมด้านการประหยัด

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สัมพันธภาพในครอบครัว ผลที่ได้จากเพื่อน ผลที่ได้จากครู ผลที่ได้จากสื่อ และรายได้ของผู้ปกครอง กับค่านิยมด้านการประหยัดมีค่าเท่ากับ .466 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นำหนักความสำคัญของผลที่ได้จากเพื่อน และผลที่ได้จากครูส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนำหนักความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สัมพันธภาพในครอบครัว และผลที่ได้จากสื่อส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนำหนักความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และรายได้ของผู้ปกครองส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สัมพันธภาพในครอบครัว ผลที่ได้จากเพื่อน ผลที่ได้จากครู และผลที่ได้จากสื่อ มีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมด้านการประหยัด ส่วนผลที่ได้จากเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อค่านิยมด้านการประหยัดโดยผ่านมาทางผลที่ได้จากสื่อ

A STUDY OF FACTORS RELATE TO ECONOMY VALUE OF MATHAYOM SUKSA IV
STUDENTS IN BANGKOK BY PATH ANALYSIS

AN ABSTRACT
BY
CHANATHIP CHINANAWIN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Research and Statistic
at Srinakharinwirot University
April 2002

Chanathip Chinanawin. (2002). *A Study of Factors Relate to Economy Value of Mathayom Suksa IV Students in Bangkok by Path Analysis*. Master thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistic). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Aungkana Saiyos, Dr. La-lad Ruckpau.

The purpose of this study was to find the relationship between some factors and Economy Value, the beta weight of some factors contributed to Economy value, and to study some factor which effected to Economy Value. The samples consisted of 443 Mathayom Suksa IV Students in Bangkok of the academic year of 2001 from the Department of General Education and were selected by the stratified random sampling. The instruments for collecting the data were the questionnaires Economy Value, Family relations, Friend effect, Teacher effect, Mass media effect and Three types of Child Rearing Practices : Democratic, Autocratic, and Laisses-faire.

The results were as follows:

1. The multiple correlation between the Child Rearing Practices with the Democratic, Autocratic, Laisses-faire, Family relations, Friend effect, Teacher effect, Mass media effect, Income of parents and Economy value was equal to .466 with the significant at the .01 level.

2. The beta weight of the Friend effect and Teacher effect contributed to Economy value of students with the significant at the .01 level. and The beta weight of the Laisses-faire child rearing practices, Family relations, and Mass media effect contributed to Economy value of students with the significant at the .05 level. but The beta weight of the Democratic child rearing practices, Autocratic child rearing practices and Income of parents contributed to Economy value of students were not significant.

3. The Path Coefficient of the Laisses-faire child rearing practices, Family relations, Friend effect, Teacher effect, Mass media effect had a direct effect to the Economy Value and The Friend effect had a indirect effect to the Economy Value passing from Mass media.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์เชิงเส้น

ของ
นายชนาธิป ชินะนาวิน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ละเอียต รัชส์เฝ้า)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ขวลิศ รวยอาจิณ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือ และเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ ในฐานะประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ดร. ละเอียต รักษ์เผ่า ในฐานะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ ในฐานะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา และข้อเสนอแนะอันมีคุณค่า รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของปริญญานิพนธ์ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ รองศาสตราจารย์วิญญา วิชาสารณ์ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ คณะครู อาจารย์ทุกท่านของ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และโรงเรียนที่นำเครื่องมือไปทดลองใช้ และขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ล้วน สายยศ ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาวัดผลและวิจัยทางการศึกษาทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนความรู้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ วิจัยและสถิติทางการศึกษา และวัดผลทางการศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ ระวีชัย ชินะนาวิน และคุณแม่ นวลจันทร์ ชินะนาวิน ที่อุทิศกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ ซึ่งเป็นเสมือนแรงผลักดันทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

ท้ายสุดนี้ ขอให้คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่พระคุณบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนตลอดมา

ชนาธิป ชินะนาวิน

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย

จาก

“ทุน ล้วน สายยศ”

จึงขอขอบพระคุณยิ่ง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3
	ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	6
	รูปแบบสมมุติฐานการวิเคราะห์เชิงเส้น	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำนิยาม	9
	ความหมายของคำนิยาม	9
	แนวคิดเกี่ยวกับคำนิยาม	12
	การวัดคำนิยาม	24
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำนิยามด้านการประหยัด	29
	ความหมายของคำนิยามด้านการประหยัด	29
	การวัดคำนิยามด้านการประหยัด	31
	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคำนิยามด้านการประหยัด	33
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู	33
	ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู	33
	แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู	34
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว	40
	ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว	40
	แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว	41
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากเพื่อน	44
	ความหมายของผลที่ได้จากเพื่อน	44
	แนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากเพื่อน	45
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากครู	47
	ความหมายของผลที่ได้จากครู	47
	แนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากครู	48

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
2(ต่อ)	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากสื่อ	49
	ความหมายของผลที่ได้จากสื่อ	49
	แนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากสื่อ	50
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายได้ของผู้ปกครอง	53
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เชิงเส้น	57
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
	งานวิจัยในต่างประเทศ	65
	งานวิจัยในประเทศ	70
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	81
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	81
	ประชากร	81
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	81
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	82
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	83
	วิธีดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	85
	ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	86
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	90
	วิธีการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	90
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	91
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	97
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	97
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	106
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	107
	อภิปรายผล	109
	ข้อเสนอแนะ	111

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	129
ภาคผนวก ก	130
ภาคผนวก ข	141
ภาคผนวก ค	143
ภาคผนวก ง	155
ภาคผนวก จ	158
ประวัติย่อผู้วิจัย	173

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	รายได้ของครัวเรือน พ.ศ. 2537 2539 2541 2542 และ 2543	54
2	แหล่งที่มาของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน พ.ศ. 2535 2537 2539 2541 2542 2543 ...	55
3	อัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีรายได้ลดลงเพราะภาวะเศรษฐกิจจำแนกตามวิธีการแก้ไข และบรรเทาปัญหา ปี พ.ศ. 2542	56
4	รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน ปี พ.ศ. 2539-2543	57
5	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน	82
6	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อของปัจจัยบางประการและค่านิยมด้าน การประหยัด	99
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ธรรมดาและค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการ กับค่านิยมด้านการประหยัด.....	100
8	ค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดในรูปคะแนนมาตรฐานของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	102
9	ค่าอิทธิพลทางตรง ค่าอิทธิพลทางอ้อม และค่าอิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อค่านิยม ด้านการประหยัดหลังการปรับปรุง	105
10	ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามค่านิยมด้านการประหยัด	144
11	ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว	145
12	ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามผลที่ได้จากเพื่อน	146
13	ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามผลที่ได้จากครู	147
14	ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามผลที่ได้จากสื่อ	148
15	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามค่านิยมด้านการประหยัด	149
16	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว	150
17	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามผลที่ได้จากเพื่อน	151
18	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามผลที่ได้จากครู	152
19	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามผลที่ได้จากสื่อ	153
20	แจกแจงความถี่รายได้ของผู้ปกครอง	156
21	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้น และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ธรรมดา	157

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบสมมุติฐานการวิเคราะห์เชิงเส้นของค่านิยมด้านการประหยัด	7
2 แผนภาพต้นไม้ ตามแนวของไอแซกส์	17
3 รูปแบบตัวอย่างแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ	60
4 รูปแบบตัวอย่างการคำนวณ	62
5 รูปแบบตัวอย่างการวิเคราะห์เชิงเส้น	63
6 ลำดับขั้นการสร้างแบบสอบถาม	83
7 รูปแบบการวิเคราะห์เชิงเส้นของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด	103
8 รูปแบบการวิเคราะห์เชิงเส้นของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด หลังการปรับปรุง	104

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้ ประเทศกำลังประสบปัญหาทางการเงิน การคลัง อย่างรุนแรง ซึ่งเป็นผลมาจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2539 และยังไม่สามารถที่จะกลับมาอยู่ในภาวะเศรษฐกิจที่ดีดังเดิมได้ (พลุทรัพย์ ปิยะอนันต์. 2541 : 30) ส่วนหนึ่งก็เนื่องจากสังคมไทยมีค่านิยมที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาชาติ และสร้างสรรค์ชาติ ทั้งนี้เพราะค่านิยมเป็นความเชื่อที่แต่ละบุคคลยึดถือว่าควรทำอย่างไร สิ่งใดมีคุณค่า สิ่งใดไม่มีคุณค่า เป็นสิ่งตัดสินว่า สิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี และค่านิยมยังส่งผลต่อไปยังพฤติกรรม (Rokeach. 1973 : 6-7) ดังนั้นการที่ประชากรในสังคมมีค่านิยมที่ไม่ดีก็จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ดี และเป็นปัญหาต่อสังคมนั้น ดังแนวคิดของ เพ็ญแข ประจันปัจฉิม และ อ้อมเดือน สดมณี (2529 : 17) ที่กล่าวว่าค่านิยมเป็นสิ่งผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่สอดคล้องกับค่านิยมที่บุคคลนั้น ๆ ยึดถืออยู่ ซึ่งถ้าหากบุคคลมีค่านิยมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เขาก็จะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาของสังคม แต่ถ้าบุคคลไม่ยอมรับค่านิยมที่เป็นที่ต้องการของสังคม หรือหันไปยึดถือค่านิยมที่ไม่เหมาะสม ก็อาจส่งผลให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant Behavior) ซึ่งเป็นปัญหาต่อสังคมโดยรวม ทั้งนี้ค่านิยมที่ผิดของสังคมไทยนั้น (วรรณพร บุญเรือง. 2537 : 28) ส่วนหนึ่งก็มาสาเหตุมาจากความฟุ้งเฟ้อ ไม่ประหยัดอดออม มีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย นิยมของต่างประเทศ ดังสาเหตุของคณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาทางด้านค่านิยม (2529 : 37-43) ที่กล่าวว่า การที่เศรษฐกิจของคนไทยยังไม่มั่นคง ทั้งที่มีทรัพยากรอย่างมากมายเพราะ ความอ่อนแอในด้านอุปนิสัยการทำงาน ความนิยมในเรื่องความหรูหราฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยจนเกินฐานะ ความล่อใจของเครื่องอุปโภคบริโภคแบบใหม่ ๆ การปรับตัวตามสภาพแวดล้อมสมัยใหม่ และการยึดมั่นในวัฒนธรรมที่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ดังเช่นงานวิจัยของ บำรุง ปานสุนทร (2539 : 98-106) ซึ่งพบว่าผู้ที่ประกอบอาชีพนักธุรกิจมีค่านิยมด้านหรูหรา ฟุ่มเฟือย สูงเป็นต้น

สำหรับวัยรุ่นที่เป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงค่านิยมได้ง่ายนั้นสามารถทำให้ยอมรับค่านิยมที่ผิดได้ง่าย เพราะวัยรุ่นเป็นช่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ทำให้วัยรุ่นมักมีค่านิยมที่ผิด เช่น การใช้จ่ายเงินและเวลาอย่างฟุ่มเฟือยโดยไม่คำนึงถึงฐานะความเป็นอยู่ของตน มองข้ามวัฒนธรรมที่ดีและภูมิปัญญาไทย ทั้งมีค่านิยมว่าการใช้สินค้าต่างประเทศทำให้ตนมีความโก้หรู รสนิยมสูง และมีค่านิยมว่าสินค้าต่างประเทศมีคุณภาพดีกว่าสินค้าไทย ด้วยเหตุนี้ทำให้มหาวิทยาลัย รัฐบาล และองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ ที่ตระหนักถึงความสำคัญของค่านิยมด้านการประหยัดได้ออกมาตรการเพื่อให้ประชาชนทุกคนมีค่านิยมที่ดี โดยเฉพาะค่านิยมด้านการประหยัดและอดออมมากขึ้น ดังเช่น การรณรงค์ ไทยช่วยไทย ใจของไทย กินของไทย เทียวเมืองไทย ร่วมใจประหยัด และโครงการประหยัดเงินตราและเพิ่มค่านิยมไทย ของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง (ออนไลน์. 2544) ที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อสร้างค่านิยมด้านการประหยัด ทำแผนโครงการเกี่ยวกับการประหยัด และดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและเสริมสร้างค่านิยมด้านการประหยัด และความนิยมไทย เพื่อที่จะได้ร่วมกันช่วยเหลือชาติมิให้เงินตราไหลออกนอกประเทศ และตระหนักถึงการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชาติ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมค่านิยมเพื่อให้บุคคลมีค่านิยมด้านการประหยัดที่ดีได้นั้น ต้องส่งเสริมองค์ประกอบหลายด้าน มิใช่ส่งเสริมแค่การรณรงค์ทางสื่อมวลชน และนโยบายของรัฐเท่านั้น

เพราะค่านิยมมีสาเหตุจากปัจจัยหลายด้านที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดค่านิยม และสาเหตุการเกิดของค่านิยมนั้น ส่วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543 : 128-130) ได้กล่าวไว้ว่าค่านิยมเกิดจาก สถาบันครอบครัว โรงเรียน เพื่อนสนิท และสื่อต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่ อำไพ อินฟ้าแสง (2524 : 172-183) กล่าวว่า ค่านิยมเกิดจาก พลังหล่อเลี้ยง 4 แหล่งคือ สื่อมวลชน สังคมและวัฒนธรรม เพื่อนและกลุ่มผู้นำ และกลุ่มสถาบันต่าง ๆ ในสังคม โดยอิทธิพลจากแหล่งกำเนิดค่านิยมนี้จะช่วยส่งผลให้บุคคลต้องอยู่ในกรอบของค่านิยมของสังคมซึ่งจะทำให้บุคคลมีค่านิยมตามค่านิยมของกลุ่มสังคมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ พาร์สัน (Parsons. 1951 : 4-12) ที่ว่า บุคคล สังคม และวัฒนธรรมจะมีความสัมพันธ์กันโดยจะถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม และการควบคุมทางสังคม ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลได้มีการปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม ทำให้มีการเรียนรู้ค่านิยม ความเชื่อ ความคิดต่าง ๆ รวมทั้งได้รับการควบคุมให้ปฏิบัติตามสิ่งที่เรียนรู้ด้วย

สิ่งแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลต่อค่านิยมของเด็ก และวัยรุ่นมาก ดังเช่นงานวิจัยของ ชูล (Chou. Online. 1995) ที่พบว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัว จำนวนพี่น้อง เพศ ส่งผลทางตรงต่อค่านิยมของวัยรุ่นจีน และรายได้ของครอบครัว โครงสร้างของครอบครัวส่งผลทางอ้อมต่อค่านิยมของวัยรุ่นจีน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คลาส (Klass. 1984 : 405) ที่พบว่าค่านิยมของนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดมาจากการปฏิบัติของครู และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัตรา เสงวาณิชย์ (2541 : 83-85) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมประหยัดในกลุ่มบิดามารดา และบุตรวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กัน เพราะบุตรจะมีค่านิยมและพฤติกรรมตามแบบบิดามารดา นอกจากนี้ จรรยา เศรษฐบุตร (2536 : 174-178) ยังพบอีกว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนและการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับค่านิยมของวัยรุ่นหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบุรณ์ ศรีวัฒนะตระกูล (2540) ที่พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของประชาชน จากทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาทำให้สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว เพื่อน ครู สื่อมวลชน และรายได้ของผู้ปกครอง

นอกจากนี้สังคมไทยปัจจุบันยังพบว่าเด็กวัยรุ่นจำนวนมากมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมไปในด้านฟุ่มเฟือย ไม่ประหยัด และไม่อดออม เพราะค่านิยมของเด็กวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดเมื่อมีอายุย่างเข้า 12 ปีเป็นต้นไป (ชนพร วัฒนะโรจน์ภิญโญ. 2519 : 45 ; อ้างอิงจาก Tryon. n.d. : unpagged) และยังพบว่ากลุ่มเด็กผู้หญิงในช่วงอายุระหว่าง 12-15 ปี จะเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมอย่างมากที่สุดผู้ชายในช่วงอายุดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยแต่เด็กผู้ชายจะมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ดังนั้นจึงสมควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมของวัยรุ่นในช่วงอายุดังกล่าวซึ่งเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-4 แต่ทั้งนี้ในปัจจุบันพบว่านักเรียนที่มีค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ไม่ประหยัดอดออม จะเป็นในช่วงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะเป็นวัยที่พ่อแม่เริ่มให้อิสระ อีกทั้งเป็นช่วงเพื่อน และสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างมากต่อวัยรุ่น และยังเป็นช่วงที่วัยรุ่นเริ่มที่จะตัดสินใจเลือก และยอมรับค่านิยมที่เหมาะสมแก่ตนเอง (วัชรวิ ฐวธรรม. 2525 : 2-3) ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 เพราะเป็นวัยรุ่นในช่วงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมได้ง่าย และสมควรที่จะทำการปลูกฝังค่านิยมที่พึงปรารถนาเพื่อให้เกิดค่านิยมที่ดีต่อไปจนเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังที่ อานนท์ อาภาภิรม (2516. : 41) กล่าวว่าการศึกษาที่มีค่านิยมที่เหมาะสมและถูกต้อง สังคมนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าอย่างไม่ต้องสงสัย

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านครู ด้านสื่อ และด้านรายได้ของผู้ปกครอง เพื่อหาสาเหตุของค่านิยมด้านการประหยัด และเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปกครอง โรงเรียน สื่อมวลชน และรัฐบาล ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด เพื่อนำไปพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริม และรณรงค์ ให้วัยรุ่นไทยมีค่านิยมด้านการประหยัดที่ดี และสามารถรับภาระในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้สืบไป และยังสอดคล้องกับวาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤติเพื่อฟื้นฟูชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2542 : 10-14) ที่เน้นการเสริมสร้างค่านิยม และปลูกฝังค่านิยมที่ดีสู่ประชาชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาคำนำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านใดบ้างที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนทั้งปัจจัยที่มีผลทางตรง และปัจจัยที่มีผลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านอื่น ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการป้องกัน และแก้ไขเพื่อให้นักเรียนมีค่านิยมด้านการประหยัดที่ดี และยังเป็นแนวทางในการปลูกฝัง ส่งเสริมเพื่อให้นักเรียนมีค่านิยมด้านการประหยัดในการดำเนินชีวิตตลอดไป ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศให้เจริญก้าวหน้า อีกทั้งนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมด้านการประหยัด และค่านิยมด้านต่าง ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวน 38,968 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 443 คน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของยามาเน (ลัว่น สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 400 ; อ้างอิงจาก Yamane. 1967 : 886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ และเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

- 1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
- 1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
- 1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
- 1.4 สัมพันธภาพในครอบครัว
- 1.5 ผลที่ได้จากเพื่อน
- 1.6 ผลที่ได้จากครู
- 1.7 ผลที่ได้จากสื่อ
- 1.8 รายได้ของผู้ปกครอง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่านิยมด้านการประหยัด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ค่านิยม หมายถึง ความเชื่อ และชื่นชอบ ที่จะเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เห็นว่าควรปฏิบัติ หรือไม่ควรปฏิบัติ

2. ค่านิยมด้านการประหยัด หมายถึง ความเชื่อ ความชื่นชอบในด้านการรู้จักเลือกใช้ทรัพย์สินเงิน และเวลา ทั้งส่วนตนและส่วนรวมเพื่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด โดยแบ่งได้ 3 ด้านคือ

2.1 การประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักวางแผนการใช้เวลาของตน และใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

2.2 การประหยัดเงิน หมายถึง การรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด โดยคำนึงถึงความจำเป็นของตนเอง และสภาพสังคม โดยไม่ตระหนี่ถี่เหนียว

2.3 การประหยัดในด้านสิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การรู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตนและส่วนรวมให้ได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด รักษา ซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด หมายถึง ปัจจัยที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งพบปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดดังนี้

3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง สภาพที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และมีความรู้สึกที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองยอมรับฟังความคิดเห็นของลูก สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีการเสนอความคิดเห็น และการตัดสินใจใดๆ จะเกิดจากความเห็นชอบของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง สภาพที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และมีความรู้สึกที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองไม่ให้อิสระแก่ลูก ควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัย และก้าวภายในเรื่องส่วนตัว พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีอำนาจสิทธิขาดในครอบครัว ไม่ให้อีกลูกแสดงความคิดเห็น ซึ่งวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจากแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง สภาพที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และมีความรู้สึกที่พ่อแม่ทอดทิ้งลูก ไม่ดูแลเอาใจใส่ ให้ลูกทำตามใจชอบโดยไม่สนใจ

ว่าลูกจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ไม่ให้ความอบอุ่นและชอบใช้อารมณ์ ซึ่งวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจากแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3.4 สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดในด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน ความรักใคร่ห่วงใยซึ่งกันและกัน การไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสามัคคีกัน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งวัดสัมพันธภาพในครอบครัวจากแบบสอบถามวัดสัมพันธภาพในครอบครัวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3.5 ผลที่ได้จากเพื่อน หมายถึง ผลจากการที่นักเรียนได้คบหาบุคคล และทำให้นักเรียนประพฤติตนตามการกระทำของเพื่อน การยอมรับพฤติกรรม และปฏิบัติตามพฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่มทั้งในด้านดีและไม่ดี รวมทั้งรับเอาค่านิยม ความเชื่อ และเจตคติของกลุ่มมาเป็นของตนเอง ซึ่งวัดผลที่ได้จากเพื่อน จากแบบสอบถามวัดผลที่ได้จากเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.6 ผลที่ได้จากครู หมายถึง ผลจากการที่นักเรียนได้เรียน และรับคำสอนจากครู โดยทำให้นักเรียนมีความเคารพยกย่อง ชื่นชอบ ต้องการเป็นแบบครู และประพฤติตนตามแบบอย่างของครู ยอมรับค่านิยม และพฤติกรรมของครู และนำเอาความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ และเจตคติที่ครูสอนและประพฤติให้เห็นไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งวัดผลที่ได้จากครู จากแบบสอบถามวัดผลที่ได้จากครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.7 ผลที่ได้จากสื่อ หมายถึง ผลจากการอ่านหนังสือ บทความ หนังสือพิมพ์ และนวนิยาย การรับฟังวิทยุ ผลจากการรับชมรายการโทรทัศน์ และรับชมภาพยนตร์ ที่ทำให้นักเรียนปฏิบัติตามสื่อ ชื่นชอบ และต้องการเป็นอย่างตัวแบบในสื่อ การรับเอาความรู้ เจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ได้พบจากสื่อมาเป็นของตนเองและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งวัดผลที่ได้จากสื่อ จากแบบสอบถามวัดผลที่ได้จากสื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.8 รายได้ของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้รวมที่พ่อและแม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนได้รับโดยเฉลี่ยต่อเดือน โดยมีหน่วยเป็นบาท

4. ปัจจัยที่มีผล หมายถึง การวิเคราะห์ที่สามารถอธิบายผลกระทบ สาเหตุ หรืออิทธิพลระหว่างตัวแปรที่มีต่อตัวแปรอื่น ซึ่งสามารถอธิบายได้ทั้งผลทางตรง และผลทางอ้อมที่ส่งผ่านมาจากตัวแปรอื่น ซึ่งการวิจัยนี้จะคำนวณโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเส้น (Path Analysis)

5. การวิเคราะห์เชิงเส้น หมายถึง กระบวนการที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ทางตรง และความสัมพันธ์ทางอ้อมของตัวแปรสมมุติฐานที่เป็นสาเหตุ หรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม โดยมีกระบวนการดังนี้

5.1 ทำการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และผลการวิจัยที่พบว่าตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตามและส่งผลต่อตัวแปรอิสระตัวอื่น

5.2 ทำการสร้างแบบจำลอง (Path Diagram) ตามทฤษฎี แนวคิด และผลการวิจัยที่ศึกษามา

5.3 ทำการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficients)

5.4 ทำการปรับปรุงรูปแบบแบบจำลอง (Parsimonious Model) ทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางจากแบบจำลองที่ปรับปรุง และทำการปรับปรุงแบบจำลองจนกว่าจะได้รูปแบบที่เป็นจริงเพียงรูปแบบเดียว (Overidentified Model)

6. น้ำหนักความสำคัญ (Bata Weight) หมายถึง ค่าที่บอกให้ทราบว่าน้ำหนักตัวแปรที่ส่งผลต่อตัวแปรอีกตัวมีมากน้อยเพียงใด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะคำนวณหาค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) และในรูปคะแนน (b)

7. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ลักษณะของโรงเรียนที่จัดแบ่งโดยคำนึงถึง จำนวนนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดแบ่งไว้ดังนี้

7.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนรวมทุกระดับการศึกษาแล้วมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,500 คนขึ้นไป

7.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนรวมทุกระดับการศึกษาแล้วมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,500 – 2,499 คน

7.3 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนรวมทุกระดับการศึกษาแล้วมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 500 – 1,499 คน

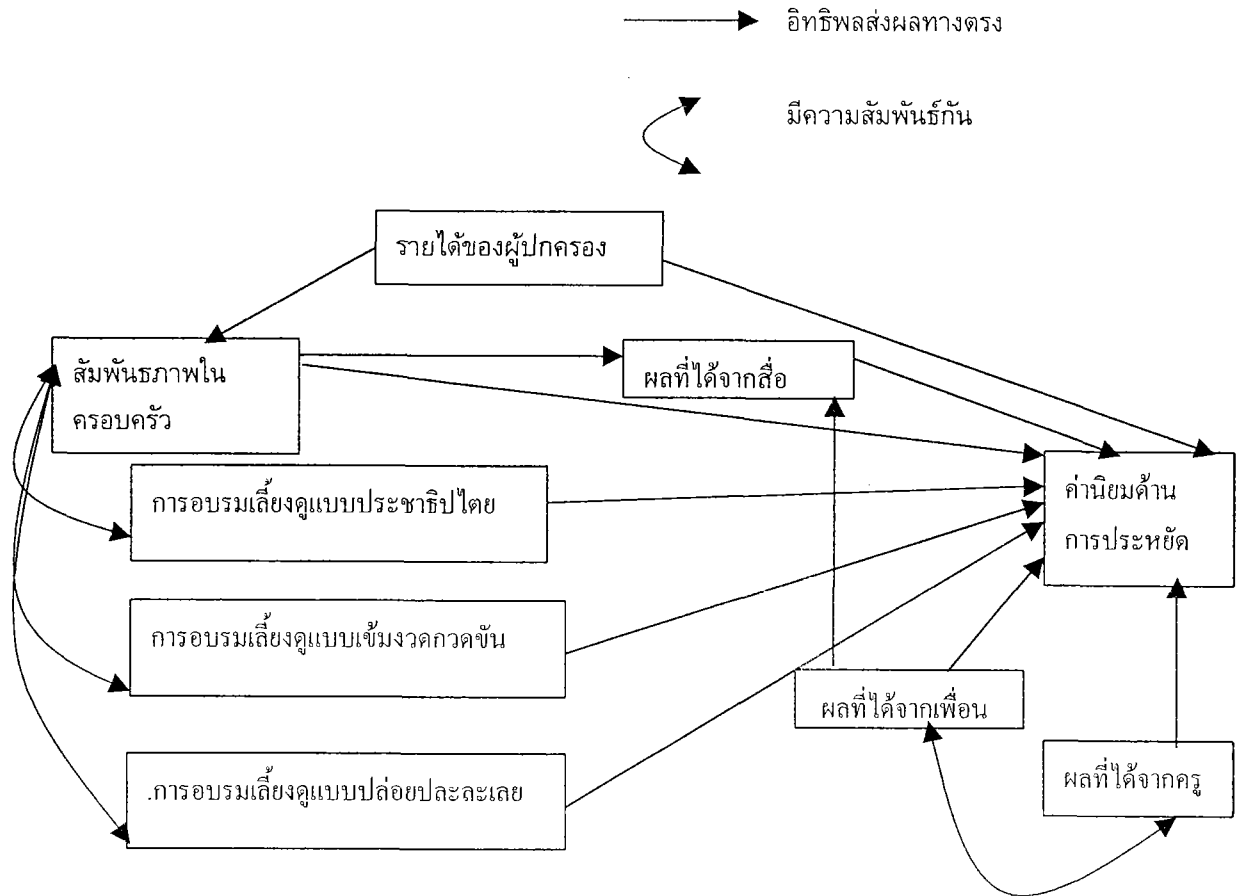
7.4 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนรวมทุกระดับการศึกษาแล้วมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้นน้อยกว่า 500 คน

8. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีคุณวุฒิไปทางด้านการวัดผลการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ประเมินแบบสอบถามเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ (Face Validity)

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัด
2. มีน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด
3. รูปแบบของการวิเคราะห์เชิงเส้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด ดังนี้
 - 3.1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมด้านการประหยัด และมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 3.2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมด้านการประหยัด และมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 3.3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมด้านการประหยัด และมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 3.4. สัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมด้านการประหยัด และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางผลที่ได้จากสื่อ
 - 3.5. ผลที่ได้จากเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมด้านการประหยัดและมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางผลที่ได้จากสื่อ
 - 3.6. ผลที่ได้จากครูมีอิทธิพลทางตรงต่ออิทธิพลค่านิยมด้านการประหยัด และมีความสัมพันธ์กับผลที่ได้จากเพื่อน
 - 3.7. ผลที่ได้จากสื่อมีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมด้านการประหยัด
 - 3.8. รายได้ของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมด้านการประหยัด และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางสัมพันธภาพในครอบครัว

รูปแบบสมมุติฐานการวิเคราะห์เชิงเส้น

ภาพประกอบ 1 รูปแบบสมมุติฐานการวิเคราะห์เชิงเส้นของค่านิยมด้านการประหยัด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม
 - 1.1 ความหมายของค่านิยม
 - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม
 - 1.3 การวัดค่านิยม
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการประหยัด
 - 2.1 ความหมายของค่านิยมด้านการประหยัด
 - 2.2 การวัดค่านิยมด้านการประหยัด
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการประหยัด
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
 - 3.1.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู
 - 3.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
 - 3.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 3.2.1 ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 3.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 3.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากเพื่อน
 - 3.3.1 ความหมายของผลที่ได้จากเพื่อน
 - 3.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากเพื่อน
 - 3.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากครู
 - 3.4.1 ความหมายของผลที่ได้จากครู
 - 3.4.2 แนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากครู
 - 3.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากสื่อ
 - 3.5.1 ความหมายของผลที่ได้จากสื่อ
 - 3.5.2 แนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากสื่อ
 - 3.6 เอกสารที่เกี่ยวกับรายได้ของผู้ปกครอง
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เชิงเส้น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

1.1 ความหมายของค่านิยม

ค่านิยม (Value) หรือ คุณค่า นั้นได้มีผู้ที่สนใจศึกษาอย่างมาก ทั้งผู้เชี่ยวชาญด้าน จิตวิทยา สังคมวิทยา และด้านการศึกษา ดังนั้นค่านิยมจึงได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายซึ่งจะแตกต่างกันไปตามยุคสมัย และสาขาวิชาดังนี้

คลักฮอร์น (Scott. 1965 : 3 ; citing Kluckhohn. 1951 : unpagged) ให้ความหมายของค่านิยมว่าเป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่ถึงปรารถนาซึ่งจะมีผลต่อการเลือกปฏิบัติและผลการกระทำของบุคคล

คิลแพทริก (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 126 ; อ้างอิงจาก Kilpatrick. 1954 : unpagged) ให้ความหมายค่านิยมไว้ว่า เป็นความต้องการที่ได้รับการประเมินอย่างรอบคอบ และปรากฏว่ามีค่าแก่การเลือกไว้เป็นสมบัติของตน ซึ่งนิยามคล้ายกับที่ โรเซนเบอร์ก (จิตราวี เนตรหิน. 2513 : 7 ; อ้างอิงจาก Rosenberg. 1965 : 253) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า เป็นสิ่งที่บุคคลสนใจ สิ่งที่คุณต้องการ สิ่งที่คุณรู้สึกเหมือนเป็นหน้าที่ สิ่งที่คุณพอใจ

เฮอร์ล็อก (ธนพร วัฒนะโรจน์ภิญโญ. 2519 : 3 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1955 : 153) ให้ความหมายค่านิยมไว้ว่าคือ มาตรฐานของความคิดว่าถูกหรือผิด ของอุดมคติ และทัศนคติซึ่งคล้ายคลึงกัน และจะพบได้ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งคล้ายกับนิยามของ วิลเลียม (Scott. 1965 : 3) ที่กล่าวว่าค่านิยมคือ การสรุปว่าสิ่งใดดี สิ่งใดเลว สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด โดยค่านิยมมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่เราสนใจ และพบมา และสอดคล้องกับที่ โรเคิช (Rokeach. 1973 : 6-7) ให้ความหมายค่านิยมไว้ว่า เป็นความเชื่อที่แต่ละบุคคลยึดถือว่าควรทำอย่างไร สิ่งใดมีคุณค่า สิ่งใดไม่มีคุณค่า เป็นสิ่งตัดสินว่า สิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี

กูต (สมถวิล ปีตาอัง. 2537 : 16 ; อ้างอิงจาก Good. 1956 : 593) ให้ความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยมเป็นความนิยมชมชอบเป็นการประเมินค่า และเป็นการตัดสินในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของสิ่งนั้นในเชิงจิตวิทยา สังคมวิทยา จริยศาสตร์ ความรู้ ศาสนา และสุนทรียภาพ เพื่อบุคคลพิจารณา ประเมินค่าและตัดสินใจในสิ่งนั้น ๆ แล้วก็จะยึดถือคุณลักษณะนั้น ๆ ต่อไป ซึ่งคล้ายคลึงกับนิยามของ เครทซ์ (วิฑูรย์ บัวปลั่ง. 2533 : 11 ; อ้างอิงจาก Krech. 1962 : 102) ที่นิยามว่า ค่านิยมเป็นความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่ปรารถนา หรือเรียกว่าเป็นสิ่งที่ดี และสิ่งที่ไม่เป็นไปตามความปรารถนา หรือเรียกว่าสิ่งที่ไม่ดี ค่านิยมจะสะท้อนถึงวัฒนธรรมของสังคม ถ้าบุคคลโดยยอมรับค่านิยมใดเป็นของตนเองแล้วค่านิยมก็จะเป็นเป้าหมายของคนนั้น

เฟนนิคซ์ (ธนพร วัฒนะโรจน์ภิญโญ. 2519 : 4 ; อ้างอิงจาก Phenix. 1958 : 549) ให้ความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยมคือ ความชอบ ความสามารถจำแนกให้เห็นความแตกต่างของความชอบกับความไม่ชอบได้โดยการวัดผลประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับที่ นันแนลลี (Gable. 1993 : 19 ; citing Nunnally. 1978 : 589) ได้กล่าวว่าค่านิยม เป็นความชื่นชอบ และเป็นเป้าหมายของทางชีวิต

เบลลันคา (สมนึก คู่เมือง. 2527 : 20 ; อ้างอิงจาก Bellanca. 1975 : 16, 64-67) ได้นิยามค่านิยมว่า ค่านิยมก่อให้เกิดความรู้สึกที่มั่นคงและลำดับการคิดในการตัดสินใจแก้ปัญหาอยู่ในทิศทางที่เหมาะสมตามความต้องการของบุคคล ค่านิยมเป็นขบวนการที่แยกไม่ออกจากความคิดและความรู้สึก โดยที่ความคิดเป็นขบวนการแก้ปัญหา ค่านิยมเป็นขบวนการตัดสินใจที่สำคัญ และความรู้สึกเป็นขบวนการยอมรับอย่างสมัครใจ

✓ ซิมบราโด และรัช (Zimbardo and Ruch. 1975 : 414-415) ให้ความหมายของค่านิยมในแง่จิตวิทยาว่า ค่านิยมจะอยู่ในซูเปอร์อีโก (Superego) โดยอีโด (id) จะบอกว่าสิ่งนั้นดีตามความต้องการ แต่ซูเปอร์อีโกจะบอกว่าควรทำสิ่งใดแล้วจะถูกต้อง

✓ ทูส และ สตอง (Halstead. 1996 : 6 ; citing Thus & Strong. 1976 : 15) ได้กล่าวว่า ค่านิยมเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินคุณค่า แนวคิด คน การกระทำว่ามีคุณค่า หรือเลว และไม่มีคุณค่า

✓ บุลริลโล และ เซก้า (Burrello & Sage. 1979 : 216-218) ได้กล่าวว่า ค่านิยมคือกึ่งกลางระหว่างเจตคติและความเชื่อ

✓ ไอเคิน (Aiken. 1991 : 309) นิยามค่านิยมว่า เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ มีคุณค่าเกี่ยวกับการกระทำและสิ่งเร้าที่เป็นเป้า

✓ เบรด (Halstead. 1996 : 5 ; citing Beck. 1990 : 2) ให้ความหมายค่านิยมว่า เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เป็นแนวทางของพฤติกรรม เป็นแนวทางตัดสินการกระทำ และความเชื่อ และเป็นแนวทางในการคิด

✓ ออลพอด (Gable. 1993 : 19 ; citing Allport. 1961 : 454) ให้ความหมาย ค่านิยมว่าค่านิยมเป็นความเชื่อที่ขึ้นอยู่กับกระทำด้วยความสมัครใจ ผักฝั ขอบ ที่จะกระทำ ซึ่งคล้ายกับนิยามของ เกทเชลส์ (Gable. 1993 : 19 ; citing Getzels. 1966 : 98) ที่ได้ให้ความหมายค่านิยมว่า เป็นมโนภาพของความปรารถนา คือมองว่าอะไรควรปรารถนา อะไรไม่ควรปรารถนา ซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรม

สำหรับนักวิชาการของไทยได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

โสภา ชูพิชัยกุล และ อรทัย ชื่นมนุชย์ (2515 : 150) ให้ความหมายของค่านิยมว่าคือ สิ่งทีบอกว่าอะไรที่นับว่าดี นับว่าเป็นสิ่งที่พึงพอใจหรือบอกว่าอะไรควรเป็นอย่างไร

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2513 : 88) ได้ให้ความหมายค่านิยมว่าคือ สิ่งที่ทุกคนสนใจ สิ่งทีคนปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็น ที่กลับกลายมาเป็นสิ่งที่คนถือว่าเป็นสิ่งบังคับต้องทำต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนบูชายกย่อง และมีความสุขที่จะได้เห็นได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมจึงเป็นวิถีของการจัดรูปแบบความประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคล และเป็นแบบฉบับความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการปฏิบัติของคนในสังคม

สมบัติ มหารศ และคณะ (2521 : 4) ให้ความหมายของค่านิยม คือสมมุติฐานในวงกว้างเกี่ยวกับสิ่งใดที่คิดว่าถูกต้อง และมีความสำคัญ แบบแผนของค่านิยมจะต้องเป็นต้นตอทางวัฒนธรรมทุกอย่าง คุณลักษณะพื้นฐานของวัฒนธรรมจะส่งผลสะท้อนต่อวัฒนธรรมดั้งเดิม

สุนทร โคมิน และ สนิท สมักรการ (สมนึก คูเมือง. 2527 : 19 ; อ้างอิงมาจาก สุนทร โคมิน และ สนิท สมักรการ. 2522 : 68) ให้ความหมายของค่านิยมไว้คล้ายกับของไอเคิน และนั่นแนลลีไว้ว่า ค่านิยมคือความเชื่อ (Prescriptive Belief) อย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะการที่เชื่อว่า "วิถีปฏิบัติ" บางอย่างหรือ "เป้าหมายของชีวิต" บางอย่างนั้นเป็นสิ่งที่ตัวเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือหรือปฏิบัติมากกว่าวิถีปฏิบัติหรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น

กรมการศาสนา (2526 : 35) ให้ความหมายค่านิยมว่าคือ ความนิยมในสิ่งที่มีค่าควรแก่การปกป้องคุ้มครองป้องกันดูแลรักษาไว้ให้มั่นคงดำรงอยู่ และให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

✓ สาโรช บัวศรี (2526 : 13) นิยามค่านิยม คือสภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อถือหรือนิยามว่าควรยึดมั่นหรือควรกระทำเพื่อจะได้บรรลุจุดมุ่งหมายของตัวเราเอง หรือของสังคมที่เราอาศัยอยู่ ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ ทิศนา ขัมมณี (2542 : 2) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นหลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นคุณค่า หรือแนวทางในการตัดสินใจและการดำรงชีวิต

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528 : 7-8) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่าเป็นเกณฑ์ในใจที่ใช้ตัดสินใจในการเลือกการกระทำ และเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่เป็นสิ่งที่ปรารถนา หรือสิ่งที่ดี และกล่าวว่าค่านิยมจะแสดงออกในรูปของการเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวัน ความสนใจในเรื่องชีวิตครอบครัวและชีวิตการทำงาน ความคิดอุดมการณ์และงานเขียนงานศิลปะ และแสดงออกจากการสนทนา

เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์ (ไพฑูริ ลิ้มภา. 2529 : 20-21 ; อ้างอิงจาก เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์. 2526 : 2) กล่าวว่า ค่านิยมทำหน้าที่เป็นมาตรฐาน ควบคุม และกำหนดเป้าหมายแนวทางของพฤติกรรม และเป็นแกนกลางอันมั่นคงถาวรในการสร้างเสริมแรงจูงใจ เจตคติ ความสนใจ และความตั้งใจ ที่จะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยม

บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ (2527 : 119) ได้ให้ความหมายค่านิยมว่า เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้คุณค่าหรือรู้สึกในค่าของปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะแปรเปลี่ยนตั้งแต่การยอมรับสิ่งง่าย ๆ ธรรมดา ๆ ไปถึงการยอมรับในระดับที่สูงขึ้น

คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาคู่มือวิทยากรด้านค่านิยม (2529 : 1) ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง สิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็น หรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่คนถือว่า เป็นสิ่งบังคับต้องทำต้องปฏิบัติเป็นสิ่งที่คนบูชายกย่องและมีความสุขที่จะได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคมจึงเป็นวิถีของการจัดรูปความประพฤติ ที่มีความหมายต่อบุคคลและเป็นแบบฉบับความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการปฏิบัติตัวของคนในสังคมและในชีวิต หรือเผชิญกับเหตุการณ์ ทำให้มีการเลือกในสถานการณ์ หรือเวลานั้น ค่านิยมจึงรวมไปถึงจุดมุ่งหมายหรือความต้องการในชีวิตและสิ่งที่บุคคลชอบ

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2529 : 1) ให้ความหมายของค่านิยมซึ่งคล้ายคลึงกับนิยามของโรคิซว่า ค่านิยมหมายถึงความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่ที่เชื่อว่าสิ่งใดมีค่า มีความสำคัญ และเป็นสิ่งที่ปรารถนา ในขณะที่สิ่งอื่นมีค่า มีความสำคัญน้อยกว่า หรือไม่เป็นที่ต้องการ ในลักษณะดังกล่าว ค่านิยมจึงเป็นมาตรฐานในการรับรู้ การประเมิน การเลือก และการตัดสินใจของบุคคลว่าควรทำหรือไม่ทำ มีค่าหรือไม่มีค่า สำคัญหรือไม่สำคัญ นอกจากนี้ค่านิยมยังทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดเป้าหมาย และสร้างแรงจูงใจ ผลักดันให้บุคคลมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยไม่มีเงื่อนไขว่าจะต้องก่อให้เกิดความดีแก่สังคมด้วยหรือไม่ และหน่วยศึกษานิเทศก์ (2529 : 4) ได้ให้ความสำคัญของค่านิยมดังนี้

1. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานหรือมาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลาย
2. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแบบแผนสำหรับการตัดสินใจ และการแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในกรณีที่บุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์บางอย่างที่ขัดแย้งกัน
3. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจ หรือแรงผลักดันบุคคล

✓ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2530 : 31) ให้ความหมายของค่านิยมว่าคือ ทศณคติ ความสนใจ รวมทั้งความอยากความต้องการของบุคคล และยังได้ให้ความหมายของค่านิยมในแนวทางสังคมว่าคือ สิ่งที่สำคัญ เห็นว่าสำคัญ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2531 : 185)

ชัยพร วิชาวุธ และคณะ (2531 : 7) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึงคุณค่า หรือความสำคัญที่บุคคลหนึ่งให้กับสิ่งหนึ่ง ๆ และเป็นหลักเกณฑ์การตัดสินใจความถูกต้องของพฤติกรรม นอกจากนี้จริยธรรมก็เป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมด้วย หรือเรียกว่า ค่านิยมจริยธรรม (Moral Values)

จริย์ สุวัตติ (2533 : 23) กล่าวว่า ค่านิยมคือความคิดจากจิตใจผสมกับการกระทำที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการศึกษาค่านิยมก็คือการศึกษา จิตใจ และพฤติกรรมของคน

✓ ส. วาสนา ประมวลพจนานุกรม (2535 : 1-2) ให้ความหมายของค่านิยมหมายถึง ความเชื่อของบุคคลที่เชื่อว่าสิ่งใดมีค่า มีความสำคัญ และเป็นที่ปรารถนาในขณะที่สิ่งอื่นมีค่ามีความสำคัญน้อยกว่า หรือไม่เป็นที่ต้องการ ค่านิยมเป็นมาตรฐานในการรับรู้ การประเมิน การเลือกและการตัดสินใจของบุคคลว่า ควรทำหรือไม่ควรทำ มีค่าหรือไม่มีค่า สำคัญหรือไม่สำคัญ ค่านิยมเป็นตัวกำหนดเป้าหมายที่ต้องการ โดยไม่มีเงื่อนไขว่าจะต้องก่อให้เกิดความดีแก่สังคมด้วยหรือไม่

จรรยา สุวรรณทัต (2535 : 167) กล่าวว่า ค่านิยมคือ สิ่งที่กำหนดแบบความประพฤติ อุปนิสัย ทศนคติที่สังคมยกย่อง หรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่สังคมปรารถนา โดยค่านิยมอาจเปลี่ยนแปลงและสูญสลายไปได้ หากสภาพแวดล้อมทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะมีค่านิยมใหม่เกิดขึ้นแทนที่

สมยศ เม่นแย้ม (2540 : 10-11) กล่าวว่า ค่านิยมว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า หรือนับถือในชีวิต

ศักดิ์ ระพี (2543 : 28) ให้ความหมายของคำว่า ค่านิยมว่า เป็นการตัดสินใจที่เรากระทำในชีวิต ซึ่งขึ้นอยู่กับรากฐานของค่านิยมที่เรายึดถือ เป็นมาตรฐาน เป็นบรรทัดฐาน หรือเป็นกฎเกณฑ์ ที่กำหนดว่าควรปฏิบัติอย่างไร โดยค่านิยมพัฒนาจากประสบการณ์ที่เราได้จากอิทธิพลของมนุษย์ จากสภาพแวดล้อม

✓ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543 : 127) นิยามความหมายของค่านิยมไว้ว่า เป็นความรู้สึกรับรู้ความเชื่อที่สังคมเห็นว่าดี-เลว มีความสำคัญ-ไม่สำคัญ พึงปรารถนา-ไม่พึงปรารถนา ซึ่งเป็นอุดมการณ์หรือวิถีชีวิตของมนุษย์

กล่าวโดยสรุปความหมายของ ค่านิยม หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบ และความเชื่อที่ยึดถือ ว่าควรปฏิบัติอย่างไร และเป็นมาตรฐานกำหนดว่า สิ่งใดดี สิ่งใดเลว และเป็นเป้าหมายในการกระทำกิจกรรม

1.2. แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม

ได้มีนักวิชาการได้ศึกษา และมีแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมไว้แตกต่างกัน ซึ่งมีทั้งการมองว่าค่านิยมมีที่ประเภท และการกล่าวถึงสาเหตุของการเกิดค่านิยม ไว้ดังนี้

สปรองเกอร์ (Parsons. 1951 : 70-71 ; citing Spranger. 1928) ได้เสนอแนวทางการวัดค่านิยม โดยการออกแบบข้อความเรื่องราวเพื่อแสวงหาค่านิยมพื้นฐาน (Value-Orientations) จากบุคคล โดยแบ่งค่านิยมพื้นฐานเป็น 6 ประการ โดยแต่ละคนจะมีค่านิยมอยู่หนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งค่านิยม โดยค่านิยมทั้ง 6 ประการมีดังนี้ (Anne Anastasi. 1976 : 552)

1. ด้านความนึกคิด (Theoretical) อันเกี่ยวกับการจัดระบบ (Organization) ในความรู้ความจริง (Truth) โดยผู้ที่มีค่านิยมนี้มักจะเป็นนักวิชาการ
2. ด้านเศรษฐกิจ (Economic) เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติตนในการจับจ่ายใช้สอยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ที่มีค่านิยมนี้มักจะเป็นนักธุรกิจ
3. ด้านสุนทรียศาสตร์ (Esthetic) เกี่ยวกับความงามความไพเราะ (Harmony) ชอบสุนทรสนาน และรักสวยรักงาม
4. ด้านสังคม (Social) เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม (Altruistic Love) มีความรักเพื่อน
5. ด้านการเมือง (Political) เกี่ยวข้องกับอำนาจในการปกครองโดยผู้ที่มีค่านิยมนี้มักจะเป็นนักการเมือง
6. ด้านศาสนา (Religious) เกี่ยวกับจิตวิญญาณ และความเป็นเอกภาพ โดยผู้ที่มีค่านิยมนี้มักจะเป็นนักบวช

ดิวิต (Jarrett. 1991 : 13 ; citing DeWitt. 1931 : unpaged) ได้แบ่งค่านิยมเป็น 2 ประเภทคือ

1. ค่านิยมเกี่ยวกับชีวิตจริง ซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึกและจิตใจ ความทะเยอทะยาน รัก และความเป็นเพื่อน จริยธรรมและศาสนา ความรู้ ความสามารถ

2. ค่านิยมการสร้างสรรค์ได้แก่ การกระทำ ศาสนา ศิลปะ

เฟนนิคซ์ (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 136 ; อ้างอิงจาก Phenix. 1958 : unpaged) แบ่งค่านิยมเป็น 6 ประเภทได้แก่ ค่านิยมทางวัตถุ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมทางด้านความจริง ค่านิยมทางจริยธรรม ค่านิยมทางสุนทรียธรรม และค่านิยมทางศาสนา

โรคิช (Rokeach. 1973 : 11-23) ให้แนวการพิจารณาค่านิยมว่าควรมองค่านิยมจากตัวบุคคล หรือมุ่งเน้นค่านิยมไปที่ตัวบุคคล จะเป็นการพิจารณาค่านิยมที่มีความหมายมีลักษณะเป็นกลาง โรคิชได้ขยายความเห็นในหน้าที่สำคัญของค่านิยมมี 2 ประการ คือความเป็นมาตรฐานซึ่งค่านิยมจะเป็นสิ่งชี้ทางปฏิบัติของบุคคล ช่วยในการประเมิน พิจารณาตัดสินในความดี หรือสิ่งที่น่าตำหนิที่สะสมในตัวบุคคล อีกประการหนึ่งคือ ลักษณะเป็นแรงจูงใจ ค่านิยมจะเป็นสิ่งจูงใจและเกี่ยวข้องในการฟันฝ่าอุปสรรค การต่อสู้ให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ เช่น เราต่อสู้หรือกระทำด้วยความซื่อสัตย์ในค่านิยม ค่านิยมตามทฤษฎีของโรคิช แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมวิถีปฏิบัติ (Instrumental Value) จำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ ค่านิยมส่วนจริยธรรมเป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หากค่านิยมนี้ถูกละเมิด บุคคลจะรู้สึกสำนึกผิด ไม่สบายใจด้วยมโนธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ฯลฯ อีกส่วนหนึ่งคือ ค่านิยมส่วนความสามารถ (Competence Values) เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่ตนเอง หากค่านิยมนี้ถูกละเมิดทำให้รู้สึกอับอาย ที่ตนขาดความสามารถส่วนตัว เช่น ความประพฤติอย่างมีเหตุผล ความกล้าในการแสดงข้อคิดเห็นด้วยเหตุผลด้วยผล ฯลฯ

2. ค่านิยมจุดหมายปลายทาง (Terminal Values) จำแนกเป็น 2 ส่วน คือค่านิยมส่วนบุคคล (Personal Values) เป็นค่านิยมอยู่ในตัวบุคคล เช่น ความสงบสุขทางใจ ความต้องการอยู่ดีกินดี ความต้องการมีชื่อเสียง ฯลฯ อีกส่วนหนึ่ง คือ ค่านิยมส่วนสังคม (Social Values) เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม เช่น ความสันติสุข ความสงบเรียบร้อย ฯลฯ

ทฤษฎีค่านิยมของโรคิช ยังมีข้อดกหลงเบื่องต้นเกี่ยวกับธรรมชาติของค่านิยมดังนี้

1. จำนวนของ "ค่านิยม" สามารถศึกษาได้
2. ความแตกต่างของ "ค่านิยม" จะแสดงออกทางระดับ (Degree)
3. ค่านิยมต่าง ๆ สามารถนำมารวมกันเข้าเป็นระบบค่านิยมได้ (Value Systems)
4. ค่านิยมของมนุษย์สามารถสืบสาวไปถึงวัฒนธรรมสังคม และสถาบันสังคมต่าง ๆ ไปจนถึงบุคลิภาพได้ สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นบ่อเกิดของค่านิยม
5. ค่านิยมของมนุษย์ จะแสดงออกทางทัศนคติ และพฤติกรรมทุกรูปแบบที่นักสังคมศาสตร์สนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์

กอร์ดอน (Aiken. 1976 : 227-228 ; citing Gordon. n.d : unpagged) ได้แบ่งค่านิยมเป็นค่านิยมส่วนรวม (Interpersonal Values) หรือค่านิยมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและคนในสังคม และค่านิยมส่วนบุคคล (Personal Values) หรือค่านิยมในชีวิตประจำวัน และได้สร้างแบบสำรวจค่านิยมดังนี้

1. แบบสำรวจค่านิยมส่วนรวม (Survey of Interpersonal Values) โดยค่านิยมส่วนรวมมี 6 ด้านดังนี้ ค่านิยมด้านการช่วยเหลือ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านการยอมรับคุณค่า ด้านอิสระเสรี ด้านเมตตา ด้านความเป็นผู้นำ

2. แบบสำรวจค่านิยมส่วนบุคคล (Survey of Personal Values) และค่านิยมส่วนบุคคลมี 6 ด้านดังนี้ ด้านการยอมรับความคิดเห็น ด้านผลสัมฤทธิ์ ด้านความแตกต่าง ด้านความเด็ดขาด ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ด้านการปรับตัว

สำหรับประเภทของค่านิยม นักวิชาการไทยได้แบ่งไว้ดังนี้

✓ สาโรช บัวศรี (2526 : 22 , 25-26) ได้ทำการศึกษาและแบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ด้านดังนี้

1. ค่านิยมเฉพาะบุคคล (Individual Values) เช่น การประหยัด ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง ฯลฯ

2. ค่านิยมของสังคม หรือค่านิยมทางวัฒนธรรม (Social or Cultural Values) เช่น ความสันติสุข ความสงบเรียบร้อย ฯลฯ

เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์ (ไพฑูริ ลิ้งกา. 2529 : 23 ; อ้างอิงจาก เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์. 2526 : 35) ได้จัดแบ่งประเภทของค่านิยมออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง (Self-Oriented Values) ซึ่งได้แก่ ค่านิยมประหยัด ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเองและการมีสติปัญญา

2. ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม (Society-Oriented Values) ซึ่งได้แก่ ค่านิยมความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความมีวินัย และการยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม

3. ค่านิยมเกี่ยวกับชาติ (Nation-Oriented Values) ซึ่งได้แก่ ค่านิยมความรักชาติ

สนิท สมัครการ (สมนึก คู่เมือง. 2527 : 15 ; อ้างอิงจาก สนิท สมัครการ. 2526 : 28) ได้ทำการศึกษา และแบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ค่านิยมเฉพาะบุคคล (Individual Values) เช่น การประหยัด ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง ฯลฯ

2. ค่านิยมของสังคม หรือค่านิยมทางวัฒนธรรม (Social or Cultural Values) เช่น ความสันติสุข ความสงบเรียบร้อย ฯลฯ

สมนึก คู่เมือง (2527 : 16) ได้นำหลักของพระศาสดาเป็นหลักในการแบ่งค่านิยมเป็น 2 ประเภท คือ ค่านิยมที่เป็นศีลธรรม (Morality) และค่านิยมที่เป็นข้อตกลง (Convention) ซึ่งได้แก่ธรรมเนียมประเพณี อดุมการณ์ วินัย กฎหมาย ฯลฯ

อุทัย ทองพูน (2528 : 68) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ระดับคือ ค่านิยมของบุคคล และค่านิยมของสังคม โดยค่านิยมของสังคมจะเป็นค่านิยมร่วมของคนส่วนใหญ่ที่เห็นว่าเป็นสิ่งดีงาม ควรค่าแก่การปฏิบัติ

นอกจากนี้นักวิชาการได้แบ่งประเภทของค่านิยมแล้ว นักวิชาการทั้งไทย และต่างประเทศยังได้อธิบายถึงลำดับขั้นการเกิดค่านิยม และเกณฑ์การพิจารณาค่านิยมไว้ดังนี้

แครทวอล (Krathwohl, 1964 : 95-175) ได้จำแนกระดับความรู้สึก (Affective) ไว้ดังนี้

1. การรับรู้(Receiving) เป็นขั้นแรกของความรู้สึก หรือเป็นขั้นที่จดจำจากสติปัญญา
 - 1.1 การรู้จัก (Awareness) เป็นเพียงการสังเกตปรากฏการณ์นั้นโดยขาดความสนใจ
 - 1.2 ความเต็มใจในการรับ (Willingness to Receive) เป็นขั้นเต็มใจที่จะรับรู้
 - 1.3 ควบคุมหรือคัดเลือกความเอาใจใส่ (Controlled or Selected) เป็นความรู้สึกที่จะบอกได้ว่าอะไรควรเอาใจใส่ อะไรไม่ควรเอาใจใส่
2. การตอบสนอง (Responding) ขั้นนี้เป็นขั้นที่มีจิตใจจดจ่อ เกิดความสนใจ ชื่นชอบกิจกรรมหนึ่งมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ
 - 2.1 การยินยอมในการตอบสนอง (Acquiescence in Responding) เป็นความรู้สึกขั้นเชื่อฟังหรือยินยอมที่จะกระทำ
 - 2.2 ความเต็มใจที่จะตอบสนอง (Willingness to Responding) เป็นความรู้สึกขั้นร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ
 - 2.3 ความพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction in Responding) เป็นความรู้สึกขั้นพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. การรับรู้คุณค่าหรือค่านิยม (Valuing) เป็นขั้นในการรู้สึกคุณค่าของสิ่งของ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมที่ตนได้รับมาตั้งแต่ต้น
 - 3.1 การรับรู้คุณค่า (Acceptance of a Value) ระดับนี้มุ่งหมายบรรยายคุณค่าในระดับของความเชื่อ
 - 3.2 การชื่นชอบคุณค่า (Preference for Value) ระดับนี้เป็นขั้นที่ต้องการคุณค่าในสิ่งนั้น
 - 3.3 การยินยอมรับ (Commitment) หมายถึงความเชื่อศรัทธาด้วยอารมณ์ที่แน่นอนค่านิยมที่มีความชื่นชอบให้อยู่กลุ่มเดียวกัน
4. การจัดระบบคุณค่า (Organization) ขั้นนี้เป็นการจัดระบบคุณค่าให้อยู่กลุ่มเดียวกัน
 - 4.1 การสร้างมโนภาพของคุณค่า (Conceptualization of a Value) เป็นการจัดระบบคุณค่าที่มีลักษณะเดียวกันอยู่ด้วยกัน
 - 4.2 การจัดระบบคุณค่าของค่านิยม (Organization of a Value System) โดยการจัดค่านิยมที่สลับซับซ้อนให้อยู่กลุ่มเดียวกัน เพื่อให้เกิดความสมดุลทางความรู้สึก
5. การสร้างลักษณะนิสัยโดยคุณค่าอย่างหนึ่งหรือคุณค่าซับซ้อน (Characterization by a Value or Value Complex) เป็นขั้นที่ยึดถือเป็นลักษณะนิสัยเป็นแนวความเชื่อ ปรัชญาชีวิต
 - 5.1 การสรุปอ้างอิงนัยทั่วไปของคุณค่าหรือค่านิยม (Generalized Set) หมายถึงความรู้สึกที่สอดคล้องกับระบบเจตคติและค่านิยม
 - 5.2 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นระดับที่ผสมผสานความรู้สึกเป็นอุดมการณ์ ปรัชญาชีวิต

แรท ฮาร์มิน และ ไชมอน (Raths and Harmin and Simon. 1966 : 28-30) ได้ให้ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification. VC) ว่าเป็นทฤษฎีที่กำหนดว่าค่านิยมคืออะไรโดยดูจากมาตรฐานขั้นทั้ง 7 ขั้นโดยถ้าค่านิยมใดไม่มีมาตรฐานนี้ก็จะไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นค่านิยม (Full Values) แต่เป็นเพียงทัศนคติค่านิยม (Values Indicator) หรือ ความเชื่อ ทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ และการแสดงออกเท่านั้น โดยมาตรฐานทั้ง 7 ขั้นมีดังนี้

การเลือก	ขั้นที่ 1 สำรวจหรือเลือกอย่างเสรี
	ขั้นที่ 2 การเลือกตัดสินใจยอมรับ
	ขั้นที่ 3 ตัดสินเลือกโดยดูผลกระทบ
การนิยมและซาบซึ้ง	ขั้นที่ 4 มีความเห็นชอบ และยึดถือค่านิยมนั้น
	ขั้นที่ 5 เต็มใจประกาศยืนยันให้เป็นที่รับรู้
การปฏิบัติ	ขั้นที่ 6 แสดงออกซึ่งค่านิยมนั้น
	ขั้นที่ 7 ทำซ้ำ ๆ หรือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

โคเบอร์ก (Zimbardo. 1975 : 435-436 ; citing Kohlberg. 1967 , 1969a , 1969b.) แบ่งระดับของค่านิยมและศีลธรรมดังนี้

1. ระดับของการรับรู้ มาตรฐานในการกำหนดความต้องการในด้านดีและเลว
2. ระดับที่ค่านิยมกำหนดทางปฏิบัติในทางที่ถูก และการกระทำในสิ่งที่ถูก
3. ระดับที่ยึดถือว่าค่านิยมเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม และเป็นมาตรฐานที่กำหนดศีลธรรม และกฎของตน

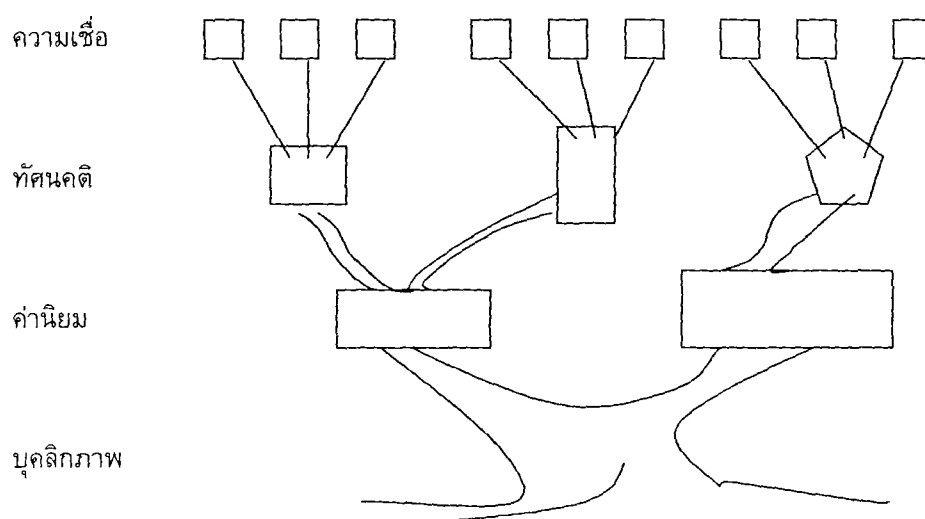
ดิสเลอร์ (Dressler. 1969 : 70-72) ได้กล่าวว่า การกระจ่างค่านิยม (Value Clarification) ตามแนวของแรท ฮาร์มินและไชมอน เกิดจากกระบวนการดังนี้

1. การรับรู้ค่านิยมจากสิ่งต่าง ๆ
2. การรับรู้โดยไม่เปิดเผยความสนใจต่อค่านิยมนั้น
3. การรับรู้โดยเปิดเผยความสนใจ
4. การเปิดรับค่านิยมที่สนใจมาเป็นของตนเอง

โคเฮนและคนอื่น ๆ (สมนึก คู่เมือง. 2527 : 12 ; อ้างอิงจาก Cohen and others. 1980 : 53-58) ให้ความเห็นว่าค่านิยมเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ ซึ่งทัศนคติประกอบด้วย การรับรู้ ความรู้สึก และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม และการปฏิสัมพันธ์ โดยส่วนประกอบของทัศนคติและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน

ไอแซก (ส. วาสนา ประมวลพจนานุกรม. 2524 : 2-4 ; อ้างอิงจาก Eysenck. 1954 : unpagged) นักจิตวิทยาสังคมยังได้เสนอแผนภาพต้นไม้ (Tree Model) แสดงระดับความรู้สึกขั้นต่าง ๆ ขั้นต้นไม่เป็นระดับความรู้สึกที่เป็นความเชื่อ ขั้นที่สองเป็นระดับความรู้สึกที่เป็นทัศนคติ ขั้นที่สามเป็นระดับความรู้สึกที่เป็นการมองเห็นคุณค่าหรือขั้นที่เรียกว่าค่านิยม ขั้นที่สี่เป็นขั้นสุดท้ายเรียกว่าเป็นบุคลิกภาพ ระดับขั้นต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันสามารถมองย้อนกลับไปได้ เช่น มองจากระดับความเชื่อไปบุคลิกภาพ หรือมองจากบุคลิกภาพไปถึงความเชื่อ จากแผนภาพต้นไม้จะเห็นว่าสามารถเปลี่ยนความเชื่อของบุคคลได้ง่าย แต่เปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ยากกว่า และเปลี่ยนค่านิยมของบุคคลได้ยากกว่าทัศนคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลิกภาพของ

บุคคลเป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลนั้นตลอดไป แม้ว่าค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ จะเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมหรือสิ่งแวดล้อมก็ตาม

ภาพประกอบ 2 แผนภาพต้นไม้ ตามแนวของไอแซกส์

นอกจากแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศแล้ว นักวิชาการไทยได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับลำดับขั้นการเกิดค่านิยมดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2520 : 18-19) ได้ให้เกณฑ์สำหรับการพิจารณาค่านิยม หรือการยอมรับค่านิยมไว้เป็นของตนเองไว้คล้ายกับทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification, VC) ของแรท ฮาร์มิน และไซมอน ดังนี้

การเลือก	ขั้นที่ 1 อย่างเสรี
	ขั้นที่ 2 จากค่านิยมหลายประการ
	ขั้นที่ 3 หลังจากได้พิจารณาผลหลังการปฏิบัติ
การทดสอบ	ขั้นที่ 4 รักษาค่านิยม และพอใจในค่านิยมนั้น
	ขั้นที่ 5 พร้อมที่จะยืนหยัดในค่านิยมนั้น
การกระทำ	ขั้นที่ 6 กระทำตามค่านิยมที่ได้ยอมรับ
	ขั้นที่ 7 กระทำซ้ำเป็นชีวิตประจำวัน

นิพนธ์ คันทเสรี (วิฑูรย์ บัวปลั่ง. 2533 : 18 ; อ้างอิงจาก นิพนธ์ คันทเสรี. ม.ป.ป. : 17-19) ได้กล่าวว่าการเกิดของค่านิยมเกิดจากโดยอนุสัยหรือสันดานอันได้แก่ แนวโน้มที่ยึดถือหรือความเชื่อ ความชอบในสิ่งที่สวามิภักดิ์ ความสะดวกสบาย ความสนุกสนาน แนวโน้มไม่พอใจในสิ่งที่ไม่น่าพอใจ แนวโน้มที่สงสัยลังเล ความอยากรู้อยากเห็น ฯลฯ เมื่อถูกกระตุ้นด้วยอายตนะภายนอก ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ความคิด มากระทำต่ออายตนะภายในได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ก่อให้เกิดการสนองตอบต่อความอยากหรือค้นหา ถ้าการสนองตอบเป็นที่พอใจจะเกิดความชอบความนิยมเห็นสิ่งนั้นมีคุณค่ามีความหมาย ซึ่งก่อให้เกิดค่านิยม และจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมหรือเป็นบุคลิกลักษณะ ตามลำดับตั้งแต่ อนุสัย อายตนะ ค้นหา การตอบสนอง ค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรม

พระราชวรมนี (จริย์ สุวดี. 2533 : 43-45 ; อ้างอิงจาก พระราชวรมนี. 2527 : 137) ได้กล่าวว่าค่านิยมเกิดจาก 2 สายดังนี้

1. สายทุกข์ของบุคคลได้แก่ ค้นหา อุปทาน ภพชาติ และชรา มรณะ
2. สายทุกข์ของสังคมได้แก่ ค้นหา ปรีเยสนาการ ลาภะ วิณัจฉัย ฉันทะวาทะ อัชฌโสสานปริคคหะ มัจฉริยะะ และอารักขะ

สนิท สมัยการ (สมณี กูเมือง 2527 : 15 ; อ้างอิงจาก สนิท สมัยการ 2526 : 28) ให้ความเห็นว่า ค่านิยมเป็นแนวคิดทางสังคมศาสตร์ ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สิ่งที่สังเกตได้คือพฤติกรรมซึ่งพฤติกรรมจะคล้อยตามความเชื่อและ ค่านิยม นักสังคมศาสตร์จึงอนุมานวัดค่านิยมจากพฤติกรรม และกล่าวว่ามนุษย์มีพฤติกรรมมาจากความเชื่อ และกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ที่พัฒนาเป็นค่านิยม และเกิดเป็นทัศนคติ จนถึงพฤติกรรมตามลำดับขั้นดังนี้

1. ความเชื่อ และกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม
2. ค่านิยม
3. ทัศนคติ
4. พฤติกรรม

สาโรช บัวศรี (2526 : 22 , 25-26) ให้ความเห็นในการเกิดค่านิยมไว้ว่า เมื่อเกิดความจำเป็นหรือความต้องการ ขึ้นต่อไปจะเกิดเป็นความชอบ หรือความสนใจ ความชอบหรือความสนใจนี้จะกระตุ้นให้เกิดความนิยมชมชอบ เข้าไปในคุณค่ากลายเป็นค่านิยม ถ้าค่านิยมก่อตัวเป็นระยะเวลานานพอสมควร ทำให้เกิดสภาวะความพร้อมที่จะกระทำอยู่ในใจเรียกว่า ทัศนคติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำ หรือพฤติกรรม ตามลำดับขั้นดังนี้

1. ความจำเป็น หรือความต้องการ
2. ความชอบ และความสนใจ
3. ค่านิยม
4. ทัศนคติ
5. พฤติกรรม

เมธี ปิณฑนนท์ (2526 : 43-44) มีแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเกิดค่านิยมว่าเกิดตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ความรู้สึก
2. ความคิดเห็น
3. การสื่อสารและการถ่ายทอดถึงกัน
4. การเลือกเชื่อและมีศรัทธา
5. การปฏิบัติ (พฤติกรรม)

ศักดิ์ ระบุ (2543 : 40-46) อธิบายถึงกระบวนการเกิดค่านิยมว่าเป็นลำดับคือ การเลือกอย่างเสรี การเลือกจากแนวทางต่าง ๆ การเลือกหลังจากได้พิจารณาผลที่เกิดหลังการเลือกแล้ว การเห็นคุณค่า การยืนยันสิ่งที่ตนยึดมั่น กระทำตามสิ่งที่เลือกแล้ว และการทำสิ่งนั้นซ้ำ ๆ

นอกจากนักวิชาการที่ได้กล่าวเกี่ยวกับลำดับขั้นการเกิดค่านิยมแล้ว นักวิชาการยังได้อธิบายถึงสาเหตุของการเกิดค่านิยมไว้ ดังนี้

รัช (ชุตินาถ รัตนจรณะ. 2527 : 14 ; อ้างอิงจาก Ruch. 1953 : 196) อธิบายถึงพัฒนาการของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมเกิดจากประสบการณ์จากชีวิตและสิ่งแวดล้อมในบ้านของบุคคล โรงเรียน วัด สมาคม และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ก็มีอิทธิพลต่อค่านิยมมาก และเป็นสิ่งในการกำหนดทางชีวิตของบุคคล บุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมและค่านิยมในสังคมของตน ก็จะพยายามแสวงหาสังคมใหม่

แบนโดร่า และ วัลเตอร์ (Bandura and Walters. 1963 : 1-7) มีแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ไว้ดังนี้โดย แบนโดร่า และ วัลเตอร์เชื่อว่าบุคคลเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงตนเอง ตามพฤติกรรมของสังคม (Social Behavior) ที่ตนเองได้พบเห็นซึ่งขึ้นอยู่กับเวลาหรือความคงทนของอัตราการพบเห็น และความคงทนของความสนใจ โดยสังคมที่เด็กจะมีความสนใจเรียนรู้มากคือ ครอบครัว โรงเรียน และสังคมแวดล้อม โดยเด็กจะเรียนรู้ได้มากเพราะมีความคงทนของความสนใจสูง เช่นแหล่งสังคม เหล่านี้เป็นแหล่งที่ทำให้เด็กเรียนรู้ถึงความถูกต้อง

ฮาวิคเฮอร์ (Havinghurst) (ชนพร วัฒนะโรจน์ภิญโญ. 2519 : 33 ; อ้างอิงจาก Garrison and Karl. 1965 : 182) กล่าวว่า วัยรุ่นจะปฏิบัติตามและยอมรับค่านิยมและพฤติกรรมของสังคมโดยเลียนแบบการกระทำของครู พระ ผู้นำกลุ่ม ทั้งในด้านการกระทำและด้านคำสั่งสอน

เทย์เลอร์ (Jarrett. 1991 : 13 ; citing Taylor. 1961 : 299) ได้กล่าวถึงขอบเขตของค่านิยมว่า ค่านิยมเกิดจากวัฒนธรรม สถาบันต่าง ๆ และกิจกรรม และได้แบ่งสาเหตุค่านิยมเป็นด้านศีลธรรม ด้านสุนทรีย์ ด้านสติปัญญา ด้านศาสนาและลัทธิ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านกฎหมาย

แรท ฮาร์มิน และ ซีมอน (Raths, Harmin & Simon. 1966 : 15-19) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่เกิดค่านิยมว่าค่านิยมเกิดจาก ครอบครัว โรงเรียน การสอนของครู สื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ โดยจะทำการปลูกฝังค่านิยมว่าสิ่งใดดี สิ่งใดเลว ควรทำอย่างไรในสังคม และไม่ควรถ่ายทอดในสังคม

มิคชีเนอร์ ดีเลมาเตอร์ และชาร์วาส (Michener, DeLemater & Schwartz. 1986 : 469-473) ได้กล่าวว่าค่านิยม และความแตกต่างของค่านิยมเกิดจากโครงสร้างของสังคมคือ กลุ่มอาชีพ การศึกษา ระดับของสังคม

คัมมิง (Cummings. 1988 : 32-36) ได้ศึกษาถึงรูปแบบสาเหตุของค่านิยม และค่านิยมด้านการศึกษาว่าเกิดจากครอบครัว โรงเรียน และสังคม โดยครอบครัวและโรงเรียนจะเป็นตัวสร้างค่านิยมด้วยวิธีการถ่ายทอดความเชื่อ และค่านิยมส่วนมากแก่เด็ก อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการสร้างค่านิยมก็คือ การเลี้ยงดูของพ่อแม่ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ส่วนอิทธิพลของโรงเรียนที่มีผลต่อการสร้างค่านิยมก็คือ ครู สังคมของนักเรียนในโรงเรียน และการสอน นอกจากนี้คัมมิง (1988 : 176) ยังได้อธิบายถึงระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมทั้งด้านส่วนตัวและด้านสังคมดังนี้

1. ด้านครอบครัวส่งผลต่อค่านิยมส่วนตัวมาก และไม่ส่งผลต่อค่านิยมของสังคม
 2. โรงเรียนประถมไม่ส่งผลต่อค่านิยมส่วนตัว และส่งผลต่อค่านิยมของสังคมมาก
 3. โรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัยส่งผลต่อค่านิยมส่วนตัวมาก และส่งผลต่อค่านิยมของสังคมมาก
 4. สังคมของวัยรุ่นส่งผลต่อค่านิยมส่วนตัวปานกลาง และส่งผลต่อค่านิยมของสังคมปานกลาง
 5. การฝึกทหารไม่ส่งผลต่อค่านิยมส่วนตัว และส่งผลต่อค่านิยมของสังคมปานกลาง
 6. การศึกษาระดับผู้ใหญ่ส่งผลต่อค่านิยมส่วนตัวปานกลาง และส่งผลต่อค่านิยมของสังคมปานกลาง
 7. เหตุการณ์ทางการเมืองไม่ส่งผลต่อค่านิยมส่วนตัว และส่งผลต่อค่านิยมของสังคมปานกลาง
 8. สื่อมวลชนส่งผลต่อค่านิยมส่วนตัวปานกลาง และส่งผลต่อค่านิยมของสังคมปานกลาง
- สำหรับค่านิยมของประเทศต่าง ๆ ได้สำรวจว่ามีการยึดถือ และยอมรับค่านิยมดังนี้ (Cummings. 1988 : 171)
1. ค่านิยมด้านศีลธรรมพบในประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เกาหลี ไต้หวัน และจีน
 2. ค่านิยมด้านศาสนาพบในประเทศอังกฤษ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย
 3. ค่านิยมด้านการงานพบในประเทศญี่ปุ่น มาเลเซีย เกาหลี และจีน
 4. ค่านิยมด้านการเมืองพบในประเทศอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และสิงคโปร์
 5. ค่านิยมด้านชาตินิยมพบในประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เกาหลี ไต้หวัน และจีน

อีสเตบัน (Esteban. 1990 : 171) ได้อธิบายถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุการเกิดค่านิยมว่ามาจากปัจจัยทั้ง 8 ด้านดังนี้

1. ด้านครอบครัว
2. ด้านสื่อมวลชน
3. ด้านสภาพเศรษฐกิจ และสังคม
4. ด้านครูและโรงเรียน
5. ด้านวัฒนธรรม
6. ด้านการดำเนินชีวิต
7. ด้านฐานะทางสังคม
8. การสอนค่านิยม

บาลเลนตีนี้ (Ballantine, 1997 : 189-200) ได้กล่าวว่าค่านิยมของเด็กเกิดจากสภาพแวดล้อมที่บ้าน
มีโนภาพแห่งตน ครู และความสนใจ โดยครูและเป็นผู้ที่จะนำความเชื่อ และความคุมเด็กในโรงเรียน

เม็กนุสสัน และ เอนเล็ด (ลิตดาวัลย์ เกษมเนตร. 2539 : 7-8 ; อ้างอิงจาก Magnusson & Endler. 1977 : 4) ได้อธิบายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมในรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (An Interactionism Model of Behavior) ว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากสาเหตุภายในตัวมนุษย์เอง หรือจิตลักษณะ (Traits Model) ลักษณะสภาพแวดล้อม และสาเหตุร่วมระหว่างลักษณะทางจิตใจกับลักษณะของสถานการณ์

นอกจากสาเหตุของการเกิดค่านิยมในแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศแล้ว นักวิชาการไทยได้มี
แนวคิดต่อปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดค่านิยม ดังนี้

✓ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543 : 128-130) ได้กล่าวถึงแหล่งการเกิดค่านิยมซึ่งไว้ 4
แหล่งดังนี้

1. ด้านครอบครัว เพราะพ่อแม่ญาติระดับต่าง ๆ จะพยายามให้การเรียนรู้แก่ลูกว่าอะไรดี
อะไรไม่ดี อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ลูกก็จะจดจำและพิจารณาสังเกตสิ่งที่พ่อแม่สอน ถ้าตรงกับความรู้สึก
ตนก็จะรับไว้

2. ด้านเพื่อน เพราะเพื่อนเป็นตัวสำคัญในการเสริมสร้างศรัทธาให้เกิดค่านิยม โดยเฉพาะวัย
รุ่นที่เป็นวัยที่เอาตามอย่างเพื่อน

3. ด้านครูและโรงเรียน เพราะครูและโรงเรียนมีอิทธิพลมากโดยถ้าครูสอนเด็กแต่สิ่งดี ๆ นัก
เรียนก็จะเป็นคนดี มีค่านิยมที่ดีติดตัว

4. ด้านสื่อ เพราะสื่อเป็นตัวเสนอเป้าให้แก่คน การเกิดความเชื่อศรัทธาก็จะขึ้นอยู่กับ
พิจารณาตัดสิน

✓ วัชร ฐวรธรรม (2525 : 2-3) ได้กล่าวถึงสาเหตุการเกิดค่านิยมว่า เด็ก ๆ จะยอมรับการถ่ายทอดค่า
นิยมจากผู้ที่อยู่แวดล้อม และผู้ที่อิทธิพลที่สุด ได้แก่ พ่อแม่ ครูอาจารย์ และพระภิกษุที่ตนนับถือ และเมื่อเด็ก
โตเป็นวัยรุ่นก็จะเริ่มรับค่านิยมจากสิ่งแวดล้อมเช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ การเดินทาง เพื่อน โรงเรียน ผู้เป็นที่
รัก และค่านิยมของเด็กก็จะเปลี่ยนแปลงตามสิ่งเหล่านี้ ทำให้เด็กเริ่มตัดสินใจว่าค่านิยมใดมีค่ากับตนจริง ๆ
แต่ก็มีแนวโน้มที่เด็กจะรับค่านิยมตามที่ถูกบังคับไว้เพราะไม่ต้องการเสียสัมพันธกับผู้ใหญ่ที่ตนรักและนับถือ
ซึ่งการเก็บกคนี้จะขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดู

✓ อำไพ อินฟ้าแสง (2524 : 172-183) ได้กล่าวว่าค่านิยมเกิดจากพลังหล่อเลี้ยงทางสังคม (Forces
That Shape Attitudes and Values) ซึ่งหมายถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เจตคติและค่านิยมของคน
เกิดขึ้นโดยเกิดจากการให้ความรู้ โดยพลังหล่อเลี้ยงเจตคติและค่านิยมมาจากแหล่ง 4 แหล่งดังนี้คือ

1. สังคมและวัฒนธรรม โดยผู้ที่ตกอยู่ในสังคมแบบใดก็ย่อมที่จะอยู่ใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม
นั้นหรือมีพฤติกรรมเหมือนคนกลุ่มนั้น

2. สื่อมวลชน โดยสื่อมวลชนจะมีบทบาทในการให้ความรู้ในการเกิดค่านิยม

3. กลุ่มเพื่อนและผู้นำกลุ่ม เพราะวัยรุ่นพร้อมที่จะรับฟังคำแนะนำและปฏิบัติตามกลุ่ม
เพื่อนเพื่อให้มีพฤติกรรมเหมือนกับเพื่อนในกลุ่ม ทำให้เพื่อนมีบทบาทในการถ่ายทอดค่านิยมและเจตคติ

4. กลุ่มสถาบัน กลุ่มสถาบันต่าง ๆ เช่น ครอบครัว โรงเรียน ชาติ ศาสนา องค์กร นั้นมีบทบาท
ในการหล่อหลอมเจตคติและค่านิยมคนอย่างมากเพราะบุคคลที่อยู่ในสถาบันนั้นย่อมที่จะรับเอาเจตคติ
และค่านิยมของสถาบันมาด้วย

พระราชวรมุนี (2529 : 642) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดค่านิยมว่าเกิดจากกัลยาณมิตร และ บาปมิตร ทำให้เกิดทิวทัศน์ หรือความคิด ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยม โดยมีมิตรนั้นได้แก่ บิดามารดา ครู อาจารย์ และเพื่อน โดยบิดามารดาและครูอาจารย์มีอิทธิพลชักนำให้เกิดทิวทัศน์มากกว่าเพื่อน

พล แสงสว่าง (2531 : 60) ได้กล่าวว่าค่านิยมของบุคคลจะส่งผลต่อค่านิยมโดยรวม และการปลูกฝังค่านิยมนั้นเกิดจาก

1. การสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ดี ตั้งแต่สิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว โรงเรียน ตลอดจนถึงสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ซึ่งวิธีนี้เรียกว่า ปรโตโมสะ (เครื่องจูงใจภายนอก) หรือวิธีการแห่งศรัทธา

2. การสร้างสำนึกที่ดีให้เกิดแก่เด็ก หรือการให้เด็กรู้จักคิดให้ถูกวิธี โดยใช้สติปัญญาพิจารณาจนรู้ซึ่งถึงคุณค่า ซึ่งวิธีนี้เรียกว่า โยนิโสมนสิการ หรือวิธีการแห่งปัญญา ซึ่งคล้ายคลึงกับทฤษฎีการกระจำค่านิยมที่ได้เสนอไปข้างต้น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2531 : 185-190) ได้กล่าวว่า ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม เกิดจากประสบการณ์ทางสังคม ความเฉลียวฉลาด และสุขภาพจิตของตน ซึ่งจะทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยต้นไม้อจริยธรรม

✓ ประดับ เรืองมัลย์ (2519 : 17-19) ได้กล่าวว่าค่านิยมของบุคคลจะแตกต่างจากบุคคลอื่นก็จากองค์ประกอบ 3 ประการดังนี้

1. อิทธิพลทางบ้าน เพราะบ้านเป็นแหล่งที่สำคัญในการปลูกฝังค่านิยมเด็ก และมีอิทธิพลในการถ่ายทอดค่านิยมจากบิดามารดา สู่บุตรซึ่งการถ่ายทอดจะมาจาก ระดับการศึกษาของบิดามารดา ค่านิยมเกี่ยวกับสภาพของตัวนักเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2. อิทธิพลของโรงเรียน ครูและเพื่อนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างค่านิยมบางอย่างให้แก่เด็กได้

3. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม เช่น สื่อ ทั้งนี้เพราะเด็กจะมีการเรียนแบบความคิด ความประพฤติของตัวละครในภาพยนตร์ นิยาย หนังสือ เป็นต้น

สุพัตรา สุภาพ (2534 : 59-62) ได้มีแนวคิดที่ว่าตัวแทนของการขัดเกลาทางสังคมคือองค์กรทั้ง 6 องค์กรดังนี้

1. ครอบครัว
2. โรงเรียน
3. กลุ่มเพื่อน
4. กลุ่มอาชีพ
5. ตัวแทนศาสนา
6. สื่อมวลชน

✓ จริญ คำยัง (2535 : 19-27) ได้กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้มีผลต่อรูปแบบการดำรงชีวิต ค่านิยม และเจตคติ ซึ่งทั้งนี้ได้รับอิทธิพลมาจากการสื่อสารที่นำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และระบบการศึกษา

โครงการวิชาบูรณาการหมวดศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2543) ได้กล่าวถึงองค์กรที่มีบทบาทในการขัดเกลาสังคมซึ่งคล้ายคลึงกับแนวคิดของรัช (Ruch) และ สุพัตรา สุภาพ ได้แก่องค์กรดังนี้

1. ครอบครัว
2. กลุ่มเพื่อน
3. โรงเรียน
4. กลุ่มอาชีพ
5. สื่อมวลชน
6. องค์กรศาสนา

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528 : 124-126) ได้กล่าวถึงอิทธิพลที่มีต่อค่านิยมของประชาชนในสังคมไทยไว้ดังนี้

1. ประชาชนในชนบทได้รับอิทธิพลจาก พุทธศาสนา ลัทธิพราหมณ์ ระบบเกษตรกรรม และสถาบันพระมหากษัตริย์ หล่อหลอมพฤติกรรมจนเป็นค่านิยม โดยสังคมชนบทไทยมีค่านิยมเด่นชัดเกี่ยวกับ ค่านิยมด้านการศึกษา การเป็นเจ้านายคน ความมั่งคั่ง การทำบุญ ความสนุกสนาน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ รักถิ่นฐานรักที่รักน้อง และความกตัญญู

2. ประชาชนในสังคมเมืองได้รับอิทธิพลจาก ความเจริญด้านเทคโนโลยี วัฒนธรรมตะวันตก พุทธศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ หล่อหลอมพฤติกรรมจนเป็นค่านิยม โดยสังคมเมืองไทยมีค่านิยมเด่นชัดเกี่ยวกับ ความเชื่อเหตุและผล การตรงต่อเวลา ค่านิยมตะวันตกนิยม ค่านิยมด้านอำนาจ ความฟุ้งเฟ้อ การขาดระเบียบ การเคร่งครัดในระบบราชการ และความเห็นแก่ตัว

นอกจากสาเหตุของการเกิดค่านิยมที่มีผู้อธิบายไปแล้ว ทฤษฎีสังคมประกิต หรือทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization Theory) (ทวิชย วิริยะโกศล 2541 :18-19 ; อ้างอิงจาก Green 1964 : 127) ก็เป็นอีกทฤษฎีที่อธิบายการถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม และความเชื่อจากสังคมสู่บุคคลได้เข้าใจยิ่งขึ้นดังนี้

วัฒนธรรมของสังคมนั้นสามารถเรียนรู้และถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่ง ไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งได้ กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งการถ่ายทอดวัฒนธรรมนี้ นักสังคมวิทยาเรียกว่า “สังคมประกิต” (Socialization) และวัฒนธรรมนอกจากจะมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งแล้ว ตัววัฒนธรรมเองก็ยังมีเปลี่ยนแปลง โดยมีการสร้างขึ้นมาใหม่ การปรับปรุงของเก่าหรือยกเลิกไปเพื่อสร้างวัฒนธรรมใหม่ขึ้นมา เพื่อให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของคนในสังคมยิ่งขึ้นการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวบางครั้งก็เป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่บางครั้งก็เป็นไปอย่างรวดเร็วฉับพลัน

โดยหน่วยงานทางสังคมที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมสถาบันหลักก็คือสถาบันครอบครัว การทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมของครอบครัวให้แก่สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะผู้เยาว์บางทีก็เรียกว่า การอบรมป้อนนิสัยเพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้แบบแผนความประพฤติความเชื่อและปทัสถานของสังคม เช่น บิดามารดาสอนให้บุตรของตนเรียนรู้การกิน การอยู่ การพูด การคุย รู้จักเหตุผล มารยาท และขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคม

จากที่กล่าวมาจะพบว่าหน่วยทางสังคมที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมตามกระบวนการสังคมประกิตนั้น คือ ครอบครัว ในขณะที่เดียวกันหน่วยทางสังคมอื่นๆ ที่มีความสำคัญในการปลูกฝังวัฒนธรรม ความคิดความเชื่อ ความคาดหวัง และทัศนคติต่างๆ ที่นอกเหนือจากครอบครัว ได้แก่สถาบันโรงเรียน ชุมชน เพื่อนสนิท ซึ่งเป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อม ที่อยู่ล้อมรอบตัวบุคคลนั้น นั่นเอง ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสังคมประกิตด้วยเช่นกัน

เพียร์สัน (Parsons. 1971 : 7) ได้อธิบายถึง กระบวนการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) ว่า สังคมเป็นตัวกำหนดค่านิยม และถ่ายทอดผ่านทางครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคม แต่ทั้งนี้โครงสร้างของสังคมที่แตกต่างกันก็จะมีค่านิยมโดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ เอลคิน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 14-15 ; อ้างอิงจาก Elkin. 1960 : unpagged) ได้อธิบายการถ่ายทอดทางสังคมว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลรับเอาแนวคิด ค่านิยม ความเชื่อ และแนวทางปฏิบัติในการดำรงชีวิตในสังคม โดยผ่านทางครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยการถ่ายทอดทางสังคมจะมีผลต่อสังคมส่วนรวมด้วย เนื่องจากการถ่ายทอดทางสังคมทำให้บุคคลเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น การที่บุคคลในสังคมเดียวกันมีความเชื่อ ค่านิยม และแนวทางปฏิบัติคล้ายคลึงกัน ดังที่ พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2530 : 114) ได้ให้เหตุผลว่า พฤติกรรมของมนุษย์นั้นเป็นอิทธิพลของสังคม และเมื่อมนุษย์อาศัยอยู่ในสังคมใดก็มักมีค่านิยมตามสังคมนั้น ๆ และค่านิยมของสังคมนั้นมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสังคมของมนุษย์มากที่สุด

กษิมา วิริยะ (2526 : 243) ได้กล่าวว่าครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเจริญทางความคิด และจิตใจของนักเรียน เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกในการอบรมเด็กและเยาวชน และการอบรมเลี้ยงดู และปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กของแต่ละครอบครัวนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวคิดของ ดวงเดือน พันธมนานิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2524 : 36-40) ที่กล่าวว่าครอบครัวมีอิทธิพลต่อเด็กมากโดยเฉพาะค่านิยมเชิงนิเทศ (Value Orientation) ที่เป็นศูนย์กลางของความเชื่อ ทศนคติและค่านิยมอื่น ๆ

ดังนั้นจากทฤษฎีสังคมประกิต หรือทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม จึงสามารถอธิบายได้ว่า ค่านิยมต่าง ๆ เกิดจากการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากครอบครัว เพื่อนสนิท ชุมชน และโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่ส่งผล หรือปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดค่านิยมทั้งจากนักวิชาด้านการศึกษา ด้านสังคมศาสตร์ และด้านมนุษยวิทยาได้อธิบายสาเหตุของการเกิดค่านิยมไว้คล้ายคลึงกันว่าอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมในด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านครูและโรงเรียน ด้านสื่อมวลชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำเอาสาเหตุดังกล่าวมาเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการเกิดค่านิยมประหยัด

1.3. การวัดค่านิยม

การวัดค่านิยมนั้นมีวิธีการวัดด้วยเครื่องมือหลายประเภท เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบทดสอบ และการใช้แบบสอบถาม ซึ่งได้มีผู้สร้างเชี่ยวชาญในการวัดค่านิยมสร้างไว้หลายแบบ ซึ่งการสร้างเครื่องมือในการวัดค่านิยมนั้นมีขั้นตอนดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 141-144)

1. กำหนดค่านิยมที่จะวัด

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง หรือการศึกษาค่านิยมที่กำหนดแล้วนั้น ว่ามีความหมายอย่างไร มีทฤษฎี มีการศึกษาวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับค่านิยมที่กำหนดแล้วอย่างไรบ้าง เช่น ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความหมายของค่านิยม การวัดค่านิยม ความหมายของค่านิยมด้านการประหยัด และการวัดค่านิยมด้านการประหยัด

3. นิยามค่านิยมที่กำหนด หรือการล้อมกรอบความหมายของค่านิยมตัวนั้นว่ามีความหมายอย่างไร มีลักษณะอย่างไร เช่น งานวิจัยครั้งนี้นิยามค่านิยมด้านการประหยัดไว้ดังนี้ ค่านิยมด้านการประหยัดหมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบ ความเชื่อและการปฏิบัติในการรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา และทรัพยากรทั้งส่วนตนและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์มากที่สุดรวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

4. เลือกแบบการสร้างเครื่องมือในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมนั้น โดยสามารถทำได้หลายแบบเช่น

4.1 การสัมภาษณ์ หมายถึง การพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งต้องพยายามสร้างคำถามที่จะวัดค่านิยมนั้น โดยจุดอ่อนของแบบวัดจากการสัมภาษณ์อยู่ตรงที่ผู้ตอบตอบตรงไปตรงมาหรือไม่

4.2 การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย ค่านิยมสามารถวัดได้โดยการสังเกต และจะได้ความจริงค่อนข้างสูง โดยใช้แบบตรวจสอบรายการที่ทำให้สำหรับสังเกตค่านิยมนั้นไว้โดยเฉพาะพฤติกรรมในแบบตรวจสอบรายการควรเป็นตัวอย่างของพฤติกรรมค่านิยมนั้น ไม่ควรให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว และเพื่อป้องกันความบกพร่องอาจให้ผู้สังเกต 2 คนต่อผู้ถูกสังเกต 1 คน แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกัน

4.3 แบบรายงานตนเองหรือแบบสอบถาม แบบสอบถามสามารถสร้างได้หลายชนิด เช่น เป็นภาษาหรือภาพ มีตัวเร้าเป็นคำถาม หรือเป็นสถานการณ์ แล้วผู้ตอบแสดงความรู้สึกละเอินออกมาโดยการเขียนตอบ จากตัวเร้าหรือคำถามเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น มีคำถามมา แล้วให้ตอบ

-เห็นด้วย -ไม่เห็นด้วย

-ชอบมาก -ชอบ -ไม่ชอบ

-เป็นตัวเลือกลักษณะค่านิยมต่าง ๆ

5. เขียนข้อสอบวัดค่านิยม โดยต้องเลือกแบบของการเขียนคำถามและคำตอบ และเขียนข้อคำถามและคำตอบตามแบบที่เลือก และการเขียนข้อสอบผู้สร้างจะต้องสร้างกฎเกณฑ์การให้คะแนนด้วย

6. ตรวจสอบข้อความ โดยพิจารณาดูว่าข้อคำถาม สถานการณ์ ตลอดจนคำตอบจะกระจ่างชัดสามารถวัดค่านิยมนั้นได้หรือไม่ โดยมีผู้ที่มีความชำนาญด้านค่านิยมช่วยตรวจสอบด้วย โดยมีเกณฑ์ว่าวัดได้-ไม่แน่ใจ-วัดไม่ได้ และควรแก้ไขอย่างไร ซึ่งการพิจารณาเอาความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ ว่าสามารถวัดค่านิยมนั้นได้เกิน 50 เปอร์เซนต์ขึ้นไป

7. ศึกษาอำนาจจำแนกรายข้อ ขั้นนี้เพื่อจะดูว่าข้อคำถามแต่ละข้อจำแนกผู้ที่มีค่านิยมกับผู้ที่ไม่มีความนิยมได้หรือไม่

8. จัดข้อสอบเป็นชุด เครื่องมือการวัดค่านิยมอาจจะเป็นค่านิยมเป็นชุดหรือค่านิยมเดี่ยวก็ได้ แต่ผลจากการวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกอาจจะได้ข้อนี้ เสียข้อนั้นสลับกันไป วิธีเลือกจะต้องพิจารณาให้จำนวนข้อของแต่ละชุดค่านิยมจำนวนเท่า ๆ กันเพื่อให้ลำบากแก่การแปลความหมายของคะแนน ส่วนถ้าเป็นค่านิยมเดี่ยวก็ต้องพิจารณาเลือกข้อที่ดี ให้ครอบคลุมตามนิยามด้วย การจัดชุดของข้อสอบจึงควรระวังควรมีค่าชี้แจงการดำเนินการสอบให้ละเอียด มีเวลากำหนดไว้ให้เหมาะสม เวลานี้อาจได้มาโดยการทดลองหรือโดยการพิจารณาจากแบบทดสอบมาตรฐานที่สร้างด้านค่านิยมมาก่อน โดยดูอัตราส่วนของข้อและเวลาให้เหมาะสม

9. หากคุณภาพของเครื่องมือ คุณภาพในที่นี้หมายถึงความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง ข้อสอบวัดค่านิยมเน้นคุณภาพด้านความเที่ยงตรงมากที่สุด ซึ่งหมายถึง ออกข้อสอบมาแล้วจำเป็นจะต้องวัดสิ่งที่เราต้องการวัดให้ได้จริง ๆ ส่วนวิธีการหาคุณภาพทั้ง 2 ด้านนี้จะกล่าวละเอียดในบทเกี่ยวกับการหาคุณภาพของเครื่องมือ

10. หาเกณฑ์ปกติ (Norms) เกณฑ์ปกติหมายถึงข้อเท็จจริงทางสถิติที่บรรยายการแจกแจงของคะแนนจากประชากรที่นิยามไว้อย่างดีแล้ว และเป็นคะแนนตัวที่จะบอกระดับความสามารถของผู้สอบว่าอยู่ระดับใดของกลุ่มประชากร ดังนั้นถ้าหาเกณฑ์ปกติของค่านิยมที่ทำการสอบไว้ได้แล้ว ถ้าให้ข้อสอบฉบับนี้

ไปสอบคนเดียวหรือหลายคน จะสามารถอธิบายได้เลยว่า คน ๆ นั้นมีค่านิยมสูงหรือต่ำเทียบกับคนทั่วไป และบอกได้ด้วยว่าสูงหรือต่ำเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของคนทั่วไปหรือประชากรที่ศึกษาไว้แล้วได้ การมีเกณฑ์ปกติจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแปลความหมายของคะแนน

✓ นอกจากขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวัดค่านิยมแล้วการวัดค่านิยมยังแบ่งออกเป็น 2 แนวดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 145-151)

1. แบบวัดค่านิยมเดียว

ข้อสอบแบบนี้มีจุดประสงค์ที่จะวัดค่านิยมเดียว ๆ เช่น ค่านิยมด้านการประหยัด ความมีวินัย หรือการพึ่งตนเอง อย่างใดอย่างหนึ่ง วิธีการออกข้อสอบ ทำได้หลายวิธีดังนี้

1.1 แบบมีคำถามหรือสถานการณ์แล้วให้ตอบเติมคำลงไป โดยสร้างแบบวัดได้ดังนี้

ตัวอย่าง คำถามวัดค่านิยมด้านความมีวินัย โดยวิธีตอบแบบเสรี

- 1) ท่านชอบงานที่มีกฎระเบียบเคร่งครัดมากน้อยเพียงใด ตอบพร้อมเหตุผล

.....

ตัวอย่าง คำถามจากสถานการณ์เกี่ยวกับค่านิยม แบบตอบโดยเสรี

- 1) แต่งได้รับเชิญไปบรรยายที่โรงแรมแห่งหนึ่ง เวลา 9-12 น. แต่งเป็นคนบรรยายสนุก ผู้ฟังชอบใจ หัวเราะครื้นเครง ปรากฏว่าเลยเวลา 12.00 น. ไปแล้ว เนื้อหาบรรยายยังไม่จบ ถ้าท่านเป็นแต่งจะ ทำอย่างไร ตอบพร้อมเหตุผล

.....

1.2 แบบมีคำถามหรือสถานการณ์ แล้วให้ตัวเลือกไว้ให้ตอบ โดยสร้างแบบวัดได้ดังนี้

ตัวอย่าง คำถามวัดค่านิยมแบบมีตัวเลือกให้ตอบ

- 1) ท่านชอบงานที่มีกฎระเบียบเคร่งครัดมากน้อยเพียงใด

- [] ก. ชอบ เพราะจะได้ไม่สร้างความวุ่นวาย
[] ข. ไม่ชอบ เพราะจะทำงานด้วยความอึดอัด
[] ค. ชอบมาก เพราะจะทำให้ทุกคนอยู่ในกรอบหน้าที่

ตัวอย่าง การวัดค่านิยม แบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดว่าข้อใดมีน้ำหนักความสำคัญต่อผู้ตอบ มากน้อยเพียงใด

ข้อความ	ความสำคัญ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ระเบียบที่ทำงานนั้นดำเนินไปได้ดีแม้จะขัดกับนิสัยตนเอง				
2. กฎเกณฑ์ที่ทำให้ประเทศชาติอยู่ได้อย่างมั่นคงถึงจะปฏิบัติตามลำบาก				

ตัวอย่าง การวัดค่านิยม แบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดให้ตอบในเชิงเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

ข้อความ	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมาก
1. การปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก				
2. ข้าพเจ้าเชื่อถือกฎเกณฑ์ที่เพื่อน ๆ ของข้าพเจ้าตั้งเสมอ				

ตัวอย่าง การวัดค่านิยม แบบมีตัวเลือกจากสถานการณ์

1) แดงได้รับเชิญไปบรรยายที่โรงแรมแห่งหนึ่งในเวลา 9-12 น. เขาเป็นคนบรรยายสนุก ผู้ฟังชอบใจ หัวเราะครื้นเครง ปรากฏว่าเลยเวลา 12.00 น. ไปแล้ว เนื้อหาที่บรรยายยังไม่จบ ถ้าท่านเป็นแดงจะทำอย่างไร

- ก. หยุดทันทีเมื่อหมดเวลา
- ข. พูดต่อไปเรื่อย ๆ จนหมดเนื้อหา
- ค. สรุปเนื้อความลงถึงจะกินเวลานิดหน่อยก็ตาม

1.3 การวัดค่านิยมโดยใช้มาตราแบบนัยจำแนก (Semantic Differential Scale)

หลักการในการวัดค่านิยม โดยวิธีนี้จะเอาค่านิยมที่ต้องการวัดเป็นเป้าของความรู้สึก เป็นมโนภาพ และหาคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับค่านิยมนั้น แล้วหาคำที่เป็นคำตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ โดยทั่วไปให้หาคำที่มีความหมายตรงข้ามกันอย่างน้อย 5 คู่ขึ้นไปโดยคำตรงข้ามแต่ละคู่เป็นมาตราหนึ่ง ๆ และมาตราที่กำหนดความรู้สึกระหว่างคำตรงข้ามจะเป็นการจัดอันดับจากที่มองในด้านบวกไปสู่ด้านลบ ทางด้านบวกจะให้ค่ามาก ส่วนด้านลบจะให้ค่าน้อย

ตัวอย่าง การวัดค่านิยมมาตราแบบนัยจำแนก

1. ดี							แล้ว
2. ปฏิบัติตาม							ต่อต้าน

2. แบบวัดค่านิยมเป็นกลุ่ม

การวัดค่านิยมแบบกลุ่มเป็นวิธีการวัดค่านิยมหลาย ๆ ด้านพร้อมกัน ซึ่งต้องออกแบบเครื่องมือให้วัดค่านิยมครั้งเดียวครบทุกค่านิยม โดยผู้ที่ออกแบบเครื่องมือวัดค่านิยมแบบนี้คือ แอลพอท และคณะ ตั้งข้อสอบ การวัดค่านิยม (The Study of Values) ซึ่งออกแบบตามทฤษฎีของสปรองเจอร์ โดยแบ่งการวัดเป็น 2 ตอน ตอนแรกมีสถานการณ์แล้วให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก ตอน 2 มีสถานการณ์ให้แล้วให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผู้ที่ตอบตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่งจะต้องจัดลำดับความสำคัญและสามารถจะแปลผลจากตัวเลือกนั้นได้เลยว่า ผู้ตอบมีค่านิยมด้านใดมาก ด้านใบน้อย (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 151-157)

ตัวอย่างข้อสอบ The Study of Values

ตอนที่ 1

1) จุดมุ่งหมายสำคัญของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ก็คือการค้นหาความจริงบริสุทธิ์มากกว่ามุ่งนำไปใช้ปฏิบัติ

ก. ใช่

ข. ไม่ใช่

2) สมมุติว่าท่านเป็นคนที่มีความสามารถมากมายในตัวเองอย่างเพียงพอ ท่านชอบที่จะเลือกเป็นอะไร

ก. นายธนาคาร

ข. นักการเมือง

คำถามตอนที่ 1 มีจำนวนข้อคำถาม 30 ข้อ โดยการตอบแต่ละข้อจะสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นมีค่านิยมด้านใด ซึ่งการให้น้ำหนักคะแนนจะมี 3 น้ำหนักคะแนนโดยกำหนดน้ำหนักคะแนนทั้งสองข้อเลือกแต่ละข้อแล้วต้องไม่เกิน 3 คะแนน โดยข้อเลือกที่ตรงกับความรู้สึกมากให้น้ำหนักคะแนน 3 และลดลงจนถึง 0 คะแนนหรือไม่ตรงกับความรู้สึก

นอกจากนี้ การสร้างข้อความยังต้องซ่อนเงื่อนงำปัญหาหรือข้อโต้แย้ง ให้ส่งผลต่อการตอบตัวเลือกที่ให้อาจะ ต้องมีค่านิยมด้านใดด้านหนึ่งให้ได้ ถ้าข้อคำถาม 30 ข้อก็จะคลุมค่านิยม 6 ประการ ด้านละ 5 ครั้ง โดยจากตัวอย่างข้อสอบเฉลยดังนี้

ข้อ 1 ตอบ ก. พวกหัวความคิด

ตอบ ข. พวกหัวเศรษฐกิจ

ข้อ 2 ตอบ ก. พวกหัวเศรษฐกิจ

ตอบ ข. พวกหัวการเมือง

ตอนที่ 2

1) ท่านคิดว่ารัฐบาลที่ดี ควรมีจุดมุ่งหมายหลักในเรื่องใด

- ก. ให้ความช่วยเหลือคนยากจน คนแก่ และคนป่วยมากขึ้น
- ข. พัฒนาด้านอุตสาหกรรมและด้านการค้าขาย
- ค. เน้นหลักจรรยาบรรณอย่างมากสำหรับด้านนโยบายและการทูต
- ง. สร้างชื่อเสียงของประเทศให้เป็นที่รู้จักและนับถือของประเทศเพื่อนบ้าน

โดยข้อสอบตอนที่ 2 จำนวนข้อคำถาม 15 ข้อ มีตัวเลือก 60 ตัวเลือก การเขียนครอบคลุมค่านิยม 6 ประการ ด้านละ 10 ข้อ จากตัวอย่างข้อสอบเฉลยดังนี้

ตัวเลือก	ก.	หัวสังคมหรือค่านิยมด้านสังคม
	ข.	หัวเศรษฐกิจหรือค่านิยมด้านเศรษฐกิจ
	ค.	หัวศาสนาหรือค่านิยมด้านศาสนา
	ช.	หัวการเมืองหรือค่านิยมด้านการเมือง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการประหยัด

2.1. ความหมายของค่านิยมด้านการประหยัด

ความหมายของค่านิยมประหยัด นั้นนักวิชาการต่างประเทศให้ความหมายของค่านิยมด้านการประหยัดไว้ดังนี้

สปรังเกอร์ (Parsons. 1951 : 70-71 ; citing Spranger. 1928 : unpagged) ได้ให้ความหมายค่านิยมด้านเศรษฐกิจ (Economic Values) ว่าหมายถึง การใช้จ่ายใช้สอยอย่างมีประโยชน์คุ้มค่า

ดราเกิน (Halstead. 1996 : 22 ; citing Dworkin. 1978 : 122) กล่าวถึงค่านิยมด้านการประหยัดว่า คือการซื้อสินค้าเมื่อสินค้ามีราคาถูก

โคลเนอร์ (Halstead. 1996 : 22 ; citing Koerner. 1985 : 315f) ได้ให้ความหมายค่านิยมด้านการประหยัดและเศรษฐกิจหมายถึง การใช้สิ่งของที่ไม่มียุคค่าให้มีค่า และนำไปขายได้ การใช้สิ่งของที่เป็น และการใช้สิ่งของที่ดี

นอกจากนี้นักวิชาการต่างประเทศได้ให้ความหมายของค่านิยมด้านการประหยัดแล้วนักวิชาการไทยได้ให้ความหมายของค่านิยมด้านการประหยัดไว้ดังนี้

* กรมการศาสนา (2526 : 45) ได้ให้ความหมายของการประหยัด และ ออม ว่าหมายถึง การกระทำสายกลาง ที่พอเหมาะพอควรแก่ภาวะ และฐานะของตนแก่เหตุการณ์ แก่เหตุผล แก่ความจำเป็น หรือมัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งคือทางสายกลางตามคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา ซึ่งตรงข้ามกับการกระทำที่หย่อนยาน ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย เกินความจำเป็นการเสียเปล่าสูญเปล่า การเคร่งเครียด ตระหนี่ ขาดแคลน ผิดเคือง ซึ่งโดยสรุปแล้ว ประหยัด ก็คือการใช้จ่ายให้พอสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หามาได้ โดยไม่ให้ผิดเคือง และไม่ฟุ่มเฟือย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2527 : 12) ให้ความหมายค่านิยมด้านการประหยัดว่าหมายถึง การรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากรทั้งของส่วนตนและสังคมตามความจำเป็น ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ทั้งของส่วนตนและสังคม

คณะกรรมการเพื่อพัฒนาคู่มือวิทยากรด้านค่านิยม (2529 : 35) ได้ให้ความหมายของค่านิยมด้านการประหยัดคือ การรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร และพลังงานที่มีอยู่หรือหามาได้เท่าที่จำเป็นต่อการช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่อย่างมีสุข

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (โครงการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย กองวิจัยทางการศึกษา. 2542 : 49 ; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2529 : unpagged) ได้ให้ความหมายค่านิยมด้านการประหยัดและออมไว้ว่า การประหยัดและออม หมายถึงการรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็น ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม และนอกจากของความหมายของค่านิยมด้านการประหยัดแล้ว หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษายังได้แบ่งค่านิยมด้านการประหยัดออกเป็น 3 ด้านคือ

1. การประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักวางแผนการใช้เวลาของตนและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด เช่นการใช้เวลาเดินทางไปโรงเรียน เดินทางกลับบ้าน ใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียน ทำแบบฝึกหัดทบทวนบทเรียน หาความรู้เพิ่มเติม ใช้เวลาในการทำธุรกิจส่วนตัว ใช้เวลาในการนอนพักผ่อน ทำงานอดิเรก ช่วยเหลืองานบ้าน ชุมชน และสังคม

2. การประหยัดเงิน หมายถึง การรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด เหมาะสมกับรายรับ มีการเก็บออม ยับยั้งความต้องการของตน อันมีผลทำให้ใช้เงินอยู่ในขอบเขตที่พอเหมาะพอควร ตัดสินใจใช้เงินโดยคำนึงถึงประโยชน์ความคุ้มค่า ความจำเป็น ของตนเองอย่างรอบคอบ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว

3. การประหยัดในด้าน สิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การรู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตนและส่วนรวมให้ได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด รักษา ซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ ไม่ใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น ด้วยความเคยชินหรือสะดวกสบายของตน เช่น ประหยัดไฟฟ้า น้ำประปาของส่วนรวม

ทวีรัสมิ ธนาคม (2531 : 28) ได้นิยามการประหยัดว่าคือ การใช้ทรัพยากรทำสิ่งเล็กน้อยที่สุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และใช้ทุกสิ่งทุกอย่างให้คุ้มค่า

กองวิจัยทางการศึกษา (2542 : 66) ได้ให้ความหมายของประหยัดไว้คล้ายคลึงกับหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ดังนี้

1. การใช้จ่ายเงินเท่าที่จำเป็นและใช้อย่างคุ้มค่า
2. การใช้สิ่งของเครื่องใช้เท่าที่จำเป็น ใช้อย่างถูกวิธี และดูแลซ่อมแซมให้ใช้ได้นาน
3. การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักบริหารเวลาของตนในแต่ละวันใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการที่บุคคลมีค่านิยมด้านการประหยัดก็คือบุคคลที่มีค่านิยมในการรู้จักใช้เวลา เงิน สิ่งของ และทรัพยากรทั้งของส่วนตนและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

นอกจากการให้ความหมายของค่านิยมด้านการประหยัดแล้วนักวิชาการยังได้ให้แนวทางและวิธีการปฏิบัติตนให้มีค่านิยมด้านการประหยัดที่ดี ดังนี้

กรมการศาสนา (2526 : 45) ยังได้ให้วิธีปฏิบัติในเรื่องการประหยัดและอดออม ดังนี้

1. มีความเป็นอยู่ตามสมควรแก่สภาวะ และฐานะของตน
2. มีความพอดีในการใช้จ่ายทรัพย์ ไม่สุรุ่ยสุร่าย หรือตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินควร
3. คำนึงถึงฐานะ และ รายได้ของตน คิดก่อนจ่ายใช้เท่าที่จำเป็นเสมอ

4. ใช้ทรัพยากร เวลา และพลังงานให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
5. จัดงานและพิธีต่าง ๆ ตามสมควร ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
6. รู้จักเก็บทรัพย์ และหาวิธีเพิ่มพูนทรัพย์สมบัติโดยทางที่ชอบ
7. รู้จักดูแลทรัพย์ของตน และของส่วนรวม
8. รู้จักวางแผนในการใช้จ่าย และออมด้วยความรอบคอบ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สมนิก คู่เมือง. 2527 : 21 ; อ้างอิงจาก สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 50-51) ได้วางแนวทางการปฏิบัติที่แสดงถึงการมีค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม ไว้ดังนี้

1. มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
2. มีความพอดีในการบริโภคและเว้นการฟุ้งเฟ้อเกินความสามารถ
3. ใช้ทรัพยากรและเวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
4. คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจ คิดก่อนจ่ายและใช้เท่าที่จำเป็น
5. ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือยหรือตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป
6. จัดงานและพิธีต่าง ๆ โดยใช้เท่าที่จำเป็น
7. เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการเก็บและนำไปทำให้เกิดประโยชน์
8. รู้จักใช้ ดูแลรักษาและบูรณะทรัพย์ทั้งของตนเองและของส่วนรวม
9. วางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบ มีสัดส่วนและออกไวก้างตามสมควร

สมบัติ มหารศ (2520 : 93-96) กล่าวว่า การที่จะให้เด็กมีค่านิยมทางประหยัดและเศรษฐกิจที่ดี นั้น จะต้องปลูกฝังให้เด็กเห็นค่าของเงิน ดังนี้

1. ให้เข้าใจโครงสร้างเศรษฐกิจ
2. ให้มีการจัดระเบียบทางด้านมัธยัสถ์
3. ให้เป็นคนฉลาดบริโภค

กล่าวโดยสรุปแล้ว ค่านิยมด้านการประหยัด คือ ค่านิยมในการใช้ทรัพย์สิน เวลา และทรัพยากรทั้งส่วนตนและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์มากที่สุดรวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม และเนื่องจากค่านิยมด้านการประหยัดนี้เป็นค่านิยมที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตมาก คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจึงได้ประกาศเป็นค่านิยมพื้นฐานที่ควรปลูกฝังแก่ชาวไทย

2.2. การวัดค่านิยมด้านการประหยัด

การวัดค่านิยมด้านการประหยัดนั้น ได้มีผู้ทำวิจัยสร้างแบบวัดค่านิยมด้านการประหยัดโดยมีทั้งแบบวัดค่านิยมด้านการประหยัดแบบเดี่ยว และแบบวัดค่านิยมแบบกลุ่ม เช่น แบบวัดค่านิยมพื้นฐาน ที่มีการวัดค่านิยมด้านการประหยัด

2.2.1 แบบวัดค่านิยมด้านการประหยัดแบบเดี่ยว ผู้ที่ศึกษาค้นคว้าและได้สร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมด้านการประหยัดไว้คือ สมนึก คู่เมือง (2527) โดยได้ทำการสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมด้านการประหยัดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไว้จำนวน 2 ชุดโดยมีลักษณะดังนี้

ข้อสอบชุดที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดกำหนดสถานการณ์ด้วยข้อความ โดยมีข้อคำถามย่อยให้เลือกตอบข้อ ก. หรือ ข. ซึ่งมีลักษณะน้ำหนักคะแนนเป็น 0 กับ 1 ดังนี้

คะแนน 0 แสดงถึงลักษณะของการไม่ประหยัด และออม

คะแนน 1 แสดงถึงลักษณะของการประหยัด และออม

ข้อสอบชุดที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดกำหนดสถานการณ์ด้วยรูปภาพ มีข้อคำถามย่อยให้เลือกตอบข้อ ก. หรือ ข. ซึ่งมีลักษณะน้ำหนักคะแนนเป็น 0 กับ 1

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดค่านิยมด้านการประหยัด แบบสถานการณ์

สถานการณ์ที่ 1 จุ่มเป็นนักเรียนชั้น ม.1 ได้รับทุนเรียนดีจากครูประจำชั้น เป็นจำนวนเงิน 500บาท นักเรียนคิดว่า จุ่มควรทำอย่างไรกับเงินจำนวนนี้

1. ก. ฝากพ่อหรือแม่ไว้
ข. เก็บไว้กับตัวเอง
2. ก. ฝากธนาคารออมสิน
ข. ไม่ฝากธนาคารออมสิน
3. ก. นำเงินไปซื้ออุปกรณ์การเรียน
ข. นำเงินไปซื้อเครื่องเล่นที่ชอบ
4. ก. แบ่งเงินส่วนหนึ่งเลี้ยงฉลองกับเพื่อน ๆ
ข. แบ่งเงินส่วนหนึ่งช่วยเหลือเพื่อนที่ยากจน

2.2.2 แบบทดสอบวัดค่านิยมแบบกลุ่ม โดยมีค่านิยมด้านการประหยัดแทรกอยู่นั้นได้มีผู้สร้างไว้ในแบบวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ โดย ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543 : 154-156) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบวัดค่านิยมพื้นฐานไว้ดังนี้

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการนั้น ประกอบไปด้วย

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัดและออม
3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

โดยการจะเขียนข้อสอบวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ สามารถเขียนได้ทั้งสถานการณ์หรือข้อคำถาม โดยตัวเลือกที่กำหนดจะแทนค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ และสามารถตั้งตัวเลือกได้ตามที่ต้องการแต่สำหรับผู้ที่มีการศึกษาต่ำอาจใช้ตัวเลือก 3 ตัวเลือก และในข้อสอบจะต้องวัดค่านิยมแต่ละด้านเท่ากัน

ตัวอย่างแบบวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

- 1) ท่านคิดว่ารัฐบาลที่ดี ควรมีจุดมุ่งหมายหลักในเรื่องใด
 - ก. ปลุกฝังให้ประชาชนมีความเป็นไทยมากขึ้น
 - ข. ส่งเสริมให้ทุกคนเคารพปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ค. พัฒนาคนให้ขยันหมั่นเพียรช่วยตนเองได้
 - ง. รู้จักหารายได้ถูกวิธีและเก็บออมไว้ใช้จ่ายจำเป็น
 - จ. ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน
- 2) ถ้าท่านจะเลือกคบใครมาเป็นเพื่อนร่วมงานแบบไว้เนื้อเชื่อใจ ท่านจะเลือกคนที่มีลักษณะใด
 - ก. เป็นคนมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - ข. เป็นคนเรียบร้อยอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณี
 - ค. เป็นคนมีความมานะบากบั่นรู้จักหน้าที่
 - ง. เป็นคนรู้จักคุณค่าของทรัพย์สินเงินทอง
 - จ. เป็นคนไม่ดูดยาเสพติดพิษของตนเอง

จากตัวอย่างตัวเลือกแต่ละข้อวัดค่านิยมดังนี้

ข้อที่ 1	ก วัดค่านิยมด้านความรักชาติ	ข วัดค่านิยมด้านการมีระเบียบวินัย
	ค วัดค่านิยมด้านขยันหมั่นเพียร	ง วัดค่านิยมด้านการประหยัด
	จ วัดค่านิยมด้านศาสนา	
ข้อที่ 2	ก วัดค่านิยมด้านศาสนา	ข วัดค่านิยมด้านการมีระเบียบวินัย
	ค วัดค่านิยมด้านขยันหมั่นเพียร	ง วัดค่านิยมด้านการประหยัด
	จ วัดค่านิยมด้านความรักชาติ	

ในเรื่องการให้น้ำหนักข้อคำตอบของแบบวัดนั้น ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543 : 156) ได้อธิบายว่า การให้น้ำหนักนั้นมีวิธีทำได้หลายอย่าง อาจให้น้ำหนัก 3, 4, 5 หรือ 6 เช่น น้ำหนักมี 3 ระดับก็อาจใช้เป็น ชอบมาก ชอบ ปานกลาง น้อย

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการประหยัด

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

3.1.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดู เป็นความหมายรวมของคำว่า อบรม และเลี้ยงดู ซึ่งหมายความว่า การใช้คำสั่งสอน ขัดเกลา บ่มนิสัย และการอุปถัมภ์ค้ำชู (มานิต มานิตเจริญ 2538) ซึ่งนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ดังนี้

รอลลินส์ และโทมัส (ทวิชัย วิริยะโกศล. 2541 : 18-19 ; อ้างอิงจาก Rollins & Thomas. 1975 : 38-60) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูบุตรของผู้ปกครอง (parental nurturance) ว่าหมายถึง พฤติกรรมที่เห็นชัดเจนที่ผู้ปกครองกระทำต่อบุตร เช่น การชมเชย การยินยอม การให้กำลังใจ การช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือ การแสดงออกซึ่งความรักใคร่ที่ผู้ปกครองมีต่อบุตร

วันเพ็ญ พิศาลพงษ์ และคณะ (2526 : 8-10) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูว่าหมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบิดา มารดา และบุคคลอื่น ๆ ปฏิบัติต่อเด็กเพื่อสนองความต้องการที่จำ

เป็นของเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพ และสุขภาพจิตที่ดี และยังให้การแนะนำสั่งสอนฝึกอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528 : 3) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูว่าหมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ และเป็นโอกาสให้เด็กดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย

งามตา วนิทานนท์ (2534 : 121) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นการกระทำในกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเพื่อขัดเกลาและหล่อหลอมให้สมาชิกใหม่ของสังคมมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมเป็นไปในแนวที่สังคมปรารถนา

มะลิ อุดมภาพ (2538) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่าหมายถึง วิธีการที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อบุตรทั้งวาจาและกริยาท่าทางในลักษณะของการอบรมสั่งสอน ดูแลเอาใจใส่ ชี้แนะให้รางวัล และลงโทษในเรื่อง การศึกษาเล่าเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อน การทำงานบ้าน การรักษาเวลา การรักษาความสะอาด การใช้จ่ายเงิน การใช้เวลาว่าง สุขภาพและมารยาททั่วไป

สรุปแล้วการอบรมเลี้ยงดูมีความหมายถึง สภาพที่เด็กได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ซึ่งรวมทั้งการสั่งสอน ให้รางวัล และลงโทษ

3.1.2. แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูยังมีความสำคัญต่อมนุษย์มากเนื่องจากมนุษย์มีช่วงระยะเวลาที่เป็นทารกยาวนาน ทำให้พ่อ และแม่ต้องคอยอบรมเลี้ยงดู โดยนักจิตวิทยาพัฒนาการเชื่อว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากวิธีอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ค่านิยม ทศนคติของเด็ก และความเชื่อโดยพ่อแม่มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังบุคลิกภาพให้แก่เด็ก เพราะเป็นผู้อบรมให้เด็กรู้จักแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมตามสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมนั้นๆ ดังที่ ฮอร์ตตันและฮันต์ (นิยม บุญมี. 2534 : 21-23 ; อ้างอิงจาก Horton & Hunt. 1967 : 196-199) ได้อธิบายหน้าที่ของครอบครัวไว้ดังนี้

1. หน้าที่ควบคุมบังคับความต้องการทางเพศ
2. หน้าที่สร้างสรรค์สมาชิกใหม่
3. หน้าที่อบรมสั่งสอนระเบียบของสังคมในด้านค่านิยม ปทัสถาน วัฒนธรรม และพัฒนาบุคลิกภาพ
4. หน้าที่ให้ความรักความอบอุ่น
5. หน้าที่กำหนดสถานภาพ
6. หน้าที่ปกป้องคุ้มครองหรือดูแลผู้เยาว์
7. หน้าที่ทางเศรษฐกิจ

เลวิน (Levin. 1983 : 413) ได้กล่าวว่าถึงหน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรดังนี้

1. รักษาสุขภาพ และทำให้ลูกอยู่รอด
2. ช่วยเหลือทางการเงิน
3. สอนค่านิยม วัฒนธรรมด้านศีลธรรม ศาสนา ความพอใจในตนเอง และให้เด็กรู้จักตนเอง

เอง

ในด้านการจำแนกวิธีการอบรมเลี้ยงดูนั้น นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้แยกประเภทของการอบรมเลี้ยงดูไว้แตกต่างกันดังนี้

ไซมอน (เสาวภา เบญจพันธุ์ทวี. 2540 : 17 ; อ้างอิงจาก Symonds. 1957 : 21-23) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 แบบคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบยอมรับและมีเหตุผลสำหรับเด็ก
2. การอบรมเลี้ยงดูปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบข่มขู่เอาภัยกับเด็ก
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เด็กกระทำทุกอย่างที่ต้องการตามความปรารถนาได้ตลอดเวลา

เวลา

แรกเก้ (สมพงษ์ ตีรพัฒน์. 2517 : 8 ; อ้างอิงจาก Radke. 1964 : 11-12) ได้ทำการแบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 วิธีดังนี้

1. บิดามารดาที่เข้มงวดกับบุตร
2. บิดามารดาที่ให้อิสระแก่บุตร
3. บิดามารดาที่ตามใจบุตรมาก

จากแนวคิดของนักวิชาการชาวต่างประเทศที่กล่าวว่มา ยังมี หน่วยงาน และนักวิชาการชาวไทยได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

กรมอาชีวศึกษา (2524 : 3-5) ได้ทำการแบ่งครอบครัวเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ครอบครัวแบบอัตตาธิปไตย โดยมีลักษณะเด่นคืออำนาจอยู่ที่บิดา บุตรไม่สามารถออกความคิดเห็นได้ พ่อแม่ลูกขาดสันติภาพร่วมกัน และครอบครัวไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร
2. ครอบครัวแบบเสรีประชาธิปไตย โดยมีลักษณะเด่นคือ การตัดสินใจใด ๆ จะเกิดจากความเห็นชอบของทุกคนในครอบครัว ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีการแสดงความรักต่อกัน และครอบครัวมีความอบอุ่น

วันเพ็ญ พิศาลพงษ์ และคณะ (2526 : 8-10) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านร่างกาย หรือการที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวส่งเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกาย
2. การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม หรือการที่ผู้ใหญ่ฝึกเด็กให้รู้จักปฏิบัติตนต่อหมู่คณะ รู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นตามความสามารถ รู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ตลอดจนการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการให้การรับ และปฏิบัติตามมารยาทสังคม
3. การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านสติปัญญา หรือการที่ผู้ใหญ่ส่งเสริมให้เด็กมีเชาวน์ ไหวพริบ เฉลียวฉลาด และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และสอนเด็กในสิ่งต่าง ๆ
4. การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรม หรือการที่ผู้ใหญ่ปลูกฝังให้เด็กมีจิตใจที่ดี ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนา และมีจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528 : 4-12) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 วิธีดังนี้

1. แบบรักสนับสนุน หรือการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แสดงความรักต่อลูกอย่างเปิดเผย
2. แบบควบคุม หรือการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยควบคุมบังคับ และลงโทษลูก เมื่อลูกกระทำตามที่ตนต้องการ
3. แบบใช้เหตุผล หรือการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แจกแจงเหตุผลต่าง ๆ แก่เด็ก เมื่อให้เด็กกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใด

4. แบบหลงโทษทางจิต หรือการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่หลงโทษอย่างรุนแรง เมื่อเด็กกระทำผิด และไม่แสดงความรักใคร่มากนัก

5. แบบให้พึ่งตนเองเร็ว หรือการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง

อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ์ (2532 : 20-22) ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็น 6 ประเภทดังนี้

1. ประเภทถูกเลี้ยงให้เป็นผู้ใหญ่มาตั้งแต่เด็ก โดยเด็กจะได้รับการกวัดขั้นให้ประพฤติตนอย่างผู้ใหญ่ และใช้มารยาทอย่างผู้ใหญ่มาตั้งแต่วัยยังไม่สมควร ซึ่งจะทำให้เด็กกลายเป็นเด็กแก่แดด หรือกลายเป็นเด็กดื้อ

2. ประเภทถูกเลี้ยงอย่างเป็นเทวดา โดยเด็กได้รับการตามใจ ไม่มีการห้ามปราม ซึ่งคล้ายคลึงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ

3. ประเภทถูกเลี้ยงอย่างเป็นผู้ร้าย โดยเด็กมักจะถูกผู้ปกครองเข้มงวดกวัดขั้น และคอยจับผิดตลอดเวลา ซึ่งอาจทำให้กลายเป็นคนมีปมด้อยเจ้าคิดเจ้าแค้น

4. ประเภทถูกเลี้ยงอย่างเป็นของเล่น หรือการเลี้ยงที่让孩子แสดงออกมาก ซึ่งอาจทำให้กลายเป็นคนชอบแสดงออกจนมากเกินไป

5. ประเภทถูกเลี้ยงอย่างเป็นสัตว์เลี้ยงซึ่งมักจะเกิดจากผู้เลี้ยงเป็นคนเจ้าอารมณ์ทำให้เด็กปรับตัวไม่ทัน ซึ่งจะทำให้เด็กกลายเป็นคนโลเล และไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

6. ประเภทเลี้ยงลูกอย่างเป็นคน โดยเด็กจะได้รับการเลี้ยงดูตามพัฒนาการของคน ซึ่งจะก่อให้เกิดอาการผิดปกติทางจิตน้อย หรือไม่มีเลย

มาริสา รัษฎิย์ (2532 : 12-20) ได้ทำการแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 แบบคือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวัดขั้น แบบปล่อยปละละเลย และแบบรักและตามใจ โดยการอบรมเลี้ยงดูแต่ละวิธีมีความหมายดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของลูก สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีโอกาสเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจใด ๆ เกิดขึ้นจากความคิดเห็นชอบของสมาชิกในครอบครัว ใ้เหตุผลในการที่ส่งเสริมหรือห้ามกระทำการต่าง ๆ ให้ลูกมีส่วนร่วมรับรู้กิจกรรมบางอย่าง และร่วมมือกับลูกตามโอกาสอันควร โดยเด็กที่ทางบ้านเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ เพราะได้ฟังคำแนะนำต่าง ๆ จากผู้ใหญ่และรู้จักตัดสินใจว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง เกิดความเชื่อมั่นที่จะทำอะไรตามความคิด เพราะเด็กจะมีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ หัดคิดริเริ่ม และตัดสินใจจากเรื่องเล็กไปสู่เรื่องใหญ่ มีนิสัยเป็นคนอดใ้รอได้ มีความอดทน อดสาหะเพียรพยายามที่จะทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต มีความสามารถในการทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้า คือ เป็นผู้ที่สามารถโยงความสัมพันธ์ เหตุและผลเข้าด้วยกัน และสามารถมองเห็นว่าสถานการณ์หรือพฤติกรรมหนึ่ง ๆ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวัดขั้น หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่ให้อิสระแก่ลูก ควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัย มักจะลงโทษเมื่อทำผิดโดยเฉพาะไม่ทำตามกฎหรือระเบียบวินัยที่ตั้งไว้ พ่อแม่มีอำนาจสิทธิขาดในครอบครัว เป็นผู้ตั้งจุดมุ่งหมายและกฎเกณฑ์ทุกอย่าง ลูกเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกมีน้อยมาก ลูกจะรู้สึกว่าการขาดความอบอุ่น ไม่มั่นคงปลอดภัย และการที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งอยู่ตลอดเวลาทำให้เด็กขาดความคิดริเริ่ม ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น

เห็น ไม่สามารถขบปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพราะขาดโอกาสฝึกฝน ไขว้พิจารณาญาณและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง มักไม่มีความรับผิดชอบเป็นคนเชื่อฟังง่าย และยอมพ่ายแพ้สิ่งต่าง ๆ ง่ายโดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ตนพ่ายยากลำบาก มีปมด้อยง่าย และขาดพลังที่จะต่อสู้และเรียนรู้สิ่งที่ยาก

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ทอดทิ้งลูก ไม่ดูแลเอาใจใส่ มักปล่อยให้ลูกทำตามใจชอบ ไม่ค่อยช่วยเหลือแนะนำ มักตำหนิหรือลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อลูกกระทำผิดต่อพ่อแม่ มักใช้อารมณ์กับลูกมากกว่าเหตุผล ลูกจะรู้สึกขาดความรักและมักมองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจผู้อื่น พ่อแม่มักไม่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนไม่ว่าเรื่องใด ๆ วิจารณ์ ตำหนิ ชอบนำไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ทำให้เด็กขาดระเบียบวินัย ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีความขยันขันแข็ง ไม่มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้น รู้สึกไม่มั่นคง ทำอะไรขาดหลักการ พ่อแม่ขาดการฝึกให้เด็กรู้จักพึ่งตนเอง ไม่ช่วยเหลือแนะนำ ทำให้ลูกไม่มีแนวทางชีวิตสำหรับยึดถือ ไม่รู้จักคิดและไม่รู้จักคุณค่าของการกระทำสิ่งต่าง ๆ ครอบครัวยุติธรรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ มักเป็นครอบครัวที่พ่อแม่ขาดความรักความอบอุ่น ไม่สามารถให้ความรักกับลูกได้ด้วยคำพูดและกิริยาท่าทางที่จะแสดงถึงความรัก ความห่วงใย พ่อแม่ต่างแยกไปคนละทาง ตามความเห็นชอบของตน ไม่สนใจลูกเท่าที่ควร พ่อแม่เชื่อว่าเด็กจะดีก็ตัวเอง จะชั่วก็ตัวเอง ทำให้คิดว่าตนเองไม่ต้องรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนลูก ให้ประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติ เวลาเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นกับลูกก็ไม่ช่วยให้ลูกรู้ว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ เด็กที่เกิดมาในบรรยากาศเช่นนี้จะรู้สึกว่าขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มักมองโลกในแง่ร้าย ขาดระเบียบวินัยความซื่อสัตย์

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เอาอกเอาใจลูกตลอดเวลา ไม่ขัดใจลูกและยอมตามลูกทุกอย่างแม้ทำผิดก็ไม่ทำโทษ มักคอยช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองตลอดเวลาไม่ยอมให้ลูกตัดสินใจหรือลงมือทำอะไรด้วยตนเอง พ่อแม่จะเป็นผู้ทำให้ตลอด ทำให้เด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่รู้จักคิด ไม่รู้จักตัดสินใจ จะทำให้เด็กดื้อดึงและขาดความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ขาดความสามารถในการควบคุมสมาธิให้มั่นคง ไม่มีระเบียบ มักขี้เกียจและเฉื่อยชา มีความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป ครอบครัวยุติธรรมรักลูกมากเกินไปจะทำให้เด็กถูกทำลายพัฒนาการด้านต่าง ๆ ถูกทำลายทั้งพัฒนาการด้านความคิด อารมณ์ และสังคม ผลที่ตามมาคือทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่กล้าทำอะไร ไม่รู้จักตนเอง ไม่เข้าใจ ไม่เป็นตัวของตัวเองต้องพึ่งพาผู้อื่น

งามตา วรินทร์านนท์ (2534 : 123-134) ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็น 5 มิติคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว และยังได้มีแนวคิดที่ว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบจะมีความสัมพันธ์กัน

จรรยา สุวรรณหัตถ์ (2535 : 212-213) ได้กล่าวถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูว่ามี 2 มิติคือ ด้านรักเป็นศัตรู และด้านควบคุม-การเป็นอิสระ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูสามารถแบ่งได้หลายวิธีตามแต่นำหนักแต่ละด้าน เช่น การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีน้ำหนักของด้านเป็นอิสระ และรักสูง

มะลิ อุดมภาพ (2538) ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหรือเด็กในปกครองวิธีนี้จะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ได้รับความรัก ความอบอุ่น รับฟังเหตุผล ยอมรับความสามารถความคิดเห็นให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควรได้รับผิดชอบในเรื่องส่วนตัวและมีอิสระตามความเหมาะสม

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน โดยวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร หรือเด็กในปกครองวิธีนี้จะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ถูกบังคับให้ทำตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ไม่รับฟังเหตุผล ก้าวภายในเรื่องส่วนตัว ถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำตามที่ตนต้องการ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย โดยวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร หรือเด็กในปกครองวิธีนี้จะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับการเอาใจใส่ถูกปล่อยให้อะไรตามใจ และไม่สนใจว่าลูกจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ไม่ได้รับการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครองไม่ให้ความอบอุ่น และชอบใช้อารมณ์

อัจฉรา สุขารมณ์ (2531 : 55-58) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ดีคือ วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบการตามใจเด็กจนเกินไป วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบการปล่อยปละละเลย วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบการเข้มงวดกวดขันเกินไป วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบการทะนุถนอมปกป้องเด็กมากเกินไป วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กมีจิตใจอ่อนแอ วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ขาดความมั่นคงในชีวิต และวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบไม่คงเส้นคงวา

สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย (2524 : 113-115) ได้กล่าวถึงบรรยากาศในครอบครัว (Home Climate) ที่รวมความผูกพัน ความใกล้ชิดสนิทสนม วิธีการปกครอง และวิธีการอบรมเลี้ยงดู ไว้ 3 ลักษณะคือ

1. บรรยากาศแบบอัตตาธิปไตย (Authoritarian) บรรยากาศแบบนี้พ่อแม่จะให้การอบรมเลี้ยงดูลูกแบบออกคำสั่งให้ลูกปฏิบัติตาม พ่อจะมีอำนาจเด็ดขาดในการปกครอง เป็นผู้วางเป้าหมายกฎเกณฑ์ของครอบครัว ลูกจะไม่มีสิทธิ์ในการตัดสินใจหรือแสดงความคิดเห็นในบ้าน ซึ่งคล้ายคลึงกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

2. บรรยากาศแบบตามสบาย (Laissez-Faire) บรรยากาศแบบนี้พฤติกรรมของพ่อแม่จะไปกันคนละทาง พ่อแม่จะปล่อยลูกและเชื่อว่าเด็กจะดีหรือเลวก็ขึ้นอยู่กับตัวเด็กเอง จะไม่สนใจสั่งสอน และไม่อบรมเลี้ยงดู แต่เวลาทำโทษจะรุนแรง ซึ่งจะคล้ายคลึงกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

3. บรรยากาศแบบเสรีประชาธิปไตย (Democratic) บรรยากาศแบบนี้พ่อแม่และลูกจะอยู่กันด้วยความรัก ความเข้าใจ การตัดสินใจจะเกิดจากความเห็นชอบของสมาชิกทุกคนในครอบครัว โดยถือเอาความสุขของส่วนรวมเป็นใหญ่ ซึ่งจะคล้ายคลึงกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

นิยม บุญมี (2534 : 32-33) อธิบายถึง บรรยากาศภายในครอบครัว (Home Climate) ได้คล้ายกับที่ สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย กล่าวไว้ โดยอธิบายว่าบรรยากาศในครอบครัว แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ บรรยากาศแบบอัตตาธิปไตย (Authoritarian) บรรยากาศแบบตามสบาย (Laissez-Faire) และบรรยากาศแบบเสรีประชาธิปไตย (Democratic)

สุภาวดี มิตรสมหวัง (2523 : 59-61) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวไทยออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. เชื่อในหลัก เด็กจะดี ดีเอง ชั่ว ชั่วเอง โดยครอบครัวที่เชื่อในหลักนี้จะไม่สนใจสั่งสอนเด็ก เพราะถือว่าเป็นบุญเป็นกรรมของเด็ก

2. เชื่อในหลัก เด็กจะดีจะชั่วขึ้นอยู่กับเอาใจใส่ และให้การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกที่ควร สำหรับอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูนั้น นักวิชาการได้ให้แนวคิดดังนี้

สุพัตรา สุภาพ (2534 : 59) มีแนวคิดว่าการอบรมที่ใกล้ชิด และความผูกพันอย่างลึกซึ้งกับ พ่อ และแม่ มีอิทธิพลต่ออารมณ์ ทักษะคิด และแบบของความประพฤติแก่เด็กเป็นอย่างยิ่ง โดยพ่อแม่จะอบรม 2 วิธีคือ

1. ทางตรง ด้วยวิธีการบอกกล่าวอย่างแจ่มแจ้ง

2. ทางอ้อม หรือเป็นการอบรมที่ไม่รู้ตัว แต่เด็กได้รับรู้ และซึมซาบเข้าไปในจิตใจเด็ก

ดังนั้นอุปนิสัย ทักษะคิด และความประพฤติของเด็กจึงมีผลจากการที่บ้านถ่ายทอดให้ โดยเฉพาะสภาพความเป็นอยู่ของบ้าน มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของเด็กมาก เช่นบ้านที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่สอนให้ เด็กรู้จักค่าของเงิน เด็กอาจจะติดเป็นนิสัย กลายเป็นคนสุรุ่ยสุร่าย (สุพัตรา สุภาพ. 2531 : 23)

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2540 : 144) ได้กล่าวว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ จะส่งผลต่อพฤติกรรม และบุคลิกภาพของเด็กตอนวัยรุ่น

รอลลินส์ และโทมัส (ทวีชัย วิริยะโกศล. 2541 : 18-19 ; อ้างอิงจาก Rollins & Thomas. 1975 : 38-60) ได้อธิบายสาเหตุของการที่บุตรต้องยอมทำตามคำสั่งผู้ปกครอง หรือยอมรับ การอบรมเลี้ยงดู ของผู้ปกครองด้วย ทฤษฎีอำนาจของผู้ปกครองและการยอมทำตามของบุตร ดังนี้

ทฤษฎีอำนาจของผู้ปกครองและการยอมทำตามของบุตร ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูบุตร ของผู้ปกครอง (Parental Nurture) ความพยายามที่จะควบคุมบุตรของผู้ปกครอง (Parental Control attempt) และการยอมทำตามของบุตร (Child Compliance) ซึ่งจะมีรายละเอียดดังนี้

อำนาจของผู้ปกครอง (Parental Power) หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีศักยภาพที่จะบังคับให้ บุตรกระทำตามในทางตรงกันข้ามกับความปรารถนาของบุตร ซึ่งอำนาจมีหลายประเภทจะเป็นประเภทใดนั้น ขึ้นอยู่กับตัวผู้ปกครองว่าสามารถให้เหตุผลหรือให้โทษแก่บุตรมากน้อยเพียงใด และขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของบุตรว่า ผู้ปกครองมีสิทธิในการควบคุมพฤติกรรมของบุตรและบุตรมีหน้าที่ต้องทำตามอำนาจเพียงใด ดังนั้นความ พยายามที่จะควบคุมของผู้ปกครอง (Parental Control Attempt) จึงเป็นพฤติกรรมที่แสดงอย่างชัดเจนของผู้ ปกครองที่จะกำหนดให้บุตรทำตามที่ผู้ปกครองปรารถนาได้ อาทิเช่น การควบคุม คำสั่ง การบัญชา คำแนะนำ ต่อบุตร ซึ่งพฤติกรรมของผู้ปกครองเกี่ยวกับความพยายามที่จะควบคุมบุตรนี้ ยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. การใช้ความรุนแรง (Parental Power Assertion) เช่น การลงโทษทางร่างกาย หรือไม่ให้สิ่งของหรือตัดสิทธิพิเศษต่างๆ แสดงให้เห็นถึงการบังคับให้สถานการณ์ต่างๆ ซึ่งผู้ปกครองพยายามจะ ปกครองควบคุมบุตร

2. การใช้เหตุผล (Parental Induction) ซึ่งเป็นความพยายามที่ผู้ปกครองให้เหตุผล เพื่อ อธิบาย ความต้องการของตน เพื่อให้บุตรยอมทำตามด้วยความสมัครใจ หรือการให้รางวัล หรือชมเชยเพื่อให้ บุตรมีความยินดีและปฏิบัติตามความต้องการของผู้ปกครอง

สมน อมรวิวัฒน์ (2540 : 55-59) ได้กล่าวถึงบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาคุณธรรม และวัฒนธรรมของเยาวชน ดังนี้

1. การสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในครอบครัว โดยบรรยากาศในครอบครัวมีความ สำคัญมากต่อการพัฒนาจิตใจของเด็ก และส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็ก

2. บทบาทของพ่อแม่ในการสั่งสอนฝึกหัดอบรมบ่มนิสัยให้เด็กเรียนรู้และเกิดพฤติกรรม ที่พึงประสงค์

3. บทบาทของพ่อแม่ในการเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก

4. บทบาทของพ่อแม่ในการชี้แนะ จูงใจ ให้โอกาสเด็กได้พัฒนาตนเองทั้งด้านจิตใจ และ สุนทรียภาพ

5. บทบาทของพ่อแม่ในการว่ากล่าวตักเตือน และห้ามปรามเมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่พึง ประสงค์ โดยชี้แจงแสดงเหตุผล

6. บทบาทของพ่อแม่ในการแก้ไขปัญหาทางคุณธรรมและวัฒนธรรม เมื่อเด็กผิดพลาด ไปแล้ว ด้วยวิธีที่เหมาะสม

จากทฤษฎีดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าเหตุใดบุตรจึงต้องยอมทำตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ ปกครอง ซึ่งการควบคุมบุตรนั้นก็อยู่ในรูปการอบรมเลี้ยงดูด้วยเช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน บุตรก็จะถูกควบคุมมาก และอาจใช้การลงโทษมากกว่าการใช้เหตุผล

จากศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยมีความเห็นว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูตามแนว ของ มะลิ อุดมภาพ เป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ครอบคลุมในทุกด้านของพฤติกรรม ผู้วิจัยจึงได้นำการแบ่งวิธีการ อบรมเลี้ยงดูตามแนวของ มะลิ อุดมภาพ เป็นแนวทางในการศึกษา และแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดกา รอบรมเลี้ยงดู

3.2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

3.2.1. ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัวนั้นได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

มอร์โรว์ และวิลสัน (ฮัสรา อวาร์ณ. 2540 : 45-46 ; อ้างอิงจาก Morrow & Wilson. 1961 : unpagged) ได้อธิบายถึงลักษณะของสัมพันธภาพในครอบครัว (Family Relation) ว่าประกอบด้วย การ สนับสนุนด้านอารมณ์ และสิ่งแวดล้อมในครอบครัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการพักผ่อน หย่อนใจร่วมกันในครอบครัว มีการรักใคร่ผูกพันซึ่งกันและกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน และมีความสามัคคี ระหว่างสมาชิกในครอบครัวอีกด้วย

ฮอฟแมน (Hoffman. 1964 : 43) ได้กล่าวว่าครอบครัว และโครงสร้างของครอบครัวเป็นตัว กำหนดค่านิยมของสมาชิกในครอบครัว และสมาชิกในครอบครัวจะคล้ายคลึงกันในระบบการศึกษา ศาสนา ความสนใจ และมีกลุ่มเพื่อนกลุ่มเดียวกัน ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวคิดของ ฟรานซ์ และหลุยส์ (Frances and Louise. 1955 : 191-239) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ พี่น้อง และครอบครัว มีความสัมพันธ์ต่อการมีชีวิตที่ดีของเด็ก โดยเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ดีก็จะมีค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ดีตามครอบครัว

คลิน และ ไวส์ (Klein and White. 1996 : 21-23) ได้กล่าวถึงครอบครัวว่าครอบครัวเป็น กลุ่มของสังคมกลุ่มแรก โดยครอบครัวมีลักษณะดังนี้

1. ครอบครัวจะเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยของสังคม
2. ครอบครัวเป็นแหล่งผลิตของสังคม
3. ครอบครัวเป็นแหล่งกำเนิดทางชีวภาพ
4. ชีวภาพของครอบครัวเกี่ยวพันกันเป็นรูปแบบมากมาย

กุลวรรณ วิทยาวงศรจิ (2526 : 5-7) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่า เป็น ลักษณะพฤติกรรมที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตร พฤติกรรมที่บุตรปฏิบัติต่อบิดา-มารดา และพฤติกรรมที่ปฏิบัติ ต่อกันในด้านต่าง ๆ

กุหลาบ รัตนสังฆธรรม และคณะ (2538 : 4-9) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว ว่าหมายถึง การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมที่สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในเรื่องบทบาทของตน กับบุคคลในครอบครัว ความผูกพันและการสนับสนุนของบุคคลในครอบครัว และลักษณะการเลี้ยงดูของบิดา มารดาและผู้ปกครอง

ศิริพร สุวรรณทศ (2541 : 4) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว ว่าหมายถึงการ ที่บิดามารดามีการกระทำต่อกันในเรื่องการแก้ปัญหาาร่วมกันในครอบครัว การแสดงบทบาทตามหน้าที่ ความ ผูกพันทางอารมณ์ การควบคุมพฤติกรรม การสื่อสารกันในครอบครัว การสนองตอบทางอารมณ์ซึ่งกันและกัน และการกระทำหน้าที่ต่าง ๆ

กมลลา แสงสีทอง (พิมพ์ใจ ไมตรีเปรม. 2543 : 28 ; อ้างอิงจาก กมลลา แสงสีทอง. 2526 : 8) ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว ว่าเป็นความสัมพันธ์ตามบทบาทที่คนเรามีต่อสมาชิกในครอบครัว ถ้าความสัมพันธ์เป็นความปรองดอง ความรักใคร่ ความกลมเกลียวในครอบครัว นับว่าเป็นลักษณะของ ความสัมพันธ์ภาพที่ดีและถ้าเป็นความขัดแย้งหรือมีความรู้สึกที่เป็นอริต่อกันถือว่าเป็นลักษณะของสัมพันธ ภาพที่ไม่ดีของครอบครัว

ดังนั้นความหมายของ สัมพันธภาพในครอบครัว คือ สภาพความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดในด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน ความรักใคร่ห่วงใยซึ่งกันและกัน การไว้วางใจซึ่งกันและกัน การ สามัคคีกัน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3.2.2. แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว

แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวได้มีนักวิชาการได้อธิบายถึงรูปแบบความสัมพันธ์ ลักษณะครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี และวิธีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีไว้ดังนี้

ในด้านรูปแบบความสัมพันธ์ นิยม บุญมี (2534 : 123-125) ได้กล่าวว่าความสัมพันธ์ภายใน ครอบครัว หรือความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ-แม่-ลูก มีความสัมพันธ์กับวิธีการอบรมสั่งสอนลูก และได้แบ่งความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ-แม่-ลูก เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ความสัมพันธ์แบบปล่อยตามใจ หรือที่ความสัมพันธ์ที่พ่อแม่รักลูกมาก ตามใจลูกทุกอย่าง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ
2. ความสัมพันธ์แบบการใช้อำนาจเด็ดขาด หรือความสัมพันธ์ที่พ่อแม่ใช้อำนาจเด็ดขาด บังคับให้ลูกอยู่ในโอวาท และการใช้อำนาจสั่งการลูกได้ตามชอบใจ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
3. ความสัมพันธ์แบบใช้เหตุผลเพื่อทำความเข้าใจกัน หรือความสัมพันธ์ที่พ่อแม่ให้เหตุผลในการสั่งสอนแก่ลูก และส่งเสริมให้ลูกแสดงความคิดเห็นหรือโต้เถียงได้ด้วย ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

นอกจากรูปแบบความสัมพันธ์ในครอบครัวแล้ว นักวิชาการยังได้มีแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะ ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี และวิธีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีไว้ดังนี้

ชาสซี (ภัลลภา ฤศรี. 2543 : 14-15 ; อ้างอิงจาก Sasse. 1975 : 120-131) ได้กล่าวถึง ลักษณะของบุคคลที่ช่วยพัฒนาสัมพันธภาพที่ประกอบด้วยลักษณะ ด้านความไว้วางใจผู้อื่น ความรัก หรือ ความชอบที่มีต่อผู้อื่น และด้านพลังหรืออำนาจ แต่พลังและอำนาจนี้ถ้าใช้ไม่ถูกทางจะเป็นตัวทำลายสัมพันธ ภาพ

ซินเน็ตต์ เวลเตอร์ และ อีแวน (Stinnett, Walters & Evelyn. 1984 : 10-12) ได้กล่าวถึงลักษณะครอบครัวที่มีสัมพันธภาพภายในครอบครัวเหนียวแน่นว่าประกอบด้วยปัจจัยด้านการรู้คุณค่าของครอบครัว การใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ความผูกพันในครอบครัว การติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่ดี การความศรัทธาต่อศาสนาสูง และมีความสามารถในการแก้ปัญหาในครอบครัวได้ดี และยังกล่าวว่าครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีก็คือครอบครัวที่แข็งแกร่งซึ่งประกอบด้วยปัจจัยทั้ง 6 นี้

ซินเน็ตต์ (Stinnett. 1985 : 304-314) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ครอบครัวแข็งแกร่ง 6 ปัจจัยซึ่งประกอบด้วย ความพอใจ การใช้เวลาร่วมกัน ข้อผูกมัดซึ่งกันและกัน การสื่อสารที่ดีระหว่างกัน ระดับความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา และการตัดสินใจแก้ปัญหาที่ดีในภาวะวิกฤต

กลอเรีย (Gloria. 1983 : 141) ได้พบว่าการมีระบบครอบครัวที่ดีจะประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคคล ด้านการศึกษา อาชีพ และรายได้ ด้านสังคม เช่น ด้านศาสนา กิจกรรมของสังคม และกิจกรรมภายในครอบครัว และด้านจิตสังคม เช่น ด้านอุปนิสัยของสมาชิกในครอบครัว ด้านความพอใจในชีวิต

จรรยา สุวรรณทัต (2523 : 54-56) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ไว้ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม ของครอบครัว กล่าวคือครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัคสมานกันภายในครอบครัว

2. การรู้จักบทบาท และหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวตลอดจนสามารถปฏิบัติการให้สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของตนเองทั้งพ่อแม่และตัวเด็กเอง พ่อแม่มีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนลูกก็ควรกระทำโดยรากฐานจากเหตุและผลไม่กระทำด้วยอารมณ์

3. การรู้จักลักษณะธรรมชาติ และความต้องการมูลฐานของเด็ก พ่อแม่ที่พยายามเข้าใจลักษณะธรรมชาติของการเจริญเติบโต และมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็กเมื่อมีปัญหาย่อมมีส่วนช่วยเสริมความสัมพันธ์อันดี

4. ความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัยปัจจัยนี้นับว่าอิทธิพลต่อบรรยากาศในครอบครัวโดยเฉพาะวัยรุ่น ซึ่งมีความอดทนน้อยต่อการไม่คงเส้นคงวาของพ่อแม่ซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่และลูก

ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกจึงเป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง ชับซ้อน และถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน (Reciprocating) ซึ่งเด็กมีอิทธิพลต่อพ่อแม่ และพ่อแม่ก็มีอิทธิพลต่อลูก และยังมีแนวคิดที่ว่าความกดดันและแรงบังคับทางวัฒนธรรม และแรงบังคับทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นปัจจัยที่กระทบต่อครอบครัวและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัว (จรรยา สุวรรณทัต. 2535 : 111-112)

ศรันยา เผือกผ่อง (2542 : 24-29) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างสัมพันธภาพของคู่สมรส โดยสัมพันธภาพที่ดีจะต้องประกอบไปด้วย การมีความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน การแสดงความจริงใจต่อกัน มีความเลื่อมใสศรัทธา การมีความอดทนและการให้อภัยต่อกัน การมีอารมณ์ที่มั่นคงและมีความใคร่ครวญ การมีความเอื้ออาทรต่อกันโดยแสดงความมีน้ำใจ ความห่วงใย และให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีความซื่อสัตย์ และความไว้วางใจต่อกัน การให้ความเคารพให้เกียรติ และให้ความสำคัญต่อกันตามสมควร การเป็นคู่ใจต่อกันและเป็นพวกพ้องเดียวกัน การมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน การมีจุดมุ่งหมายเดียวกันที่จะสร้างครอบครัวให้มีความอบอุ่น การปรับตัวในเรื่องเพศ และการมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง

สายสุรี จุติกุล (2540 : 15-23) ได้กล่าวว่าการที่ครอบครัวจะมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีนั้น จะต้องประกอบไปด้วยความรักความอบอุ่นในครอบครัวตามแนวของ อิริคโพรหม์ โดยต้องเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน ต้องรู้จักคนที่เรารัก ต้องเคารพกันและกัน ต้องมีความรับผิดชอบ ต้องมีความวางใจกันและกัน ต้องให้กำลังใจกันและกัน ต้องให้อภัยกันและกัน ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพ ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัวและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และต้องมีความใกล้ชิดทางสัมผัสด้วย

ศิริพันธ์ ถาวรทวิวงศ์ (2543 : 82) มีแนวคิดที่ว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคู่สมรส นั้น มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายในซึ่งได้แก่ การตาย การเสื่อมสภาพของร่างกาย ความเจ็บป่วยทั้งทางจิตและทางกาย การไม่สามารถปรับตัวทางด้านจิตวิทยาและสังคมได้ มีอิทธิพลมากกว่าปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่ สงคราม ความยากจน การว่างงาน ภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544 : 94-96) ได้กล่าวถึงการปรับตัวของพ่อแม่ที่ช่วยสร้างสัมพันธภาพกับลูกในวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. ใช้ความไว้วางใจแทนคำสั่ง
2. ไวต่อความรู้สึกของลูก
3. รักและยอมรับลูกในสภาพที่เขาเป็น
4. อย่าจู้จี้จุกจิก เจ้ากี้เจ้าการ
5. คุยกับลูกอย่างต่อเนื่อง ไม่เฉพาะเวลาที่มีปัญหาเท่านั้น

ไซมอนด์ (กุลวรรณ วิทยาวงศศิริ. 2526 : 11 ; อ้างอิงจาก Symonds. 1957 : 21-23) ได้กล่าวว่า ครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบให้ความยอมรับและมีเหตุผลสำหรับเด็ก ครอบครัวนั้นจะเป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูก พ่อแม่ใกล้ชิดสนิทสนมกับลูก เข้าใจจิตวิทยาเด็ก ทราบดีถึงความต้องการของเด็ก พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกันซึ่งตรงข้ามกับครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง แบบข่มขู่ แบบลงโทษ ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ไม่เข้าใจความต้องการของลูก ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างพ่อแม่และลูก

ดังนั้นจากคำกล่าวของไซมอนจึงถือว่าการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพในครอบครัว โดยแต่ละการอบรมเลี้ยงดูจะส่งผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน

สรุปแล้วสัมพันธภาพในครอบครัวนั้นมีความสำคัญแก่ค่านิยม และบุคลิกภาพ ของเด็กมาก เพราะการที่เด็กอยู่ในบ้านที่มีรูปแบบสัมพันธภาพแตกต่างกันไปก็ทำให้มีค่านิยม บุคลิกภาพ และพัฒนาการทางด้านจิตใจ และอารมณ์แตกต่างกันไปด้วย และเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพในครอบครัวมาก ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด และมีสนใจที่จะศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสัมพันธภาพในครอบครัว

3.3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากเพื่อน

3.3.1. ความหมายของผลที่ได้จากเพื่อน

นักวิชาการได้อธิบายถึงความหมายของผลที่ได้จากเพื่อน และอิทธิพลที่เพื่อนมีต่อวัยรุ่น ไว้ดังนี้

ฟรานซี และ หลุยส์ (Frances & Louise. 1955 : 249) กล่าวว่าเพื่อนที่แวดล้อมของเด็กจะส่งผลต่อเด็กในด้านพฤติกรรม ค่านิยม และด้านเจตคติของเด็ก

ฮอฟแมน (Hoffman. 1966 : 225-226) กล่าวว่า โครงสร้างสังคมภายในห้องเรียนทำให้เด็กเรียนรู้ถึงค่านิยมของสังคม เจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ และเลียนแบบบุคลิกภาพของเพื่อน ซึ่งจะได้รับเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพกับเพื่อน

เฮิร์ลล็อก (Hurlock. 1978 : 441) กล่าวว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อเด็กโดยเด็กจะยอมรับเอาค่านิยมและความสนใจของกลุ่มเพื่อนมาเป็นของตนเอง

นอกจากนักวิชาการต่างประเทศได้อธิบายถึงความหมายของอิทธิพลของเพื่อน และอิทธิพลที่เพื่อนมีต่อวัยรุ่น ไว้แล้วนักวิชาการไทยก็ยังให้ความหมายของผลที่ได้จากเพื่อน และอิทธิพลที่เพื่อนมีต่อวัยรุ่น ไว้คล้ายคลึงและแตกต่างกันดังนี้

ประสาธ อิศรปริดา (2523 : 94-98) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อเจตคติ ความคิด ค่านิยม และการกระทำของวัยรุ่น แต่ยังมีอิทธิพลน้อยกว่าเพื่อนสนิท เพราะวัยรุ่นจะรับเอาความคิด เจตคติ ค่านิยม บุคลิกภาพ และเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อนสนิทของตนมากที่สุด

สุชา จันทน์เอม (2524 : 24-25 , 32) กล่าวว่ามนุษย์ได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม และเพื่อนในด้านอิทธิพลต่อการกระทำ อิทธิพลต่อความคิด อิทธิพลต่อการจงใจในการกระทำ ทั้งลักษณะร่วมมือและแข่งขัน และมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ระเบียบของสังคม

พระราชวรมนี (2529 : 641-642) กล่าวว่า เพื่อนมีอิทธิพลให้เกิดสัมมาทิฐิ และมีจกาทิฐิ ซึ่งเริ่มจาก ความเชื่อ ความเลื่อมใส ความนิยมชมชอบ ความซาบซึ้งใจ หรือศรัทธา และเมื่อมีศรัทธาแล้วก็จะจงใจให้เกิดค่านิยม ทศนคติ ความคิดเห็น และความรู้ความเข้าใจ ตามกัน

สุพัทธา สุภาพ (2531 : 19 , 23) มีแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของเพื่อนว่าเพื่อนมีความสำคัญต่อวัยรุ่นมาก เป็นวัยที่ยากให้เพื่อนยอมรับ เพราะฉะนั้นจึงพยายามทำตามเพื่อน แม้บางครั้งจะขัดต่อความรู้สึกส่วนตัวก็ตาม เช่น เพื่อนชวนเดินขบวนแต่ไม่อยากเดินก็เดินด้วย เพราะเพื่อนจะไม่รัก หรือไม่ก็ไม่กล้าขัดใจเพื่อน ดังนั้น ถ้าเพื่อนดีวัยรุ่นก็จะประพฤติในทางที่ดี แต่ถ้าเพื่อนไม่ดีวัยรุ่นก็อาจมีพฤติกรรมไปสู่ทางที่ไม่ดี

งามตา วนินทานนท์ (2534 : 168-170) มีแนวคิดว่าคุณสมบัติของเพื่อนจะมีอิทธิพลสูงสุดในช่วงวัยรุ่น โดยมีลักษณะเป็นการถ่ายทอดทางสังคมและการชักจูงที่อาศัยความสมัครใจในการยอมรับ โดยสมาชิกจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามค่านิยมของกลุ่ม โดยถ้าไม่ปฏิบัติตามจะไม่ได้รับการยอมรับและถูกขับออกจากกลุ่ม นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังเป็นทางออกของเด็กที่ต้องการความเป็นอิสระจากการควบคุม กลุ่มเพื่อนสอนประสบการณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน กลุ่มเพื่อนให้ความรู้ที่ครอบครัวยังไม่สามารถให้ได้ กลุ่มเพื่อนทำให้เด็กได้สัมผัสกับค่านิยมและประสบการณ์ของครอบครัวอื่น และกลุ่มเพื่อนเป็นแบบอย่างแก่เด็ก

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ (2536 : 191) กล่าวว่า เด็กที่เข้ากลุ่มจะมีความจงรักภักดีต่อกลุ่ม ยอมรับเอาค่านิยม ความเชื่อ ความสนใจ ของกลุ่มคณะด้วยความเต็มใจ และสนิทสนมกับเพื่อนร่วมกลุ่มแน่นแฟ้น และการรวมกลุ่มยังทำให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นจิตใจ และกล้าแสดงความคิดเห็นผู้ใหญ่ ผู้ทรงอำนาจ และต่อต้านกรณีที่เขาเห็นว่าไม่ยุติธรรม ดังนั้นการชักนำให้เด็กวัยรุ่นร่วมมือกันจึงทำได้ง่ายกว่าวัยอื่นมาก

อลิซรา ชูชาติ และคณะ (2538 : 57) ได้กล่าวว่า โดยธรรมชาติของวัยรุ่นแล้ว เพื่อนเป็นผู้มีอิทธิพลต่อเจตคติ ค่านิยม ของวัยรุ่นเป็นอันมาก และวัยรุ่นก็พยายามสร้างกลุ่มและวัฒนธรรมกลุ่มของตนเองที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น

สรุปแล้วผลที่ได้จากเพื่อน ก็คือการที่บุคคลประพฤติตนตามการกระทำของเพื่อน การยอมรับและปฏิบัติตามพฤติกรรมของกลุ่มทั้งในด้านดีและไม่ดี รวมทั้งรับเอาค่านิยม ความเชื่อ และเจตคติของกลุ่มมาเป็นของตนเอง

3.3.2. แนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากเพื่อน

นอกจากอิทธิพลที่เพื่อนมีต่อวัยรุ่นแล้ว นักวิชาการมีแนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากเพื่อนในด้านการเปลี่ยนแปลงความสำคัญที่วัยรุ่นให้กับพ่อแม่และเพื่อน ดังนี้

จำเนียร ช่วงโชติ และคณะ (2524 : 394-395) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นเริ่มเห็นความสำคัญของเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมากขึ้น วัยรุ่นพยายามตีตนออกห่างจากพ่อแม่ คุณค่าหรือคำสั่งสอนที่พ่อแม่มอบให้เริ่มลดความสำคัญลงเรื่อยๆ ในขณะที่ความคิดเห็น เจตคติของเพื่อนๆ กลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างจริงจัง ดังนั้นอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน หรือค่านิยมของกลุ่มเพื่อนจึงมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับที่ นิภา นิธยาน (2530 : 141) กล่าวว่า เพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในชีวิตวัยรุ่นเพราะวัยรุ่นมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำตัวให้เพื่อนฝูงยอมรับ นับถือ วัยรุ่นจะมีความเข้าใจดีว่า เพื่อนมีความรู้สึกต่อตนอย่างไร ถ้าวัยรุ่นได้รับความนิยมยกย่องจากเพื่อนฝูงมากเพียงใด ย่อมทำให้เขาเป็นคนที่มีลักษณะเป็นมิตรน่าคบ กล้าแสดงออกทางตัวในการเข้าสังคมเป็น และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเพียงนั้น

เฟอแมน (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 64 ; อ้างอิงจาก Fuhrmann. 1990 : unpagged) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อวัยรุ่น และพบว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีมากกว่าอิทธิพลของครอบครัว โดยเด็กวัยรุ่นจะเข้าหาเพื่อน และพบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีมากกว่าอิทธิพลของครอบครัว เด็กวัยรุ่นจะเข้าหาเพื่อนของตนมากกว่าพ่อแม่ และชี้ให้เห็นว่า เพื่อนสนิทของคนเรามักจะเป็นเพื่อนในช่วงวัยรุ่น ซึ่งคล้ายคลึงกับขั้นการพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (สมชาย ธีธัญกุล. 2526 : 46 ; อ้างอิงจาก Erikson. n.d. : unpagged) ที่กล่าวว่าเด็กจะมีความสัมพันธ์กับครอบครัวและพ่อแม่มากที่สุดแต่จะเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนเมื่อเข้าโรงเรียน และช่วงวัยรุ่นจะเป็นช่วงที่มีกลุ่มเพื่อนเป็นที่ยึดเหนี่ยว

นอกจากการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นแล้วนักวิชาการยังได้มีแนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุที่วัยรุ่นทำตาม หรือรับเอาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนไว้ดังนี้

นิวคอมบ์ (จุไร ชุมชุม. 2526 : 81 ; อ้างอิงจาก Newcomb. 1962 : 81) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่ม ดังนี้

1. ขนาดของกลุ่มเล็ก ทำให้สมาชิกมีความสัมพันธ์กันสูง
2. มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ภายในกลุ่ม
3. การอยู่อย่างโดดเดี่ยว
4. กลุ่มอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคล

โดยสมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกที่สามารถเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลให้เป็นไปตามสมาชิกส่วนใหญ่ได้

ไรส์แมน (สุพัตรา สุภาพ. 2534 : 60 ; อ้างอิงจาก Riesman. n.d. : unpagged) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่บุคคลชอบยึดเพื่อนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้เพื่อนยอมรับ และเป็นการแสดงความเป็นพวกเดียวกัน

บิกี้โลว์ และ ลาไกปา (Hetherington & Parke. 1993 : 485 ; citing Bigelow & LaGaipa. 1975 : unpagged) กล่าวว่า เมื่อเด็กสนิทกับเพื่อนมากขึ้นเด็กจะมีเจตคติ และค่านิยมที่เหมือนเพื่อน

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2518 : 1) กล่าวถึงสาเหตุที่กลุ่มมีอิทธิพลทำให้บุคคลคล้อยตามสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มมี 2 ประการคือ

1. บุคคลคล้อยตามกลุ่มเพราะต้องการทำตนให้เป็นที่รักใคร่ชอบพอเป็นที่ยอมรับ สมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม ถ้าบุคคลมีการกระทำหรือความคิดที่ผิดแปลกไปจากคนอื่น ๆ ในกลุ่มแล้วอาจจะถูกกลุ่มลงโทษได้

2. บุคคลคล้อยตามกลุ่มเพราะให้ความไว้วางใจกลุ่มว่าเป็นแหล่งของความรู้ และการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมใดที่บุคคลไม่เชื่อว่าตนมีความคิดหรือกระทำที่ถูกต้องก็ยอมยึดความคิดหรือการกระทำของสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มเป็นเกณฑ์ และเปลี่ยนการกระทำของตนให้คล้ายคลึงกับกระทำของคนอื่น ๆ ในกลุ่มนั้น

สุพัตรา สุภาพ (2534 : 60) มีแนวคิดว่าคนมักได้รับการอบรมจากเพื่อนที่อายุเท่ากัน หรือมากกว่า และกล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญดังนี้

1. สอนอำนาจที่ไม่ใช่ของใครโดยเฉพาะ โดยเป็นการเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากการมีส่วนร่วมด้วย

2. กลุ่มเพื่อนช่วยให้วัยรุ่นได้ทดลองข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่

3. ถ่ายทอดระเบียบวิธีและคุณค่าต่าง ๆ ที่กลุ่มสนับสนุน

สมุน อมรวิวัฒน์ (2540 : 149) กล่าวว่า การคบเพื่อนเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่น ซึ่งทำให้วัยรุ่นพยายามตนให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ทำตามแบบเพื่อน และสมุน อมรวิวัฒน์ (2540 : 149-151) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการคบเพื่อนไว้ดังนี้

1. การแบ่งกลุ่มเพื่อน

2. การพัฒนาพื้นฐานทางอารมณ์ โดยวัยรุ่นเริ่มที่จะสนใจบุคคลอื่นและ ทำการพัฒนาอารมณ์ให้เข้ากับกลุ่มเพื่อน

3. การหาภาพพจน์ตนเอง โดยวัยรุ่นจะเข้ากลุ่มที่มีลักษณะเหมือนตนเอง

4. ใช้เป็นที่พักพิง โดยวัยรุ่นมักจะผ่อนคลายความผูกพันกับพ่อแม่ลงไป ทำให้วัยรุ่นเอาเพื่อนเป็นที่ปลอบใจ ให้ความช่วยเหลือ และมักจะต้องการความยอมรับของเพื่อน ทำให้วัยรุ่นยอมรับเอาค่านิยม พฤติกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มมาเป็นของตนเองเพื่อให้เป็นไปตามเอกลักษณ์ประจำกลุ่ม

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 225) กล่าวถึงสาเหตุที่วัยรุ่นร่วมกลุ่มเพราะกลุ่มเพื่อนมักจะมี ความสนใจร่วมกัน มีเจตคติ และมีค่านิยมคล้ายคลึงกัน จึงไปด้วยกันได้

นอกจากนี้การที่เพื่อน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และสื่อมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นนั้น แบนดูรา (จิรพรพรณ นิสมหา. 2541 : 26-31 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977 : unpagged) ได้อธิบายตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (The Social Learning Theory) ว่ากระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการที่เกิดจากการสังเกต โดยเมื่อบุคคลเห็นแบบก็จะสามารถรับรู้สัญลักษณ์ และเลียนแบบสัญลักษณ์ได้ โดยการเลียนแบบนั้น มีองค์ประกอบ 4 ประการด้วยกัน คือ ความสนใจ การเก็บจำ การแสดงออก และการพอใจ

สรุปจากการศึกษา ผลที่ได้จากเพื่อน หมายถึง ผลจากการที่นักเรียนได้คบหาบุคคล และทำให้นักเรียนประพฤติตนตามการกระทำของเพื่อน การยอมรับและปฏิบัติตามพฤติกรรมของกลุ่มทั้งในด้านดีและไม่ดี รวมทั้งรับเอาค่านิยม ความเชื่อ และเจตคติของกลุ่มมาเป็นของตนเอง และเนื่องจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างมากผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำเอาอิทธิพลที่นักเรียนได้รับจากเพื่อนมาเป็นตัวแปรที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

3.4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากครู

3.4.1. ความหมายของผลที่ได้จากครู

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงอิทธิพลที่ครูมีต่อนักเรียนไว้แตกต่างกันดังนี้

▶ ฟรานซ์ และ หลุยส์ (Frances & Louise. 1955 : 249-251) กล่าวถึงอิทธิพลของครูว่า ครูและโรงเรียนจะส่งผลต่อค่านิยมและประสบการณ์แก่เด็ก โดยทำให้เด็กรู้ถึงพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ แฟรงเคน (Fraenkel. 1977 : 1-2) กล่าวว่า ครูและระบบโรงเรียนมีอิทธิพลต่อค่านิยมของเด็ก เพราะค่านิยมนั้นสามารถเรียนรู้ได้จากการเรียนและการสอนค่านิยม

▶ ฮอสแมน (Hoffman. 1966 : 231-232) กล่าวว่า ครูมีอิทธิพลต่อสังคมของเด็กในด้านค่านิยมของผู้ใหญ่ ค่านิยมด้านศีลธรรม และค่านิยมด้านการศึกษา และยังกล่าวว่าครูผู้หญิงมีอิทธิพลต่อเด็กผู้ชาย และครูผู้ชายมีอิทธิพลต่อเด็กผู้หญิง

นอกจากนักวิชาการต่างประเทศได้กล่าวถึงความหมายของอิทธิพลของครูแล้ว นักวิชาการไทยยังได้ให้ความหมายของผลที่ได้จากครู ดังนี้

▶ สุชา จันทน์เอม (2524 : 32) กล่าวว่า ครูและสถาบันการศึกษามีบทบาทในการอบรมเด็กให้รู้จักระเบียบของสังคม ในด้านทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้ ค่านิยม และแนวคิดต่าง ๆ

▶ สวณ สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 142) กล่าวว่า ครูและโรงเรียน มีอิทธิพลต่อความรู้ วัฒนธรรม และพฤติกรรมของเด็ก โดยโรงเรียนจะทำหน้าที่ขัดเกลาเด็กให้มีคุณภาพ

▶ งามดา วณิชานนท์ (2534 : 144-149) มีแนวคิดที่ว่าโรงเรียนและครู เป็นที่อบรมสั่งสอนเด็กทั้งทางด้านวิชาการ ระเบียบวินัย ทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เด็กได้รับความรู้ทางด้านวิชาการทักษะ ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ไปจากโรงเรียนและครู

▶ สุพัตรา สุภาพ (2534 : 60) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กได้รับการอบรมจากครู ได้คบหากับเพื่อน ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับการขัดเกลาทางสังคม และบุคลิกภาพของเด็ก แต่โรงเรียนจะมีปัญหาทางด้านการอบรมเพราะ การอบรมไม่ตรงกับที่บ้าน และโรงเรียนสอนในสิ่งที่เป็นทฤษฎีและอุดมคติจนเกินไป และวัยรุ่นมักเกรงใจครูมากกว่าพ่อแม่ โดยอยากให้ครูรัก อยากให้ครูชม และพยายามเอาใจครู (สุพัตรา สุภาพ. 2531 : 23) ดังนั้นครูจึงมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมาก

▶ อัจฉรา สุขารมณ (2541 : 45) กล่าวว่า ครูที่จะทำหน้าที่อบรมเด็กให้ได้ผลดี ควรเป็นครูที่รักและหวังดีต่อเด็ก และเด็กต้องมีความรักใคร่และศรัทธาในตัวครูด้วย ครูจึงจะสามารถปลูกฝังและส่งเสริมสิ่งที่ดี ๆ ให้แก่เด็กและเป็นการป้องกันปัญหาทางจิตใจที่อาจจะเกิดกับเด็กด้วย

▶ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543 : 129) กล่าวว่า ครูเป็นผู้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ถ้าครูสอนให้นักเรียนรู้และกระทำแต่สิ่งดี ๆ นักเรียนก็จะเป็นคนดี มีค่านิยมทางดีอยู่กับตัว ทั้งนี้เพราะผลจากครูปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็ก

3.4.2. แนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากครู

นักวิชาการได้มีแนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากครูในด้านหน้าที่ของครู ด้านอิทธิพลที่ครูมีต่อนักเรียน ไว้ดังนี้

โรเจอร์ (Rogers. 1977 : 292) กล่าวว่า ครูทำหน้าที่ในการสอนค่านิยมให้แก่เด็ก

✓ ประทุม แป้นสุวรรณ (2519 : 52) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่ใช้อำนาจในห้องเรียนเพื่อช่วยควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นไปตาม ปทัศสถาน ค่านิยม และระเบียบวินัยของโรงเรียน

สมศักดิ์ ศิริสันติสุข (2528 : 79) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาและครูมีหน้าที่ในด้านการอบรมสมาชิกในสังคมให้รู้จักระเบียบแบบแผนของสังคม ด้านการพัฒนาคุณภาพของสมาชิกในสังคม และด้านทำหน้าที่ถ่ายทอด สะสม พัฒนา และเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสังคม เพื่อดำรงไว้ซึ่งการจัดระเบียบสังคม

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ (2536 : 207-211) กล่าวถึง หน้าที่ครูและโรงเรียนไว้ในด้านรักษาและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ด้านส่งเสริมการเรียนรู้ในการเข้าสังคม ด้านผสมผสานความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม ด้านส่งเสริมการพัฒนาของปัจเจกชน ด้านกำหนดความสามารถเฉพาะทาง และด้านบทบาทในการนำการเปลี่ยนแปลง

สวอน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 42) ได้สรุปหน้าที่ของครูและโรงเรียนไว้ 4 ประการคือ ขบวนการสังคมประกิต ขบวนการพัฒนาให้มีวัฒนธรรม ขบวนการพัฒนาให้ทันสมัย และขบวนการพัฒนาให้มีคุณภาพทางการเมือง

นอกจากนี้ยังพบว่าการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของนักเรียนทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และความคิด ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ มอร์ริสัน และ แม็คอินไทร์ (พิมพ์พันธุ์ จันทรเพ็ญ. 2525 : 20-21 ; อ้างอิงจาก Morrison & McIntyre. 1969 : unpagged) พบว่าปฏิกริยาของครูที่มีต่อนักเรียนมีแนวโน้มจัดได้เป็น 3 หัวข้อคือ

1. ความรู้ที่นักเรียนจะได้รับทั้งวิชาการทั่วไป และวิชาเฉพาะ
2. พฤติกรรมทั่วไปในห้องเรียนและทัศนคติต่อครู (ความสุภาพอ่อนโยน ความร่วมมือ ความซื่อสัตย์ ความตั้งใจ และความเอาใจใส่)
3. ความสนุกสนานรื่นเริง ความเป็นผู้นำ ความเป็นคนเด่น ความเป็นที่เชื่อถือทางสังคม และความร่วมมือกันระหว่างเพื่อน

อัจฉรา สุขารมณ์ (2541 : 46-54) ได้มีแนวคิดถึงถึงสิ่งที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนจะส่งผลต่อจิตใจของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการให้รางวัล
2. ด้านการลงโทษ
3. ด้านการเป็นตัวอย่างของครู
4. ด้านการควบคุมเด็กให้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา
5. ด้านการตามใจเด็ก

✓ จรรยา สุวรรณทัต (2535 : 173-174) กล่าวถึง การพัฒนาค่านิยมของเด็กโดยครูไว้ดังนี้

1. สอดแทรกการอบรมปลูกฝังจิตลักษณะในทุกวิชาที่ครูสอน
2. ครูเป็นตัวอย่างหรือตัวแบบที่ดีของเด็ก
3. ครูควรเสริมแรงเมื่อเด็กกระทำความดี หรือมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม

สังคม

4. ครูต้องแก้ไขค่านิยมของเด็กโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. ครูทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างครอบครัวและโรงเรียนโดยทำการพัฒนาค่านิยมของเด็กร่วมกับครอบครัว

6. ทำการพัฒนาค่านิยมของตนให้ดีขึ้นเพื่อยกระดับค่านิยมของสังคม
 ✓ สำหรับวิธีการสอนให้เกิดค่านิยมนั้น สมยศ เม่นแย้ม (2540 : 11-13) กล่าวไว้ดังนี้

1. การสร้างค่านิยมทางตรง (Direct Approach) ทำได้โดยวิธีการนั่งสมาธิ สวดมนต์ ร้องเพลงหมู่ เล่าเรื่อง กิจกรรมกลุ่ม
2. การสร้างค่านิยมโดยการบูรณาการ (Integration) กับวิชาในหลักสูตร
3. การสร้างค่านิยมบูรณาการเข้ากิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-Curricular Work) เช่น การทำกิจกรรมนอกห้องเรียน

สรุปจากการศึกษาค้นคว้า ผลที่ได้จากครู จึงหมายถึง ผลจากการที่นักเรียนได้เรียน และรับคำสอนจากครู โดยทำให้นักเรียนมีความเคารพยกย่อง ชื่นชอบ ต้องการเป็นแบบครู และประพฤติตนตามแบบอย่างของครู มีการยอมรับ และนำเอาความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ และเจตคติที่ครูสอนและประพฤติให้เห็นไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน และจากการที่ครูมีอิทธิพลต่อค่านิยมของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลที่ได้จากครูที่มีต่อค่านิยมด้านประหยัด

3.5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากสื่อ

3.5.1. ความหมายของผลที่ได้จากสื่อ

ความหมายของผลที่ได้จากสื่อที่ได้มีผู้นักวิชาการให้แนวคิดไว้ดังนี้

จาคอบสัน (เกษม ศิริสัมพันธ์. 2507 : 65 ; อ้างอิงจาก Jacobson. 1961 : unpagged) มีแนวคิดที่ว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลในด้านการเป็นแหล่งผลิต วัฒนธรรมมวลชน (Mass culture) และยังถ่ายทอดไปสู่มวลชน นอกจากนี้สื่อมวลชนยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวโน้มทางวัฒนธรรมของมวลชน

✓ เซอร์แรม (วันดี ทองงอก. 2543 : 7 ; อ้างอิงจาก Wilbur Schramm. 1964 : unpagged) กล่าวว่า สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นเครื่องมือในการให้บริการเพื่อพัฒนาประเทศ โดยการเปลี่ยนแปลงที่สื่อมวลชนทำคือ การกระตุ้นให้ประชาชนเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมไปสู่วิถีปฏิบัติใหม่ เพราะสื่อมวลชนมีอิทธิพลโดยตรงต่อทัศนคติ และทักษะของผู้รับ

ฟรานซ์ และหลุยส์ (Frances & Louise. 1955 : 246-248) กล่าวว่า การ์ตูน ทีวี และภาพยนตร์ ส่งผลต่อการเรียนรู้ ประสบการณ์ และการเรียนรู้ทางสังคม

✓ รัช และ เอทอฟ (วาริตา พลายบัว. 2532 : 21 ; อ้างอิงจาก Rush & Athoff. 1971 : 16) ศึกษาพบว่า สื่อมวลชนมีบทบาทอย่างมากในการให้ความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติ ซึ่งมีผลต่อการสั่งสมประสบการณ์และพัฒนาบุคลิกภาพ และมีบทบาทในกระบวนการขัดเกลามากทางสังคมและการเรียนรู้แก่บุคคล นักวิชาการทางสังคมวิทยา นักวิชาการทางมานุษยวิทยา และนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ รวมทั้งทางการสื่อสารมวลชนต่างก็ยอมรับบทบาทสื่อสารมวลชนที่มีต่อชีวิตมนุษย์ด้วยกันทั้งสิ้น

✓ แคมเบลล์ (มนต์ชัย นินนาทนนท์. 2526 : 44 ; อ้างอิงจาก Campball. 1965 : unpagged) กล่าวว่า เด็กเรียนรู้ และเลียนแบบพฤติกรรมจากบุคคลในโทรทัศน์ และคล้ายกับที่ ฮอลล์โลแรน (Halloran. 2518 : 13 , 34) ได้กล่าวว่า โทรทัศน์มีอิทธิพลที่จะเข้าไปถึงกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ๆ และสอนให้เด็กทราบถึงคุณค่าทางศีลธรรม และคุณค่าทางสังคม และเป็นการสร้างทัศนคติ และค่านิยมแก่เด็ก

วูด และ เลิส (Wood & Leps. 1983 : 258) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่ละน้อยได้มีอิทธิพลทางตรงจากการถ่ายทอดของสื่อ

นอกจากอิทธิพลของสื่อมวลชนในทัศนะของนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยได้ให้ความหมายของสื่อมวลชนไว้ดังนี้

✓ บุญเหลือ เทพสุวรรณ (2507 : 111) กล่าวว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลกับผู้เยาว์ในทางสำคัญ ๆ หลายทาง โดยแบ่งเป็นทางใหญ่ ๆ คือ ทางภาษา ทางรสนิยม และทางธรรมเนียม

✓ สุกัญญา ตีระวนิช และ นันทริกา คุ่มไฟโรจน์ (2528 : 17) กล่าวถึง อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อเด็กว่า เป็นในลักษณะการลอกเลียนแบบ และครอบงำความคิดรวมทั้งปลูกฝังอุปนิสัย และค่านิยมไปโดยเด็กไม่รู้ตัว

✓ ยุวดี เทียมประสิทธิ์ (2536 : 123) อธิบายอิทธิพลของสื่อมวลชนว่า วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมที่จะรับข่าวสารต่างๆ ทุกรูปแบบ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในสภาพสังคมปัจจุบัน และอิทธิพลของสื่อมวลชนจะครอบคลุมและเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตวัยรุ่น

กอบกุล ถาวรานนท์ (2543 : 43-48) ให้ความหมายของอิทธิพลของสื่อมวลชน ว่าหมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้น หรือสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องจากการรับสารจากสื่อมวลชน โดยการดู การฟัง และการอ่าน

✓ กฤติกา ลีลาเพตะ (2544 : 43) กล่าวว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ ความคิดเห็น ค่านิยม เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ของเด็ก และนับวันสื่อมวลชนก็ยิ่งทวีความสำคัญในการเป็นสถาบันสังคมที่มีบทบาทถ่ายทอดค่านิยม เจตคติต่างๆ ให้แก่เด็กและคนในสังคมมากขึ้น เพราะวิถีชีวิตของคนยุคใหม่ต้องการความรวดเร็วในการรับข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการกระทำต่างๆ

สรุปโดยรวมแล้วผลที่ได้จากสื่อมวลชนคือการที่บุคคลมีความชื่นชอบ และต้องการเป็นอย่างตัวแบบในสื่อ การรับเอาความรู้ เจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ได้พบจากสื่อมาเป็นของตนเองและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งส่งผลทางด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของบุคคล

3.5.2. แนวคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากสื่อ

การสื่อมวลชนมีบทบาทต่อมนุษย์ และสังคมในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การแจ้งข่าวสาร การติดต่อ การถ่ายทอด และการเป็นระบบของการสื่อสาร (De Fleur & Larsen. 1958 : 4-6)

เนื่องจากสื่อมีอิทธิพลต่อมนุษย์มาก โดยเฉพาะในด้านการขัดเกลาสังคม และผลกระทบต่างๆ ของการสื่อสาร นักวิชาการจึงให้แนวคิดเกี่ยวกับสื่อไว้ดังนี้

✓ เด ฟลอร์ และ ลาร์เซน (De Fleur & Larsen. 1958 : 11, 23, 30) กล่าวว่า สื่อมีอิทธิพลต่อกลุ่มสังคมในด้านความคิดเห็น เจตคติ นิสัย และค่านิยม เช่น ด้านการเครื่องแต่งกาย และยังเป็นสิ่งที่สะท้อนความดี เลวของสังคมนั้น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2539 : 40-41) กล่าวว่า ลักษณะทางจิตใจที่เกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชนจะเป็นสิ่งที่คงทน ในสภาพแวดล้อมอันเหมาะสมจะเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมได้นั้นพิจารณาได้ขั้นตอนทางจิตใจสามขั้นตอนดังนี้

1. การสนใจรับทราบ
2. การเข้าใจเนื้อความ

3. การยอมเปลี่ยนตาม อันเกิดได้ในผู้รับสาร

นอกจากนี้สื่อมวลชนมีบทบาทในกระบวนการขัดเกลาทางสังคมดังนี้ (อลงกรณ์ ปรีวุฒิปวงศ์ 2540 : 61-62)

1. สื่อมวลชนสอนบทบาท ให้รู้ว่าการประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรในสังคม การเรียนรู้จากสื่อมวลชนเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ ไม่ต้องจงใจ ทำให้เกิดซึมซาบได้ง่าย

2. สื่อมวลชนสร้างค่านิยม ในขณะที่ทุกคนกำลังเรียนรู้บทบาทของการเป็นสมาชิกของสังคมต่างๆ จากสื่อมวลชนนั้น ก็จะเรียนรู้ค่านิยมไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมเรื่องการสะสมทรัพย์สิน วิธีดำเนินชีวิต ความทะเยอทะยาน จุดหมายปลายทางของชีวิต และค่านิยมทางเพศ

3. สื่อมวลชนสร้างทัศนคติ สื่อมวลชนจะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้แก่สมาชิกในสังคม และจะสอนวิธีการประเมินสิ่งต่างๆ รอบตัว ตลอดจนชี้แนวทางที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติซึ่งทำให้ทัศนคติของคนเราเปลี่ยนแปลงไป

4. สื่อมวลชนสอนวิธีการใช้เวลา คนในสังคมอาจได้แนวทางการใช้เวลาว่างของตัวคนในภาพยนตร์ นวนิยาย และจากข่าวคนดังในสังคม คนที่เป็นเพื่อนสนิทกันไม่จำเป็นต้องมีการใช้เวลาว่างตรงกัน เพราะต่างคนต่างก็มีหนังสือ มีภาพยนตร์เป็นตัวชี้แนวทางของการใช้เวลา

5. สื่อมวลชนสอนวิธีการใช้เงิน ในปัจจุบันนี้วัยรุ่นจะใช้เงินไปกับการสั่งอาหาร ราคาแพง กินฟร่าเพื่อ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จนเรียกว่า เป็นยุค "สังคมบริโภคนิยม" ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความทะเยอทะยานเกี่ยวกับการใช้เงิน ที่ได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน การแต่งตัวจากหนังสือแฟชั่น การนั่งตามร้านอาหารราคาแพง ตามที่โฆษณาเชิญชวนคนยุคใหม่นิยม

6. สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมรสนิยม มาตรฐานของสุนทรีย์ทางด้านศิลปะ วัฒนธรรมในยุคนี้ลดลงไปมาก คนเป็นนักแสดงได้ง่ายขึ้นตามความถี่ของปรากฏในสื่อมวลชนละคร นวนิยาย ภาพยนตร์ ดนตรีมีทุกประเภทสำหรับคนทุกระดับชั้น จนความปรารถนาที่จะพัฒนารสนิยมให้เหมาะสมกับงานศิลปะวัฒนธรรมชั้นสูง กลายเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นอีกต่อไป

7. สื่อมวลชนชี้แนะการตอบโต้ทางอารมณ์ ในการดำเนินชีวิตในสังคม เราต้องเผชิญกับสิ่งเร้าต่างๆ มากมาย ทั้งที่เป็นสิ่งของ เหตุการณ์ และตัวบุคคล สื่อมวลชนได้สอนให้เราเรียนรู้การตอบโต้ทางอารมณ์กับสิ่งเหล่านี้

8. สื่อมวลชนกำหนดปทัสถานของพฤติกรรม สื่อมวลชนได้สร้างกลุ่มอ้างอิงขึ้นมา เช่น การเป็นดารา การเป็นนักกีฬา การเป็นนักวิชาการ การเป็นผู้บริหาร การเป็นนักการเมือง สื่อมวลชนจะชี้ให้เราเห็นว่า เขาเหล่านั้นมีปทัสถานของพฤติกรรมเป็นอย่างไร กลุ่มเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มอ้างอิงที่เราฝฝ้นทะเยอทะยาน จากการได้เรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มจากสื่อมวลชน แล้วก็นำปทัสถานของพฤติกรรมของกลุ่มอ้างอิงเหล่านี้มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

✓ โรเซนธิน (วันดี ทองงอก. 2543 : 7 ; อ้างอิงจาก Rosengren. 1980 : unpagged) กล่าวถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรมดังนี้

1. เป็นอิทธิพลที่ต่างพึ่งพาอาศัยกัน

2. สื่อมวลชนเป็นตัวแทนของสังคมในอุดมคติ โดยมีอิทธิพลในลักษณะช่วยผลักดันการเปลี่ยนแปลงค่านิยม ช่วยเป็นตัวจักรในการเปลี่ยนแปลงสังคมและการเมือง และช่วยในการปลูกฝังแนวคิดต่าง ๆ แก่สังคม

3. สื่อมวลชนเป็นภาพสะท้อนของโครงสร้างสังคม โดยถือว่าสังคมก็มีอิทธิพลต่อสื่อมวลชน

✓ วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ (2536 : 216-218) กล่าวถึง ผลกระทบของสื่อมวลชนที่มีต่อเด็ก ดังนี้

1. ผลกระทบต่อสุขภาพของเด็ก ในด้านสมรรถภาพทางกาย และโภชนาการ
2. ผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็ก ในด้านนิสัยเสี่ยงโชค พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง และด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

3. ผลกระทบต่อการพัฒนาสติปัญญา ในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นิสัยการอ่าน และด้านการคิดและการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล

4. ผลกระทบด้านวัฒนธรรม ทศนคติ และค่านิยม ในด้านการใช้ภาษา การถ่ายทอดวัฒนธรรม และด้านทัศนคติและค่านิยม

✓ ดวงใจ ไทยอุบล (2537 : 55) มีแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อที่ผู้รับสื่อได้รับจากสื่อในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านอารมณ์
2. ด้านสติปัญญา
3. ด้านคุณธรรม
4. ด้านค่านิยมทัศนคติ
5. ด้านการใช้ภาษา

✓ ชาริณี สุวรรณภานิต (2542 : 51-58) กล่าวถึง อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อผู้รับเนื้อหาสาระจากสื่อดังนี้

1. อิทธิพลต่อการซื้อของประชาชน
2. อิทธิพลทางการเมือง
3. อิทธิพลต่อเด็กในด้านพฤติกรรม ความเชื่อ และค่านิยมของเด็ก
4. อิทธิพลต่อรสนิยมของบุคคล
5. อิทธิพลทางด้านความบันเทิง
6. อิทธิพลต่อความก้าวร้าวรุนแรง

✓ กอบกุล ถาวรานนท์ (2543 : 43-48) กล่าวถึง อิทธิพลของสื่อมวลชนในด้านอิทธิพลต่อการซื้อขายของประชาชน อิทธิพลทางการเมือง อิทธิพลต่อเด็ก อิทธิพลต่อรสนิยม อิทธิพลต่อความบันเทิง อิทธิพลต่อความก้าวร้าวรุนแรง อิทธิพลต่อการศึกษา อิทธิพลต่อสังคมกรรม และอิทธิพลต่อประชาคมติ

✓ คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและดูแลวัยรุ่น (กฤติกา สีลาเพตตะ. 2544 : 46 ; อ้างอิงจาก คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและดูแลวัยรุ่น. 2525 : 43) พบว่า ผลกระทบของสื่อมวลชนมีต่อเด็กและเยาวชน ในด้านวัฒนธรรม ทศนคติ และค่านิยม ดังนี้

1. การใช้ภาษา การใช้ภาษาไทยที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมของสื่อมวลชน อาจจะทำให้เด็กเลียนแบบหรือจำไปใช้โดยไม่ทราบว่ามีผิด

2. การถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ไม่ดี เพราะรายการทางวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีสาระส่งเสริมความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมไทยมีน้อยและเด็กไม่ค่อยสนใจ

3. ทัศนคติและค่านิยม เนื่องจากรายการทางวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียงและสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีระดับความนิยมในเชิงตลาดสูงมักมีเนื้อหาที่ตอกย้ำให้เด็กมีทัศนคติและค่านิยมบางประการที่ไม่

เหมาะสม เช่น มีลักษณะอำนาจนิยม ฟุ้งเฟ้อ นิยมบริโภคสิ่งเสพติดประเภทเหล้า บุหรี่ ให้คุณค่าของเงินมากกว่าคุณธรรมความดี ไม่ยอมรับความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ มองภาพพจน์ของสตรีไปในทางลบ เช่น เห็นเป็นวัตถุทางเพศ เป็นต้น

✓ จรรยา สุวรรณทัต (2535 : 91) กล่าวว่า ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการรับผิดชอบและคัดเลือกและควบคุมอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ ที่มีต่อเด็ก

สุพงษ์ โสชนะเสถียร (2533 : 70-79) กล่าวถึง สมมุติฐานในเรื่องการสื่อสาร 2 จังหวะ (Two-step Flow Hypothesis) ว่าสื่อมวลชนจะส่งสารไปตามสารสนเทศ นั้นจะแพร่กระจายไปยังสมาชิกของกลุ่มได้ดี เมื่อผู้นำกลุ่มยอมรับ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสมาชิกในกลุ่มจะรับสารตามที่ผู้นำกลุ่มและกลุ่มยอมรับ

สรุปจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ผลจากการอ่านหนังสือ บทความ หนังสือพิมพ์ และนวนิยาย การรับฟังวิทยุ ผลจากการรับชมรายการโทรทัศน์ และรับชมภาพยนตร์ ที่ทำให้นักเรียนมีความชื่นชอบและต้องการเป็นอย่างตัวแบบในสื่อ การรับเอาความรู้ เจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ได้พบจากสื่อมาเป็นของตนเองและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนั้น ผลที่ได้จากสื่อ จึงหมายความว่า การที่บุคคลมีความต้องการเป็นอย่างตัวแบบในสื่อ การรับเอาความรู้ เจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมจากสื่อมาเป็นของตนเองและนำไปใช้

3.6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายได้ของผู้ปกครอง

ความหมายของรายได้ได้นั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2536 : 15) ให้ความหมายรายได้คือ การที่กิจการได้รับสินทรัพย์เพิ่มขึ้นหรือหนี้สินลดลง อันเนื่องมาจากการขายสินค้า หรือบริการ หรือได้มาจากผลตอบแทนอื่น ๆ

มานิต มานิตเจริญ (2538 : 805) นิยามรายได้คือ ผลประโยชน์หรือเงินทองที่จะได้รับ

พยอม สิงห์เสนห์ (2540 : 3-1) กล่าวว่า รายได้เป็น สินทรัพย์ที่ได้รับจากลูกค้าในรูปของเงินสด ลูกหนี้ หรือสินทรัพย์อื่นอันเป็นผลเนื่องมาจากการขายสินค้าหรือให้บริการแก่ลูกค้า หรือจากเงินลงทุน

ประมวลรัษฎากร (เพิ่มบุญ แก้วเขียว และ อรวรรณ พจนานรัตน์. 2542 : 61) ให้ความหมายของเงินได้ว่ารวมตลอดถึงทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับ ซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน รวมทั้งเงินค่าภาษีอากรที่ผู้ยื่นจ่ายเงินหรือผู้ยื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทต่าง ๆ และเครดิตภาษีด้วย

พระราชบัญญัติเงินทดแทน (ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ. 2539 : 9) ให้ความหมายของค่าจ้างในมาตรา 5 ว่าเป็น เงินทุกประเภทที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเป็นค่าตอบแทนการทำงานในวันและเวลาทำงานปกติ ไม่ว่าจะคำนวณตามระยะเวลา หรือคำนวณตามผลงานที่ลูกจ้างทำได้ และให้หมายความรวมถึงเงินที่นายจ้างให้แก่ลูกจ้างในวันหยุดและวันลา ซึ่งลูกจ้างไม่ได้ทำงานด้วย

สรุปจากการศึกษาค้นคว้ารายได้ของผู้ปกครองก็คือรายได้รวมที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองนักเรียนได้รับโดยเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งรวมทั้งรายได้ที่เป็นเงิน และทรัพย์สินที่คำนวณเป็นเงินได้

นอกจากนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติได้รวบรวมสถิติเกี่ยวกับรายได้ไว้ดังนี้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ออนไลน์. 2544)

รายได้ของครัวเรือนจากการสำรวจในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2543 มีดังนี้

ครัวเรือนทั่วประเทศ มีรายได้ (เป็นรายได้ของครัวเรือนในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา แล้วนำมาเฉลี่ยต่อเดือน) โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 12,167 บาทต่อครัวเรือน โดยมีรายได้ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 41.5 ของรายได้ทั้งสิ้น หรือ 5,047 บาท มาจากค่าแรงและเงินเดือน ร้อยละ 19.2 หรือ 2,335 บาท มาจากกำไร

สุทธิจากการทำธุรกิจส่วนตัว ที่ไม่ใช้การเกษตร ร้อยละ 9.6 หรือ 1,168 บาท เป็นกำไรสุทธิจากการทำการเกษตร ส่วนรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 18.3 ของรายได้ทั้งหมด (รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ ครั้วเรือนเป็นเจ้าของ) ที่เหลืออีกร้อยละ 11.4 เป็นรายได้จากแหล่งอื่น ๆ

ตาราง 1 รายได้ของครั้วเรือน พ.ศ. 2537 2539 2541 2542 และ 2543

ภาค	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
	2537	2539	2541	2542	2543
กรุงเทพมหานคร	16,418	21,947	24,929	26,742	25,242
ภาคกลาง	8,724	10,907	12,643	12,786	13,012
ภาคเหนือ	6,260	8,331	9,779	10,253	8,652
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5,599	7,388	8,546	8,138	7,765
ภาคใต้	8,014	9,846	11,461	10,953	11,186
ทัวราชอาณาจักร	8,262	10,779	12,492	12,729	12,150

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (ออนไลน์. 2544)

จากตารางแสดงว่าครั้วเรือนในกรุงเทพฯมีรายได้เฉลี่ยต่อครั้วเรือนสูงที่สุดตามด้วยภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2543 ครั้วเรือนกลับมีรายได้ที่ลดน้อยลงจากปี พ.ศ. 2542 โดยครั้วเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือมีรายได้เฉลี่ยลดลงต่ำกว่าปี พ.ศ. 2541 ซึ่งสาเหตุที่รายได้เฉลี่ยลดลงนั้นส่วนหนึ่งก็มาจากการที่เศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำ

โดยสรุปแล้วรายได้เฉลี่ยของครั้วเรือนทั้งประเทศเท่ากับ 12,150 บาทต่อเดือน และรายได้โดยเฉลี่ยของครั้วเรือนในกรุงเทพมหานครที่เป็นจังหวัดที่ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้ามีรายได้ของครั้วเรือนที่คาดว่าจะเป็นรายได้ของผู้ปกครองโดยเฉลี่ยต่อเดือน 25,242 บาท

ตาราง 2 แหล่งที่มาของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน พ.ศ. 2535 2537 2539 2541 2542 2543

แหล่งที่มาของรายได้	2535	2537	2539	2541	2542	2543
รายได้ทั้งสิ้น	7,062	8,262	10,779	12,492	12,729	12,150
รายได้ประจำ	6,957	8,169	10,622	12,271	12,541	11,988
รายได้ที่เป็นตัวเงิน	5,469	6,576	8,678	9,955	10,215	9,751
ค่าแรงและเงินเดือน	2,752	3,407	4,297	5,015	5,236	5,146
กำไรสุทธิจากการทำ	1,306	1,576	2,147	2,383	2,483	2,243
ธุรกิจที่ใช้การเกษตร						
กำไรสุทธิจากการทำ	889	921	1,288	1,404	1,197	1,166
การเกษตร						
รายได้จากทรัพย์สิน	110	88	170	167	197	184
เงินที่ได้รับเป็นการ	412	584	776	986	1,102	1,011
ช่วยเหลือ						
รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	1,488	1,593	1,944	2,316	2,326	2,237
รายได้อื่นๆ	105	93	157	221	188	162

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (ออนไลน์. 2544)

จากตารางแสดงว่ารายได้โดยเฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนนั้นในปี พ.ศ. 2543 รายได้ส่วนที่เป็นรายได้ประจำประเภทค่าแรงและเงินเดือนมีจำนวนสูงที่สุด ตามด้วยรายได้ประเภทกำไรสุทธิจากการทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน กำไรสุทธิจากการทำการเกษตร เงินที่ได้รับการช่วยเหลือ รายได้จากทรัพย์สิน และรายได้อื่น ๆ

ตาราง 3 อัตราร้อยละของครอบครัวที่มีรายได้ลดลงเพราะภาวะเศรษฐกิจ จำแนกตามวิธีการแก้ไขและบรรเทา
ปัญหา ปี พ.ศ. 2542

วิธีการ	ทั่วราชอาณาจักร	ภาค				
		กทม. และ 3 จังหวัด	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียง เหนือ	ใต้
ปรับเปลี่ยนแผนบริโภคอาหาร	84.0	87.9	78.4	85.2	82.0	90.2
ซื้อยากินเอง / หรือไปโรงพยาบาลของรัฐ	29.9	37.6	30.3	29.2	27.8	28.3
แทนโรงพยาบาลเอกชน						
ลาออกจากสถานศึกษา / ไม่เรียนต่อ	1.8	0.2	1.0	3.0	1.9	2.6
ย้ายสถานศึกษาจากเอกชนไปสถานศึกษา ของรัฐ	2.0	3.8	3.2	0.8	0.7	3.3
ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ	8.0	3.4	6.9	8.1	9.5	9.2
ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนอกครัว เรือน	21.4	14.2	14.3	22.5	28.7	19.5
กู้ยืมเงิน						
จากบุคคลอื่นนอกครัวเรือน	35.7	25.6	39.8	34.0	40.8	30.3
จากกองทุนของรัฐ	11.7	2.5	10.0	10.5	18.5	8.4
ไปทำงานทำยังต่างถิ่น	12.8	2.4	8.2	12.5	23.3	5.4
ทำงานมากขึ้น	35.6	25.0	29.2	39.0	41.5	35.9
เข้าทำงานในโครงการสร้างงานของรัฐ	5.3	-	3.7	6.4	9.1	2.6
ถอนเงินออมมาใช้จ่าย	24.2	31.4	26.5	25.8	21.6	19.7
ขายทรัพย์สิน	7.7	4.3	8.2	7.3	9.1	7.4
จำนำ / จำนองทรัพย์สิน	11.2	12.9	16.6	8.5	9.3	10.4
อื่น ๆ	3.4	8.5	4.3	2.0	1.8	3.2
อัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีรายได้ลดลง	41.4	33.3	42.8	38.1	42.3	52.5

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (ออนไลน์. 2544)

จากตารางแสดงว่าในปี พ.ศ. 2542 ครั้วเรือนมีรายได้ลดลงทั่วราชอาณาจักร ร้อยละ 41.4 โดยกรุงเทพมหานครมีรายได้ลดลงน้อยที่สุด ตามด้วยภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยครั้วเรือนที่มีรายได้ลดลงแก้ปัญหาด้วยการปรับแผนการบริโภคอาหาร ตามด้วยการทำงานหนักขึ้น การกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นภายนอกครั้วเรือน การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นภายนอกครั้วเรือน การถอนเงินมาใช้ การซื้อยามากินเอง การย้ายสถานศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครั้วเรือนในราชอาณาจักรร้อยละ 84 ใช้การประหยัดลดค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหาร จึงน่าจะแสดงให้เห็นว่าค่านิยมด้านการประหยัดมีความสำคัญมากต่อภาวะเศรษฐกิจตอนนี้

ตาราง 4 รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครั้วเรือน ปี พ.ศ. 2539-2543

ปี	ทั่วราชอาณาจักร	กรุงเทพและ ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ	ภาคใต้
2539	9,190	17,418	9,510	7,043	6,661	8,793
2541	10,389	19,820	10,861	8,209	7,237	9,676
2542	10,238	20,284	10,266	8,388	6,988	8,997
2543	9,848	19,582	10,389	7,318	6,546	9,268

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (ออนไลน์. 2544)

จากตารางแสดงว่าครั้วเรือนในกรุงเทพมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อครั้วเรือนมากที่สุดตามด้วยภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรายจ่ายเฉลี่ยต่อครั้วเรือนทั่วประเทศเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539-2542 โดยในปี พ.ศ. 2543 รายจ่ายเฉลี่ยต่อครั้วเรือนทั่วประเทศลดลง ยกเว้นในภาคกลาง และภาคใต้ ซึ่งมีรายจ่ายสูงขึ้น

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เชิงเส้น

4.1. ความหมายของการวิเคราะห์เชิงเส้น

การวิเคราะห์เชิงเส้น เป็นเทคนิคที่ใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายตัวในเชิงสาเหตุ หรือเป็นเหตุเป็นผลกัน ซึ่ง ไรท์ (Wright) ได้พัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 1920 โดย ไรท์ ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์เชิงเส้นว่าเป็นกระบวนการที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ทางตรง และความสัมพันธ์ทางอ้อมของตัวแปร สมมุติฐานที่เป็นสาเหตุ หรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Pedhazur, 1997 : 768-797)

โดยนักวิชาการ กล่าวถึง การวิเคราะห์เชิงเส้นไว้ดังนี้

โลทลิน (Loehlin, 1992 : 9) กล่าวว่า การวิเคราะห์เชิงเส้นเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถอธิบายถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ที่ถูกต้องโดยใช้กระบวนการที่เหมาะสมในการสร้างแบบจำลองที่ถูกต้องตามข้อมูลที่เป็นจริง โดยการวิเคราะห์เชิงเส้นนี้มักใช้ในทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์

แฮร์ และคณะ (Hair, et al. 1998 : 582) ให้นิยามของการวิเคราะห์เชิงเส้นว่าเป็น กระบวนการที่ใช้สหสัมพันธ์ และการพยากรณ์ อธิบายระบบของโครงสร้างที่ถูกต้อง โดยเป็นกระบวนการที่ใช้ระบุความสัมพันธ์ของแบบจำลองโครงสร้างได้ดีโดยสามารถใช้อธิบายอิทธิพล เพื่อสร้างโครงสร้างที่มีคุณภาพ

เดชา ศรีพิพัฒน์กุล (2522 : 226) กล่าวว่า การวิเคราะห์เชิงเส้นเป็นรูปทางสถิติชนิดหนึ่ง ที่ตัวแปรแต่ละตัวจะต้องถูกกำหนดอย่างชัดเจนว่าขึ้นอยู่กับตัวแปรใดบ้างในโมเดล โดยเป็นวิธีที่สะดวกในการแสดงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2527 : 42) กล่าวว่า การวิเคราะห์เชิงเส้นเป็นการวิเคราะห์ที่อาศัยการวิเคราะห์ถดถอยเป็นหลักในการคำนวณ และยังให้ความสนใจต่อความสัมพันธ์และการเรียงลำดับภายในกลุ่มตัวแปรอิสระอีกด้วย

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2533 : 40) กล่าวว่า การวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีประยุกต์การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรปริมาณตามพื้นความรู้ทางทฤษฎีให้ทราบว่าตัวแปรที่เป็นเหตุมีอิทธิพลต่อตัวแปรที่เป็นผลอย่างไร และเพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบทฤษฎีว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล จากปรากฏการณ์จริงสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความสัมพันธ์ตามทฤษฎี นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุว่าเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุแต่ละตัวมีอิทธิพลเท่าไรและมีทิศทางแบบใดต่อตัวแปรตาม เพื่อจะได้พยากรณ์ และควบคุมปรากฏการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 :173)

จินตนา ธนบุญชัย (2536 : 3) กล่าวว่า เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเส้น เป็นวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติอย่างหนึ่งที่อาศัยการประยุกต์วิธีวิเคราะห์การถดถอยมาอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวที่มีต่อตัวแปรตามทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนสามารถอธิบายทิศทางและปริมาณความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยมีลูกศรชี้ให้เห็นแบบจำลองของความสัมพันธ์ได้ การอธิบายความสัมพันธ์นี้อาศัยความรู้พื้นความรู้ในปรากฏการณ์และพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎีที่อธิบายเชิงเหตุและผลเป็นสำคัญ วิธีวิเคราะห์นี้จึงสามารถนำไปใช้ในการตรวจสอบหรือคัดเลือก หรือสร้างทฤษฎีด้วย

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2537 : 257) ให้ความหมายของการวิเคราะห์เส้นทางว่าเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวที่อาศัยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเป็นพื้นฐานในการหาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง

ดุษฎี โยเหลา (2543 : 89) กล่าวถึง การวิเคราะห์เชิงเส้นว่าเป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุหรือโมเดลของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เมื่อผู้วิจัยมีตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามหลายตัว

กล่าวโดยสรุปการวิเคราะห์เชิงเส้น หมายถึง กระบวนการที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ทางตรง และความสัมพันธ์ทางอ้อมของตัวแปรสมมุติฐานที่เป็นสาเหตุ หรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม

4.2. ลักษณะการวิเคราะห์เชิงเส้น

สำราญ มีแจ้ง (2544 : 65) กล่าวว่า การวิเคราะห์เส้นทางมีลักษณะใหญ่ ๆ 3 ประการด้วยกันคือ

1. เป็นเทคนิคทางสถิติที่อาศัยการประยุกต์การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ
2. เป็นการศึกษาขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุที่มีต่อตัวแปรผลทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลนี้ สามารถนำมาเขียนอธิบายได้ด้วยรูปแบบจำลองโมเดลและสมการโครงสร้างตามรูปแบบจำลองที่สร้างขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2538 : 182) สรุปลักษณะของการวิเคราะห์สาเหตุไว้ดังนี้

1. ไม่ใช่วิธีการค้นหาสาเหตุ แต่เป็นเทคนิคที่ใช้อธิบายความเป็นสาเหตุในเชิงปริมาณ
2. เป็นเทคนิคในการตรวจสอบทฤษฎี หรือรูปแบบตามสมมุติฐาน
3. ก่อนวิเคราะห์สาเหตุจะต้องมีโครงสร้างหรือรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม ในรูปแบบของสาเหตุและผล ซึ่งสร้างจากความรู้ ทฤษฎี ผลการวิจัย และแบบแผนของความสัมพันธ์สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

4. ผลจากการวิเคราะห์สาเหตุ เป็นการยืนยันหรือสนับสนุนว่า โครงสร้างหรือรูปแบบความสัมพันธ์ในรูปสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรเหล่านั้น (ตามข้อ3) มีความเป็นไปได้หรือไม่จากข้อมูลที่สังเกตหรือวัดมาครั้งนั้น

วีเชียร เกตุสิงห์ (2522 : 223) กล่าวว่าการศึกษาเชิงเส้นที่มีจุดมุ่งหมายใหญ่อยู่ 2 ประการ คือ

1. เพื่ออธิบายให้เราเข้าใจปรากฏการณ์และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหลัก
2. เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายเชิงทฤษฎีที่สำคัญและสามารถใช้ทดสอบความแน่นอนของรูปแบบที่เราคาดไว้กับรูปแบบที่เป็นจริง

รูปโมเดลเส้นทางสามารถแบ่งได้ 2 แบบ ดังนี้ (นงราม เศรษฐพานิช. 2526 : 211)

1. แบบที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีผลไปในทิศทางเดียวกัน ไม่มีผลย้อนกลับ (Recursive Model)
2. แบบที่มีผลย้อนกลับ (Non - Recursive Model)

4.3. หลักการวิเคราะห์เชิงเส้น

การวิเคราะห์เชิงเส้นนี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ในรูปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (r) ว่าเป็นผลรวมของพารามิเตอร์ตามทฤษฎีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวในโมเดลมีค่าเท่ากับผลบวกของอิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) ความสัมพันธ์เทียม (Spurious Relationship: SR) และอิทธิพลร่วม (Joint Effect: JE) ที่ไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นอิทธิพลแบบใดดังสมการต่อไปนี้ (สำราญ มีแจ้ง. 2544 : 65 ; อ้างอิงจาก นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 180)

$$r = DE + IE + SR + JE$$

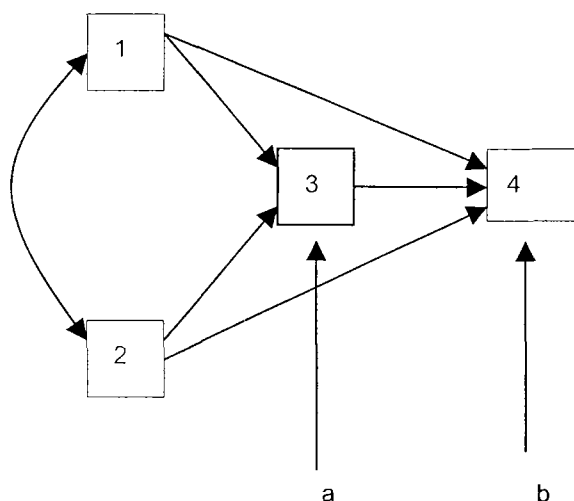
แต่ทั้งนี้การวิเคราะห์เส้นทางจะประมาณค่าจากอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเท่านั้น จึงเขียนสมการได้เท่านั้น

$$r = DE + IE$$

4.4. ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์เส้นทาง (Pedhazur. 1997 : 771)

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในแบบจำลอง เป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง
2. ตัวแปรส่วนที่เหลือ (Residual Variable) ต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง และไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่อยู่ก่อนหน้าด้วย
3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในแบบจำลอง เป็นมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อกันทางเดียว
4. ระดับการวัดตัวแปรต่าง ๆ อยู่ในมาตราอันตรภาค (Interval scale)
5. การวัดตัวแปรต้องไม่มีความคลาดเคลื่อน (Error) โดยต้องมีความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงสูง

4.5. รูปแบบแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (PedHazur. 1997: 770)

ภาพประกอบ 3 รูปแบบตัวอย่างแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ลักษณะของตัวแปรตามรูปแบบตัวอย่าง ภาพประกอบ 5 มีดังนี้

1. ตัวแปรภายนอก (exogenous variables) หรือตัวแปรแหล่งของสาเหตุ ซึ่งตัวอย่างจากภาพประกอบคือ ตัวแปร 1 และตัวแปร 2
2. ตัวแปรภายใน (Endogenous Variables) ซึ่งตัวอย่างจากภาพประกอบคือ ตัวแปร 3 และตัวแปร 4
3. ส่วนที่เหลือ (Residual) ซึ่งคือ a และ b

ลักษณะของความสัมพันธ์ จากรูปแบบของภาพประกอบ 3 นั้นสามารถนำไปอธิบายลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ดังนี้

1. อิทธิพลทางตรง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหนึ่งส่งผลกระทบต่อตัวแปรอีกตัวหนึ่งโดยตรง (คุชฎี โยเหลา. 2543 : 90) ซึ่งจากภาพประกอบ 5 มีอิทธิพลทางตรงดังนี้ ตัวแปร 1 มีอิทธิ

พลทางตรงต่อตัวแปร 3 และตัวแปร 4 ตัวแปร 2 มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร 3 และตัวแปร 4 และตัวแปร 3 มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร 4

2. อิทธิพลทางอ้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหนึ่ง ส่งผลถึงตัวแปรอีกตัวหนึ่ง โดยผ่านตัวแปรเชื่อมแทรก (คุษฎี โยเหลา. 2543 : 91) ซึ่งจากภาพประกอบ 5 มีอิทธิพลทางอ้อมดังนี้ ตัวแปร 1 มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปร 4 ผ่านตัวแปร 3 และตัวแปร 2 มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปร 4 ผ่านตัวแปร 3

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร มีดังนี้ (สำราญ มีแจ้ง. 2544 : 66)

1. ความสัมพันธ์แท้จริง (True Correlation) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวที่ไม่มีตัวแปรอื่นมาเกี่ยวข้อง

2. ความสัมพันธ์เทียม (Spurious Relationship) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยที่ตัวแปรทั้งสองตัวนั้นไม่มีความสัมพันธ์กันเลยแต่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่เป็นตัวเดียวกัน

3. ความสัมพันธ์ที่เกิดจากอิทธิพลที่ส่งผ่านตัวแปรชั้นกลาง (Intervening Variable) เป็นความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว โดยมีตัวแปรอื่นมาเชื่อมความสัมพันธ์ หรือความสัมพันธ์ที่ส่งผ่านตัวแปรอื่น

4. การไม่มีความสัมพันธ์ (No Correlation) หรือการที่ตัวแปร 2 ตัวไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกัน

5. ความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม หรือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เหตุที่มีอิทธิพลโดยตรงกับตัวแปรผล นอกจากนี้ตัวแปรเหตุยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรอื่น

4.6. กระบวนการการวิเคราะห์เชิงเส้น

1. ทำการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และผลการวิจัยที่พบว่าตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตาม และส่งผลต่อตัวแปรอิสระตัวอื่น

2. ทำการสร้างแบบจำลอง โดยแบบจำลอง (Path Diagram or Theoretical Path Model) เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และผลระหว่างตัวแปร โดยจะสร้างแบบจำลอง จากทฤษฎี แนวคิด หรือผลการวิจัยต่าง ๆ ซึ่งมีเหตุผลน่าเชื่อว่าตัวแปรอิสระนั้น เป็นสาเหตุต่อตัวแปรตาม โดยนักวิจัยจะต้องการถ่ายโยงกรอบความคิดทางทฤษฎีออกมาเป็นกรอบความคิด และนำมาสร้างแบบจำลอง หรือรูปแบบที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดเข้าด้วยกัน โดยแบบจำลองนี้มีได้ 2 แบบคือ

ก. แบบจำลองที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีผลไปในทิศทางเดียวกันไม่มีผลย้อนกลับ (recursive model) หรือตัวแปรตัวหนึ่งเป็นสาเหตุของอีกตัวแปรหนึ่งได้ตัวแปรหลังจะเป็นสาเหตุของตัวแปรแรกไม่ได้

ข. แบบจำลองที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีผลย้อนกลับ (non-recursive model) นั่นคือ ตัวแปรแต่ละตัวอาจเป็นสาเหตุของกันและกันได้ สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลในทิศทางเดียวกันหรือแบบ Recursive Model)

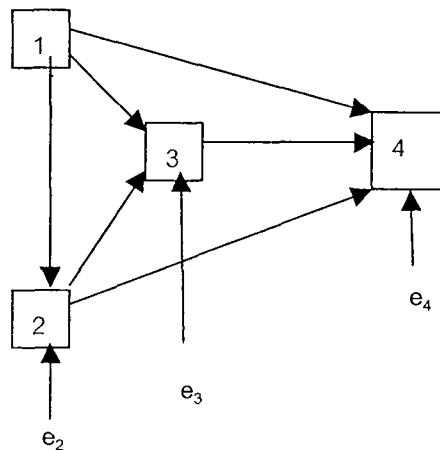
3. ทำการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง

4. ทำการปรับปรุงรูปแบบแบบจำลอง (Parsimonious Model) โดยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ว่ามีค่าต่ำมากจะทำการตัดออก และทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง จากแบบจำลองที่ปรับปรุงอีกครั้ง และทำการปรับปรุงแบบจำลองจนกว่าจะได้รูปแบบที่เป็นจริงเพียงรูปแบบเดียว (Overidentified Model)

5. ทำการคำนวณหาค่าผลรวม (Total Effect) และค่าความสัมพันธ์ที่ส่งผลทางตรง และค่าความสัมพันธ์ที่ส่งผลทางอ้อม เพื่อสรุปผลที่ส่งต่อตัวแปรตามทั้งด้านอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม

4.7. รูปแบบการคำนวณ Path Analysis (PedHazar. 1997 : 772-776)

โดยถ้ามีรูปแบบตัวอย่างดังนี้

ภาพประกอบ 4 รูปแบบตัวอย่างการคำนวณ

จากรูปแบบตัวอย่างสามารถสร้างสมการได้ดังนี้

$$Z_1 = e_1$$

$$Z_2 = P_{21}Z_1 + e_2$$

$$Z_3 = P_{31}Z_1 + P_{32}Z_2 + e_3$$

$$Z_4 = P_{41}Z_1 + P_{42}Z_2 + P_{43}Z_3 + e_4$$

โดยตัวแปร 1 คือตัวแปรภายนอก (Exogeneous Vairable) ที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรใด คงมีแค่ตัวแปรส่วนที่เหลือ (Residual Variable: e) เท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตัวที่ 1 จึงเขียนสมการได้ดังนี้

$$Z_1 = e_1$$

ตัวแปร 2 ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 1 และตัวแปรส่วนที่เหลือจึงเขียนสมการได้ดังนี้

$$Z_2 = P_{21}Z_1 + e_2$$

ตัวแปร 3 ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 1 อิทธิพลจากตัวแปรตัวที่ 2 และอิทธิพลจากตัวแปรส่วนที่เหลือ (Residual Variable: e) จึงเขียนสมการได้ดังนี้

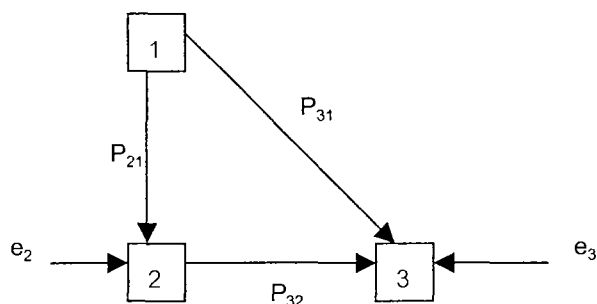
$$Z_3 = P_{31}Z_1 + P_{32}Z_2 + e_3$$

ตัวแปร 4 ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 1 อิทธิพลจากตัวแปรตัวที่ 2 อิทธิพลจากตัวแปรตัวที่ 3 และอิทธิพลจากตัวแปรส่วนที่เหลือจึงเขียนสมการได้ดังนี้

$$Z_4 = P_{41}Z_1 + P_{42}Z_2 + P_{43}Z_3 + e_4$$

4.9. วิธีการคำนวณค่า Path Coefficient โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเส้น (PedHazar. 1997 : 772-797)

โดยถ้ามีรูปแบบตัวอย่างดังนี้

ภาพประกอบ 5 รูปแบบตัวอย่างการวิเคราะห์เชิงเส้น

รูปแบบการคำนวณค่า Path Coefficient

ขั้นที่ 1 คำนวณค่า P_{yx} ดังสมการนี้

$$P_{21} = \beta_{21} = r_{21}$$

$$P_{31} = \beta_{31.2} = \frac{r_{31} - r_{32}r_{12}}{1 - r_{12}^2}$$

$$P_{32} = \beta_{32.1} = \frac{r_{32} - r_{31}r_{12}}{1 - r_{12}^2}$$

การทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้น ทดสอบโดยใช้ t-test (ดูชัย โย
เหลา. 2543 : 92-110; มนตรี พิริยะกุล. 2529 : 46)

ขั้นที่ 2 หาค่าตัวแปรส่วนที่เหลือ (e) โดยใช้สูตรดังนี้

$$e = \sqrt{1 - R_{j,12\dots i}^2} \quad \text{สำหรับตัวแปรที่ได้รับผลจากตัวแปรอื่นมากกว่า 2 ตัวแปร}$$

และ

$$e = \sqrt{1 - r_{ji}^2} \quad \text{สำหรับตัวแปรที่ได้รับผลจากตัวแปรอื่น 2 ตัวแปร}$$

ขั้นที่ 3 การทดสอบรูปแบบการวิเคราะห์เชิงเส้น เพื่อสร้างรูปแบบที่สอดคล้องกับความเป็นจริง (Just – Identified Model) โดยการเปรียบเทียบค่า r_{xy} ที่ได้จาก ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่า r_{xy} ที่ได้จากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (PedHazar. 1997 : 783-793)

$$\text{โดยคำนวณค่า } r_{xy} \text{ จากสูตร } r_{xy} = \frac{1}{N} Z_x Z_y$$

ขั้นที่ 4 คำนวณค่าอิทธิพลรวม (Total Effect) (PedHazar. 1997 : 795-797)

$$T_{yx} = \{I - D_{yy}\}^{-1} D_{yx}$$

โดย	T_{yx}	แทน	ค่าผลรวมของอิทธิพล
	I	แทน	ค่า Identity matrix
	D_{yy}	แทน	เมทริกซ์ของผลทางอ้อมของตัวแปรภายในที่มีต่อตัวแปรภายในด้วยกัน
	D_{yx}	แทน	เมทริกซ์ของผลทางตรงของตัวแปรภายนอกที่มีต่อตัวแปรภายใน

ขั้นที่ 5 คำนวณค่าอิทธิพลทางอ้อม (PedHazar. 1997 : 795-797)

$$I_{yx} = T_{yx} - D_{yx}$$

โดย	I_{yx}	แทน	ค่าผลรวมของอิทธิพลทางอ้อมที่ตัวแปร y มีต่อตัวแปร x
	T_{yx}	แทน	ค่าผลรวมของอิทธิพล
	D_{yx}	แทน	เมทริกซ์ของผลทางตรงของตัวแปรภายนอกที่มีต่อตัวแปรภายใน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1. งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยศึกษามาได้แบ่งตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังนี้

5.1.1. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

สกลี และ ไวส์ (Stinnett, Walters & Evelyn. 1984 : 302 ; citing Skelly & White. 1977) ได้ทำเกี่ยวกับวิธีอบรมเลี้ยงดูแบบอนุรักษ์ และ วิธีอบรมเลี้ยงดูแบบสมัยใหม่ โดยศึกษากับครอบครัวทั้งสิ้น 1,230 ครอบครัว ซึ่งผลการศึกษาพบว่าครอบครัวที่มีวิธีอบรมเลี้ยงดูแบบอนุรักษ์จะทำให้เด็กมีค่านิยมด้านศาสนา ค่านิยมด้านการประหยัด ค่านิยมด้านการทำงานหนัก และค่านิยมด้านความมั่นคงทางการเงิน ส่วนวิธีอบรมเลี้ยงดูแบบสมัยใหม่จะทำให้เด็กมีค่านิยมด้านศาสนา ค่านิยมด้านการประหยัด ค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ และค่านิยมด้านการประสบความสำเร็จ

ฟิล (Fields. 1983 : 588-A) ได้ทำการศึกษาระบบคุณค่า โดยศึกษากรณีค่านิยมและความสามัคคีในระบบครอบครัว โดยได้ทำการวิจัยกับครอบครัวทั้งสิ้น 106 ครอบครัว และทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจค่านิยมของโรเคิช (Rokeach Value Survey) และแบบทดสอบ FACES 2 โดยทำการเก็บข้อมูลกับพ่อแม่ และบุตรวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมของครอบครัว และพบว่าทำให้เวลากับครอบครัวส่งผลต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับที่ มาริช (Marie. 1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสอดคล้องกันของค่านิยมด้านการเมืองของผู้ปกครองและเด็ก ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของครอบครัว และรูปแบบการเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์กับค่านิยมด้านการเมืองของเด็ก

มิลเลอร์ (Miller. Online. 1981) ได้ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมของเด็กในระดับชนบท และระดับเมือง ในปี ค.ศ. 1981 โดยผลการศึกษาพบว่า พื้นฐานของครอบครัวมีความสัมพันธ์ส่งผลทางตรงกับค่านิยมของเด็กทั้งในเมืองและชนบท ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ คลาส (Klass. 1984 : 405-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยม ผลกระทบจากห้องเรียน และสังคมวัฒนธรรม ด้วยการศึกษาแบบดูแลตลอดเวลา โดยคลาสได้ทำการสังเกตเด็กในกลุ่มทุกวัน โดยมองถึงผลทางด้านสังคมวัฒนธรรม และผลกระทบจากสังคมในห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมของนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดมาจากครอบครัว และภูมิหลังของเด็ก

โทมัส (Thomas. 1985 : 133-A) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการปรับตัวของนักเรียน 2 สัญชาติ โดยใช้แบบวัดของคลักฮอล (Kluckhohn) และเจฟเฟอร์ (Juffer) ในการวัดค่านิยม และวัฒนธรรม ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ครอบครัว และปัจจัยทางนิเวศวิทยาส่งผลต่อค่านิยมของชาวอเมริกา และส่งผลต่อค่านิยมของชาวตะวันตก และส่งผลต่อการรับวัฒนธรรมของชาวตะวันตก

ไพร์เมอร์ (Palmer. 1986 : 4030-A) ยังได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของเพศ วงจรชีวิตของคนในครอบครัว และค่านิยมของผู้ใหญ่ โดยได้ทำการศึกษากับผู้ใหญ่อายุ 24-61 ปีโดยแบ่งเป็นเพศชาย 31 คน หญิง 21 คน และได้ใช้แบบสำรวจค่านิยมของโรเคิช (Rokeach) ในการเก็บข้อมูล และพบว่า เพศ และวงจรชีวิตของคนในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับค่านิยม

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์กับค่านิยมและน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.1.2. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

ซูล (Chou. Online. 1995) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสังคมครอบครัว ของวัยรุ่นจีน กับค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวในไต้หวัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เพศ จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา มีความสัมพันธ์ส่งผลทางตรงต่อค่านิยมต่อครอบครัวของวัยรุ่นจีน ซึ่งสอดคล้องกับที่ เดลแฮส (Dalhouse. Online. 1995) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสอดคล้องกันของค่านิยมด้านการเมืองของผู้ปกครองและเด็ก ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมทางการเมืองของลูกมากที่สุด

ไวส์แบ็ค (Whitbeck. 1987 : 3883-A) ได้ทำการวิจัยการส่งผ่านค่านิยมของพ่อแม่สู่เด็ก ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนของพ่อแม่ การอบรมเลี้ยงดู และการควบคุมลูกของพ่อแม่ ส่งผลต่อค่านิยมเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ส่งผลต่อค่านิยมของลูก

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับค่านิยมและน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.1.3. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้จากเพื่อนกับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

ดิกสัน (Dickson. Online. 1982) ได้ทำการศึกษาในเรื่องการเปิดเผยตนเองกับเพื่อนและคนรัก โดยสำรวจในระบบเพื่อน และความพอใจในการแต่งงาน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าประชาชนจะรับสื่อแตกต่างกันตามกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้ วิลค็อก (Wilcox. 1987 : 3191-A) ยังได้ทำการศึกษาผลกระทบของค่านิยมจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวถึงการปฏิเสธค่านิยม และผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมของครอบครัว, ค่านิยมของสังคม, เพื่อนบ้าน, ค่านิยมในที่ทำงาน, ค่านิยมของท้องถิ่น, การสนับสนุนของรัฐบาล, และการช่วยเหลือทางสังคม มีความสัมพันธ์ส่งผลสู่การเปลี่ยนแปลงค่านิยม

ฮาร์ตันโต (Hartanto. 1986 : 3884-A) ยังได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของสาวกชาวอเมริกันกับชาวอินโดนีเซีย ด้านโครงสร้างและความมีน้ำใจ ในมุมมองของผู้นำ ความเชื่อ โดยได้ทำการศึกษา กับชาวอเมริกัน 137 คนและชาวอินโดนีเซีย 329 คน โดยใช้แบบสอบถามสำรวจค่านิยมของ รอตเตอร์ (Rotter. 1967 : unpagged) มาตราวัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของแฮคแมน และโอแฮม (Interpersonal Trust Scale., Hackman. & Oldham. 1980 : unpagged) แบบสำรวจอาชีพของแฮส และดินเลอร์ (Job Diagnostic Survey, House. & Dessler. 1975 : unpagged) และแบบสอบถามวัดความเป็นผู้นำ (Task Structure Scale, and The Leader Behavior Description Questionnaire) ผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษา อายุ เพศ ประสบการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โครงสร้างของอาชีพ เสรีภาพของบุคคล และภูมิหลัง ส่งผลต่อวัฒนธรรมและค่านิยมของชาวอเมริกันและชาวอินโดนีเซีย

คัมมิง (Cummings. 1988 : 176) ได้ทำการศึกษาสาเหตุของการเกิดค่านิยม ผลการศึกษาพบว่าเพื่อนและสังคมของวัยรุ่นเป็นสาเหตุของการเกิดค่านิยมทั้งส่วนตัววัยรุ่นและค่านิยมของสังคม

แอสติน (อัฐพร หิรัญพฤษ. 2539 : 39-40 ; อ้างอิงจาก Astin. 1993) ยังได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสภาพแวดล้อม ต่อพัฒนานักศึกษา โดยศึกษาเป็นเวลา 30 ปี และผลการศึกษาพบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลโดยตรงต่อนักศึกษาโดยจะทำให้มีค่านิยม พฤติกรรมและแผนการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป และพบว่าค่านิยม ทศนคติ ความเข้าใจในตนเอง และฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของนักศึกษามากกว่า ความสามารถ ศาสนา และเชื้อชาติ

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลที่ได้จากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับค่านิยมและน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.1.4. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้จากครูกับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

คลาส (Klass. 1984 : 405-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยม ผลกระทบจากห้องเรียน และสังคมวัฒนธรรม ด้วยการศึกษาแบบดูแลตลอดเวลา โดยคลาสได้สังเกตเด็กในกลุ่มทุกวัน โดยการมองเห็นผลทางด้านสังคมวัฒนธรรม และผลกระทบจากสังคมในห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมของนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดมาจากการปฏิบัติของครู ซึ่งสอดคล้องกับที่ คัมมิง (Cummings. 1988 : 176) ได้ทำการศึกษาสาเหตุของการเกิดค่านิยม ผลการศึกษาพบว่าครูและโรงเรียนเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการเกิดค่านิยมทั้งส่วนตัวและค่านิยมของสังคมส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รามาส (Ramesh. 1995 : 225-238) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การปรับตัวของปัจเจกชนและประชาชน โดยศึกษากับผู้ชายจำนวน 200 คน ซึ่งประกอบด้วย วัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 25 ปี และผู้ใหญ่อายุ 45 ปี โดยผลการศึกษาพบว่าระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับค่านิยมของปัจเจกชน และค่านิยมของประชาชนโดยรวม ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ ฟอร์ติน (Fortin. Online. 1991) ได้ทำการศึกษาในเรื่องครูกับการทำงานร่วมกับการสอน โดยผลการศึกษาพบว่านอกจากการสอนแล้ว ครูยังมีอิทธิพลต่อนักเรียนทางด้านความเชื่อ และค่านิยม

มูสเซลแมน (Musselman. 1987 : 2912-A) ยังได้ทำการศึกษาแบบค่านิยมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 : โดยศึกษาด้วยวิธีพรรณนา และได้ทำการเก็บข้อมูลจากประธานนักเรียน ผู้นำกลุ่มนักเรียน ในมหาวิทยาลัยเทมเพิล (Temple University) ด้วยแบบทดสอบวัดทัศนคติต่อโรงเรียน (Scholastic Aptitude Test) และแบบทดสอบวัดค่านิยม (Allport, Vernon, and Lindzey's Instrument Study of Values, Third Edition) โดยทำการวัดค่านิยมด้านทฤษฎี, เศรษฐศาสตร์, สุนทรียศาสตร์, สังคมศาสตร์, การเมืองและศาสนา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนต่างคณะ และต่างสาขาวิชากันมีค่านิยมแตกต่างกันเพราะสาขาวิชาแต่ละสาขาย่อมมีค่านิยมของสาขาตนเองที่ถ่ายทอดสู่ นักศึกษา นอกจากนี้ เวนมา (Varma. 1982 : 289-295) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ค่านิยมด้านศีลธรรมของเด็กอินเดีย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การสอนของครูทำให้นักเรียนมีค่านิยมศีลธรรมสูงขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของครูมีความสัมพันธ์กับค่านิยมและน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.1.5. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้จากสื่อกับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

โรคิช (Rokeach. 1984 : 77-90) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อค่านิยม โดยศึกษากับประชากรจำนวน 1699 คนในอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า โทรทัศน์มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงค่านิยม

โฮเวอด (Howard. 1986 : 6302-A) ได้ศึกษาค่านิยมของผู้หญิงที่ไม่มีงานทำตามทฤษฎีของโรคิช โดยทำการศึกษาในกลุ่มคนตกงาน 77 คนตามทฤษฎีของโรคิช และแบบวัดการรับสื่อ โดยวัดลักษณะเฉพาะของกลุ่มคนตกงานต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า การได้รับสื่อแตกต่างกันมีผลทำให้มีค่านิยมแตกต่างกัน 15 ค่านิยม และพบว่าลักษณะเฉพาะแต่ละบุคคลด้านอายุ การศึกษา ประวัติการถูกจำคุก ระยะเวลาการตกงานแตกต่างกันจะทำให้ค่านิยมแตกต่างกันถึง 13 ค่านิยมจาก 18 ค่านิยม และสอดคล้องกับที่ ปากินรี (Pagliari. 1987 : 3610-A) ได้ศึกษาการวัดค่านิยมที่มีต่อการพยากรณ์ความเข้าใจในสื่อ โดยได้ทำการเก็บข้อมูลจากชาวโรมันคาทอลิกจำนวน 129 คน โดยใช้แบบวัดสื่อมวลชนของแม็คคอร์ดี PRCA จำนวน 25 คำถาม

และใช้แบบวัดสำรวจค่านิยมของโรคิช (Rokeach) ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมทั้ง 17 ด้านมีความสัมพันธ์กับการสื่อสารของสื่อมวลชน

✓ โรเชมบาค (Rauschenbach. Online. 1992) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกายภาพ การศึกษา ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรในด้านค่านิยมของครู และนักเรียน โดยศึกษาค่านิยม 5 ประการของอีเนอร์ (Eisner) กับนักเรียนเกรด 5 ซึ่งผลการศึกษาพบว่าค่านิยมมีความสัมพันธ์กับสื่อ และนักเรียนมักเรียนรู้ค่านิยมจากสภาพแวดล้อม และสื่อ

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลที่ได้จากสื่อ มีความสัมพันธ์กับค่านิยมและน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.1.6. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้ปกครองกับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

โคห์น (เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี. 2540 : 17 ; อ้างอิงจาก Kohn. 1963 : unpagged) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับฐานะความเป็นอยู่และสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่และลูก และพบว่าพ่อแม่ที่มีฐานะในระดับปานกลาง (ครอบครัวชนชั้นกลาง) มีค่านิยมในการให้ความสุข และความเห็นอกเห็นใจลูกมากกว่าชนชั้นกรรมกรที่ใช้แรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภราสิต (Prasit. Online. 1987) ในเรื่องค่านิยมทางสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยครุมหาสารคาม ประเทศไทย โดยศึกษากับนักศึกษาวิทยาลัยครุมหาสารคาม จำนวน 126 คน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าฐานะทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เป็นองค์ประกอบของค่านิยมทางสังคมนักศึกษาวิทยาลัยครุมหาสารคาม

ชูล (Chou. Online. 1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสังคมครอบครัว ของวัยรุ่นจีน กับค่านิยมครอบครัวในไต้หวัน ผลการศึกษาพบว่า รายได้ ระดับการศึกษา โครงสร้างครอบครัว อายุ พื้นที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ส่งผลทางอ้อมต่อค่านิยมต่อครอบครัวของวัยรุ่นจีน ซึ่งสอดคล้องกับที่ เดลเฮาส์ (Dalhouse. Online. 1995) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสอดคล้องกันของค่านิยมด้านการเมืองของผู้ปกครองและเด็ก ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ระดับเศรษฐกิจ และการร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับค่านิยมทางการเมือง

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับค่านิยม และน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

✓ 5.1.7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธะระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับสัมพันธภาพในครอบครัว มีการวิจัยดังนี้

ดีเบอร์ ชูลมอร์ และโคลเช็ก (Deborah, Shumow & Kyungseok. 1996 : 451-460) ได้ทำการศึกษาการเลือกโรงเรียน ลักษณะเฉพาะของครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว ที่สนับสนุนผลสัมฤทธิ์ โดยศึกษากับนักเรียน 529 คน โดยใช้เวลาศึกษา 3 ปี โดยผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองของครอบครัว โครงสร้างของครอบครัว และการสนับสนุนจากครอบครัว และพบว่า การตอบสนองของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับ การสนับสนุนของครอบครัว และโครงสร้างของครอบครัว

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูน่าจะมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพภายในครอบครัว

5.1.8. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว กับผลที่ได้จากสื่อ มีการวิจัยดังนี้

✓ แมคลาวด์ แชนฟี และแวกแมน (วาริดา พลายบัว 2532 : 21 ; อ้างอิงจาก Mcleod., Chaffee. & Wackman. 1973 : 349-364) ได้ทำการศึกษาพบว่ารูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวระหว่างพ่อ แม่ และลูก มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อเพื่อรับข่าวสารของเด็กวัยรุ่น และเด็กที่ถูกสอนให้แสดงความคิดเห็นได้ และเปิดโอกาสให้โต้เถียงนั้น มักจะเป็นผลให้เด็กเปิดรับข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระ มากกว่าการเปิดรับข่าวสารที่มีเนื้อหาในด้านบันเทิง ซึ่งสอดคล้องกับที่ เบรี (Berry. Online. 1981) ได้ศึกษาอิทธิพลของความขัดแย้งด้านการเงิน รายได้ ค่าใช้จ่าย และคุณภาพชีวิต โดยศึกษากับครอบครัวทั้งสิ้น 262 ครอบครัวในรัฐอินเดียนาในชื่อ โครงการ NC-128 ผลการศึกษาพบว่าการสื่อสารมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และความขัดแย้งภายในครอบครัว

✓ แมรี วินน์ (จิรพรรณ นิสสกา. 2541 : 19 ; อ้างอิงจาก แมรี วินน์. 2536 : 12) ยังได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับดูโทรทัศน์ของเด็กเป็นเวลาหลายชั่วโมงว่าจะมีผลต่อสมองของเด็กหรือไม่ โดยใช้เวลาในการศึกษา 8 ปี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การดูโทรทัศน์เป็นเวลานานจะทำให้เด็กมีทักษะทางภาษาด้อยลง เด็กไม่สนใจการอ่าน และทำให้สัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวน้อยลง

ดังนั้นจากการศึกษาดังกล่าวจึงพอจะสรุปได้ว่าสัมพันธภาพภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับผลที่ได้จากสื่อ และสัมพันธภาพภายในครอบครัวน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อผลที่ได้จากสื่อ

5.1.9. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้จากเพื่อน กับผลที่ได้จากครู มีการวิจัยดังนี้

การ์เซล (Gaziel. 1997 : 310-318) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของวัฒนธรรมในโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมของนักเรียนด้อยโอกาส โดยศึกษากับโรงเรียน 20 โรงเรียน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการทำงานรวมกันกับเพื่อน การเปลี่ยนแปลงความต้องการซื้อ ความสำคัญทางวิชาการ การส่งเสริมของโรงเรียน ความมีระเบียบ และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน สามารถรวมกันทำนายวัฒนธรรมภายในโรงเรียนได้

จากการศึกษาดังกล่าวจึงพอจะสรุปได้ว่าผลที่ได้จากเพื่อนน่าจะมีความสัมพันธ์กับผลที่ได้จากครู

5.1.10. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้จากเพื่อน กับผลที่ได้จากสื่อ มีการวิจัยดังนี้

✓ เฮแมน (วันชาติ ศิลาน้อย. 2528 : 13 ; อ้างอิงจาก Hyman. 1974 : 68-70) ได้ทำการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมีส่วนในการส่งผลกระทบทำให้เกิดความแตกต่างในการเลือกรับสื่อชนิดต่าง ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ เด โพลท์ (วันชาติ ศิลาน้อย. 2528: 13 ; อ้างอิงจาก De Fleur. 1975 : 208-212) ได้ทำการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการรับสื่อและความสัมพันธ์ภายในสังคม เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มเด็กจะเรียนรู้ข่าวและความรู้ส่วนใหญ่หรือทั้งหมดจากสื่อที่กลุ่มรับมา

โอโนมอน (Oinonen. Online. 1981) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสังคมภายในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์วิชาพื้นฐานของนักเรียนมัธยม และผลการศึกษาพบว่าสื่อมวลชนส่งผลต่อสังคมในโรงเรียนมัธยมศึกษา

✓โฮร์บ (จิรพรรณ นิสสภ. 2541 : 19 ; อ้างอิงจาก Hope. 1995 : 1129) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของรายการโทรทัศน์รุนแรงที่มีอำนาจชักจูงให้เด็กก่อนวัยรุ่นมีพฤติกรรมที่รุนแรงเพิ่มขึ้น โดยศึกษากับเด็กในโรงเรียนเมืองนิวยอร์กที่มีอายุระหว่าง 8-12 ปี และได้แบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 125 คนจะดูรายการโทรทัศน์รุนแรงมากกว่า 28 ชั่วโมง และกลุ่มที่ 2 จำนวน 50 คน จะได้ดูรายการโทรทัศน์แบบปกติน้อยกว่า 28 ชั่วโมง โดยผลการศึกษาพบว่าเด็กที่ดูรายการโทรทัศน์เป็นเวลานาน จะมีพฤติกรรมเข้ากลุ่มเพื่อนได้ช้ากว่าเด็กปกติ

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่าผลที่ได้จากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับผลที่ได้จากสื่อโดยผลที่ได้จากเพื่อนน่าจะมีผลต่อผลที่ได้จากสื่อ

5.1.11. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้ปกครอง กับสัมพันธภาพในครอบครัว มีการวิจัยดังนี้

เบริ (Berry. Online. 1981) ได้ทำการวิจัยอิทธิพลของความขัดแย้งด้านการเงิน รายได้ ค่าใช้จ่าย และคุณภาพชีวิต โดยศึกษากับครอบครัวทั้งสิ้น 262 ครอบครัวในรัฐอินเดียนาในชื่อ โครงการ NC-128 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รายได้และค่าใช้จ่าย มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และความขัดแย้งภายในครอบครัว

ดีเบอร์ ชูมอว์ และโคลเช็ก (Deborah., Shumow. & Kyungseok. 1996 : 451-460) ได้ทำการศึกษาการเลือกโรงเรียน ลักษณะเฉพาะของครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว ที่สนับสนุนผลสัมฤทธิ์ ผลการศึกษาพบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมภายในครอบครัว โครงสร้างของครอบครัว และการเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คุสตาเฮาส์ (Kloosterhouse. Online. 2000) ในเรื่องการนับถือศาสนา และลัทธิของครอบครัว ในด้านจิตวิทยาสังคม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รายได้ ผลกระทบต่อศาสนา เชื้อชาติ การศึกษา และเพศ มีความสัมพันธ์กับ ครอบครัว และความเชื่อในศาสนา

ดังนั้นจากการศึกษาดังกล่าวจึงพอจะสรุปได้ว่ารายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพภายในครอบครัวและรายได้ของผู้ปกครองน่าจะมีผลต่อสัมพันธภาพภายในครอบครัว

5.2. งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยศึกษามามีดังต่อไปนี้

5.2.1. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

เคลือม บุษย์แก้ว (2515 : 142-146) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครู นักเรียนเกษตรกรรม และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก จะมีค่านิยมด้านการเงิน ความรัก ชีวิตครอบครัว กตัญญู และความซื่อสัตย์ ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ วีระวรรณ อามระดิษ (2522 : 62-64) ที่ได้ศึกษาบทบาทความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรม ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ ธารทิพย์ สมบูรณ์ (2526 : 64-84) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การแพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาบทบาทการสื่อสารในครอบครัว การสื่อสารในโรงเรียนและการสื่อสารสื่อมวลชน ผลการศึกษาพบว่า การอบรมสั่งสอนบุตรของบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการ

ปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน และคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ โนมสมร เหลือโกศล (2531 : 261-268) ที่ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง กับการอบรมเลี้ยงดู และผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับค่านิยมในการพึ่งตนเองโดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีค่านิยมในการพึ่งตนเองสูงสุด ตามด้วยการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยตามลำดับ ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ พันคำ มิโพนทอง (2533 : 91-109) ได้ทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐานห้าประการของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าค่านิยมพื้นฐานทั้งด้านความรักชาติ ด้านประหยัดและอดออม ด้านการมีระเบียบวินัย ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านการพึ่งตนเอง ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับค่านิยมพื้นฐานทั้งห้าด้านของผู้ปกครอง และพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยต่ำ มีค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยสูง ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2539 : 99-102) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีวินัย ซึ่งพบว่าการรับรู้ค่านิยมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาตามพฤติกรรมการมีวินัย

นันทา แทนธานี (2534 : 106-108) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย สังคม จริยธรรม และยังพบว่าการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

พิษณุพร รุโงปการ (2541 : 92-94) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของบิดา บทบาทของมารดา กับค่านิยมในการพึ่งตนเองของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า บิดามารดามีบทบาทที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการพึ่งตนเองของบุตรในต้น เป็นตัวแบบทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู และการหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ สุรวุฒิ ปัดไธสง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาบทบาทครอบครัวในการถ่ายทอดการเลี้ยงดูให้กับนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก ได้รับผลการถ่ายทอดทางการเมืองมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์กับค่านิยมและน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.2.2. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

จิระ จีระเจริญศิลป์ (2523 : 42-44) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมในการคบเพื่อนต่างประเทศของเด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่าการคบเพื่อนต่างประเทศมีความสุขมีค่านิยมในการคบเพื่อนต่างประเทศแตกต่างจากเด็กที่มีความรู้สึกว่าการคบเพื่อนต่างประเทศไม่มีความสุข และธารทิพย์ สมบูรณ์ (2526 : 64-84) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การแพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาบทบาทการสื่อสารในครอบครัว การสื่อสารในโรงเรียนและการสื่อสารสื่อมวลชน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ ผดุง อารยะวิญญู (2530 : 59-64) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมไทยของผู้ปกครองส่งผลต่อความนิยมไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา และคล้ายกับที่ โนมสมร เหลือโกศล (2531 : 261-268) ได้ทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเองกับการอบรมเลี้ยงดู และผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

ครัวในลักษณะสนิทสนมมีความสัมพันธ์กับค่านิยมเรื่องการพึ่งตนเอง ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ หลุยส์ อัมสุทธิ (2539 : 117-120) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมและการถ่ายทอดค่านิยมให้แก่บุตรของอาจารย์มหาวิทยาลัยและนักธุรกิจ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อ ค่านิยมของบุตรอาจารย์มหาวิทยาลัยและค่านิยมของบุตรนักธุรกิจ และพบว่าค่านิยมทางสังคมของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อ ค่านิยมของบุตรนักธุรกิจ

พันคำ มีโพทอง (2533 : 91-109) ยังได้ทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐานห้าประการของ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยผลจากการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองสูง จะมีค่านิยมพื้นฐานทั้งด้านความรักชาติ ด้านประหยัดและอดออม ด้านการมีระเบียบวินัย ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านการพึ่งตนเอง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณต่ำ ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ สุรวุฒิ ปัดไธสง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทครอบครัวในการถ่ายทอดทางอารมณ์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และพบว่า เด็กนักเรียนที่มีการสื่อสารทางการเมืองภายในครอบครัวสูง ได้รับการถ่ายทอดทางการเมืองสูงกว่าเด็กนักเรียนที่มีการสื่อสารทางการเมืองภายในครอบครัวต่ำ

สุภัทรา เสงวาณิชย์ (2541 : 83-85) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การรับรู้ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ.2540-2541 และพฤติกรรมประหยัดของบิดา มารดา และบุตรวัยรุ่น และผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมประหยัด และการรับรู้ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของบิดา มารดา และบุตรวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ วาสนา มีแสงทอง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการออมของเกษตรกรรูกักขังการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า บุคคลในครอบครัวเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจออม และคล้ายคลึงกับที่ ปฐมวดี ทิพย์อาสน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการออมของเกษตรกรรูกักขังการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ญาติ ครอบครัว และเพื่อนเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจออม

กฤติกา ลีลาเพตะ (2544 : 100-107) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความนิยมไทยและแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัวต่างกัมีค่านิยมด้านความนิยมไทยด้านวัฒนธรรมไทย ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ด้านความนิยมสินค้าไทย แตกต่างกัน

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับค่านิยมและน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.2.3. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างผลที่ได้จากเพื่อนกับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

อัจฉรา ถนัดหัตถกรรม (2527 : 66-76) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนทหารตำรวจ ซึ่งพบว่านักเรียนทหารตำรวจมีค่านิยมที่ไม่แตกต่างกันเพราะแนวทางการอบรมสั่งสอนของสถาบันการศึกษา และอิทธิพลของเพื่อน

จรรยา เศรษฐบุตร (2536 : 174-178) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัว และอิทธิพลภายนอกครอบครัวต่อค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับค่านิยมด้านทำแท้ง ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยของ กฤติกา ลีลาเพตะ (2544 : 100-107) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความนิยมไทยและแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และพบว่า นิสิตที่ได้รับอิทธิพลจากเพื่อนต่างกัมีค่านิยม

ด้านความนิยมไทยด้านวัฒนธรรมไทย ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ด้านความนิยมสินค้าไทย แตกต่าง
กัน

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลที่ได้จากเพื่อน มีความสัมพันธ์กับค่านิยม
และน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.2.4. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้จากครูกับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

จิระ จีงเจริญศิลป์ (2523 : 42-44) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศ
ของเด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย และผลการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา
มีค่านิยมในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศแตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่ไม่ได้ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา ซึ่ง
สอดคล้องกับที่ ผดุง อารยะวิญญู (2530 : 59-64) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียน
มัธยมศึกษา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความมีชื่อเสียงของโรงเรียนส่งผลต่อความนิยมไทยของนักเรียนมัธยม
ศึกษา และพบว่านักเรียนที่มาจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียงต่างกัน มีความนิยมไทยแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มา
จากโรงเรียนที่มีชื่อเสียงน้อยมีความนิยมไทยสูงกว่านักเรียนที่มาจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมาก นอกจากนี้ ธาร
ทิพย์ สมบูรณ์ (2526 : 64-84) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การแพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาบทบาทการสื่อสารในครอบครัว การสื่อสารในโรงเรียนและการ
สื่อสารของสื่อมวลชน โดยผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการนำค่านิยมพื้น
ฐานไปปฏิบัติ และส่งผลต่อทัศนคติในเรื่องค่านิยมพื้นฐาน

สมเชื้อ วงศ์ปาลาแมนท์ (2526 : 161-167) ได้ศึกษาค่านิยมทางจริยธรรมของอาจารย์และ
นักศึกษา ในสถาบันการศึกษาครู ซึ่งตั้งอยู่ในเขตที่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม ผลการศึกษาพบว่า
อาจารย์และนักศึกษามีค่านิยมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ก็เพราะค่านิยมจะถ่ายทอดจากอาจารย์ไปสู่นัก
ศึกษา

พันคำ มีโพทอง (2533 : 91-109) ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐานห้าประการของ ครู ผู้ปกครอง
และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยผลจากการศึกษาพบว่าค่า
นิยมพื้นฐานของครูมีความสัมพันธ์กับค่านิยมพื้นฐานของนักเรียน และพบว่านักเรียนที่มีปริมาณการได้รับ
การถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากครูสูง จะมีค่านิยมด้านการมีระเบียบวินัยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอด
ค่านิยมพื้นฐานจากครูในปริมาณต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2539 :
99-102) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีวินัย โดยผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ค่านิยมของโรงเรียนมี
ความสัมพันธ์กับการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย และ การสนับสนุนจากครูด้านวาจา และ
การรับรู้กฎเกณฑ์ของโรงเรียน

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลที่ได้จากครู มีความสัมพันธ์กับค่านิยมและ
น่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.2.5. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้จากสื่อกับค่านิยมมีการวิจัยดังนี้

ธารทิพย์ สมบูรณ์ (2526 : 64-84) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การแพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน 5
ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาบทบาทการสื่อสารในครอบครัว การ
สื่อสารในโรงเรียนและการสื่อสารสื่อมวลชน ผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลของสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับ
การนำค่านิยมพื้นฐานไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จรรยา เศรษฐบุตร (2536 : 174-178) ที่
ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัว และอิทธิพลภายนอกครอบครัวต่อค่านิยมทาง
เพศของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ และผลการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความ

สัมพันธ์กับ ค่านิยมด้านการทำแท้ง และค่านิยมทางด้านเพศ และคล้ายคลึงกับที่ สุรวุฒิ บัดไชสง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาบทบาทครอบครัวในการถ่ายทอดการเมืองให้กับนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารทางการเมืองส่งผลต่อการถ่ายทอดทางการเมือง และสอดคล้องกับที่ ถิรพันธ์ อนุวัชรวิวงศ์ (2542 : 152) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และสื่อมวลชน ที่มีต่อการเลื่อนชั้นทางสังคม ในอำเภอธัญบุรี และอำเภอคลองทอง จังหวัดปทุมธานี โดยผลการศึกษาพบว่าการเปิดรับสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับการมีค่านิยมสมัยใหม่

ผดุง อารยะวิญญู (2530 : 59-64) ยังได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยผลการศึกษาพบว่า การเปิดรับวัฒนธรรมไทยส่งผลต่อความนิยมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และพบว่านักเรียนที่มีระดับการเปิดรับวัฒนธรรมไทยแตกต่างกัน มีความนิยมไทยแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีระดับการเปิดรับวัฒนธรรมไทยสูง มีความนิยมไทยสูงกว่านักเรียนที่มีระดับการเปิดรับวัฒนธรรมไทยต่ำ และคล้ายคลึงกับที่ กฤติกา สีลาเพชระ (2544 : 100-107) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความนิยมไทยและแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่ได้รับอิทธิพลของสื่อมวลชนต่างกันมีความนิยมไทยด้านวัฒนธรรมไทย ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย ด้านความนิยมสินค้าไทยแตกต่างกัน

นันทนา เรียงดี (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์และจัดประเภทของเนื้อหาด้านการปลูกฝังค่านิยมในนิตยสารภาษาไทยที่เยาวชนชอบอ่าน ผลจากการศึกษาพบว่า นิตยสารภาษาไทยได้มีเนื้อหาสอดแทรกการปลูกฝังค่านิยมดังนี้ ความรักชาติ ความขยันหมั่นเพียร การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ความมีสติปัญญา ความรับผิดชอบ การประหยัด การพึ่งตนเอง ความสามัคคี และความมีวินัย

ศศิวิมล ปาลศรี (สาวิตรี สุตรา. 2539 : 37-38 ; อ้างอิงจาก ศศิวิมล ปาลศรี. 2538 : ไม่มีเลขหน้า) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม的开รับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรม的开รับข่าวสารการรณรงค์จากสื่อมวลชน และทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ สาวิตรี สุตรา (2539 : 66-70) ที่ได้ศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการออมของชาวชนบทในจังหวัดสุรินทร์ ผลจากการศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับ ความรู้เกี่ยวกับการออม ทัศนคติเกี่ยวกับการออม และพฤติกรรมการออมของประชาชน และคล้ายกับที่ สมบูรณ์ ศรีวัฒนะตระกูล (2540 : 117-118) ได้ศึกษากลยุทธ์การสื่อสาร และประสิทธิผล ของโครงการประชาร่วมใจ ประหยัดไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยผลการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้า และสอดคล้องกับที่ รวีวรรณ สีนะสาร (2542 : 135-139) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจและทัศนคติที่มีต่อการเปิดรับข่าวสารโครงการรณรงค์ "ไทยช่วยไทย ร่วมใจประหยัดพลังงาน" ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารโครงการรณรงค์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการประหยัดพลังงาน และความสนใจที่จะประหยัดพลังงาน และพบว่าการเปิดรับข่าวสารโครงการรณรงค์จากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่จะประหยัดพลังงาน และทัศนคติต่อการประหยัดพลังงาน และสอดคล้องกับที่ อำนาจ แดงรอด (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการเปิดรับข่าวสารการประหยัด ประโยชน์จากข่าวสารกับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่างประเทศในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการเปิดรับข่าวสารเรื่องการประหยัดจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่าง

ประเทศในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับที่ จันทรสม์ แสงทอง (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน และสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ จุลลดา ไข้วเจริญ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ข่าวสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า และสอดคล้องกับที่ จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลที่ได้จากสื่อ มีความสัมพันธ์กับค่านิยมและน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.2.6. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้ปกครองกับค่านิยม มีการวิจัยดังนี้

วิระวรรณ อามระดิษ (2522 : 62-64) ได้ศึกษาบทบาทความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรม ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ ผดุง อารยะวิญญู (2530 : 59-64) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยผลการศึกษาพบว่า รายได้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการศึกษาของผู้ปกครอง และความนิยมไทยของผู้ปกครอง และสอดคล้องกับที่ เพียว ฤทธิแพทย์ (2542 : 81-83) ได้ทำการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของค่านิยมความมีอาวุโสของข้าราชการไทย โดยผลการศึกษาพบว่า รายได้ มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อค่านิยมความมีอาวุโสของข้าราชการไทย และคล้ายกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และ วิศักดิ์ แก้วศิริ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และค่านิยมของชุมชนชาติพันธุ์ผู้ไทย หมู่บ้านโนนหอม ตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร และผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อ เศรษฐกิจ และครอบครัวส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม และค่านิยม

สุชาดา กิระกุล, อมรา ศรีพยัคฆ์ และปรีชา พลอยदनัย (2526 : 1-6) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนในประเทศไทย โดยผลของการศึกษาพบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมในครัวเรือน และ สมบูรณ์ ศรีวัฒนตระกูล (2540 : 117-118) ได้ศึกษากลยุทธ์การสื่อสาร และประสิทธิภาพของโครงการประชาร่วมใจ ประหยัดไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รายได้ แตกต่างกันไปพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าแตกต่างกัน ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ เสาวลักษณ์ ธรรมที่ปูล (2539 : 107) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งผลการศึกษาพบว่ารายได้เป็นปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือน และสอดคล้องกับที่ อารัญญา รักษิตานนท์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้า และคล้ายคลึงกับที่ อรพรรณ ยี่สาร (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2535 ถึง 2536 ซึ่งผลการศึกษาพบว่ารายได้มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือน และสอดคล้องกับที่ สุภัทรา เสงวนิชย์ (2541 : 83-85) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การรับรู้ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ.2540-2541 และพฤติกรรมประหยัดของบิดา มารดา และบุตรวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า บิดา มารดา ที่มีรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมประหยัดต่างกัน โดยบิดา มารดา ที่มีรายได้ต่ำ และปานกลางมีพฤติกรรมประหยัดสูงกว่า บิดา มารดาที่มีรายได้สูง ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ ประมาณ เทพสงเคราะห์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน ในเขตชนบทยากจน เพื่อการจำแนกกลุ่มพื้นที่ยากจน อำเภอสงขลิ่งพระ จังหวัดสงขลา และผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การออมสามารถพยากรณ์รายได้ของประชาชนได้ และ กฤติกา ลีลาเพตะ

(2544 : 100-107) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความนิยมไทยและแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่มีค่าใช้จ่ายต่างกันมีความนิยมไทยด้านวัฒนธรรมไทย ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ด้านความนิยมสินค้าไทย แตกต่างกัน

ยงยุทธ วาศบุญมา (2529 : 105-106) ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐานของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาคใต้ และพบว่า นิสิตนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีสภาพเศรษฐกิจสังคมสูง ปานกลาง และต่ำ มีค่านิยมด้านการเคารพกฎหมายแตกต่างกันและนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมือง และอยู่ในชนบท มีค่านิยมด้านความมีระเบียบวินัย และด้านการเคารพกฎหมายแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ พันคำ มีโพทอง (2533 : 91-109) ได้ทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐานห้าประการของ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีค่านิยมด้านประหยัดและอดออมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับที่ สุพรรณ ว่องรักษัตว์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมทางสุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ และผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกัน มีค่านิยมทางสุขภาพต่างกัน ซึ่งคล้ายคลึงกับการวิจัยที่ รัตนา พุ่มสวรรค์ (2544 : 75-82) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมต่อพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาปริญญาตรีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และผลการศึกษาพบว่ารายได้ที่แตกต่างกันทำให้นักศึกษามีค่านิยมต่อพฤติกรรมทางเพศแตกต่างกัน

จากการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับค่านิยมและน่าจะมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

5.2.7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับสัมพันธภาพในครอบครัว มีการวิจัยดังนี้

อุเทน ปัญญา และคณะ (2530 : 36-45) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ กับสังคมประกิต ภายในบ้าน โรงเรียน และสถานที่ทำงาน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการอยู่ร่วมกันของพ่อแม่ การศึกษาของแม่ จำนวนบุตร และรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อความดูแลเอาใจใส่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก และการอยู่ร่วมกันของพ่อแม่ การศึกษาของแม่ การมีบ้าน ยังมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อความเป็นประชาธิปไตยของพ่อแม่

พันคำ มีโพทอง (2533 : 91-109) ได้ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานห้าประการของ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับปริมาณการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน จะมีค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ รุจา ภูไพบูลย์ และคณะ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการปฏิบัติพัฒนาการของครอบครัวในการดูแลบุตรตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่น โดยศึกษากับบิดามารดาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,031 ราย และผลการศึกษาพบว่าสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติพัฒนากิจกรรมครอบครัวเลี้ยงดูบุตรทารก

จากการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพภายในครอบครัว

5.2.8. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว กับผลที่ได้จากสื่อ มีการวิจัยดังนี้

ธารทิพย์ สมบูรณ์ (2526 : 64-84) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การแพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร: ศึกษาบทบาทการสื่อสารในครอบครัว การสื่อสารในโรงเรียนและการสื่อสารสื่อมวลชน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มครอบครัวแบบมีการปรับตัว (Concept-Orientation) มีความสัมพันธ์กับ สื่อมวลชนในด้านการนำค่านิยมพื้นฐานไปปฏิบัติ

พัชนี เขยจรรยา (วาริศา พลายบัว. 2532 : 89 ; อ้างอิงจาก พัทณี เขยจรรยา. 2531 : ไม่มีเลขหน้า) ได้พบว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดและแบบปล่อยมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับนิตยสาร และวิทยุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาริศา พลายบัว (2532 :) ที่ได้ศึกษารูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว การเปิดรับสื่อมวลชนและทัศนคติต่อสถานภาพสตรีของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิด และแบบปล่อย มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชนโดยรวม และสอดคล้องกับที่ จรรยา เศรษฐบุตร (2536 : 174-178) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัว และอิทธิพลภายนอกครอบครัวต่อค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับ การเปิดรับข่าวสาร และความสัมพันธ์กับเพื่อน และสอดคล้องกับที่ ชื่นสมล อุกฤษฏ์วิริยะ (2543 : 92-93) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุทัศน์ประเภทเอ็กซ์ของเยาวชนไทยที่อยู่ในสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีแนวโน้มสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อวิทยุทัศน์ประเภทเอ็กซ์ของเยาวชนไทย ซึ่งสอดคล้องกับที่ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ซึ่งสอดคล้องกับที่ และคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ พิมพ์ใจ ไมตรีเปรม (2543 : 71-89) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพภายในครอบครัวของพนักงานภาคธุรกิจในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในเขต

กรุงเทพมหานคร และพบว่า ประสิทธิภาพของการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อสัมพันธภาพภายในครอบครัวในด้านความเห็นพ้อง ด้านความพึงพอใจ ด้านความกลมเกลียว และด้านการแสดงความรัก นอกจากนี้ ประณีต วิสาละ (2533 : 71-73) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และการเปิดรับรายการโทรทัศน์ของเด็กนักเรียนชั้นประถมปลายในเขตเมืองและชนบท จังหวัดสงขลา โดยผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับรายการโทรทัศน์

จากการศึกษาดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่าสัมพันธภาพภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับผลที่ได้จากสื่อโดยสัมพันธภาพภายในครอบครัวน่าจะมีผลต่อสัมพันธภาพที่ได้อ่านจากสื่อ

5.2.9. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างผลที่ได้จากเพื่อน กับผลที่ได้จากครู มีการวิจัยดังนี้

วชิระ ขาวหา (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจด้านเพื่อน และปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และพบว่าความพึงพอใจด้านเพื่อน ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อสถาบันได้ และสอดคล้องกับที่งานวิจัยของ อัญญพร หิรัญพฤษ (2539 : 137-145) ที่ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรสภาพแวดล้อมสถาบันกับผลลัพธ์ทางการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลซึ่งผลการศึกษาพบว่า การรับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์กับการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2539 : 99-102) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีวินัย ผลจากการศึกษาพบว่าการ

สนับสนุนจากเพื่อนด้านสิ่งของ และการสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิทธิพิเศษ มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนจากครูทุกด้าน และพบว่าการสนับสนุนจากเพื่อนด้านวาจา มีความสัมพันธ์กับ การสนับสนุนจากครูด้านสิ่งของ ด้านวาจา และด้านเบี่ยงเบนพฤติกรรม และพบว่าการสนับสนุนจากเพื่อนด้านเบี่ยงเบนพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนจากครูสิ่งของ ด้านวาจา และด้านสิทธิพิเศษ และการสนับสนุนจากเพื่อนทุกด้าน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้กฎเกณฑ์ของโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากทั้งต่อครูและต่อโรงเรียน

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541 : 86-109) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุนนทีรุทธวารามวิทยาเขต กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศทางการเรียนการสอน บรรยากาศในครอบครัว บุคลิกภาพ และเพศ ส่งผลต่อสัมพันธภาพกับเพื่อน ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ นีออน พินประดิษฐ์ และคณะ (2541 : 61-67) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการติดสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครูและโรงเรียน ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ มณฑาทิพย์ มณีโชติรัตน์ (2542 : 55-56) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ลักษณา บุญนิมิต (2542 : 78) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครอง ครู และเพื่อนในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าบทบาทของครูในการส่งเสริมภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับบทบาทของเพื่อนในการส่งเสริมภาษาอังกฤษ และพบว่าบทบาทของครูและบทบาทของเพื่อนร่วมกันสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แสดงให้เห็นว่าบทบาทของครูและเพื่อนมีความสัมพันธ์กัน และมีอิทธิพลต่อวัยรุ่น ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ อัจฉรา ลิ้มวงศ์ทอง (2543 : 66-76) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตปทุมธานี มหาเมฆ ผลการศึกษาพบว่าปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และพบว่าปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้

จากการศึกษาดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่าผลที่ได้จากเพื่อนน่าจะมีความสัมพันธ์กับผลที่ได้จากครู

5.2.10. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างผลที่ได้จากเพื่อน กับผลที่ได้จากสื่อ มีการวิจัยดังนี้

ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ (2513 :167-175) ได้ศึกษาความสนใจรายการโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และผลการศึกษาพบว่า เหตุผลส่วนหนึ่งที่นักเรียนชายและหญิง ชมรายการโทรทัศน์ เพราะจะทำให้สามารถมีเรื่องคุยกับเพื่อนฝูงได้ และมักจะติดตามชมรายการโทรทัศน์รายการเดียวกับเพื่อน

ธาราทิตย์ เลศศรี (2532 : 81-85) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่จูงใจให้ประชาชนในชนบทไทยสนใจการอ่านหนังสือในจังหวัดสกลนคร และผลการศึกษาพบว่า ผู้นำหมู่บ้าน เพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัว เป็นที่สามารถจูงใจให้คนสนใจการอ่าน และข่าวสารมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ จรรยา เศรษฐบุตร (2536 : 174-178) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัว และอิทธิพลภายนอกครอบครัว

ต่อคำนิยมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับ การเปิดรับข่าวสาร

จากการศึกษาดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่าผลที่ได้จากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับผลที่ได้จากสื่อโดยผลที่ได้จากเพื่อนน่าจะมีผลต่อผลที่ได้จากสื่อ

5.2.11. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้ปกครองกับสัมพันธภาพในครอบครัวมีการวิจัยดังนี้

สุนันท์ สังข์อ่อน (2531 : 168-199) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบด้านนักเรียนโรงเรียนและสภาพแวดล้อมทางบ้านกับองค์ประกอบแต่ละด้านของความรู้ความสามารถเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลจากการศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว นอกจากนี้ วรณิ แกมเกตุ (2536 : 108-114) ยังได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานศึกษาสำหรับบุตรของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลาง : การวิเคราะห์เส้นทาง โดยผลการศึกษาพบว่า รายได้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับขนาดครอบครัว

รุ่งทิพา จันทนพศิริ (2538 : 80) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรบางประการที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนแมริวิทยาคมโดยการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และสภาพที่ตั้งและสิ่งแวดล้อมในบ้าน มีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และสอดคล้องกับที่ อัญฐพร หิรัญพุกษ์ (2539 : 137-145) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรสภาพแวดล้อมสถาบันกับผลลัพธ์ทางการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งผลการศึกษาพบว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในครอบครัว และ เพลินพิศ จันทศักดิ์ (2541 : 114-127) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์และพฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัวกับสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่น ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับที่ กนิษฐา บุญยัง (2541) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส : ศึกษากรณีประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ และผลการศึกษาพบว่า ความพอเพียงของรายได้ การสื่อสารระหว่างคู่สมรส มีอิทธิพลต่อสัมพันธภาพในครอบครัว

ศศิพันธ์ ทรงสัตย์ (2542 : 47-48) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อเดือนสูง ซึ่งสอดคล้องกับที่ ชื่นสมล อุกฤษฏ์วิริยะ (2543 : 92-93) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลของความสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุทัศน์ประเภทเอ็กซ์ของเยาวชนไทยที่อยู่ในสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า อายุ รายได้ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความสัมพันธภาพภายในครอบครัว และพบว่ากลุ่มเยาวชนที่มีรายได้ 5,001-7,000 บาท เป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมากที่สุด และสอดคล้องกับที่ พิมพ์ใจ ไมตรีเปรม (2543 : 71-89) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพภายในครอบครัวของพนักงานภาคธุรกิจ ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาค้นพบว่า ความเพียงพอของรายได้ มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อสัมพันธภาพภายในครอบครัวในด้านความเห็นพ้อง ด้านความพึงพอใจ ด้านความกลมเกลียว และด้านการแสดงความรัก นอกจากนี้ วรณงาม รุ่งพิสุทธิพงษ์ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญาและพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามดา วณินทานนท์ และอรพินทร์ ชูชม (2530 : 89-

141) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในครอบครัว สุขภาพจิต และการอบรมเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดาในกรุงเทพฯ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู

จากการศึกษาดังกล่าวพอจะสรุปรายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพภายในครอบครัว และรายได้ของผู้ปกครองน่าจะมีผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวน 114 โรงเรียน จำนวนห้องเรียน 974 ห้อง และมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 38,968 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 443 คน ประกอบด้วยขนาดโรงเรียน 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนทั้ง 4 ขนาดเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของยามาเน่ (ลัวน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 400 ; อ้างอิงจาก Yamane. 1967 : 886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ และเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนและห้องเรียนออกตามขนาดโรงเรียน พบว่ามีจำนวนโรงเรียนและห้องเรียนตามขนาดโรงเรียนปรากฏดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวน 48 โรงเรียน ห้องเรียนจำนวน 578 ห้อง โรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวน 41 โรงเรียน ห้องเรียนจำนวน 301 ห้อง โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวน 23 โรงเรียน ห้องเรียนจำนวน 91 ห้อง และโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวน 2 โรงเรียน ห้องเรียนจำนวน 4 ห้อง

ขั้นที่ 2 สุ่มห้องเรียนในแต่ละขนาดโรงเรียนมา 1% ได้จำนวนห้องเรียนในแต่ละขนาดโรงเรียนตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 5 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (ห้องเรียน)
ขนาดใหญ่พิเศษ	สายน้ำผึ้ง	83 (2)
	ศึกษานารี	44 (1)
	ทวีธาภิเศก	41 (1)
	สตรีวิทยา 2	39 (1)
	นนทรีวิทยา	45 (1)
ขนาดใหญ่	ชิโนรสวิทยาลัย	43 (1)
	ธนบุรีวรเทพีพลารักษ์	35 (1)
	พุทธจักรวิทยา	42 (1)
ขนาดกลาง	ฤทธิรงค์รอน	44 (1)
ขนาดเล็ก	มัธยมวัดนายโรง	27 (1)
	รวม	443 (11)

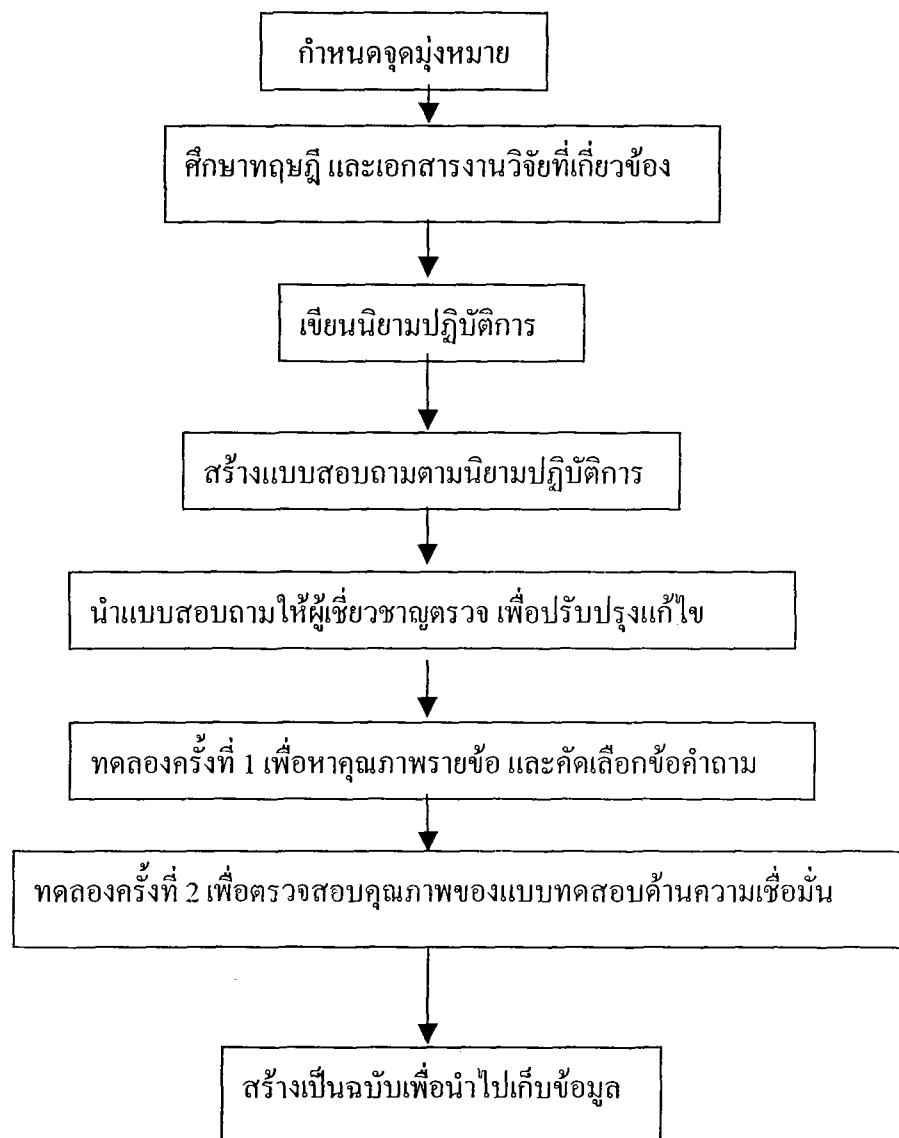
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 8 ด้าน โดยแต่ละด้านมีจำนวนข้อ ดังนี้

1. ค่านิยมด้านการประหยัด	จำนวน 30 ข้อ
2. ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	จำนวน 20 ข้อ
3. ด้านผลที่ได้จากเพื่อน	จำนวน 20 ข้อ
4. ด้านผลที่ได้จากครู	จำนวน 20 ข้อ
5. ด้านผลที่ได้จากสื่อ	จำนวน 20 ข้อ
6. ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	จำนวน 30 ข้อ
7. ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	จำนวน 30 ข้อ
8. ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	จำนวน 30 ข้อ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า 5 ด้านคือ ด้านค่านิยมการประหยัด ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านผลที่ได้จากเพื่อน ด้านผลที่ได้จากครู และด้านผลที่ได้จากสื่อ โดยมีวิธีดำเนินการสร้างดังภาพประกอบนี้

ภาพประกอบ 6 ลำดับขั้นการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามตามตาราง 1

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสร้างแบบสอบถามจำนวน 5 ด้าน คือค่านิยมด้านการประหยัด ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านผลที่ได้จากเพื่อน ด้านผลที่ได้จากครู และด้านผลที่ได้จากสื่อ

2. ศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการประหยัด สัมพันธภาพในครอบครัว ผลที่ได้จากเพื่อน ผลที่ได้จากครู และผลที่ได้จากสื่อ

3. เขียนนิยามปฏิบัติการ จากแนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเขียนนิยามตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด

4. เขียนข้อความของแบบสอบถามแต่ละด้านให้สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยค่านิยมด้านการประหยัด มีข้อความจำนวน 60 ข้อ ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านผลที่ได้จากเพื่อน ด้านผลที่ได้จากครู และด้านผลที่ได้จากสื่อ มีข้อความด้านละ 40 ข้อ

5. เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว นำไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบสอบถาม โดยหาความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลการศึกษา จำนวน 5 ท่านเป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามกับนิยามในแต่ละด้าน แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาปรับปรุงแก้ไขภาษาในบางข้อให้ถูกต้องตามนิยาม ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

5.1 ค่านิยมด้านการประหยัด จำนวน 60 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1.00 แล้วคัดเลือกมา 50 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.00

5.2 ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1.00 แล้วคัดเลือกมา 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1.00

5.3 ด้านผลที่ได้จากเพื่อน จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 1.00 แล้วคัดเลือกมา 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.00

5.4 ด้านผลที่ได้จากครู จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.00 แล้วคัดเลือกมา 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1.00

5.5 ด้านผลที่ได้จากสื่อ จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1.00 แล้วคัดเลือกมา 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.00

6. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกได้จากข้อ 5 ไปทดสอบครั้งที่ 1 โดยผู้วิจัยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด โดยแบบสอบถามชุดที่ 1 วัดด้านค่านิยมประหยัด ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว และด้านผลที่ได้จากเพื่อน ส่วนแบบสอบถามชุดที่ 2 วัดด้านผลที่ได้จากครู และด้านผลที่ได้จากสื่อ จากนั้นนำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม จำนวน 206 คน และโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน จำนวน 202 คน รวมทั้งสิ้น 408 คน โดยชุดที่ 1 สอบกับนักเรียน จำนวน 206 คน และชุดที่ 2 สอบกับนักเรียนจำนวน 202 คน จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และคัดเลือกข้อความที่ค่าอำนาจจำแนกมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยตั้งแต่ระดับ .05 ซึ่งได้ผลดังนี้

6.1 คำนิยมด้านการประหยัด มีจำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 0.247 ถึง 8.407 แล้วคัดเลือกมา 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 3.764 ถึง 8.407 โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า t สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6.2 ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว มีจำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 1.993 ถึง 9.854 แล้วคัดเลือกมา 20 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 3.941 ถึง 9.854 โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า t สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6.3 ด้านผลที่ได้จากเพื่อน มีจำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 0.158 ถึง 8.900 แล้วคัดเลือกมา 20 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 5.147 ถึง 8.900 โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า t สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6.4 ด้านผลที่ได้จากครู มีจำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 0.568 ถึง 6.260 แล้วคัดเลือกมา 20 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 3.459 ถึง 6.260 โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า t สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6.5 ด้านผลที่ได้จากสื่อ มีจำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 0.190 ถึง 7.491 แล้วคัดเลือกมา 20 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 4.510 ถึง 7.491 โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า t สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. นำแบบสอบถามทุกด้านที่ได้รับการคัดเลือกจากข้อ 6 ไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม จำนวน 211 คน และนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Crobach) ซึ่งได้ผลดังนี้

7.1 คำนิยมด้านการประหยัด	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9387
7.2 ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9361
7.3 ด้านผลที่ได้จากเพื่อน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9240
7.4 ด้านผลที่ได้จากครู	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8745
7.5 ด้านผลที่ได้จากสื่อ	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8844

8. จัดทำแบบสอบถามเป็นรูปเล่มเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

วิธีดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการพัฒนาข้อความของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูของ มะลิ อุดมภาพ (2538) ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยที่แบบสอบถามฉบับนี้ มีค่าอำนาจจำแนกดังนี้

- 1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าอำนาจจำแนก t ตั้งแต่ 3.18 ถึง 9.90
- 1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ มีค่าอำนาจจำแนก t ตั้งแต่ 2.37 ถึง 6.91
- 1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่าอำนาจจำแนก t ตั้งแต่ 2.74 ถึง 9.98

ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 4 ระดับซึ่งตัดตัวเลือกระดับปานกลาง

ออก

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาไปทดลองใช้ กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม จำนวน 211 คน และนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งได้ผลดังนี้

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8502

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8494

2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9094

3. จัดทำแบบสอบถามเป็นรูปเล่มเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ลักษณะแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเติมคำในช่องว่าง โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับรายได้ที่ผู้ปกครองนักเรียนได้รับ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่วัดด้านค่านิยมประหยัด ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านผลที่ได้จากเพื่อน ด้านผลที่ได้จากครู และด้านผลที่ได้จากสื่อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดด้านการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่รวบรวมข้อคำถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไว้ในข้อเดียวกัน โดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ดังตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 2 ดังนี้

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่าตรงกับสภาพตามความเป็นจริงของนักเรียนบ่อยครั้งเพียงใด แล้วให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในเส้นปะ เพียงแห่งเดียว ในแต่ละข้อ โดยพิจารณาดังนี้

ทำเป็นประจำ	เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นนักเรียนทำทุกครั้ง
ทำเป็นส่วนใหญ่	เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นนักเรียนทำบ่อยครั้ง
ทำเป็นบางครั้ง	เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นนักเรียนทำบางครั้ง
ไม่เคยทำ	เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นนักเรียนไม่เคยทำ

แบบสอบถาม	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
ค่านิยมด้านการประหยัด	(0) ข้าพเจ้าใช้สินค้าที่มีราคาแพง (00) ข้าพเจ้าปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าเมื่อเลิกใช้งาน				
สัมพันธภาพในครอบครัว	(0) ในวันหยุดครอบครัวข้าพเจ้าใช้เวลาร่วมกัน (00) สมาชิกทุกคนในบ้านข้าพเจ้าร่วมมือกันทำกิจกรรมในบ้าน				
ผลที่ได้จากเพื่อน	(0) ข้าพเจ้าใช้สินค้าตามแบบเพื่อนในกลุ่ม (00) ข้าพเจ้าจะทำตามเพื่อนในกลุ่มแม้ไม่อยากกระทำ				
ผลที่ได้จากครู	(0) ข้าพเจ้านำเอาคำสั่งสอนของอาจารย์มาใช้ในชีวิตประจำวัน (00) ข้าพเจ้าปฏิบัติตามแบบที่อาจารย์ปฏิบัติ				
ผลที่ได้จากสื่อ	(0) ข้าพเจ้าประพฤติตนตามการรณรงค์ของสื่อ (00) ข้าพเจ้าเลียนแบบพฤติกรรมที่เห็นในโทรทัศน์				

วิธีการตรวจให้คะแนน

ข้อความที่สร้างมียู่ 2 ลักษณะคือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ เกณฑ์น้ำหนักการให้คะแนนมีดังนี้

- เมื่อเป็นข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

เมื่อตอบช่องทำเป็นประจำ	ให้ 3 คะแนน
เมื่อตอบช่องทำเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2 คะแนน
เมื่อตอบช่องทำเป็นบางครั้ง	ให้ 1 คะแนน
เมื่อตอบช่องไม่เคยทำ	ให้ 0 คะแนน
- เมื่อเป็นข้อความทางลบ ให้คะแนนดังนี้

เมื่อตอบช่องทำเป็นประจำ	ให้ 0 คะแนน
เมื่อตอบช่องทำเป็นส่วนใหญ่	ให้ 1 คะแนน
เมื่อตอบช่องทำเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
เมื่อตอบช่องไม่เคยทำ	ให้ 3 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน

การแปลความหมายของคะแนนด้านค่านิยมประหยัด

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 2.50	แสดงว่ามีค่านิยมด้านการประหยัดสูง
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าระหว่าง 1.50 ถึง 2.49	แสดงว่ามีค่านิยมด้านการประหยัดค่อนข้างสูง
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าระหว่าง 0.50 ถึง 1.49	แสดงว่ามีค่านิยมด้านการประหยัดค่อนข้างน้อย
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 0.50	แสดงว่ามีค่านิยมด้านการประหยัดน้อย
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าเท่ากับ 0	แสดงว่าไม่มีค่านิยมด้านการประหยัด

การแปลความหมายของคะแนนด้านสัมพันธภาพในครอบครัว

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 2.50	แสดงว่ามีสัมพันธภาพในครอบครัวสูง
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าระหว่าง 1.50 ถึง 2.49	แสดงว่ามีสัมพันธภาพในครอบครัวค่อนข้างสูง
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าระหว่าง 0.50 ถึง 1.49	แสดงว่ามีสัมพันธภาพในครอบครัวค่อนข้างต่ำ
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 0.50	แสดงว่ามีสัมพันธภาพในครอบครัวต่ำ
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าเท่ากับ 0	แสดงว่าไม่มีสัมพันธภาพในครอบครัว

การแปลความหมายของคะแนนด้านผลที่ได้จากเพื่อน ด้านผลที่ได้จากครู และด้านผลที่ได้จากสื่อ

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 2.50	แสดงว่าได้รับผลจากเพื่อน ครู และ สื่อในระดับสูง
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าระหว่าง 1.50 ถึง 2.49	แสดงว่าได้รับผลจากเพื่อน ครู และ สื่อในระดับค่อนข้างสูง
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าระหว่าง 0.50 ถึง 1.49	แสดงว่าได้รับผลจากเพื่อน ครู และ สื่อในระดับค่อนข้างน้อย
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 0.50	แสดงว่าแสดงว่าได้รับผลจากเพื่อน ครู และ สื่อในระดับน้อย
เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าเท่ากับ 0	แสดงว่าไม่ได้รับผลจากเพื่อน ครู และ สื่อ

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถาม และตอบคำถามตามข้อย่อย ก ข ค ทุกข้อคำถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในเส้นปะ เพียงแห่งเดียว ในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
(0)	ขณะที่นักเรียนแต่งตัวออกนอกบ้านไปเที่ยวผู้ปกครองท่านจะทำอย่างไร				
	ก. ช่วยดูว่านักเรียนแต่งกายเช่นไรจึงจะเหมาะสม (ประชาธิปไตย)				
	ข. บังคับให้ใส่ชุดตามที่ผู้ปกครองจัดให้ (เข้มงวดกวดขัน)				
	ค. ไม่สนใจนักเรียนว่าจะใส่ชุดอะไร (ปล่อยปละละเลย)				
(00)	เพื่อนนักเรียนมีปัญหาเดือดร้อนทุกข์ใจ และนักเรียนนำมาเล่าให้ผู้ปกครองฟังท่านจะทำอย่างไร				
	ก. ช่วยให้คำปรึกษา (ประชาธิปไตย)				
	ข. รับฟังแล้วพยักหน้าไม่สนใจที่จะตอบปัญหา (ปล่อยปละละเลย)				
	ค. ห้ามไม่ให้นักเรียนไปก้าวกายเรื่องของเพื่อน (เข้มงวดกวดขัน)				

การตรวจให้คะแนน

เมื่อตอบข้อมากที่สุด

ให้ 4 คะแนน

เมื่อตอบข้อมาก

ให้ 3 คะแนน

เมื่อตอบข้อน้อย

ให้ 2 คะแนน

เมื่อตอบข้อน้อยที่สุด

ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายคะแนน

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.50

แสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดู
อยู่ในระดับสูงมาก

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าระหว่าง 2.50 ถึง 3.49

แสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดู
อยู่ในระดับสูง

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าระหว่าง 1.50 ถึง 2.49

แสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดู

อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าน้อยกว่า 1.50

แสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดู

อยู่ในระดับต่ำ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยมีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำการเก็บข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อโรงเรียนที่ทำการเก็บข้อมูลนัดหมายวันเวลาทำการเก็บข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบสอบถาม ให้เพียงพอกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ซึ่งก่อนที่นักเรียนจะทำการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจง เพื่อลดความตึงเครียดให้นักเรียนวางใจว่าไม่มีผลกระทบต่อ นักเรียน เพื่อว่านักเรียนจะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด และรับแบบสอบถามคืนภายในวันนั้น
5. ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลวันละ 1 โรงเรียน ตั้งแต่วันที่ 7-18 มกราคม พ.ศ. 2545
6. นำผลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

วิธีการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม ตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ตั้งไว้
2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน
3. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน ระหว่างปัจจัยที่มีผลและค่านิยมด้านการประหยัดประหยัด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
4. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยที่มีผลกับค่านิยมด้านการประหยัด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
5. วิเคราะห์หาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่มีผลกับค่านิยมด้านการประหยัด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
6. วิเคราะห์เชิงเส้น Path Analysis เพื่อหาว่าค่านิยมด้านการประหยัดได้รับอิทธิพลจากตัวแปรใด มีน้ำหนักความสำคัญเท่าใด และมีอิทธิพลจากตัวแปรด้านใดส่งผ่านมายังค่านิยมด้านการประหยัด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงโดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539 : 249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 305)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

โดย	t	แทน	ดัชนีอำนาจจำแนกแต่ละข้อ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงที่ทำข้อนั้น
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำที่ทำข้อนั้น
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนคนสอบในกลุ่มได้คะแนนสูง
	n_L	แทน	จำนวนคนสอบในกลุ่มได้คะแนนต่ำ

1.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 312)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_t^2} \right]$$

โดย	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อหรือตอน
	σ_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i
	σ_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
	$\sum$	แทน	ผลรวมทั้งหมด

2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย

2.2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson-product-moment correlation coefficient) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 173)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{\sum X^2 - (\sum X)^2\} \{\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

โดย	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนคนที่ศึกษา
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X และ Y คูณกันแต่ละตัว

2.3. ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 250)

$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}}$$

โดย	t	แทน	ค่าจากการแจกแจงของ t
	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง
	df		= N - 2

2.4. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Kerlinger and Pedhazur. 1973 : 136)

$$R_{y.1,2,\dots,k} = \sqrt{\beta_1 r_{y1} + \beta_2 r_{y2} + \dots + \beta_k r_{yk}}$$

โดย	$R_{y.1,2,\dots,k}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึง k กับตัวแปรตาม y
	$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึง k ในรูปคะแนนมาตรฐาน
	$r_{y1}, r_{y2}, \dots, r_{yk}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึง k กับตัวแปรตาม y

2.5. ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 332)

$$F = \frac{R^2 / k}{(1 - R^2) / (N - k - 1)}$$

โดย	F	แทน	ค่าการแจกแจงแบบเอฟ (F - distribution)
	R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง
	k	แทน	จำนวนของตัวแปรอิสระ
	N	แทน	จำนวนคนที่ศึกษา
	df ₁	แทน	k
	df ₂	แทน	N - k - 1

2.6. หาค่าน้ำหนักความสำคัญ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 332)

$$\beta = b \frac{s_x}{s_y}$$

โดย	β	แทน	ค่า Bata weight
	b	แทน	ค่า score weight
	s_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ y
	s_x	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ x

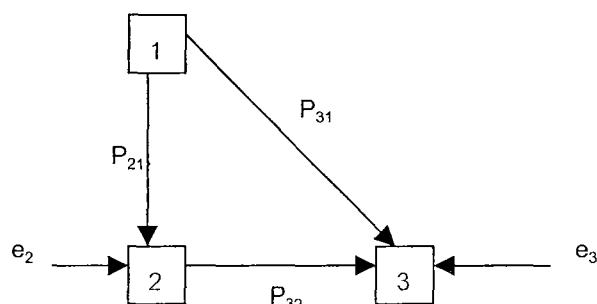
2.7. ทดสอบนัยสำคัญของค่าน้ำหนักความสำคัญ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 344)

$$t = \frac{\beta_j}{SE_{\beta_j}}$$

โดย	t	แทน	ค่า t-test
	β_j	แทน	ค่า Bata weight
	SE_{β_j}	แทน	ค่า Stand error ของค่า Bata weight

2.8 คำนวณค่า Path Analysis โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเส้น (PedHazar. 1997 : 772-797)

โดยถ้ามีรูปแบบตัวอย่างดังนี้

รูปแบบการคำนวณค่า Path Coefficient

ขั้นที่ 1 คำนวณค่า P_{yx} ดังสมการนี้ (PedHazar.1997 : 782-783)

$$P_{21} = \beta_{21} = r_{21}$$

$$P_{31} = \beta_{31.2} = \frac{r_{31} - r_{32}r_{12}}{1 - r_{12}^2}$$

$$P_{32} = \beta_{32.1} = \frac{r_{32} - r_{31}r_{12}}{1 - r_{12}^2}$$

ขั้นที่ 2 หาค่าตัวแปรส่วนที่เหลือ (e) โดยใช้สูตรดังนี้

$$e = \sqrt{1 - R_{j.12...i}^2} \quad \text{สำหรับตัวแปรที่ได้รับผลจากตัวแปรอื่นมากกว่า 2 ตัวแปร}$$

และ

$$e = \sqrt{1 - r_{ji}^2} \quad \text{สำหรับตัวแปรที่ได้รับผลจากตัวแปรอื่น 2 ตัวแปร}$$

ขั้นที่ 3 คำนวณค่าอิทธิพลรวม (Total Effect) (PedHazar. 1997 : 795-797)

$$T_{yx} = \{I - D_{yy}\}^{-1} D_{yx}$$

โดย	T_{yx}	แทน	ค่าผลรวมของอิทธิพล
	I	แทน	ค่า Identity matrix
	D_{yy}	แทน	เมทริกซ์ของผลทางอ้อมของตัวแปรภายในที่มีต่อตัวแปรภายในด้วยกัน
	D_{yx}	แทน	เมทริกซ์ของผลทางตรงของตัวแปรภายนอกที่มีต่อตัวแปรภายใน

ขั้นที่ 4 คำนวณค่าอิทธิพลทางอ้อม (PedHazar. 1997 : 795-797)

$$I_{yx} = T_{yx} - D_{yx}$$

โดย	I_{yx}	แทน	ค่าผลรวมของอิทธิพลทางอ้อมที่ตัวแปร y มีต่อตัวแปร x
	T_{yx}	แทน	ค่าผลรวมของอิทธิพล
	D_{yx}	แทน	เมทริกซ์ของผลทางตรงของตัวแปรภายนอกที่มีต่อตัวแปรภายใน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้เสนอสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

K	แทน	จำนวนข้อ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CV	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการวัดร่วมกัน
$\longleftrightarrow$	แทน	ความสัมพันธ์แบบธรรมดา
$\longrightarrow$	แทน	ความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุ (ตัวแปรที่อยู่ต้นลูกศรเป็นสาเหตุ ตัวแปรที่อยู่ปลายลูกศรเป็นผล)
X_1	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
X_2	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
X_3	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
X_4	แทน	สัมพันธ์ภาพภายในครอบครัว
X_5	แทน	ผลที่ได้จากเพื่อน
X_6	แทน	ผลที่ได้จากครู
X_7	แทน	ผลที่ได้จากสื่อ
X_8	แทน	รายได้ของผู้ปกครอง
Y	แทน	ค่านิยมด้านการประหยัด
P_{91}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ที่มี ผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด
P_{92}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ที่มี ผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด
P_{93}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

P ₉₄	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของสัมพันธภาพในครอบครัว ที่มีผลต่อ ค่านิยมด้านการประหยัด
P ₉₅	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของผลที่ได้จากเพื่อน ที่มีผลต่อค่านิยมด้าน การประหยัด
P ₉₆	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของผลที่ได้จากครู ที่มีผลต่อค่านิยมด้านการ ประหยัด
P ₉₇	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของผลที่ได้จากสื่อ ที่มีผลต่อค่านิยมด้านการ ประหยัด
P ₉₈	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของรายได้ของผู้ปกครอง ที่มีผลต่อค่านิยม ด้านการประหยัด
P ₄₈	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของรายได้ของผู้ปกครอง ที่มีผลต่อ สัมพันธภาพในครอบครัว
P ₇₄	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของสัมพันธภาพในครอบครัว ที่มีผลต่อ ผลที่ได้จากสื่อ
P ₇₅	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของผลที่ได้จากเพื่อน ที่มีผลต่อ ผลที่ได้จากสื่อ
e ₁	แทน	ค่าตัวแปรส่วนที่เหลือของค่านิยมด้านการประหยัด
e ₂	แทน	ค่าตัวแปรส่วนที่เหลือของอิทธิพลของสื่อ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ของปัจจัยบางประการ และค่านิยมด้านการประหยัด
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมด้านการประหยัด
3. ค่านำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด
4. ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมด้านการประหยัด, สัมพันธภาพภายในครอบครัว, ผลที่ได้จากเพื่อน, ผลที่ได้จากครู, ผลที่ได้จากสื่อ, การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย, การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน, การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และรายได้ของผู้ปกครอง

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 443 คน แบ่งเป็นชาย 176 คน หญิง 267 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหา คะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อของปัจจัยบางประการ และค่านิยมด้านการประหยัด

ตัวแปร	K	$\bar{X}$	S	CV
ค่านิยมด้านการประหยัด	3	1.868	.306	16.381
สัมพันธภาพภายในครอบครัว	3	2.014	.485	24.082
ผลที่ได้จากเพื่อน	3	0.998	.389	38.978
ผลที่ได้จากครู	3	1.304	.426	32.669
ผลที่ได้จากสื่อ	3	0.920	.374	40.652
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	4	2.768	.509	18.396
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	4	2.345	.856	36.503
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	4	1.510	.460	30.464
รายได้ของผู้ปกครอง		22,429.96	27,843.60	124.136

จากตาราง 6 ปรากฏว่า ค่านิยมด้านการประหยัด มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 1.868 ซึ่งอยู่ในช่วงทำเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่า นักเรียนมีค่านิยมด้านการประหยัดค่อนข้างสูง ส่วนด้านสัมพันธภาพในครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 2.014 ซึ่งอยู่ในช่วงทำเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่า นักเรียนมีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับค่อนข้างสูง สำหรับด้านผลที่ได้จากครู ผลที่ได้จากเพื่อน และผลที่ได้จากสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 1.304, 0.998, 0.920 ตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดมีคะแนนอยู่ในช่วงทำเป็นบางครั้ง แสดงว่า นักเรียนได้รับผลจากครู, เพื่อน และสื่อในระดับค่อนข้างน้อย ในด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 2.768, 2.345, 1.510 ตามลำดับ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีคะแนนอยู่ในช่วงมาก แสดงว่า นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากผู้ปกครองในระดับสูง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งมีคะแนนอยู่ในช่วงน้อย แสดงว่านักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจากผู้ปกครองในระดับค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาการกระจายคะแนนของแบบสอบถามแต่ละด้าน ปรากฏว่า แบบสอบถามทั้ง 8 ด้าน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .306 ถึง .856 และเนื่องจากแบบสอบถามแต่ละด้านมีจำนวนข้อไม่เท่ากันจึงนำเอาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งพบว่าสัมประสิทธิ์การกระจายคะแนนค่านิยมด้านการประหยัด สัมพันธภาพภายในครอบครัว ผลที่ได้จากเพื่อน ผลที่ได้จากครู ผลที่ได้จากสื่อ มีค่าอยู่ระหว่าง 40.652 ถึง 16.381 โดยด้านผลที่ได้จากสื่อมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด และด้านค่านิยมประหยัดมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำสุด ส่วนด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดู

แบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 36.503, 30.464, 18.398 ตามลำดับ

สำหรับรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนเท่ากับ 22,429.96 บาท นั้นเนื่องจากมีผู้ปกครองที่มีรายได้เกิน 100,000 บาท อยู่ 8 คน และมีผู้ปกครองอยู่ 2 คนที่มีรายได้ถึง 300,000 บาท จึงทำให้รายได้ของผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูงมาก และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ในระดับสูงมากเช่นกัน

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ธรรมดา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมด้านการประหยัด

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ธรรมดา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมด้านการประหยัด โดยใช้สูตรเพียร์สัน ซึ่งทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test และใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ซึ่งทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ F-test ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ธรรมดา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมด้านการประหยัด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈
Y	1.000	.248**	.019	-.228**	.294**	-.131**	.308**	-.086	-.063
X ₁		1.000	.240**	-.451**	.646**	.037	.266**	.097*	.102*
X ₂			1.000	-.074	.170**	.037	.053	.050	.025
X ₃				1.000	-.474**	.156**	.008	.169**	-.007
X ₄					1.000	-.105*	.212**	.005	-.026
X ₅						1.000	.324**	.511**	-.037
X ₆							1.000	.361**	-.094*
X ₇								1.000	.035
X ₈									1.000
	R = .466		R ² = .217		F = 15.075**				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ปัจจัยด้านค่านิยมการประหยัด กับด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย, ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว, ด้านผลที่ได้จากครู และ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย, ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน, ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว, ด้านผลที่ได้จากครู และ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน กับด้านสัมพันธภาพในครอบครัว และ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย กับด้านผลที่ได้จากเพื่อน, ด้านผลที่ได้จากสื่อ และด้านสัมพันธภาพในครอบครัว กับด้านผลที่ได้จากครู และ ด้านผลที่ได้จากเพื่อน กับด้านผลที่ได้จากครู, ด้านผลที่ได้จากสื่อ และ ด้านผลที่ได้จากครู กับด้านผลที่ได้จากสื่อ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .646 ถึง .156 และพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับด้านผลที่ได้จากสื่อ, ด้านรายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .097 และ .102 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านค่านิยมการประหยัด กับด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย, ด้านผลที่ได้จากเพื่อน และ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย กับด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -.131 ถึง -.474 และพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว กับด้านผลที่ได้จากเพื่อน และ ด้านผลที่ได้จากครู กับด้านรายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.105 และ -.094 ตามลำดับ นอกจากนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมด้านการประหยัด มีค่าเท่ากับ .466 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการวัดร่วมกันเท่ากับ .217 หรือ 21.70% แสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สัมพันธภาพในครอบครัว ผลที่ได้จากเพื่อน ผลที่ได้จากครู ผลที่ได้จากสื่อ และรายได้ของผู้ปกครอง มีลักษณะที่วัดร่วมกันกับค่านิยมด้านการประหยัดถึง 21.70%

3. คำนำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดในรูปคะแนนมาตรฐาน

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาคำนำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดในรูปคะแนนมาตรฐาน และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test ดังนี้

ตาราง 8 ค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดในรูปคะแนนมาตรฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปร	β	t
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X_1)	.054	0.895
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_2)	-.029	-0.661
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (X_3)	-.107	-2.101*
สัมพันธภาพภายในครอบครัว (X_4)	.119	2.011*
ผลที่ได้จากเพื่อน (X_5)	-.159	-3.117**
ผลที่ได้จากครู (X_6)	.363	7.443**
ผลที่ได้จากสื่อ (X_7)	-.121	-2.352*
รายได้ของผู้ปกครอง (X_8)	-.033	-0.753

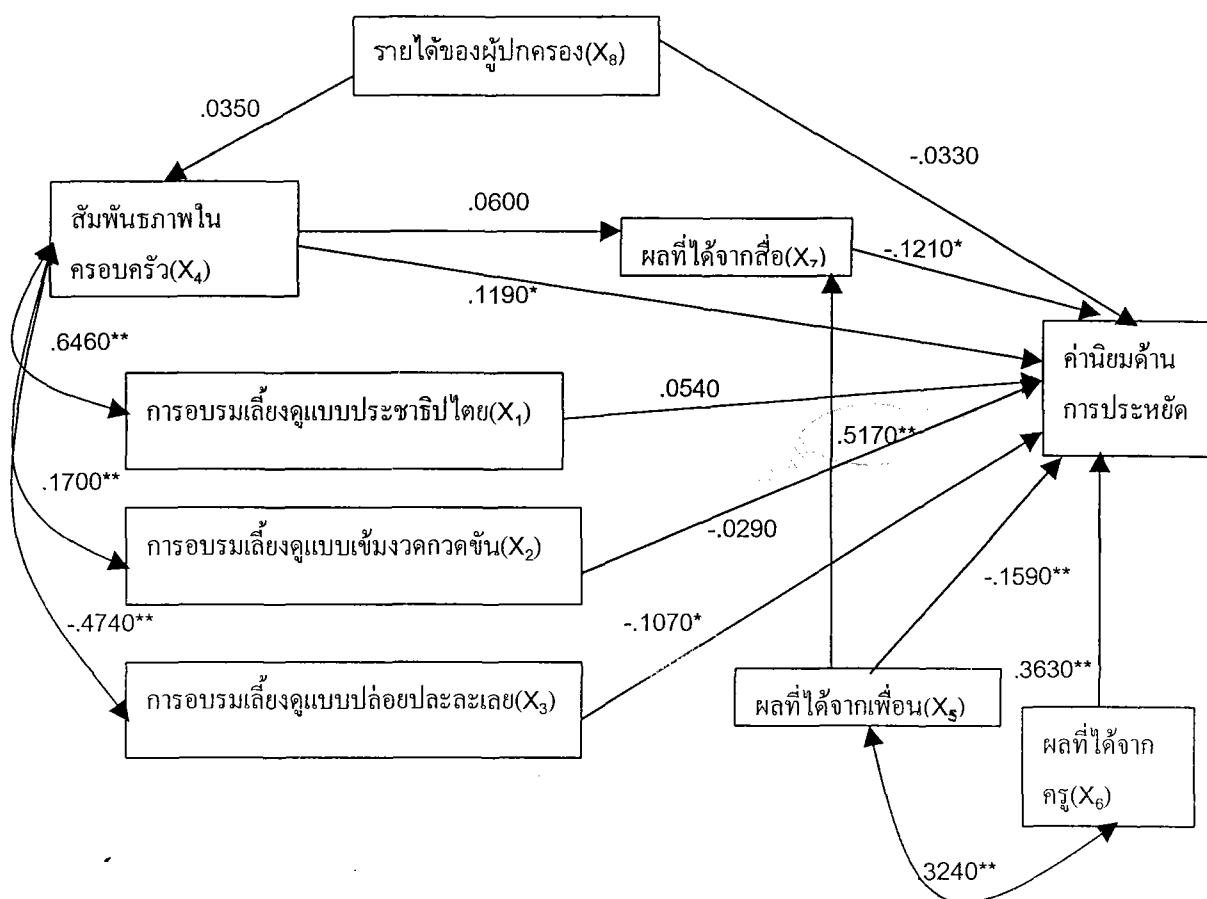
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 ปรากฏว่า ปัจจัยด้านผลที่ได้จากครู และผลที่ได้จากเพื่อน มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .363 และ -.159 ตามลำดับ ซึ่งส่งผลทางบวกและลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และด้านผลที่ได้จากสื่อ มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .119, -.107 และ -.121 ตามลำดับ ซึ่งส่งผลทางบวกและทางลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และด้านรายได้ของผู้ปกครองมีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้น (Path Coefficient) ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมด้านการประหยัด

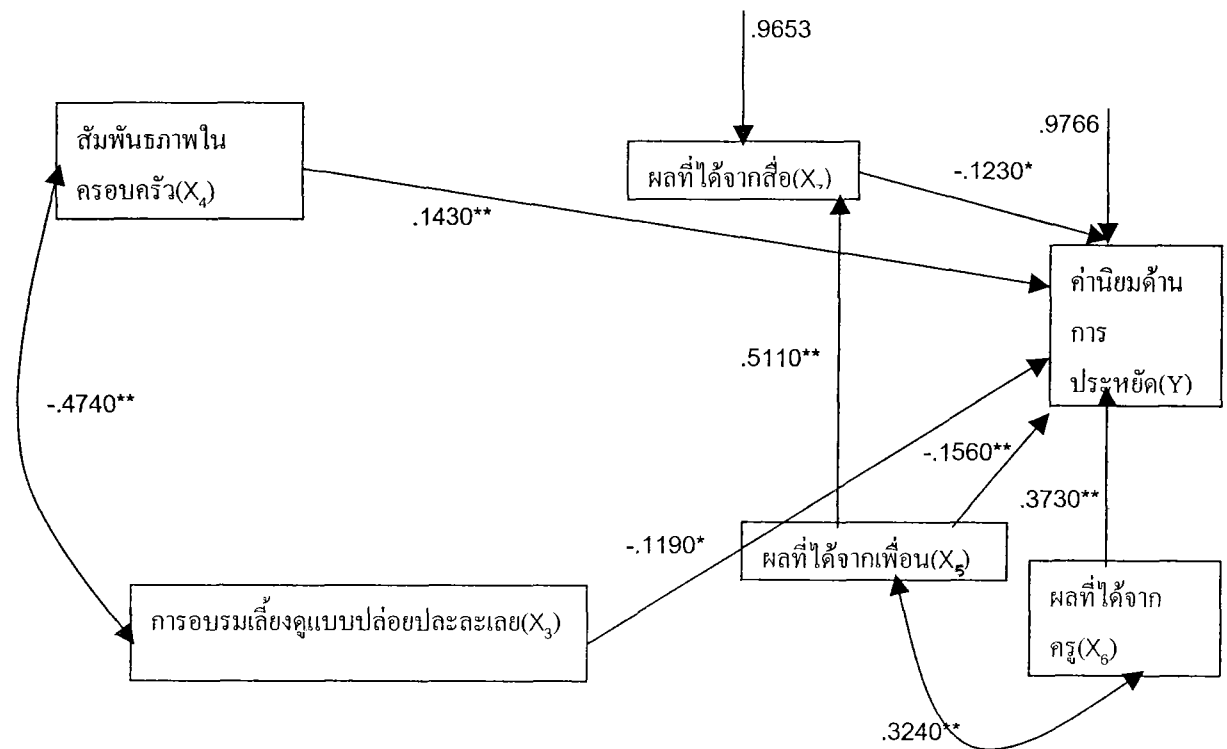
ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นจากรูปแบบสมมุติฐานการวิเคราะห์เชิงเส้น และทดสอบนัยสำคัญ ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 รูปแบบการวิเคราะห์เชิงเส้นของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด

จากภาพประกอบ 7 ปรากฏว่าปัจจัยด้านผลที่ได้จากครู และด้านผลที่ได้จากเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงในทางบวกและลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว และด้านผลที่ได้จากสื่อมีอิทธิพลทางตรงในทางบวกและลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ด้านผลที่ได้จากเพื่อนยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อค่านิยมด้านการประหยัดผ่านทางผลที่ได้จากสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นที่ส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และปัจจัยด้านผลที่ได้จากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับด้านผลที่ได้จากครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนื่องจากมีค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นบางค่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และรูปแบบยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงปรับปรุงรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัดปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออกจากรูปแบบการวิเคราะห์เชิงเส้น และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นใหม่ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 รูปแบบการวิเคราะห์เชิงเส้นของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดหลังการปรับปรุง

จากภาพประกอบ 8 ปรากฏว่าปัจจัยด้านผลที่ได้จากครู ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว และด้านผลที่ได้จากเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงในทางบวกและลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และด้านผลที่ได้จากสื่อมีอิทธิพลทางตรงในทางลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ด้านผลที่ได้จากเพื่อนยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อค่านิยมด้านการประหยัดผ่านทางผลที่ได้จากสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นที่ส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และปัจจัยด้านผลที่ได้จากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับด้านผลที่ได้จากครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์ทุกค่าในรูปแบบที่ปรับปรุงมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงได้คำนวณค่าอิทธิพลทางตรง ค่าอิทธิพลทางอ้อม และค่าอิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด ดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าอิทธิพลทางตรง ค่าอิทธิพลทางอ้อม และค่าอิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดหลังการปรับปรุง

ตัวแปร	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อมผ่านทาง X_7	อิทธิพลรวม
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย(X_3)	-.1190	-	-.1190
สัมพันธภาพในครอบครัว(X_4)	.1430	-	.1430
ผลที่ได้จากเพื่อน(X_5)	-.1560	-.0628	-.2188
ผลที่ได้จากครู(X_6)	.3730	-	.3730
ผลที่ได้จากสื่อ(X_7)	-.1230	-	-.1230

จากตาราง 9 การวิเคราะห์ค่าอิทธิพลพบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และด้านผลที่ได้จากสื่อมีอิทธิพลรวมต่อค่านิยมด้านการประหยัดในทางลบ ซึ่งมีค่าเท่ากับ -.1190 และ -.1230 ตามลำดับ ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว และด้านผลที่ได้จากครูมีอิทธิพลรวมต่อค่านิยมด้านการประหยัดในทางบวก ซึ่งมีค่าเท่ากับ .1430 และ .3730 ตามลำดับ สำหรับด้านผลที่ได้จากเพื่อนมีอิทธิพลรวมต่อค่านิยมด้านการประหยัดในทางลบ โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ -.1560 และส่งผลทางอ้อมต่อค่านิยมด้านการประหยัดผ่านทางผลที่ได้จากสื่อ โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ -.0628 รวมมีค่าอิทธิพลรวมทั้งสิ้น -.2188

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาคำแนะนำนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 443 คน ประกอบด้วยขนาดโรงเรียน 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนทั้ง 4 ขนาดเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยแบบสอบถามทั้ง 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

2.1 ด้านค่านิยมการประหยัด จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.764 ถึง 8.407 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9387

2.2 ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.941 ถึง 9.854 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9361

2.3 ด้านผลที่ได้จากเพื่อน จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 5.147 ถึง 8.900 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9240

2.4 ด้านผลที่ได้จากครู จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.459 ถึง 6.260 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8746

2.5 ด้านผลที่ได้จากสื่อ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.510 ถึง 7.491 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8844

ตอนที่ 3 ด้านการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และมีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่ได้รวมข้อคำถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวด

ชั้น และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไว้ในข้อเดียวกัน โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแต่ละด้านเท่ากับ 0.8502, 0.8494 และ 0.9094 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำการเก็บข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อโรงเรียนที่ทำการเก็บข้อมูลนัดหมายวันเวลาทำการเก็บข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบสอบถาม ให้เพียงพอกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ซึ่งก่อนที่นักเรียนจะทำการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจง เพื่อลดความตึงเครียดให้นักเรียนวางใจว่าไม่มีผลกระทบต่อ นักเรียน เพื่อว่านักเรียนจะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด และรับแบบสอบถามคืนภายในวันนั้นเลย
5. ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลวันละ 1 โรงเรียน ตั้งแต่วันที่ 7-18 มกราคม พ.ศ.2545
6. นำผลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม ตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ตั้งไว้
2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน
3. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน ระหว่างปัจจัยที่มีผลและค่านิยมด้านการประหยัดประหยัด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
4. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยที่มีผลกับค่านิยมด้านการประหยัด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
5. วิเคราะห์หาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่มีผลกับค่านิยมด้านการประหยัด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
6. วิเคราะห์เชิงเส้น Path Analysis เพื่อหาว่าค่านิยมด้านการประหยัดได้รับอิทธิพลจากตัวแปรใด มีน้ำหนักความสำคัญเท่าใด และมีอิทธิพลจากตัวแปรด้านใดส่งผ่านมายังค่านิยมด้านการประหยัด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลสรุปดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยรายข้อของค่านิยมด้านการประหยัดเท่ากับ 1.868 ซึ่งอยู่ในช่วงทำเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่านิยมด้านการประหยัดค่อนข้างสูง ส่วนด้านสัมพันธภาพในครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 2.014 ซึ่งอยู่ในช่วงทำเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับค่อนข้างสูง สำหรับด้านผลที่ได้จากครู ผลที่ได้จากเพื่อน และผลที่ได้จากสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 1.304, 0.998, 0.920 ตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดมีคะแนนอยู่ในช่วงทำเป็นบางครั้ง แสดงว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับผลจากครู, เพื่อน และสื่อในระดับค่อนข้างน้อย ในด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

พบว่ามีความแตกต่างรายข้อเท่ากับ 2.768, 2.345, 1.510 ตามลำดับ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีคะแนนอยู่ในช่วงมาก แสดงว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากผู้ปกครองในระดับค่อนข้างสูง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งมีคะแนนอยู่ในช่วงน้อย แสดงว่านักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจากผู้ปกครองในระดับค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาการกระจายคะแนนของแบบสอบถามแต่ละด้าน ปรากฏว่า แบบสอบถามทั้ง 8 ด้าน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .306 ถึง .856 และเนื่องจากแบบสอบถามแต่ละด้านมีจำนวนข้อไม่เท่ากันจึงนำเอาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของค่านิยมด้านการประหยัด สัมพันธภาพภายในครอบครัว ผลที่ได้จากเพื่อน ผลที่ได้จากครู ผลที่ได้จากสื่ออยู่ระหว่าง 40.652 ถึง 16.381 โดยด้านผลที่ได้จากสื่อมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด และด้านค่านิยมประหยัดมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำสุด ส่วนด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 36.503, 30.464, 18.398 ตามลำดับ

สำหรับรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนเท่ากับ 22,429.96 บาท นั้นเนื่องจากมีผู้ปกครองที่มีรายได้เกิน 100,000 บาท อยู่ 8 คน และมีผู้ปกครองอยู่ 2 คนที่มีรายได้ถึง 300,000 บาท จึงทำให้รายได้ของผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูงมาก และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมด้านการประหยัด มีค่าเท่ากับ .466 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการวัดร่วมกันเท่ากับ .217 หรือ 21.70% แสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สัมพันธภาพในครอบครัว ผลที่ได้จากเพื่อน ผลที่ได้จากครู ผลที่ได้จากสื่อ และรายได้ของผู้ปกครอง มีลักษณะที่วัดร่วมกันกับค่านิยมด้านการประหยัดถึง 21.70%

3. ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านผลที่ได้จากครู และผลที่ได้จากเพื่อน มีค่าเท่ากับ .363 และ -.159 ตามลำดับ ซึ่งส่งผลทางบวกและลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และด้านผลที่ได้จากสื่อ มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .119, -.107 และ -.121 ตามลำดับ ซึ่งส่งผลทางบวกและทางลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และด้านรายได้ของผู้ปกครองมีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. จากการวิเคราะห์เชิงเส้นพบว่า ปัจจัยด้านผลที่ได้จากครู ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว และด้านผลที่ได้จากเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงในทางบวกและลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าเท่ากับ .3730, .1430 และ -.1560 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และด้านผลที่ได้จากสื่อมีอิทธิพลทางตรงในทางลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าเท่ากับ -.1190 และ -.1230 ตามลำดับ นอกจากนี้ด้านผลที่ได้จากเพื่อนยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อค่านิยมด้านการประหยัดผ่านทางผลที่ได้จากสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ -.2188 นอกนั้นค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นที่ส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละ

ละเลย และปัจจัยด้านผลที่ได้จากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับด้านผลที่ได้จากครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าเท่ากับ -.4740 และ .3240 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีค่าของตัวแปรส่วนที่เหลือที่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาศึกษาคือ ค่าตัวแปรส่วนที่เหลือของอิทธิพลของสื่อ เท่ากับ .9653 และค่าตัวแปรส่วนที่เหลือของค่านิยมด้านการประหยัด เท่ากับ .9766

อภิปรายผล

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมด้านการประหยัด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการวัดร่วมกันเท่ากับ 21.70% แสดงว่าปัจจัยทั้ง 8 ด้าน มีลักษณะที่วัดร่วมกันกับค่านิยมด้านการประหยัดถึง 21.70% ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าค่านิยมด้านการประหยัดมีความสัมพันธ์ร่วมกันกับการอบรมเลี้ยงดู สัมพันธภาพในครอบครัว ผลที่ได้จากเพื่อน ผลที่ได้จากครู ผลที่ได้จากสื่อ และรายได้ของผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะค่านิยมมีแหล่งที่มาจากรอบครัว เพื่อน ครู และสื่อ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 128-130) โดยด้านครอบครัวมีแหล่งที่มาจากกรอบเลี้ยงดู สัมพันธภาพในครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (ระดับ เรื่องมาลัย. 2519 : 17-19) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คอนมินท์ (Cummings. 1988 : 32-36) ที่พบว่าค่านิยมเกิดจากรอบครัว โรงเรียน และสังคมรอบตัวบุคคล และสอดคล้องกับที่ คลาส (Klass. 1984 : 405-A) ได้ทำการศึกษพบว่า ค่านิยมของนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดมาจากครอบครัว ครู และสังคมในห้องเรียน

2. ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านผลที่ได้จากครู และผลที่ได้จากเพื่อน ส่งผลทางบวกและลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และด้านผลที่ได้จากสื่อ ส่งผลทางบวกและทางลบต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และด้านรายได้ของผู้ปกครองมีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่าค่านิยมด้านการประหยัดได้รับผลจาก ครอบครัว โรงเรียน การสอนของครู สื่อมวลชน (Raths., Harmin & Simon. 1966 : 15-19) เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ยึดถือเพื่อน และสื่อเป็นตัวแทน รวมทั้งปฏิบัติตามที่เพื่อน และสื่อแนะนำ จึงทำให้วัยรุ่นรับเอาค่านิยมการไม่ประหยัด การใช้สินค้าราคาแพง และการใช้จ่ายอย่างสิ้นเปลือง จากเพื่อนและสื่อมาเป็นของตน (อำไพ อินฟ้าแสง. 2524 : 172-183) ซึ่งส่งผลให้มีค่านิยมด้านการประหยัดต่ำ ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ อำนวย แดงรอด (2540 : 110-114) ได้ศึกษาพบว่า เพื่อนและสื่อส่งผลทางบวกต่อการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย และส่งผลทางลบต่อค่านิยมด้านการประหยัด ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยที่ส่งผลทางลบต่อค่านิยมด้านการประหยัด เพราะผู้ปกครองที่อบรมเลี้ยงดูวิธีนี้จะไม่สนใจสั่งสอนบุตร ทำให้บุตรไม่มีโอกาสได้รับคำสอน และแบบอย่างที่ดีจากผู้ปกครอง ซึ่งส่งผลให้บุตรมีค่านิยมด้านการประหยัดต่ำ สำหรับสัมพันธภาพในครอบครัวที่ส่งผลทางบวกต่อค่านิยมด้านการประหยัด เพราะครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีบุตรจะเคารพและเชื่อฟังผู้ปกครอง ทำให้บุตรรับเอาค่านิยมจากผู้ปกครองทั้งจากการเป็นตัวแทนของผู้ปกครอง และจากคำสอน ทำให้ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพดีมีค่านิยมด้านการประหยัด ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ พันคำ มีโพทอง (2533 : 91-109) ได้ทำการศึกษพบว่านักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมจากผู้ปกครองสูงจะมีค่านิยมด้านประหยัดและอดออมสูง ส่วนด้านผลที่ได้จากครูที่ส่งผลทางบวกเพราะ นักเรียนจะรับ และปฏิบัติตามที่ครูสอนทำให้นักเรียนรับเอาค่านิยมด้านการ

ประหยัฒจากครู ทั้งด้านคำสอน และการเป็นตัวแบบที่ดี ซึ่งทำให้นักเรียนที่ได้รับผลจากครูสูงจะมีค่านิยมด้านการประหยัฒสูง ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ คลาส (Klass. 1984 : 405-A) ได้ศึกษาพบว่า ค่านิยมของนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดมาจากการปฏิบัติของครู

3. จากการศึกษาวิเคราะห์เชิงเส้นพบว่า ปัจจัยด้านผลที่ได้จากครู ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว และด้านผลที่ได้จากเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงในทางบวกและลบต่อค่านิยมด้านการประหยัฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และด้านผลที่ได้จากสื่อมีอิทธิพลทางตรงในทางลบต่อค่านิยมด้านการประหยัฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ด้านผลที่ได้จากเพื่อนยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อค่านิยมด้านการประหยัฒผ่านทางผลที่ได้จากสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้นที่ส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และปัจจัยด้านผลที่ได้จากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับด้านผลที่ได้จากครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ในข้อ 3 คือ ค่านิยมด้านการประหยัฒได้รับอิทธิพลทางตรงจากการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สัมพันธภาพในครอบครัว ผลที่ได้จากเพื่อน ผลที่ได้จากครู ผลที่ได้จากสื่อ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมของผลที่ได้จากเพื่อนผ่านทางผลที่ได้จากสื่อ ทั้งนี้เพราะค่านิยมเกิดจากประสบการณ์ชีวิต สิ่งแวดล้อมในบ้าน และโรงเรียน (ชุดินาถ รัตนจรณะ. 2527 : 14 ; อ้างอิงจาก Ruch. 1953 : 196) จึงทำให้ผู้ปกครอง เพื่อน ครู และสื่อมีอิทธิพลต่อค่านิยมด้านการประหยัฒ โดยครูมีอิทธิพลต่อนักเรียนในด้านการสอน และการเป็นตัวแบบแก่นักเรียน (Fraenkel. 1977 : 1-2) ทำให้นักเรียนที่ได้รับผลจากครูสูงมีค่านิยมด้านการประหยัฒสูง ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ ฟรอติน (Fortin. Online. 1991) ได้ทำการศึกษาพบว่า ครูมีอิทธิพลต่อนักเรียนทางด้านความเชื่อ และค่านิยม และคล้ายคลึงกับที่ คลาส (Klass. 1984 : 405-A) ได้ศึกษาพบว่า ค่านิยมของนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดมาจากการปฏิบัติของครู ส่วนปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลต่อค่านิยมด้านการประหยัฒ เพราะครอบครัวที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีบุตรจะรับเอาค่านิยมจากผู้ปกครองได้ดีในด้านคำสอน และด้านการเป็นตัวแบบ ซึ่งเป็นผลให้เด็กที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีมีค่านิยมด้านการประหยัฒสูง (จริพรณ นิสสภ. 2541 : 26-31 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977 : unpagged) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชูล (Chou. Online. 1995) ซึ่งพบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ส่งผลทางตรงต่อค่านิยมของบุตร และสอดคล้องกับที่ เดลเฮาส์ (Dalhouse. Online. 1995) ได้ทำการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อค่านิยมของลูกมากที่สุด ส่วนการที่การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมด้านการประหยัฒในทางลบนั้น เป็นเพราะผู้ปกครองที่อบรมเลี้ยงดูวิธีนี้ไม่สนใจบุตร ทั้งในด้านการดำรงชีวิต และการอบรมสั่งสอน และด้านการแบบอย่างที่ดีแก่บุตร จึงมีผลให้บุตรไม่ได้รับค่านิยมด้านการประหยัฒจากผู้ปกครอง ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจึงมีผลให้เด็กมีค่านิยมด้านการประหยัฒต่ำ นอกจากนี้การที่ผลที่ได้จากเพื่อนมีอิทธิพลต่อค่านิยมด้านการประหยัฒในทางลบ เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิด เจตคติ ค่านิยม และเป็นวัยที่กระทำตามแบบเพื่อน และรับเอาค่านิยมจากกลุ่มเพื่อนมาเป็นของตนเอง (Hurlock. 1978 : 441) ซึ่งทำให้วัยรุ่นรับเอาค่านิยมฟุ่มเฟือย และการใช้สินค้าราคาสูงจากเพื่อน ซึ่งมีผลให้นักเรียนที่ได้รับผลจากเพื่อนสูงมีค่านิยมด้านการประหยัฒต่ำ ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ อำนวย แดงรอด (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพบว่าเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่างประเทศของวัยรุ่น สำหรับผลที่ได้จากเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อผลที่ได้จากสื่อ นั้น เพราะวัยรุ่นจะรับสื่อตามที่เพื่อนแนะนำ ซึ่งทำให้วัยรุ่นที่ได้รับผลจากเพื่อนสูงจะได้รับผลจากสื่อสูง ซึ่งทำให้วัยรุ่นมีค่านิยมด้านการประหยัฒต่ำเพราะได้รับผลทางตรงจากเพื่อน และได้รับผล

ทางอ้อมผ่านทางผลที่ได้จากสื่อ ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ เด โพลท์ (วันชาติ ศิลา น้อย. 2528: 13 ; อ้างอิงจาก De Fleur. 1975 : 208-212) ได้ทำการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเพื่อนมีผลต่อการรับสื่อ เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มจะเรียนรู้ข่าว และความรู้ส่วนใหญ่หรือทั้งหมดจากสื่อที่กลุ่มรับมา และคล้ายคลึงกับที่ ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ (2513 :167-175) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนชายและหญิงชมรายการโทรทัศน์เพราะจะทำให้สามารถมีเรื่องคุยกับเพื่อนฝูงได้ และมักจะติดตามชมรายการโทรทัศน์รายการเดียวกับเพื่อน นอกจากนี้ผลที่ได้จากสื่อยังมีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมด้านการประหยัดในทางลบเพราะการโฆษณา และการเลียนแบบตัวแบบจากสื่อทำให้วัยรุ่นซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย ซึ่งทำให้วัยรุ่นที่ได้รับผลจากสื่อสูงมีค่านิยมด้านการประหยัดต่ำ ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ โรเซนบาค (Rauschenbach. Online. 1992) ได้ศึกษาพบว่าค่านิยมมีความสัมพันธ์กับสื่อ และนักเรียนมักเรียนรู้ค่านิยมจากสื่อ และคล้ายคลึงกับที่ อำนวน แดงรอด (2540 : 110-114) ได้ศึกษาพบว่า สื่อส่งผลทางลบต่อค่านิยมด้านการประหยัด และสื่อยังส่งผลต่อการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่าผู้ปกครอง เพื่อน ครู และสื่อ เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนที่สุด ดังนั้นผู้ปกครอง และครูควรอบรมสั่งสอน และเป็นตัวแบบที่ดีแก่วัยรุ่น รวมทั้งคอยดูแลการคบเพื่อน และการรับสื่อของวัยรุ่น เพื่อให้คบเพื่อนและรับสื่อที่ดี เพื่อนักเรียนจะได้มีค่านิยมด้านที่ดีต่อไปในอนาคต

2.ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

- 2.1. ควรทำการวิจัยในค่านิยมด้านอื่น เช่น ค่านิยมด้านความขยันหมั่นเพียร
- 2.2. ควรทำการวิจัยเรื่องกับกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่น เพื่อให้ทราบว่ายาว หรือวัยที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัด และมีผลต่อปัจจัยในด้านต่าง ๆ เช่นไร
- 2.3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่น ๆ กับค่านิยมด้านการประหยัด นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบความสัมพันธ์ และสาเหตุของการมีค่านิยมด้านการประหยัดกับปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ระดับการศึกษาของพ่อแม่ เจตคติต่อสินค้าต่างประเทศ ค่านิยมไทยเป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ✓ ธรรมการศาสนา. (2526). *แนะแนวการปฏิบัติตามคุณธรรม 4 ประการ และการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ*. กรุงเทพฯ : กองศาสนศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมอาชีวศึกษา. (2524). *บ้านและครอบครัว*. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤติกา สีสานเพตะ. (2544). *การศึกษาความนิยมไทยและแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กอบกุล ถาวรานนท์. (2543). *สื่อมวลชนกับสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- กนิษฐา บุญยัง. (2541). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส : ศึกษากรณีประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ*. สารนิพนธ์ สศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- กษิมา วิริยะ. (2526). *การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กุหลาบ รัตนสังขธรรม และคณะ. (2538). *สัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหาเสพติดและพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- กุลวรรณ วิทยาวงศ์จุ. (2526). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เกษม ศิริสัมพันธ์. (2507). *รายงานการสัมมนาสื่อสารมวลชนเรื่องอิทธิพลและความรับผิดชอบของสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมทหารสื่อสาร กองทัพบก.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544 , กุมภาพันธ์). "สัมพันธภาพที่ดีและถูกต้องระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่น," *แม่และเด็ก*. 348 : 94-96.
- ✓ คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาคู่มือวิทยากรด้านค่านิยม. (2529). *วิทยากรกับการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- คณะนิสิตปริญญาโท เทคโนโลยีทางการศึกษาปี 2 ปีการศึกษา 2518. (2528). *The effects of television: แปลจาก Halloran James*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เคลือบ บุญย์แก้ว. (2515). *การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครู นักเรียนเกษตรกรรมและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- โครงการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความขยัน อดทน แร่หยัดและอดออม*. กรุงเทพฯ : กองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- งามดา วินนทานนท์. (2534). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2523 , มิถุนายน). "ครอบครัวสัมพันธ์," *คุรุปริทัศน์*. หน้า 10-14.

- จรรยา สุวรรณทัต. (2535). "แนวทางการพัฒนาการสื่อสารในครอบครัวเพื่อเสริมสร้างเด็กและเยาวชน,"
ประมวลบทความวิชาการฉบับพิเศษ พ.ศ. 2525-2535. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรรยา เศรษฐบุตร. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัว และอิทธิพลภายนอกครอบครัว
ต่อค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒน
ศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่าย
เอกสาร.
- จรัญ คำยัง. (2535 , มกราคม). "ค่านิยมทางจริยธรรม วัฒนธรรม และความเป็นมนุษย์ในทางการศึกษา,"
วิจัยสนเทศ. 13(148) : 19-27.
- จรรย์ สวัสดิ์. (2533). การสอนค่านิยม. กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์ จำกัด.
- จำเนียง ช่างโชติ และคณะ. (2524). จิตวิทยาเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จันทร์สม แสงทอง. (2539). ความคิดเห็นในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ของพนักงานใน
องค์การเอกชน. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2536). การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค Path Analysis. กรุงเทพฯ.
- จิตรอารี เนตรหิน. (2513). การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรง
เรียนมัธยมแบบประสม ภาคศึกษา 11 ปีการศึกษา 2513. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิระ จีงเจริญศิลป์. (2523). ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- จิระพรรณ นิสสภา. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองและพฤติกรรม การ
ดูโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จุลลดา ไข่อวดเจริญ. (2533). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในครัวเรือนของแม่
บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จุไร ชุมชุม. (2526). สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- โณสมร เหลือโกศล. (2531). ค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเองกับการอบรมเลี้ยงดู. วิทยานิพนธ์ สศ.ม.
(สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชารินทร์ สุวรรณภาสิต. (พฤษภาคม , 2542). "สื่อมวลชนและอิทธิพลของสื่อมวลชนบนสังคมใหม่,"
บรรณารักษ์และสารนิเทศศาสตร์ มช. 17(2) : 51-58.

- ชนนุช บุญสิทธิ์. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชบุรี กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชชาวุธ และคณะ. (2531). พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน : ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชื่นสมล อุกฤษฏ์วิริยะ. (2543). อิทธิพลของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทัศน์ประเภทเอ็กซ์ของเยาวชนไทยที่อยู่ในสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชุตินาถ รัตนะจรณะ. (2527). การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูภาคกลาง. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงใจ ไทยอุบล. (2537 , กรกฎาคม – กันยายน). "อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการใช้ภาษาของนักเรียนและนิสิตนักศึกษา," *ครุศาสตร์*. 23(1) : 53-62.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2530). *ประมวลบทความทางวิชาการ ตอน 1*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2530). *ประมวลบทความทางวิชาการ ตอน 2*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2531). "การวิจัยเพื่อการพัฒนาจริยธรรม," *เอกสารฉบับพิเศษในวันครบรอบปีที่ 33 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ พ.ศ.2531 (สถาบันแห่งชาติเพื่อการค้นคว้าเรื่องเด็ก)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. (2524). ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพของจิตและจริยธรรมของนักเรียนมัธยมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2528). *ปัจจัยทางจิตวิทยานิสัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2539). *รายงานการวิจัยการควบคุมอิทธิพลของสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดุชนัน โยเหลา. (2543). *สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์ IV*. กรุงเทพฯ.
- เดชา ศรีพิพัฒน์กุล. (2522 , กรกฎาคม-สิงหาคม). "การใช้ Path Analysis วิเคราะห์อัตราการศึกษา," *ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา*. 2(4) : 226-229.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2524). *อิทธิพลทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และสื่อมวลชน ที่มีต่อการเลื่อนชั้นทางสังคม : ศึกษาเฉพาะอำเภอธัญบุรี และอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ทวีชัย วิริยะโกศล. (2541). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีธรรม ธนาคม. (2531). ชีวิตประหัต. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ทิตนา แคมมณี. (2542). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย.
- ชนพร วัฒนะโรจน์ภิญโญ. (2519). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- ธารทิพย์ สมบูรณ์. (2526). การแพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใน กรุงเทพมหานคร : ศึกษาบทบาทการสื่อสารในครอบครัว การสื่อสารในโรงเรียน และการสื่อสารมวลชน. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธาราทิตย์ เลิศศรี. (2532). การศึกษาองค์ประกอบที่จูงใจให้ประชาชนในชนบทไทยสนใจการอ่านหนังสือในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระพล อรุณะกลีกร และคณะ. (2539). พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- นงราม เศรษฐพานิช. (2526 , สิงหาคม – กันยายน). "โมเดลเส้นทาง: การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร," ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา. 6(6) : 211-222.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2533 , มกราคม-เมษายน). "การวิเคราะห์อิทธิพล," การวัดผลการศึกษา. 11(33) : 40-42.
- . (2537). ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภา นิธยาน. (2530). การปรับตัวและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สารศึกษาการพิมพ์.
- นิยม บุญมี. (2534). ครอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2534). ครอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ. (2541). ปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการติดสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา และนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- นันทา แทนธานี. (2534). การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา เรือนดี. (2535). การวิเคราะห์และจัดประเภทของเนื้อหาด้านการปลูกฝังค่านิยมในนิตยสารภาษาไทยที่เยาวชนไทยชอบอ่าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บงอร ภูภิรมย์ขวัญ. (2527). การวัดบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บำรุง ปานสุนทร. (2539). "การศึกษาค่านิยมไทยของผู้ปกครองนักเรียนในกรุงเทพมหานคร," การวิจัยเพื่อการพัฒนา. 24(88) : 98-106.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- บุญเหลือ เทพสุวรรณ. (2507). รายงานการสัมมนาสื่อสารมวลชนเรื่องอิทธิพลและความรับผิดชอบของสื่อ
สารมวลชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมทหารสื่อสาร กองทัพบก.
- ปฐมาวดี ทิพย์อาสน์. (2543). การศึกษาพฤติกรรมการออมของเกษตรกรรูกักขังนาการเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลนาโพธิ์และตำบลกุดรัง กิ่งอำเภอกุดรัง จังหวัด
มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประทุม แป้นสุวรรณ. (2519). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประมาณ เทพสงเคราะห์. (2529). การวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อฐานะทางเศรษฐกิจของประชา
ชนในเขตชนบทยากจน เพื่อการจำแนกกลุ่มพื้นที่ยากจน อำเภอสิงห์พระ จังหวัดสงขลา. สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ประดับ เรืองมัลย์. (2526). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2522). "การเรียนรู้การสอนทัศนคติและค่านิยม," จิตวิทยาสำหรับครู เล่ม 1.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาสังคม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2523). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- ประณีต วิสาละ. (2533). การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับตน และการเปิดรับรายการโพร
ทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปลายในเขตเมืองและชนบท จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ นศ.ม.
(การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ ชูสิงห์. (2518). การศึกษาค่านิยมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 2
ปีการศึกษา 2517. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2527). การวิเคราะห์เส้นโยงทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนัก
พิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ผดุง อารยะวิญญู และ ศรียา นิยมธรรม. (2530). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนมัธยม
ศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- พยอม สิงห์แสน่าห์. (2540). การบัญชีทรัพย์สิน. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2530). จิตวิทยาครอบครัว (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ : โครงการ
ตำราและเอกสารวิชาการคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชวรมนี. (2529). พุทธธรรม. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พล แสงสว่าง. (2531). สัมมนาค่านิยม : ยุทธศาสตร์การสอนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง. กรุงเทพฯ.
- พนัส หันนาคินทร์. (2520). การสอนค่านิยม. พิษณุโลก : โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก.
- พเยาว์ ฤทธิแพทย์. (2542). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของค่านิยมความมีอาวุโสของข้าราชการ
ชาวไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พันคำ มีโพทอง. (2533). การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (วิจัยพฤติกรรม

- ศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์ใจ ไมตรีเปรม. (2543). การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของพนักงานภาคธุรกิจในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ (การจัดการสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- พิษณุพร รุโจปการ. (2541). บทบาทของบิดา บทบาทของมารดา กับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักเรียนวัยรุ่น. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เพลินพิศ จันทรศักดิ์. (2541). ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัวกับสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบางประกอกวิทยาคม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เพิ่มบุญ แก้วเขียว และ อรรรณ พจนานูรัตน์. (2542). ประมวลรัชฎาการ ฉบับประยุกต์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- เพ็ญแข ประจณปัจจนิก และอ้อมเดือน สดมณี. (2529). ค่านิยมของชนบทไทย : ค่านิยมทางวัตถุกับค่านิยมทางระเบียบประเพณี. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว. (2513). ลักษณะสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลื่องเชียงจงเจริญ.
- ไพวุฒิ ลังกา. (2529). ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน ที่มีต่อการปฏิบัติตนของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 10 ตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พัฒนาศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พลุทรัพย์ ปิยะอนันต์. (2541 , มีนาคม). "การสร้างค่านิยมเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน," วัฒนธรรมไทย. 35(6) : 30-33.
- ภัลลภา ฤกษ์ศรี. (2543). การศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาล 2 วัดทรงพระ (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มณฑาทิพย์ มณีโชติรัตน์. (2542). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มนตรี พิริยะกุล. (2529). การวิเคราะห์ทางสถิติของตัวแปรพหุ 2. กรุงเทพฯ : กิจจันทร์การพิมพ์.
- มนต์ชัย นินนาทนนท์. (2526). อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จ. เชียงใหม่. รายงานการวิจัย. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มานิต มานิตเจริญ. (2538). พจนานุกรมไทย. กรุงเทพฯ : รวมสาส์นจำกัด.
- มาริสา รัฐปัตย์. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

มะลิ อุดมภาพ. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

เมธี ปิลันธนาพันธ์. (2526 , กุมภาพันธ์) "วิธีการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม," *คุรุปริทัศน์*. 8 : 43-44.

ยงยุทธ วาสนบุญมา. (2529). การศึกษาค่านิยมพื้นฐานของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในภาคใต้. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.

ยุวดี เทียรพประสิทธิ์. (2536). เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รวีวรรณ สีนะสาร. (2542). ความพึงพอใจและทัศนคติที่มีต่อการเปิดรับข่าวสารโครงการรณรงค์ "ไทยช่วยไทย ร่วมใจประหยัดพลังงาน" ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

รัตน พุ่มสวรรค์. (2544). ค่านิยมต่อพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาปริญญาตรีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ปรินิพนธ์ (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

รุ่งทิวา จันทนพิริ. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรบางประการที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนแมริเมวิทยาคมโดยการวิเคราะห์เส้นทาง. เชียงใหม่ : โรงเรียนแมริเมวิทยาคม.

รุจา ภูไพบูลย์ และคณะ. (2540). พัฒนกิจและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ปฏิบัติพัฒนกิจของครอบครัวในการดูแลบุตรตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

———. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

———. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

———. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ลักขณา ฤทธิสนธิ์. (2532). สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่นที่มีผลต่อการปรับตัวของบุตร : ศึกษาเปรียบเทียบเขตเมืองและชนบทในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ลักขณา บุญนิมิตร. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครอง ครู และเพื่อนในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2539). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วรรณงาม รุ่งพิสุทธิพงษ์. (2522). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วรรณพร บุญเรือง. (2537 , กุมภาพันธ์). "ค่านิยมแห่งชาติและผลกระทบต่อพัฒนาประเทศ ผลงานวิจัยของ ผศ.ดร.ถวิล เกื้อกูลวงศ์," *วัฒนธรรมไทย*. 31(5) : 28-31.

- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2536). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานศึกษาสำหรับบุตรของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลาง : การวิเคราะห์เส้นทาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา มีแสงทอง. (2543). การศึกษาพฤติกรรมการออมของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเสลภูมิ อำเภอสเลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วัชร ชวหา. (2534). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ✕ วัชร ฐวรรม. (2525). ยุทธวิธีในการพิจารณาสร้างเสริมค่านิยม. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- วันชาติ ศิลาน้อย. (2528). ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกชมรายการโทรทัศน์ กับฐานะทางสังคมมิติสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและสถานภาพของครอบครัวของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วันดี ทองงอก. (2543). รายงานการวิจัยผลการกระทบของสื่อมวลชนที่มีต่อค่านิยมและพฤติกรรมของเยาวชนในเขตภาคอีสานเหนือตอนบน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคณะ. (2526). การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2522 , กรกฎาคม-สิงหาคม). "การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิควิธี Path Analysis ถอดความจาก Gerald W. Fry.," ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา. 2(4) : 223-225.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2540). การพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี.
- วิระวรรณ อามระดิษ. (2522). ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิฑูรย์ บัวปลั่ง. (2533). การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรักชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วาริศา พลายบัว. (2532). รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว การเปิดรับสื่อมวลชนและทัศนคติต่อสถานภาพสตรีของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศรันยา เผือกน่อง. (2542 , กันยายน-ธันวาคม). "สัมพันธภาพของคู่สมรส," วารสารคหเศรษฐศาสตร์. 42(3) : 24-29.
- ศรีรัตน์ เจริญศักดิ์. (2513). ความสนใจรายการโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.บ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *จิตวิทยาพัฒนาการ พฤติกรรมศาสตร์ตลอดชีวิต*. กรุงเทพฯ : คณะศิลป
ศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิพันธ์ ทรงสัตย์. (2542). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ
เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร สุวรรณเทศ. (2541). *การศึกษาเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัว เด็กก้อทิสติก เด็กปัญญาอ่อน
และเด็กปกติ*. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.
- ศิริพันธ์ ถาวรทวิงษ์. (2543). *ครอบครัวและเครือญาติ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศักดิ์ ระพี. (2543 , กันยายน). "กระบวนการกระจำนียม," *วิชาการ*. 3(9) : 26-39.
- . (2543 , กันยายน). "กระบวนการเกิดคำนิยม," *วิชาการ*. 3(9) : 40-46.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร. (2518). *ผลของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการคล้อย
ตาม*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย
เอกสาร.
- ส. วาสนา ประवालพฤกษ์. (2524 , กันยายน-ธันวาคม). "ทัศนคติในแง่ของจิตวิทยา," *การวัดผลการศึกษา*.
3(2) : 1-6.
- . (2535 , กันยายน-ธันวาคม). "การวัดจริยธรรม," *การวัดผลการศึกษา*. 14(41) : 1-12.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2543). *ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- . (2543). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมชาย ธัญชนกุล. (2526). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต.
- สมพงศ์ ติรพัฒน์. (2517). *ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึก
ผิดชอบ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2536). *หลักการบัญชี 1*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สมเชื้อ วงศ์ปาลาฆานนท์. (2526). *การศึกษาคำนิยมทางจริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษา ในสถาบันการ
ศึกษาคู ซึ่งตั้งอยู่ในเขตที่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- สมถวิล ปิตายัง. (2537). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคำนิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 3 ในจังหวัดนครราชสีมา*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมนึก คู่เมือง. (2527). *การสร้างแบบวัดคำนิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและอดออมสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดอ่างทอง*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ มหารศ. (2520). *การสอนคำนิยม*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- . (2521). *คำนิยมที่ควรคงไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ มหาสารคาม.

สมบูรณ์ ศรีวัฒนตระกูล. (2540). กลยุทธ์การสื่อสาร และประสิทธิผล ของโครงการประชาร่วมใจ ประหยัดไฟฟ้า ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การประชาสัมพันธ์).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สมยศ เม่นแย้ม. (2540 , เมษายน). "การศึกษาเพื่อสร้างค่านิยมของมนุษย์," ครูเชียงราย. 33(178) : 9-13.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2528). สังคมไทยแนวทางวิจัยและพัฒนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และ วิศักดิ์ แก้วศิริ. (2542). ผลกระทบของการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และค่านิยมของชุมชนชาติพันธุ์ผู้ไทย หมู่บ้านโนนหอม ตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย. (2524). ตำราครอบครัวยุคใหม่. กรุงเทพฯ : สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย.

สายสุรี จุติกุล. (2540). การพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี.

สาโรช บัวศรี. (2526). จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สาวตรี สุตรา. (2539). การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการออม ของชาวชนบทในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สำราญ มีแจ้ง. (2544). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : นิชนเอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2538). โอกาสทางการศึกษาและการถ่ายทอดค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทสตรีในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2542). วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤติเพื่อฟื้นฟูชาติ.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม.

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง. (2544). โครงการประหยัดเงินตราและเพิ่มค่านิยมไทย. (ออนไลน์).

กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง กระทรวงการคลัง. แหล่งที่มา: <http://www.mof.go.th>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2544). สถิติภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน. (ออนไลน์). กรุงเทพฯ :

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. แหล่งที่มา: <http://www.nso.go.th>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2544). ข้อมูลรายได้และรายจ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

สุชา จันทน์เอม. (2524). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุชาดา กิรกุล และคณะ. (2523 , กันยายน). "การออมครัวเรือน," รายงานเศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย. 1-6.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2537). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุพรรณ ว่องวัชรสวัสดิ์. (2540). ค่านิยมทางสุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุภาวดี มิตรสมหวัง. (2523). สังคมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2540). การพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ.

สุรวุฒิ ปัดโรสง. (2542). บทบาทครอบครัวในการถ่ายทอดทางการเมืองให้กับนักเรียนประถมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุกัญญา ตีระวนิช และ นันทริกา คุ่มไฟโรจน์. (2528). อิทธิพลของสื่อต่อเด็กในกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.

สุนันท์ สังข์อ่อง. (2531). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบด้านนักเรียนโรงเรียนและสภาพแวดล้อมทางบ้านกับองค์ประกอบแต่ละด้านของความรู้ความสามารถเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุพัตรา สุภาพ. (2531). ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

-----, (2534). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สุภัทรา เสงวนชัย. (2541). การรับรู้ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ. 2540 – 2541 และพฤติกรรมประหยัของบิดา มารดา และบุตรวัยรุ่น. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล. (2539). พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรรมลูกค้า ธ.ก.ส. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

โสภา ชูพิกุลชัย และ อรทัย ชื่นมณชัย. (2515). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2529). หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรม. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

หลุยส์ อัมสุทธิ. (2539). ค่านิยมและการถ่ายทอดค่านิยมให้แก่บุตรของอาจารย์มหาวิทยาลัยและนักธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

อรรณณ ยี่สาร. (2538). พฤติกรรมการออมของครัวเรือน : วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง ในปี 2535/2536. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ. (2532). องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อลงกรณ์ ปรวิฬหพงศ์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับการรับรู้ข่าวสารวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อารัญญา รัชชานนท์. (2538). พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าที่อยู่อาศัยของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- อลิศรา ชูชาติ และคณะ. (2538). *การศึกษาทัศนคติและค่านิยมของหญิงวัยรุ่นในสถานเริงรมย์ในเขต กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ.*
- อัจฉรา ถนัดหัตถกรรม. (2527). *การรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนทหารตำรวจ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- อัจฉรา ลิ้มวงศ์ทอง. (2543). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจ ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*
- อัจฉรา สุขารมณ. (2531). "อิทธิพลของครอบครัวต่อการพัฒนาสุขภาพจิตในเด็ก," *เอกสารฉบับพิเศษในวันครบรอบปีที่ 33 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531 (สถาบันแห่งชาติเพื่อการค้นคว้าวิจัย เด็ก).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2541 , มกราคม). "อิทธิพลของครูและโรงเรียนที่มีต่อสุขภาพจิตเด็ก," *วารสารการศึกษาปฐมวัย.* 2(1) : 45-53.
- อัฐพร หิรัญพุกษ์. (2539). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรสภาพแวดล้อมสถาบันกับผลลัพธ์ทางการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- อิสรา อารณ. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม กับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*
- อานนท์ อาภาภิรม. (2516). *สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.*
- อำนวย แฉงรอด. (2540). *การเปิดรับข่าวสารการประหยัด ประโยชน์จากข่าวสาร กับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย ต่างประเทศในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การ ประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- ✕ อำไพ อินฟ้าแสง. (2524). *จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- อุทัย ทองพูน. (2528). *จริยศึกษา. นครศรีธรรมราช : วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.*
- อุเทน ปัญโญ และคณะ. (2530). *รายงานการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคม-เศรษฐกิจ กับ สังคมประกิต ภายในบ้าน โรงเรียน และสถานที่ทำงาน. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- Anastasi, Anne. (1976). *Psychological Testing.* New York : Macmillan.
- Aiken, Lewis R. (1976). *Psychological Testing and Assessment.* Boston : Allyn and Bacon.
- (1989). *Assessment of Personality.* London : Allyn and Bacon.
- (1991). *Psychological Testing and Assessment.* Boston : Allyn and Bacon.
- Ballantine, Jeanne H. (1997). *The Sociology of Education.* Upper Saddle River : Prentice Hall.
- Bandura, Albert & Walters, Richard H. (1963). *Social Learning and Personality Development.* Chicago : Holt, Rinehart and Winston.

Berry, Ruth Eleanor. (1981). *The Influence of Disagreement over Financial Expenditures on Income Satisfaction and Quality of Life*. (Online). Thesis Phd. : Purdue University. Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/search>.

Burrello, Leonard C. & Sage, Deniel D. (1979). *Leadership and Change in Special Education*. New Jersey : Prentice-Hall.

Chou, Li-Tuan. (1995). *The Correlation of Family Social Relations with Young Chinese Adults' Perceptions of Family Values in Taiwan*. (Online). Thesis Phd. : The Pennsylvania State University. Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/search>.

X Cumming, William K., Gopinathan, S. & Tomoda, Yasumasa. (1988). *The Revival of Values Education in Asia and the West*. Oxford : Pergamon Press.

Dalhouse, Marie. (1995). *Parent – Child Political Value Congruency*. (Online). Thesis Ma. Canada : University of Calgary. Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/search>.

Dressler, David. (1969). *Sociology : The Study of Human Interaction*. New York : University of Massachusetts Alfred A. Knopf.

De Fleur, Melvin L. & Larsen, Otto N. (1958). *The Flow of Information*. New York : Harper&Brothers.

Deborah, Vandell Lowe, Shumow, Lee & Kyungseok Kang. (1996 , September). "School Choice, Family Characteristics , and Home-School Relations: Contributors to School Achievement?," *Journal of Educational Psychology*. 88(3) : 451–460.

Dickson-Markman, Fran. (1982). *Self Disclosure Amor Friends and Lovers: an Investigation of the Role of Friendship Patterns and Social Support in Marital Satisfaction*. (Online). Thesis Ph.D. : Bowling Green State University. Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/search>.

X Esteban, Joos Esther. (1990). *Education in Values : what, why, & for whom*. Manila : Sinag-Tala.
Evelyn, Kaye, Walters, James and Stinnett, Nick. (1984). *Relationship in Marriage and the Family*. London : Collier Macmillan.

Fields, Joyce Whitlock (1983 , August). "The Value Paradigm: A Study of Values and Consensus in Family Systems," *Dissertation Abstracts International*. 44(02) : 588-A.

Fortin, Normand Gerard. (1991). *Collaborative Stories: Teaching the Teacher-Educator*. (Online). Thesis Ph.D Canada : University of Alberta. Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/search>.

Fraenkel, Jack R. (1977). *How to teach About Values : An Analytic Approach*. New Jersey : Prentice-Hell.

X Frances, L. & Louise, Bates Ames. (1955). *Child Behavior*. New York : Harper & Brothers.

X Glória, Heinemann D. (1983). "Family Involvement and Support for Widowed Persons," *Family Relationships in Later Life*. New Delhi : A Sage Focus.

- Gaziel, Haim H. (1997). "Impact of School Culture on Effectiveness of Secondary Schools with Disadvantaged Students," *The Journal of Educational Research*. 90(5) : 310–318; May/June.
- Hair, Joseph F. et al. (1998). *Multivariate Data Analysis*. New Jersey : Prentice-Hall International.
- Halstead, Mark J. (1996). "Values and Values Education in schools," *Values in Education and Education in Values*. Washinton DC : The Falmer Press.
- . (1996). "Liberal Values and Liberal Education," *Values in Education and Education in Values*. Washington DC : The Falmer Press.
- Hartanto, Frans Mardi. (1967 , April). "A Comparison of American and Indonesian Follower's preferences for Initiation of Structure and consideration : A Follower Perspective of Leader Behavior," *Dissertation Abstracts International*. 47(10) : 3884-A.
- Hetherington, Mavis E. & Parke, Ross D. (1993). *Child Psychology*. Singapore : McGraw-Hill.
- ~~Hoffman~~ L. Martin & Hoffman Wladis Lois. (1964). *Review of Child Development Research volume one*. New York : Russell Sage Foudation.
- . (1964). *Review of Child Development Research volume two*. New York : Russell Sage Foudation.
- Howard, Timothy J. (1987 , May). "A Comparison of The Personal Values of A Sample of Unemployed American Males and A Normative Sample of American Males as Measured By The Rokeach Value Survey," *Dissertation Abstracts International*. 47(11) : 6302–A.
- Hurlock, Elizabeth B. (1978). *Child Development*. Tokyo : Kosaido.
- Jarrett, James L. (1991). *The Teaching of Values*. London : Routledge.
- Kerlinger, Fred N. & Elazar, Pedhazur J. (1973). *Multiple Regression in Behavioral Research*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Klass, Carol Speekmann. (1984 , August). "Values, Classroom Interaction, and Social Continuity: A Case Study of Day Care," *Dissertation Abstracts International*. 45(02) : 405-A.
- ~~Klein~~, David M. & White, James M. (1996). *Family Theories an Introduction*. London : Sage.
- Kloosterhoues, Vicki Hendrix. (2000). *Families' use of religion/spirituality as a psychosocial resource*. (Online). Thesis Phd. Michigan State University. Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/search>.
- Krathwohl, David R. & others. (1964). *Taxonomy of Educational Goals the Classification of Educational Goals Handbook II: Affective Domain*. New York : David Mckay.
- Levin, Gerald R. (1983). *Child Psychology*. Monterey : Brook/Cole.
- Loehlin, John C. (1992). *Latent Variable Models An Introduction to Factor, Path, and Structural Analysis*. London : Lawrence Erlbaum.
- ~~Michener~~, Andrew H., DeLamater, John D. & Schwartz, Shalom H. (1986). *Social Psychology*. Atlanta : Harcourt Brace Jovanovich.

- Miller, Judith Ann. (1981). *The Value of Children: A Multivariate Comparison of Rural and Urban Parents*. (Online). Thesis Phd. : The University of Nebraska -Lincoln. Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/search>.
- Musselman, Robin A. (1987 , February). "Value Patterns of Freshmen Entering Temple University , Fall 1985 : A Descriptive Study," *Dissertation Abstracts International*, 47(8) : 2912-A.
- Nimchinda, Prasit. (1987 , February). "Social Values of Secondary Social Studies Teachers in Mahasarakham Province, Thailand," *Dissertation Abstracts International*, 47(8) : 874-A.
- Oinonen, Charlotte Maude. (1980). *The Relationship between School-Community Relations and Student Achievement in Elementary and Secondary Schools*. (Online). Thesis Ph.D. : The University of Wisconsin-Medison. Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/search>.
- Pagliari, Robert. (1987 , April). "Measuring Values to Predict Communication Apprehension," *Dissertation Abstracts International*, 47(10) : 3610-A.
- Palmer, Patricia B. (1987 , May). "Associations Among Sex Role, Gender, Family Life Cycle and Values in Adulthood," *Dissertation Abstracts International*, 47(11) : 4030-A.
- Pedhazur, Elazar J. (1997). *Multiple Regression in Behavioral Research*. Fort Worth : Harcourt Brace College.
- Ramesh, Mishra C. (1995). "Individualist and Collectivist Orientations Across Generations," *Individualism Collectivism Theory, Method, and Applications*. Boulder : Westview Press.
- Parsons, Talcott. (1951). *The social system*. New York : The Free Press.
- . (1971). *The System of Modern Societies*. New York : Prentice– Hall.
- X Rath, Louis E., Harmin, Merrill & Simon, Sidney B. (1966). *Values and Teaching : Working with Values in the Classroom*. Ohio : Charles E. Merrill Books.
- Rauschenbach, James Walter. (1992). *Case Studies of effective Physical Education Specialists: Relationships among Curricular Values, Teaching Strategies, and Student Involvement*. (Online). Thesis Ph.D. : The Ohio State University. Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/search>.
- Rogers, Dorothy. (1977). *Child Psychology*. California : Brooks/Cole Publishing.
- Gable, Robert K. & Wolf, Marian B. (1993). *Instrument Development in The Affective Domain Second Edition*. London : Kluwer Academic.
- Rokeach, Milton. (1973). *The Nature of Human Values*. New York : The Free Press.
- Rokeach, Sandra-Ball J., Rokeach, Milton & Grube, Joel W. (1984). *The Great American Values Test*. New York : The Free Press.
- Scott, William A. Abbott. (1965). *Values and Organizations*. Chicago : Rand McNally.
- Stinnett, Nicholas. (1985). "Strong Families," *Marriage and Family In a changing Society*. New York : Free Press.
- Stinnett, Nick, Walters, James & Evelyn, Kaye. (1984). *Relationships in Marriage and the Family*. New York : Macmillan.

- Whitbeck, Leslie Berton. (1987 , April). "Value Transmission Between Parents and Children," *Dissertation Abstracts International*. 47(10) : 3883-A.
- Wilcox, Julie Adamson. (1987 , February). "Impact of Assessor Values on Measurement of Family care Provided to the Impaired Elderly," *Dissertation Abstracts International*. 47(8) : 3191-A.
- Thomas, Kathryn Ann. (1986 , July). "A Comparison of Counseling Strategies Reflective of Cultural Value Orientations on Perceptions of Counselors in Cross National Dyads," *Dissertation Abstracts International*. 47(01) : 133-A .
- Varma, Meera. (1982). "Development of Knowledge of Moral Values in Indian Children," *Proceedings Second Asian Workshop on Child and Adolescent Development*. Bangkok : Burapasilpa Press.
- Wood, Donald N. and Leps, Arvo A. (1983). *Mass Media and The Individual*. Los Angeles : West Publishing.
- Zimbardo, Philip G. & Ruch Floyd L. (1975). *Psychology and Life*. Dallas Tax : Scit Foresman.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
จดหมายติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ทม 1012/ ๑๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสายน้ำผึ้ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชนาธิป ชินะนาวัน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ อาจารย์ ดร.ละอียด รักษ์เผ่า เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชนาธิป ชินะนาวัน ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๔๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนธนบุรีวรเทพีพลารักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชนาธิป ชินะนาวัน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ อาจารย์ ดร.ละอียด รักษ์เผ่า เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชนาธิป ชินะนาวัน ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0๒4๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชนาธิป ชินะนาวิน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ อาจารย์ ดร.ละอียด รักษ์เผ่า เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชนาธิป ชินะนาวิน ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0050

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธจักรวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชนาธิป ชินะนาวิน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ อาจารย์ ดร.ละเอียด รักษ์เผ่า เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำ ปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยม ด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชนาธิป ชินะนาวิน ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่าง สูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๕๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทวิธาภิเศก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชนาธิป ชินะนาวิน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ อาจารย์ดร.ละอียด รักษ์เผ่า เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชนาธิป ชินะนาวิน ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๕๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนนทรีวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชนาธิป ชินะนาวัน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ อาจารย์ ดร.ละอียด รัชย์เภา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชนาธิป ชินะนาวัน ได้เก็บข้อมูลในการทำปฏิญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๕๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชนาธิป ชินะนาวิน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์อังกณา สายยศ และ อาจารย์ดร.ละเอียด รัชต์เผ่า เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชนาธิป ชินะนาวิน ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลารณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๐๔5

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษานารี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชนาธิป ชินะนาวิน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ อาจารย์ ดร.ละเจียจ รักษ์เผ่า เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชนาธิป ชินะนาวิน ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาสารณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0053

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชนาธิป ชินะนาวิน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ อาจารย์ ดร.ละอียด รักษ์เผ่า เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชนาธิป ชินะนาวิน ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0654

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนฤทธิณรงค์รอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชนาธิป ชินะนาวิน นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ อาจารย์ ดร.ละอียด รักษ์เฒ่า เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชนาธิป ชินะนาวิน ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร 258-4119

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและวิจัยการศึกษา

รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์วิญญา วิชาลาภรณ์

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ค
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 10 ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามค่านิยมด้านการประหยัด

ข้อที่	ค่า IOC	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่า IOC	หมายเหตุ
1	1.0	ใช้ได้	31	0.8	ใช้ได้
2	1.0	ใช้ได้	32	1.0	ใช้ได้
3	1.0	ใช้ได้	33	1.0	ใช้ได้
4	1.0	ใช้ได้	34	0.8	ใช้ได้
5	1.0	ใช้ได้	35	1.0	ใช้ได้
6	1.0	ใช้ได้	36	0.8	ใช้ได้
7	0.8	ใช้ได้	37	1.0	ใช้ได้
8	0.8	ใช้ได้	38	1.0	ใช้ได้
9	0.8	ใช้ได้	39	1.0	ใช้ได้
10	1.0	ใช้ได้	40	1.0	ใช้ได้
11	0.6	คัดออก	41	1.0	ใช้ได้
12	0.6	ใช้ได้	42	1.0	ใช้ได้
13	1.0	ใช้ได้	43	0.8	ใช้ได้
14	0.4	คัดออก	44	0.6	ใช้ได้
15	1.0	ใช้ได้	45	0.6	คัดออก
16	1.0	ใช้ได้	46	0.8	ใช้ได้
17	0.6	ใช้ได้	47	0.8	ใช้ได้
18	1.0	ใช้ได้	48	1.0	ใช้ได้
19	0.8	ใช้ได้	49	0.8	ใช้ได้
20	1.0	ใช้ได้	50	1.0	ใช้ได้
21	0.8	ใช้ได้	51	1.0	ใช้ได้
22	0.8	ใช้ได้	52	1.0	ใช้ได้
23	1.0	ใช้ได้	53	0.4	คัดออก
24	0.8	ใช้ได้	54	0.8	ใช้ได้
25	1.0	ใช้ได้	55	0.8	ใช้ได้
26	1.0	ใช้ได้	56	0.8	ใช้ได้
27	0.4	คัดออก	57	0.8	ใช้ได้
28	1.0	ใช้ได้	58	0.6	คัดออก
29	0.6	คัดออก	59	0.6	คัดออก
30	0.6	คัดออก	60	0.6	คัดออก

ตาราง 11 ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อที่	ค่า IOC	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่า IOC	หมายเหตุ
1	1.0	ใช้ได้	21	1.0	ใช้ได้
2	0.8	คัดออก	22	0.8	คัดออก
3	0.8	คัดออก	23	1.0	ใช้ได้
4	0.4	คัดออก	24	1.0	ใช้ได้
5	0.8	คัดออก	25	1.0	ใช้ได้
6	1.0	ใช้ได้	26	0.8	ใช้ได้
7	1.0	ใช้ได้	27	0.8	คัดออก
8	1.0	ใช้ได้	28	1.0	ใช้ได้
9	0.8	คัดออก	29	0.8	คัดออก
10	1.0	ใช้ได้	30	1.0	ใช้ได้
11	1.0	ใช้ได้	31	1.0	ใช้ได้
12	1.0	ใช้ได้	32	0.8	คัดออก
13	1.0	ใช้ได้	33	1.0	ใช้ได้
14	1.0	ใช้ได้	34	1.0	ใช้ได้
15	1.0	ใช้ได้	35	1.0	ใช้ได้
16	0.8	ใช้ได้	36	0.8	ใช้ได้
17	1.0	ใช้ได้	37	1.0	ใช้ได้
18	1.0	ใช้ได้	38	1.0	ใช้ได้
19	0.8	คัดออก	39	0.8	ใช้ได้
20	1.0	ใช้ได้	40	1.0	ใช้ได้

ตาราง 12 ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามผลที่ได้จากเพื่อน

ข้อที่	ค่า IOC	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่า IOC	หมายเหตุ
1	1.0	ใช้ได้	21	1.0	ใช้ได้
2	1.0	ใช้ได้	22	1.0	ใช้ได้
3	1.0	ใช้ได้	23	1.0	ใช้ได้
4	1.0	ใช้ได้	24	1.0	ใช้ได้
5	1.0	ใช้ได้	25	1.0	ใช้ได้
6	1.0	ใช้ได้	26	0.6	คัดออก
7	1.0	ใช้ได้	27	0.8	ใช้ได้
8	1.0	ใช้ได้	28	0.8	ใช้ได้
9	1.0	ใช้ได้	29	0.6	ใช้ได้
10	1.0	ใช้ได้	30	1.0	ใช้ได้
11	0.6	คัดออก	31	0.6	คัดออก
12	1.0	ใช้ได้	32	0.6	คัดออก
13	1.0	ใช้ได้	33	0.6	คัดออก
14	0.8	ใช้ได้	34	0.8	ใช้ได้
15	0.2	คัดออก	35	0.6	คัดออก
16	1.0	ใช้ได้	36	0.6	คัดออก
17	1.0	ใช้ได้	37	0.6	คัดออก
18	1.0	ใช้ได้	38	0.6	คัดออก
19	1.0	ใช้ได้	39	0.6	ใช้ได้
20	0.8	ใช้ได้	40	0.6	ใช้ได้

ตาราง 13 ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามผลที่ได้จากครู

ข้อที่	ค่า IOC	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่า IOC	หมายเหตุ
1	0.8	ใช้ได้	21	0.8	คัดออก
2	1.0	ใช้ได้	22	0.8	ใช้ได้
3	0.8	ใช้ได้	23	0.8	คัดออก
4	0.8	คัดออก	24	0.8	คัดออก
5	1.0	ใช้ได้	25	1.0	ใช้ได้
6	1.0	ใช้ได้	26	1.0	ใช้ได้
7	0.8	คัดออก	27	1.0	ใช้ได้
8	0.8	คัดออก	28	1.0	ใช้ได้
9	1.0	ใช้ได้	29	1.0	ใช้ได้
10	1.0	ใช้ได้	30	1.0	ใช้ได้
11	1.0	ใช้ได้	31	1.0	ใช้ได้
12	1.0	ใช้ได้	32	1.0	ใช้ได้
13	0.6	คัดออก	33	1.0	ใช้ได้
14	1.0	ใช้ได้	34	0.8	คัดออก
15	1.0	ใช้ได้	35	1.0	ใช้ได้
16	1.0	ใช้ได้	36	1.0	ใช้ได้
17	1.0	ใช้ได้	37	1.0	ใช้ได้
18	0.8	คัดออก	38	1.0	ใช้ได้
19	0.8	คัดออก	39	0.8	ใช้ได้
20	1.0	ใช้ได้	40	0.8	ใช้ได้

ตาราง 14 ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามผลที่ได้จากสื่อ

ข้อที่	ค่า IOC	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่า IOC	หมายเหตุ
1	1.0	ใช้ได้	21	0.8	ใช้ได้
2	1.0	ใช้ได้	22	1.0	ใช้ได้
3	1.0	ใช้ได้	23	0.8	ใช้ได้
4	1.0	ใช้ได้	24	0.6	ใช้ได้
5	1.0	ใช้ได้	25	0.8	ใช้ได้
6	1.0	ใช้ได้	26	1.0	ใช้ได้
7	0.6	คัดออก	27	0.8	ใช้ได้
8	0.6	คัดออก	28	1.0	ใช้ได้
9	1.0	ใช้ได้	29	1.0	ใช้ได้
10	0.8	ใช้ได้	30	0.6	คัดออก
11	0.6	คัดออก	31	1.0	ใช้ได้
12	0.6	คัดออก	32	1.0	ใช้ได้
13	0.6	คัดออก	33	1.0	ใช้ได้
14	0.6	คัดออก	34	0.6	คัดออก
15	0.6	คัดออก	35	1.0	ใช้ได้
16	1.0	ใช้ได้	36	1.0	ใช้ได้
17	0.8	ใช้ได้	37	1.0	ใช้ได้
18	1.0	ใช้ได้	38	0.4	คัดออก
19	0.6	ใช้ได้	39	0.8	ใช้ได้
20	1.0	ใช้ได้	40	0.8	ใช้ได้

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามค่านิยมด้านการประหยัด

ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ
1	5.357	ใช้ได้	26	3.173	คัดออก
2	3.170	คัดออก	27	5.399	ใช้ได้
3	3.764	ใช้ได้	28	5.408	ใช้ได้
4	5.310	ใช้ได้	29	4.138	ใช้ได้
5	5.252	ใช้ได้	30	2.739	คัดออก
6	3.362	คัดออก	31	1.448	คัดออก
7	3.375	คัดออก	32	4.345	ใช้ได้
8	3.371	คัดออก	33	5.794	ใช้ได้
9	3.713	ใช้ได้	34	3.078	คัดออก
10	0.256	คัดออก	35	1.386	คัดออก
11	0.247	คัดออก	36	4.090	ใช้ได้
12	4.131	ใช้ได้	37	5.021	ใช้ได้
13	4.205	ใช้ได้	38	4.251	ใช้ได้
14	3.057	คัดออก	39	3.945	ใช้ได้
15	2.863	คัดออก	40	6.763	ใช้ได้
16	6.462	ใช้ได้	41	3.979	ใช้ได้
17	7.125	ใช้ได้	42	4.612	ใช้ได้
18	2.498	คัดออก	43	2.621	คัดออก
19	4.022	ใช้ได้	44	6.527	ใช้ได้
20	2.842	คัดออก	45	6.645	ใช้ได้
21	8.297	ใช้ได้	46	3.770	ใช้ได้
22	8.407	ใช้ได้	47	3.024	คัดออก
23	5.246	ใช้ได้	48	2.988	คัดออก
24	3.217	คัดออก	49	4.687	ใช้ได้
25	3.270	คัดออก	50	5.018	ใช้ได้

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ
1	6.390	ใช้ได้	16	2.455	คัดออก
2	5.031	ใช้ได้	17	4.808	ใช้ได้
3	9.471	ใช้ได้	18	2.189	คัดออก
4	3.179	คัดออก	19	1.993	คัดออก
5	6.738	ใช้ได้	20	3.277	คัดออก
6	9.711	ใช้ได้	21	7.886	ใช้ได้
7	9.270	ใช้ได้	22	8.612	ใช้ได้
8	7.366	ใช้ได้	23	8.640	ใช้ได้
9	3.941	ใช้ได้	24	4.383	ใช้ได้
10	2.083	คัดออก	25	6.261	ใช้ได้
11	7.283	ใช้ได้	26	3.400	คัดออก
12	2.200	คัดออก	27	3.405	คัดออก
13	3.770	คัดออก	28	7.602	ใช้ได้
14	9.854	ใช้ได้	29	4.737	ใช้ได้
15	9.419	ใช้ได้	30	4.407	ใช้ได้

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามผลที่ได้จากเพื่อน

ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ
1	5.147	ใช้ได้	16	8.774	ใช้ได้
2	6.412	ใช้ได้	17	8.900	ใช้ได้
3	6.089	ใช้ได้	18	0.540	คัดออก
4	6.731	ใช้ได้	19	6.667	ใช้ได้
5	6.063	ใช้ได้	20	8.639	ใช้ได้
6	4.315	คัดออก	21	4.557	คัดออก
7	0.606	คัดออก	22	4.481	คัดออก
8	3.479	คัดออก	23	7.543	ใช้ได้
9	7.689	ใช้ได้	24	8.190	ใช้ได้
10	5.485	ใช้ได้	25	3.377	คัดออก
11	5.284	ใช้ได้	26	0.158	คัดออก
12	6.116	ใช้ได้	27	7.606	ใช้ได้
13	5.361	ใช้ได้	28	6.646	ใช้ได้
14	0.190	คัดออก	29	6.964	ใช้ได้
15	4.459	คัดออก	30	5.956	ใช้ได้

ตาราง 18 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามผลที่ได้จากครู

ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ
1	2.051	คัดออก	16	4.190	ใช้ได้
2	4.722	ใช้ได้	17	1.965	คัดออก
3	3.974	ใช้ได้	18	3.424	คัดออก
4	4.629	ใช้ได้	19	4.993	ใช้ได้
5	5.600	ใช้ได้	20	5.409	ใช้ได้
6	4.057	ใช้ได้	21	4.889	ใช้ได้
7	1.727	คัดออก	22	1.908	คัดออก
8	2.149	คัดออก	23	5.432	ใช้ได้
9	5.439	ใช้ได้	24	6.260	ใช้ได้
10	5.075	ใช้ได้	25	4.578	ใช้ได้
11	0.568	คัดออก	26	3.350	คัดออก
12	1.221	คัดออก	27	3.816	ใช้ได้
13	2.956	คัดออก	28	3.459	ใช้ได้
14	5.412	ใช้ได้	29	3.933	ใช้ได้
15	5.140	ใช้ได้	30	4.792	ใช้ได้

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามผลที่ได้จากสื่อ

ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ
1	3.712	คัดออก	16	3.061	คัดออก
2	4.463	คัดออก	17	4.209	คัดออก
3	7.491	ใช้ได้	18	4.240	คัดออก
4	6.725	ใช้ได้	19	4.941	ใช้ได้
5	7.231	ใช้ได้	20	5.059	ใช้ได้
6	6.777	ใช้ได้	21	6.145	ใช้ได้
7	5.271	ใช้ได้	22	5.000	ใช้ได้
8	5.482	ใช้ได้	23	0.190	คัดออก
9	4.633	ใช้ได้	24	5.271	ใช้ได้
10	6.010	ใช้ได้	25	4.419	คัดออก
11	5.752	ใช้ได้	26	4.415	คัดออก
12	5.222	ใช้ได้	27	6.337	ใช้ได้
13	4.510	ใช้ได้	28	4.813	ใช้ได้
14	3.915	คัดออก	29	5.019	ใช้ได้
15	0.352	คัดออก	30	6.954	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดค่านิยมด้านการประหยัด เท่ากับ 0.9387

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดสัมพันธภาพในครอบครัว เท่ากับ 0.9361

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัด ผลที่ได้จากเพื่อน เท่ากับ 0.9240

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัด ผลที่ได้จากครู เท่ากับ 0.8746

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัด ผลที่ได้จากสื่อ เท่ากับ 0.8844

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เท่ากับ 0.8502

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เท่ากับ 0.8494

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เท่ากับ 0.9094

ภาคผนวก ง

ค่าสถิติ

ตาราง 20 แจกแจงความถี่รายได้ของผู้ปกครอง

รายได้	คน	รายได้	คน	รายได้	คน
3,000	2	12,500	2	33,000	1
3,500	2	13,000	8	34,000	3
4,000	3	13,500	1	35,000	4
4,500	1	14,000	5	37,500	1
5,000	14	15,000	19	38,000	1
5,880	1	16,000	4	40,000	15
6,000	9	16,050	1	45,000	8
7,000	19	17,000	3	45,002	1
7,500	4	18,000	6	50,000	13
7,600	1	19,000	5	55,000	2
8,000	26	20,000	75	60,000	5
8,500	2	21,000	1	65,000	1
9,000	12	22,000	4	70,000	1
9,500	5	22,400	1	80,000	2
10,000	63	22,500	2	90,000	1
10,040	1	23,000	1	100,000	3
10,200	1	24,000	1	150,000	1
10,500	1	25,000	18	200,000	1
11,000	1	28,000	3	211,800	1
12,000	15	30,000	36	300,000	2

ผลทดสอบรูปแบบการวิเคราะห์เชิงเส้น เพื่อสร้างรูปแบบมีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตาราง 21 เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้น และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ธรรมดา

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	r_{y3}	r_{y4}	r_{y5}	r_{y6}	r_{y7}	r_{75}
คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เชิงเส้น	-.228	.294	-.131	.308	-.087	.511
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ธรรมดา	-.228	.294	-.131	.308	-.086	.511
ผลต่าง	.000	.000	.000	.000	-.001	.000

จากการเปรียบเทียบพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้ง 2 ค่าไม่แตกต่างกัน ดังนั้นรูปแบบการวิเคราะห์เชิงเส้นของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อค่านิยมด้านการประหยัดหลังการปรับปรุงจึงสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างแบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์เชิงเส้น

โดย ชนาธิป จินะนาวิน

คำแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย

- แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
- แบบสอบถามวัด ค่านิยมด้านการประหยัด
- แบบสอบถามวัด สัมพันธภาพในครอบครัว
- แบบสอบถามวัด ผลที่ได้จากเพื่อน
- แบบสอบถามวัด ผลที่ได้จากครู
- แบบสอบถามวัด ผลที่ได้จากสื่อ
- แบบสอบถามวัด การอบรมเลี้ยงดู

2. การตอบแบบสอบถามให้นักเรียนปฏิบัติตามคำชี้แจงของแบบสอบถามแต่ละตอน

3. ให้นักเรียนตอบทุกข้อ เพราะว่าถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่ง จะทำให้แบบสอบถามนี้ไม่สมบูรณ์
และไม่สามารถนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลได้

4. ข้อมูลที่นักเรียนตอบจะนำไปเก็บเป็นความลับ

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมคำในช่องว่างให้กับคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง
2. คำว่า “นักเรียน” หมายถึง ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม
3. คำว่า “ผู้ปกครอง” หมายถึง พ่อ แม่ หรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน

1. เพศของนักเรียน

() ชาย

() หญิง

2. ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับใคร

() บิดาและมารดา

() บิดา

() มารดา

() ญาติโดยเกี่ยวข้องเป็น.....ของนักเรียน

() อื่น ๆ ระบุ

3. รายได้ทั้งหมดที่ผู้ปกครองของนักเรียน ได้รับโดยเฉลี่ยต่อเดือนเป็นจำนวนทั้งสิ้น
..... บาท

แบบสอบถามวัดค่านิยมด้านการประหยัด

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่าตรงกับสภาพตามความเป็นจริงของนักเรียนบ่อยครั้งเพียงใด แล้วให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย $\checkmark$ ลงบนเส้น เพียงแห่งเดียว ในแต่ละข้อ โดยกรณาคอบให้ครบทุกข้อ
2. คำว่า “ข้าพเจ้า” หมายถึง ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
1	ข้าพเจ้าเก็บของใช้ให้เป็นระเบียบเพื่อประหยัดเวลาในการค้นหา				
2	ข้าพเจ้าจะวางแผนการเดินทางมาโรงเรียนเพื่อประหยัดเวลา				
3	ข้าพเจ้าวางแผนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์				
4	ข้าพเจ้าทำงานไม่เสร็จในเวลาที่กำหนด				
5	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างไปกับการนอน				
6	ข้าพเจ้าออกไปเที่ยวในเวลาว่าง				
7	ข้าพเจ้าอ่านตำราเมื่อมีเวลาว่าง				
8	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในการทำกรบ้าน				
9	ข้าพเจ้าวางแผนการใช้เงินประจำวัน				
10	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินแบบชักหน้าไม่ถึงหลัง				
11	ข้าพเจ้าแบ่งเงินค่าใช้จ่ายประจำวันเพื่อเก็บไว้ซื้อของจำเป็น				
12	ข้าพเจ้านำเงินเหลือจากการใช้จ่ายประจำวันไปออมไว้				
13	ข้าพเจ้าตรวจสอบราคาสินค้าก่อนซื้อ				
14	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเฉพาะสิ่งที่จำเป็น				
15	ข้าพเจ้าซื้อเสื้อผ้าที่มีราคาแพง				
16	ข้าพเจ้าซื้อสินค้ามีห้อยที่ราคาแพง				
17	ข้าพเจ้าขอให้ผู้ปกครองซื้อสินค้าที่มีราคาแพงให้				
18	ข้าพเจ้าไม่ซื้อสินค้าที่มีราคาแพงเกินไป				
19	ข้าพเจ้าซื้อสินค้าใหม่มาแทนของเก่าที่ยังใช้ได้				
20	ข้าพเจ้าใช้เสื้อผ้าชุดเก่าที่ยังพอใช้ได้โดยไม่ซื้อใหม่				
21	ข้าพเจ้านำเสื้อผ้าตัวเก่ามาเป็นผ้าขี้ริ้ว				

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
22	ข้าพเจ้าใช้สิ่งของจนหมด				
23	ข้าพเจ้าใช้สิ่งของจำนวนพอดีกับที่ต้องการใช้				
24	ข้าพเจ้าเปิดไฟฟ้า และน้ำประปาทิ้งไว้				
25	ข้าพเจ้าปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าเมื่อเลิกใช้งาน				
26	ข้าพเจ้าดูแลรักษาสິงของในบ้านให้อยู่ในสภาพดี				
27	ข้าพเจ้าใช้สิ่งของอย่างระมัดระวัง				
28	ข้าพเจ้าทำให้สิ่งของชำรุดเสียหาย				
29	ข้าพเจ้าใช้ของส่วนรวมด้วยความระมัดระวัง				
30	ข้าพเจ้าดูแลไม่ให้ผู้อื่นทำลายสาธารณะสมบัติ				

แบบสอบถามวัดสัมพันธภาพในครอบครัว

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่าตรงกับสภาพตามความเป็นจริงของนักเรียนบ่อยครั้งเพียงใด แล้วให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย $\surd$ ลงบนเส้น เพียงแห่งเดียว ในแต่ละข้อ โดยกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ
- คำว่า “ผู้ปกครอง” หมายถึง พ่อ แม่ หรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
1	สมาชิกในครอบครัวข้าพเจ้าทำกิจกรรมร่วมกัน				
2	สมาชิกในครอบครัวข้าพเจ้ามีงานอดิเรกเหมือนกัน				
3	สมาชิกในครอบครัวข้าพเจ้าพูดคุยปรึกษากัน				
4	ผู้ปกครองจะคอยดูแล ห่วงใยอย่างใกล้ชิดเมื่อข้าพเจ้าไม่สบาย				
5	ข้าพเจ้ารู้สึกอบอุ่นเมื่ออยู่กับสมาชิกในครอบครัว				
6	ผู้ปกครองแสดงให้เห็นว่าท่านรักข้าพเจ้า				
7	ผู้ปกครองซักถามเรื่องการเรียนของข้าพเจ้า				
8	ผู้ปกครองไม่สนใจข้าพเจ้า แม้ข้าพเจ้ากลับบ้านดึก				
9	ผู้ปกครองซักถามเรื่องการคบเพื่อนของข้าพเจ้า				
10	ผู้ปกครองซักถามถึงปัญหาของข้าพเจ้า				
11	ผู้ปกครองแสดงความยินดีเมื่อข้าพเจ้าประสบความสำเร็จ				
12	ผู้ปกครองไว้วางใจให้ข้าพเจ้ารับผิดชอบการใช้จ่ายของตนเอง				
13	ครอบครัวข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกัน				
14	สมาชิกในครอบครัวข้าพเจ้าใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง				
15	ผู้ปกครองให้คำแนะนำแก่ข้าพเจ้า เกี่ยวกับมารยาทของสังคม				
16	ผู้ปกครองไม่มีเวลาที่จะพบ สนทนาและปรึกษากับข้าพเจ้า				
17	สมาชิกในครอบครัวข้าพเจ้าร่วมมือกันหาทางแก้ปัญหา				
18	ข้าพเจ้าได้รับการช่วยเหลือในการแก้ปัญหาจากผู้ปกครอง				
19	ข้าพเจ้าช่วยเหลือผู้ปกครองในการลดค่าใช้จ่าย				
20	เมื่อมีปัญหา ข้าพเจ้าไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครองได้				

แบบสอบถามวัด ผลที่ได้จากเพื่อน

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่าตรงกับสภาพตามความเป็นจริงของนักเรียนบ่อยครั้งเพียงใด แล้วให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น เพียงแห่งเดียว ในแต่ละข้อ โดยกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ
- คำว่า “ข้าพเจ้า” หมายถึง ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
1	ข้าพเจ้าปรึกษาเพื่อนก่อนตัดสินใจ				
2	ข้าพเจ้าแต่งกายตามเพื่อน				
3	ข้าพเจ้าอ่านตำราเล่มที่เพื่อนแนะนำ				
4	ข้าพเจ้าเล่นกีฬาตามเพื่อน				
5	ข้าพเจ้าใช้สินค้าตามเพื่อน				
6	ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของข้าพเจ้าตามเพื่อน				
7	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามที่เพื่อนแนะนำ				
8	ข้าพเจ้าทำผิดกฎระเบียบโรงเรียนตามเพื่อน				
9	ข้าพเจ้ามีความสนใจตามเพื่อน				
10	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามมติของกลุ่มเพื่อน				
11	ข้าพเจ้ามีงานอดิเรกตามเพื่อน				
12	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างตามเพื่อน				
13	ข้าพเจ้าแก้ปัญหาตามวิธีที่เพื่อนแนะนำ				
14	ข้าพเจ้าซื้อสินค้าตามเพื่อน				
15	ข้าพเจ้าชมรายการโทรทัศน์ และ รายการวิทยุตามที่เพื่อนแนะนำ				
16	ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเรียนเพราะเพื่อน				
17	ข้าพเจ้าเปลี่ยนความเชื่อของข้าพเจ้าตามเพื่อน				
18	ข้าพเจ้ามีความชื่นชอบตามเพื่อน				
19	ข้าพเจ้าเลียนแบบบุคลิกภาพของเพื่อน				
20	ข้าพเจ้ามีค่านิยมที่ตามกลุ่มเพื่อน				

แบบสอบถามวัดผลที่ได้จากครู

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่าตรงกับสภาพตามความเป็นจริงของนักเรียนบ่อยครั้งเพียงใด แล้วให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น เพียงแห่งเดียว ในแต่ละข้อ โดยกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ
- คำว่า “ข้าพเจ้า” หมายถึง ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
1	ข้าพเจ้าชื่นชอบรูปแบบการแต่งกายของอาจารย์				
2	ข้าพเจ้าชอบสนทนากับอาจารย์ที่ชื่นชอบ				
3	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกเมื่อได้เรียนกับอาจารย์ที่ชอบ				
4	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนขึ้นเพราะชื่นชอบอาจารย์				
5	ข้าพเจ้าใช้คำศัพท์ตามแบบอาจารย์				
6	ข้าพเจ้าอยากเป็นครูแบบอาจารย์ข้าพเจ้า				
7	ข้าพเจ้าใช้สิ่งของอย่างประหยัดตามอาจารย์				
8	ข้าพเจ้าสังเกตพฤติกรรมของอาจารย์แล้วนำไปปฏิบัติตาม				
9	ข้าพเจ้าเปลี่ยนความชื่นชอบตามอาจารย์				
10	ข้าพเจ้าชื่นชอบวิชาเรียนเพราะอาจารย์				
11	ข้าพเจ้าทำประโยชน์ต่อสังคมตามที่อาจารย์ข้าพเจ้าสอน				
12	ข้าพเจ้านำความรู้ที่อาจารย์สอนไปใช้ในชีวิตประจำวัน				
13	ข้าพเจ้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตามที่อาจารย์แนะนำ				
14	ข้าพเจ้านำคำสอนของอาจารย์มาใช้พัฒนาตนเอง				
15	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนตามที่อาจารย์สอน				
16	ข้าพเจ้าแก้ไขปัญหาตามคำแนะนำของอาจารย์				
17	อาจารย์เป็นผู้แนะนำในการดำเนินชีวิตของข้าพเจ้า				
18	ข้าพเจ้ารักษาทรีตย์สืบส่วนรวมตามที่อาจารย์สอน				
19	ข้าพเจ้ามีค่านิยมตามอาจารย์				
20	ข้าพเจ้ามีความเชื่อตามอาจารย์				

แบบสอบถามวัด ผลที่ได้จากสื่อ

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่าตรงกับสภาพตามความเป็นจริงของนักเรียนบ่อยครั้งเพียงใด แล้วให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น เพียงแห่งเดียว ในแต่ละข้อ โดยกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ
- คำว่า “ข้าพเจ้า” หมายถึง ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
1	ข้าพเจ้าเลียนแบบพฤติกรรมที่พบจากโทรทัศน์				
2	ข้าพเจ้าแต่งกายตามแบบนักแสดงที่ชื่นชอบ				
3	ข้าพเจ้าเลียนแบบการกระทำของตัวละครในโทรทัศน์				
4	ข้าพเจ้าใช้สินค้าตามแบบนักแสดงที่ชื่นชอบ				
5	ข้าพเจ้าใช้คำศัพท์แสดงตามที่พบเห็นจากโทรทัศน์				
6	ข้าพเจ้ามีงานอดิเรกตามที่รายการโทรทัศน์แนะนำ				
7	ข้าพเจ้าใช้สินค้าตามการแนะนำของรายการโทรทัศน์				
8	ข้าพเจ้าเปลี่ยนการแต่งกายตามการนำเสนอจากนิตยสาร				
9	ข้าพเจ้าประหยัดไฟฟ้า ตามการณรงค์ทางโทรทัศน์				
10	ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพตามการแนะนำของรายการโทรทัศน์				
11	ข้าพเจ้าซื้อสินค้าใหม่ตามการโฆษณาแม้ยังใช้ของเดิมไม่หมด				
12	ข้าพเจ้าเปลี่ยนความสนใจตามการนำเสนอของโทรทัศน์				
13	ข้าพเจ้าใช้สิ่งของอย่างประหยัดตามการรณรงค์ทางโทรทัศน์				
14	ข้าพเจ้านำเงินไปออมตามที่โทรทัศน์แนะนำ				
15	ข้าพเจ้าใช้วิธีการแก้ปัญหาตามวิธีของนิตยสาร				
16	ข้าพเจ้าเลียนแบบสำนวนคำพูดตามที่พบเห็นจากโทรทัศน์				
17	ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงความเชื่อตามการถ่ายทอดจากโทรทัศน์				
18	ข้าพเจ้าทำกิจกรรมที่รายการโทรทัศน์แนะนำ				
19	ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงแนวคิดตามที่โทรทัศน์เสนอ				
20	ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงค่านิยมตามแบบที่โทรทัศน์เสนอ				

แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถาม และตอบคำถามตามข้อย่อย ก ข ค ทุกข้อคำถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น เพียงแห่งเดียว ในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียน
2. คำว่า “นักเรียน” หมายถึง ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม
3. คำว่า “ผู้ปกครอง” หมายถึง พ่อ แม่ หรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
1	ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนอย่างไร ก. บังคับให้อ่านหนังสือเป็นประจำ ข. ไม่เคยถามเรื่องการเรียนเลย ค. พุดคุยถึงปัญหาการเรียนว่าเป็นอย่างไร				
2.	เวลานักเรียนทำการบ้านผู้ปกครองจะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ไม่สนใจว่านักเรียนจะทำการบ้านได้หรือไม่ ข. ไม่ให้ไปไหนจนกว่าจะทำการบ้านเสร็จ ค. ชักถามว่าทำการบ้านได้หรือไม่				
3.	เวลาใกล้สอบนักเรียนจะต้องดูตำราเพื่อเตรียมตัวสอบ ผู้ปกครองจะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ให้กำลังใจและแนะนำการอ่านหนังสือ ข. ควบคุมบังคับให้นักเรียนอ่านหนังสือทุกวัน ค. ไม่สนใจที่จะดักเตือนให้นักเรียนดูหนังสือ				
4.	บางครั้งนักเรียนเกิดความท้อแท้ผิดหวังด้านการเรียน ผู้ปกครองจะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ปลอบและให้กำลังใจ ข. ไม่สนใจว่านักเรียนมีปัญหาอะไร ค. ให้ดูหนังสือมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม				

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
5.	นักเรียนได้นำสมุดรายงานผลการเรียนมาให้ผู้ปกครองได้รับทราบและผลการเรียนดีขึ้นกว่าตอนที่ผ่านมานักเรียนคิดว่าผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไรเมื่อได้รับสมุดรายงาน ก. ดูผลการเรียนและกล่าวคำชมเชย ข. วางไว้บนโต๊ะไม่สนใจที่จะเปิดดู ค. พอใจผลการเรียนและคอยควบคุมดูแลด้านการเรียนมากยิ่งขึ้น				
6.	ขณะที่นักเรียนแต่งตัวออกนอกบ้านไปเที่ยวผู้ปกครองท่านจะทำอย่างไร ก. ช่วยดูว่านักเรียนแต่งตัวเช่นไรจึงจะเหมาะสม ข. บังคับให้แต่งชุดตามที่ผู้ปกครองจัดให้ ค. ไม่สนใจนักเรียนว่าจะแต่งชุดอะไร				
7.	เสื้อผ้าที่นักเรียนสวมใส่แล้วผู้ปกครองให้นักเรียนปฏิบัติอย่างไร ก. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเสื้อผ้าที่ใส่แล้ว ข. บังคับให้นำไปแช่ผงซักฟอก ค. จะนำมาสวมใส่ซ้ำอีกก็ได้				
8.	เพื่อนสนิทของนักเรียนมีปัญหาเดือดร้อนทุกข์ใจ และนักเรียนได้นำมาเล่าให้ผู้ปกครองทราบ ท่านจะทำอย่างไร ก. ช่วยให้คำปรึกษา ข. ห้ามไม่ให้เพื่อนไปกล่าวหาเรื่องของเพื่อน ค. รับฟังและพยักหน้าไม่สนใจที่จะตอบปัญหา				
9.	นักเรียนกับเพื่อนสนิทมีปัญหาขัดแย้งกันอย่างรุนแรง เมื่อนักเรียนปรึกษากับผู้ปกครองผู้ปกครองจะทำอย่างไร ก. ให้ไปขอโทษเพื่อน ข. ไม่สนใจปัญหาที่เกิดขึ้น ค. ยินดีที่จะให้คำปรึกษา				

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
10.	เมื่อนักเรียนกลับบ้านผู้ปกครองให้นักเรียนทำอะไร ก. ให้พักและทำการบ้าน ข. บังคับให้ไปอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที ค. ไม่สนใจนักเรียนว่าจะทำอะไร				
11.	วันหยุดเสาร์อาทิตย์นักเรียนอยู่ที่บ้านจะปฏิบัติอย่างไร ก. คุยปัญหากับผู้ปกครอง ข. ทำงานตามที่ผู้ปกครองกำหนด ค. ไม่ต้องทำอะไรเพราะผู้ปกครองไม่สนใจ				
12.	เมื่อนักเรียนได้ช่วยทำงานบ้านผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก. ยกย่องชมเชย ข. ถามว่าทำงานบ้านเสร็จหรือยัง ค. ทำงานของท่านไปไม่สนใจว่านักเรียนจะทำอะไร				
13.	ขณะที่นักเรียนช่วยทำงานบ้านบังเอิญได้ทำข้าวของเครื่องใช้เสียหายผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก. ไม่สนใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ข. รับฟังเหตุผลว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ค. ลงโทษนักเรียนทันที				
14.	ขณะที่นักเรียนรับประทานอาหารกับผู้ปกครองนั้นผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก. สนทนาปัญหาทั่ว ๆ ไป ข. ดักเตือนเรื่องการเรียนเป็นประจำ ค. ไม่สนใจที่จะสนทนาด้วย				
15.	หลังจากที่นักเรียนได้ทำการบ้านเสร็จแล้ว ผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก. ผู้ปกครองไม่สนใจว่านักเรียนจะเข้านอนเมื่อไร ข. ให้นักเรียนพักผ่อนเข้านอนตามเวลาปกติ ค. กวดขันให้นักเรียนอ่านหนังสือก่อนเข้านอน				

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
16.	นักเรียนนอนตื่นสายไปโรงเรียนไม่ทันผู้ปกครองจะปฏิบัติ อย่างไร ก. คว้าทันที ข. ไม่สนใจว่านักเรียนจะทำอย่างไรต่อไป ค. แนะนำว่าไม่ควรนอนตื่นสาย				
17.	วันหนึ่งนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมในโรงเรียนทำให้กลับบ้าน ผิดเวลาผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก. แนะนำว่าควรบอกให้ทราบล่วงหน้า ข. ทำโทษทันทีไม่ฟังเหตุผล ค. ไม่สนใจว่านักเรียนกลับถึงบ้านเมื่อไร				
18.	นักเรียนคิดว่าผู้ปกครองปฏิบัติแก่นักเรียนอย่างไร ก. ให้ความรักและความอบอุ่น ข. ไม่เคยให้คำแนะนำอะไรเลย ค. ให้อยู่ในระเบียบวินัยและทำตามคำสั่ง				
19.	ขณะที่รับประทานอาหารร่วมกันกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะ ปฏิบัติอย่างไร ก. ผู้ปกครองจะพูดคุยเป็นกันเองตามปกติ ข. ผู้ปกครองจะรีบรับประทานอาหารและไม่พูดอะไรเลย ค. ผู้ปกครองจะอบรมสั่งสอนบังคับให้รับประทานอาหาร ที่มีประโยชน์				
20.	นักเรียนได้รับเงินเพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในโรงเรียนจาก ผู้ปกครองอย่างไร ก. ได้รับเป็นประจำตามที่ได้ตกลงกันไว้ ข. ได้รับเงินจากผู้ปกครองตามที่กำหนดไว้ ค. ได้รับเงินจากผู้ปกครองแต่บางครั้งไม่พอใช้จ่าย				

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็น ประจำ	ทำเป็น ส่วนใหญ่	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่เคย ทำ
21.	โรงเรียนได้จัดทัศนศึกษา นักเรียนต้องไปทุกคน และได้ไป ขอค่าเดินทางกับผู้ปกครอง นักเรียนคิดว่าผู้ปกครองจะทำ อย่างไร ก. เต็มใจที่จะให้นักเรียนไปทัศนศึกษา ข. ไม่สนใจว่านักเรียนจะไปทัศนศึกษา ค. ชักถามถึงจำนวนเงินที่จะนำไปใช้และหยีบยื่นให้ทันที				
22.	นักเรียนได้ขออนุญาตจากผู้ปกครองไปดูภาพยนตร์ คิดว่าผู้ป ครองนักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร ก. ไม่อนุญาตให้ไปตามลำพัง ข. อนุญาตและแนะนำว่าควรดูเรื่องใด ค. ทำเฉย ๆ ไม่สนใจนักเรียน				
23.	เวลาวางนักเรียนปฏิบัติอย่างไร ก. ผู้ปกครองให้ช่วยทำงานบ้าน ข. ดูโทรทัศน์ทั้งวันผู้ปกครองไม่ว่าอะไร ค. สนทนาปัญหากับผู้ปกครอง				
24.	เวลาที่ฝนตกนักเรียนออกไปเดินตากฝนทำให้ไม่สบาย เมื่อผู้ปกครองทราบจะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ดูแลหรือตำหนิตันที ข. ให้ไปหยิบยารับประทานเอง ค. แนะนำว่าควรจะไปหาหมอ				
25.	ขณะที่นักเรียนกำลังช่วยผู้ปกครองทำงาน บังเอิญได้รับ บาดเจ็บเล็กน้อย ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ไม่สนใจว่านักเรียนได้รับบาดเจ็บ ข. แนะนำในการรักษาบาดเจ็บ ค. ตักเตือนและให้รีบไปหาหมอรักษา				

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำ
26	การเดินทางไปโรงเรียนนักเรียนได้รับการปฏิบัติจากผู้ปกครองอย่างไร ก. คอยรับคอยส่งหรือให้ไปกับผู้ใด ข. ให้คำแนะนำในการเดินทางไปโรงเรียน ค. จะไปหรือจะกลับจากโรงเรียน เวลาใดก็ได้ เพราะต่างคนต่างไปอยู่แล้ว				
27	ขณะที่นักเรียนกำลังทำการบ้าน ผู้ปกครองปฏิบัติอย่างไร ก. ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ ถ้าทำเสร็จแล้วจะนำของว่างมาให้รับประทาน ข. ผู้ปกครองนั่งซักถามว่าเมื่อไรจะทำการบ้านเสร็จ ค. ผู้ปกครองไม่สนว่าจะทำการบ้านเสร็จหรือไม่				
28	ถ้าผู้ปกครองได้ทราบว่านักเรียนกำลังพูดจา หรือแสดงกิริยามารยาทไม่เรียบร้อยกับพี่ ๆ น้อง ๆ ผู้ปกครองจะทำเช่นไร ก. ไม่สนใจที่นักเรียนแสดงกิริยาเช่นนี้ ข. ให้ข้อคิดว่าไม่สมควรแสดงกิริยาเช่นนี้ ค. ดำเนินคดีเห็นว่ากิริยาเช่นนี้ไม่ควรทำ				
29	นักเรียนกลับจากโรงเรียนเสื้อผ้าของนักเรียนสกปรก ผู้ปกครองเห็นนักเรียนสวมเสื้อผ้าสกปรกเช่นนี้ผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก. ไม่สนใจว่าเสื้อผ้าจะเป็นเช่นไร ข. แนะนำนักเรียนว่าควรจะนำเสื้อผ้าไปแช่ผงซักฟอก ค. บอกให้นักเรียนรีบไปอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที				
30	ถ้ามีญาติผู้ใหญ่หรือเพื่อนสนิทของผู้ปกครองมาเยี่ยมที่บ้าน ผู้ปกครองจะปฏิบัติเช่นไร ก. ดักเตือนให้นักเรียนยกน้ำมาให้ ข. แนะนำให้นักเรียนรู้จักแขกที่มาเยี่ยมเยือน ค. ให้นักเรียนหลบจากบ้าน ไปที่ไหนก็ได้				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	ชนาธิป ชินะนาวิน
วัน เดือน ปีเกิด	12 ตุลาคม 2522
สถานที่เกิด	เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	59/46 หมู่ 5 ถนนพระราม 2 แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1
พ.ศ. 2543	ศศ.บ. (การบริหารธุรกิจ (การบัญชี)) จาก สถาบันราชภัฏธนบุรี
พ.ศ. 2543	น.บ. (นิติศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ